ॐ નમો વીતરાગાય.

પ્રાત સ્મરણીય પૂજ્યપાદ શ્રી ૧૦૦૮ શ્રીમાન

મુક્તિ વિજયજી(મુલચંદજી)ગણિગુરૂભ્યો નમ

વિવિધ-વિષય વિચારમાળા.

ભાગ ૩ જો.

લેખક

ગણિવર્ય્ય શ્રીમાન્ ૧૦૦૮ મુક્તિવિજયજી (મુલચંદજી) મહારાજના શિષ્યવર્ય્ય શ્રીમાન્ ગુલાબવિજયજી મહારાજના શિષ્ય શ્રી મણિવિજયજી મહારાજ.

છપાવી પ્રસિદ્ધ કરનાર

ગામ બોરૂનો જૈન સંઘ.

ધી "શારદા વિજય" પ્રીન્ટીંગ પ્રેસ—ભાવનગર.

પ્રથમાવૃત્તિ પ્રત ૮૦૦

કિંમત અમૂલ્ય-ભેટ

વિવિધ વિષય વિચારમાળા, ભાગ ત્રીજામાં સાહાય, આપનારના નામો.

૧૦૦) શા ત્રિભોવન ચુનીલાલના પુન્ય, ખાતામાંથી મુ આસરરોડ

૨૫) આસરરોડ જૈન સંઘ તરફથી જ્ઞાન ખાતામાં

૨૫) ગામ ઓરના ચૌદ પૂર્વની ઉપજના જ્ઞાન ખાતાના

૩૨) જ્ઞાન ખાતામાંથી મુ જામરા

૨૧) શા ગુલાબચંદ વણારસીદાસ મુ જામરા

૧૧) શા ભણેલદાસ ખેમચંદ મુ જામરા

૫) મેતા લલ્લુભાઈ મુ જામરા

૧૦) શા મણિલાલ ચુનીલાલ મુ આસરરોડ

૧૦) શા મોતીલાલ નરોત્તમ મુ આસરરોડ

૧૧) શા રતીલાલ હીરાચંદ મુ ઘુણાવાડા

૬) મણિ મગનલાલ મુ આસરરોડા

૫) શા કસ્તુરચંદ રણછોડદાસ મુ મીયાગામ

૧૩૫) ગામ ઓરના જૈન સંઘ તરફથી જ્ઞાન ખાતાના.

સૂચના.

પ્રિય પાઠક ! અમારા થકી વિવિધ વિષય વિચાર માળાનો આ ત્રીજો ભાગ બહાર પડે છે બાકી હજી આ બુકના ચારથી પાચ ભાગ બહાર પડશે અમો વાચકવૃંદને વિના કિમ્મતે અમૂલ્ય ભેટ આપીયે છીયે વર્તમાનકાળના જીવોની વૃત્તિ જ્ઞાન દાનમા પૈસા આપવામાં સંકુચિત થઈ જવાથી અમોએ એવો વિચાર રાખેલ છે કે હવે પછીના જેટલા ભાગો બહાર પાડવાના છે તે ભાગો કોઇને પોતાને ખર્ચે છપાવી પ્રગટ કરવા હોય તો અમો આપવા ખુશી છીયે, પછી તેમને ભેટ આપવાની ઇચ્છા હોય, અગર વેચવાની ઇચ્છા હોય તે તેમની મરજીની વાત છે, અમારેને તેને સરત માત્ર એટલી કે તે માણસ અમોને૧૦૦ સો સો બુકો દરેક ભાગની આપે અને અમો તેને પ્રથમભાગની તથા બીજા ત્રીજા ભાગની ૧૭૫ પોણા બસો બસો નકલો તથા જેને જેને ભેટ આપેલી બુકો છે તેના તેના નામો ઠામ ઠેકાણા સહિત આપીશું માટે જેઓનો વિચાર હોય તેઓએ અમોને લખી જણાવવુ અમારે તો તમામ ભાગો ભેટ જ આપવાની ઇચ્છા હતી પરંતુ જ્ઞાન દાનની શી કિમ્મત છે તથા જ્ઞાન વાચનથી શું ફળ ભવિષ્યમા પ્રાપ્ત થાય છે તેની સમજણ ચાલુ સમયના નામધારીયોને નહિ હોવાથી આ સૂચના કરવાની ફરજ પડી છે સુજ્ઞેષુ કિં બહુના

લેખક

મણિવિજય.

વિવિધ વિષય વિચારમાળા ભાગ ત્રીજામાં સાહાય આપનારના નામો

૧૦૦) શા ત્રિભોવન ચુનીલાલનાં પુન્ય ખાતામાંથી મુ. માસરરોડ
૨૫) માસરરોડ જૈન સંઘ તરફથી જ્ઞાન ખાતાના
૨૫) ગામ બોરૂના ચૌદ પૂર્વની ઉપજના જ્ઞાન ખાતાના
૩૦) જ્ઞાન ખાતામાંથી મુ. જામરા
૨૧) શા ગુલાબચંદ વણારસીદાસ મુ. જામરા
૨૧) શા બબલદાસ ખેમચંદ મુ. જામરા
૫) મેતા લલ્લુભાઈ નથુ મુ. જામરા
૧૦) શા મણિલાલ ચુનીલાલ મુ. માસરરોડ
૧૦) શા મોતીલાલ નરોત્તમ મુ. માસરરોડ
૧૧) શા રતીલાલ હીરાચંદ મુ. લુણાવાડા
૬) મણિ મગનલાલ મુ. માસરરોડ
૫) શા ફતેચંદ રણછોડદાસ મુ. મીયાગામ
૧૩૫) ગામ બોરૂના જૈન સંઘ તરફથી જ્ઞાન ખાતાના

સૂચના.

પ્રિય પાઠક ! અમારા ચકી વિવિધ વિષય વિચાર માળાનો આ ત્રીજો ભાગ બહાર પડે છે બાકી હજી આ બુકના ચારથી પાચ ભાગ બહાર પડશે. અમો વાચકવૃંદને વિના કિમ્મતે અમૂલ્ય ભેટ આપીયે છીયે વર્તમાનકાળના જીવોની વૃત્તિ જ્ઞાન દાનમા પૈસા આપવામાં સંકુચિત થઈ જવાથી અમોએ એવો વિચાર રાખેલ છે કે હવે પછીના જેટલા ભાગો બહાર પાડવાના છે તે ભાગો કોઇને પોતાને ખર્ચે છપાવી પ્રગટ કરવા હોય તો અમો આપવા ખુશી છીયે, પછી તેમને ભેટ આપવાની ઇચ્છા હોય, અગર વેચવાની ઇચ્છા હોય તે તેમની મરજીની વાત છે, અમારેને તેને સરત માત્ર એટલી કે તે માણસ અમોને૧૦૦ સો સો બુકો દરેક ભાગની આપે અને અમો તેને પ્રથમભાગની તથા બીજા ત્રીજા ભાગની ૧૭૫ પોણા બસો બસો નકલો તથા જેને જેને ભેટ આપેલી બુકો છે તેના તેના નામો ઠામ ઠેકાણા સહિત આપીશું માટે જેઓનો વિચાર હોય તેઓએ અમોને લખી જણાવવુ અમારે તો તમામ ભાગો ભેટ જ આપવાની ઇચ્છા હતી પરંતુ જ્ઞાન દાનની શી કિમ્મત છે તથા જ્ઞાન વાંચનથી શું ફળ ભવિષ્યમા પ્રાપ્ત થાય છે તેની સમજણ ચાલુ સમયના નામધારીયોને નહિ હોવાથી આ સૂચના કરવાની ફરજ પડી છે સુજ્ઞેષુ કિંબહુના

લેખક

મણિવિજય.

વિવિધ વિષય વિચાર માળા ભાગ ૩ જાની

—: અનુક્રમણિકા. :—

નંબર	વિષય.	પૃષ્ટ	નંબર	વિષય	પૃષ્ટ
૧	આત્મા એક	૧	૧૯	ચારિત્ર એક	૨
૨	અનાત્મા એક	૧	૨૦	બંધ એક	૨
૩	દંડ એક	૧	૨૧	મોક્ષ એક	૨
૪	અદંડ એક	૧	૨૨	સિદ્ધ એક	૨
૫	લોક એક	૧	૨૩	કળભેદરૂપસમયએક	૨
૬	આકાશ એક	૧	૨૪	શબ્દ એક	૨
૭	પુન્ય એક	૧	૨૫	રૂપ એક	૨
૮	પાપ એક	૧	૨૬	રસ એક	૨
૯	ધર્મ એક	૧	૨૭	ગંધ એક	૨
૧૦	અધર્મ એક	૧	૨૮	સ્પર્શ એક	૨
૧૧	આશ્રવ એક	૨	૨૯	મન એક	૨
૧૨	સંવર એક	૨	૩૦	વચન એક	૨
૧૩	વેદના એક	૨	૩૧	કાયા એક	૨
૧૪	નિર્જરા એક	૨	૩૨	સમ્યકત્વના બે ભેદ	૨
૧૫	જીવ એક	૨	૩૩	જીવના બે ભેદ	૨
૧૬	અજીવ એક	૨	૩૪	સંસારીજીવના બે ભેદ	૨
૧૭	જ્ઞાન એક	૨	૩૫	જૈનમતધર્મના બે ભેદ	૨
૧૮	દર્શન એક	૨	૩૬	કર્મ બંધનના બે ભેદ	૨

નબર	વિષય	પૃષ્ઠ
૩૭	સૂત્ર બે	૨
૩૮	સુખના બે ભેદ	૨
૩૯	શૌચના બે ભેદ	૨
૪૦	વચનના બે ભેદ	૨
૪૧	નાટકના બે ભેદ	૩
૪૨	વચનના બે ભેદ	૩
૪૩	કર્મના બે ભેદ	૩
૪૪	ઉન્માદના બે ભેદ	૩
૪૫	જીવને દુ ખના બે ભેદ	૩
૪૬	જીવની ગતિના બે ભેદ	૩
૪૭	જીવને આયુષ્ય બાધવાના બે ભેદ	૩
૪૮	ઉણોદરીના બે ભેદ	૩
૪૯	દ્રવ્યઉણોદરીનાબે ભેદ	૩
૫૦	ભાવઉણોદરીનાબે ભેદ	૩
૫૧	બે પ્રકારના સર્વ દ્રવ્યો	૪
૫૨	બે પ્રકારના સર્વ સસારી જીવો	૪
૫૩	બે પ્રકારના સર્વ જીવો	૪
૫૪	બે પ્રકારના સર્વ જીવો	૪
૫૫	બે પ્રકારના સર્વ જીવો	૪
૫૬	બે પ્રકારના સર્વ જીવો	૪
૫૭	બે પ્રકારના સર્વ જીવો	૪
૫૮	બે પ્રકારના સર્વ જીવો	૪
૫૯	બે પ્રકારના સર્વ જીવો	૪
૬૦	બે પ્રકારના સર્વ જીવો	૪
૬૧	બે પ્રકારના સર્વ જીવો	૪
૬૨	બે પ્રકારના સર્વ જીવો	૪
૬૩	બે પ્રકારના સર્વ જીવો	૪
૬૪	બે પ્રકારના સર્વ જીવો	૪
૬૫	બે પ્રકારના સર્વ જીવો	૪
૬૬	બે પ્રકારના સર્વ જીવો	૪
૬૭	બે પ્રકારના સર્વ જીવો	૪
૬૮	બે પ્રકારના સર્વ જીવો	૫
૬૯	ભુવન ત્રણ	૫
૭૦	જિનમત રત્ન ત્રણ	૫
૭૧	કાળ ત્રણ	૫
૭૨	સમકિતના ભેદ ત્રણ	૫
૭૩	ગારવ ત્રણ	૫
૭૪	યોગ ત્રણ	૫
૭૫	શલ્ય ત્રણ	૫
૭૬	વિરાધના ત્રણ	૫
૭૭	વીર્ય ત્રણ	૫
૭૮	દડ ત્રણ	૫

નબર	વિષય	પૃષ્ટ
૭૯	વેદ ત્રણ	૫
૮૦	વનસ્પતિના ભેદ ત્રણ	૫
૮૧	કરણ ત્રણ	૫
૮૨	ગુપ્તિ ત્રણ	૫
૮૩	સદ્દગતિ ત્રણ	૫
૮૪	દુર્ગતિ ત્રણ	૬
૮૫	પરિગ્રહ ત્રણ	૬
૮૬	પરિગ્રહના નામ ત્રણ	૬
૮૭	સર્વ જીવોના ભેદ ત્રણ	૬
૮૮	સર્વ જીવોના ભેદ ત્રણ	૬
૮૯	સર્વ જીવોના ભેદ ત્રણ	૬
૯૦	સર્વ જીવોના ભેદ ત્રણ	૬
૯૧	સર્વ જીવોના ભેદ ત્રણ	૬
૯૨	સર્વ જીવોના ભેદ ત્રણ	૬
૯૩	સર્વ જીવોના ભેદ ત્રણ	૬
૯૪	સર્વ જીવોના ભેદ ત્રણ	૬
૯૫	સર્વ જીવોના ભેદ ત્રણ	૬
૯૬	લોકના ભેદ ત્રણ	૬
૯૭	દિશાના ભેદ ત્રણ	૭
૯૮	મનુષ્યક્ષેત્રના ભેદ ત્રણ	૭
૯૯	તિર્યંચના ભેદ ત્રણ	૭
૧૦૦	સાધુના શાશ્વત મનોરથો ત્રણ	૭
૧૦૧	સ્ત્રીના પ્રકાર ત્રણ	૭
૧૦૨	માર્વકના પ્રકાર ત્રણ	૭
૧૦૩	મુદ્રા ત્રણ	૭
૧૦૪	ઉત્પાત ત્રણ	૭
૧૦૫	ત્રિકાળપૂજા	૭
૧૦૬	દાનના પ્રકાર ત્રણ	૭
૧૦૭	સ્વરૂપના પ્રકાર ત્રણ	૭
૧૦૮	ગાંધર્વના પ્રકાર ત્રણ	૭
૧૦૯	લોક સંસ્થાનના પ્રકાર ત્રણ	૮
૧૧૦	ભૂમિના પ્રકાર ત્રણ	૮
૧૧૧	પુરૂષના પ્રકાર ત્રણ	૮
૧૧૨	પદાર્થોના પ્રકાર ત્રણ	૮
૧૧૩	કિલ્વિષિ દેવના પ્રકાર ત્રણ	૮
૧૧૪	આગમના પ્રકાર ત્રણ	૮
૧૧૫	વનસ્પતિના પ્રકાર ૩	૮
૧૧૬	ભુવનપતિની પર્ષદા ત્રણ	૮
૧૧૭	શ્રાવકના મનોરથો ત્રણ	૮
૧૧૮	સમ્યક્ત્વની સદ્દહણા ૩	૮
૧૧૯	સમ્યક્ત્વની દ્રઢતાના પ્રકાર ત્રણ	૯

નબર	વિષય	પૃષ્ટ
૧૨૦	સમ્યકત્વની રૂક્ષાનાં પ્રકાર ત્રણ	૯
૧૨૧	જીવ ત્રણ પ્રકારે અલ્પ આયુષ્ય બાંધે	૯
૧૨૨	જીવ ત્રણ પ્રકારે અશુભ દીર્ઘ આયુષ્યબાંધે	૯
૧૨૩	જીવ ત્રણ પ્રકારે શુભ દીર્ઘ આયુષ્ય બાધે	૧૦
૧૨૪	સારીગતિનાપ્રકારત્રણ	૧૦
૧૨૫	ખરાબ ગતિના પ્રકાર ત્રણ	૧૦
૧૨૬	ખરાબ લેશ્યાના પ્રકાર ત્રણ	૧૦
૧૨૭	સારી લેશ્યાના પ્રકાર ત્રણ	૧૦
૧૨૮	ઉપકારનાં પ્રકારત્રણ	૧૦
૧૨૯	આરાધનાનાપ્રકાર૩	૧૦
૧૩૦	બીના-પ્રકાર ત્રણ	૧૦
૧૩૧	ત્રણ પ્રકારના જીવોને વાચના આપવી નહી	૧૦
૧૩૨	ત્રણ પ્રકારનાજીવોને વાચના આપવી	૧૦
૧૩૩	ત્રણ કારણથી દેવતા મનુષ્ય લોકમાંઆવેનહિ	૧૧
૧૩૪	ત્રણ કારણથી નીચે ભૂમિઉપર આવેલ દેવ જાણી શકાય	૧૧
૧૩૫	ત્રણ પ્રકારે દેવતા શોચ કરે	૧૧
૧૩૬	દેવતા ત્રણ પ્રકારની વસ્તુની વાંચ્છા કરે	૧૧
૧૩૭	ત્રણ કારણથી દેવ તાને ચ્યવનનાચિન્હો છમાસ પહેલા જણાય	૧૧
૧૩૮	ત્રણ કારણથી દેવતા ને શોચ ઘણો થાય	૧૧
૧૩૯	ત્રણકારણથીદેવતાને શોચ થાય નહિ	૧૨
૧૪૦	ત્રણપ્રકારના સ્થવીર	૧૨
૧૪૧	ત્રણ પ્રકારના કરણ	૧૨
૧૪૨	ત્રણપ્રકારનાસમ્યકત્વ	૧૨
૧૪૩	ત્રણપ્રકારેમિથ્યાત્વ	૧૨
૧૪૪	ત્રણ પ્રકારના રત્ન	૧૨
૧૪૫	ત્રણપ્રકારનાપરિગ્રહ	૧૨

નબર	વિષય	પૃષ્ટ
૧૪૬	ત્રણપ્રકારનાસામાયિક	૧૨
૧૪૭	ત્રણ પ્રકારના ઈંદ્રો	૧૩
૧૪૮	ત્રણ પ્રકારે પૃથ્વી થોડી ધૂજે	૧૩
૧૪૯	ત્રણ પ્રકારે પૃથ્વી સર્વથી ધૂજે	
૧૫૦	ત્રણપ્રકારના મિથ્યાત્વી	૧૩
૧૫૧	ત્રણપ્રકારના મિથ્યાત્વ	૧૩
૧૫૨	ત્રણ પ્રકારના પક્ષો	૧૩
૧૫૩	ત્રણપ્રકારની પૂર્વીયો	૧૪
૧૫૪	ત્રણ પ્રકારની વેદના	૧૪
૧૫૫	ત્રણ પ્રકારની યોની	૧૪
૧૫૬	ત્રણ પ્રકારની યોની	૧૪
૧૫૭	ત્રણ પ્રકારની યોની	૧૫
૧૫૮	ત્રણ પ્રકારની દીક્ષા	૧૫
૧૫૯	ત્રણ પ્રકારની દીક્ષા	૧૬
૧૬૦	ત્રણ પ્રકારની દીક્ષા	૧૬
૧૬૧	ત્રણ પ્રકારનામાણસો	૧૬
૧૬૨	ભારવાહકના વિસામા ચાર	૧૬
૧૬૩	શાવકનાવિસ માચાર	૧૬
૧૬૪	ચાર પ્રકારના કુલો	૧૬
૧૬૫	ચાર પ્રકારના મનુષ્ય રૂપી પુષ્પો	
૧૬૬	ચાર પ્રકારના દર્શન	૧૬
૧૬૭	ચાર પ્રકારનો આહાર	૧૬
૧૬૮	ચારપ્રકારનાલોકપાલ	૧૬
૧૬૯	ચાર પ્રકારની ઓંચો	૧૬
૧૭૦	ચાર પ્રકારના માનુષ્યના વર્ણો	૧૬
૧૭૧	ચાર પ્રકારના વેદ	૧૬
૧૭૨	ચાર પ્રકારની મતિ	૧૬
૧૭૩	ચાર પ્રકારનો બધ	૧૬
૧૭૪	ચાર પ્રકારના જિનો	૧૭
૧૭૫	ચારપ્રકારનાસમ્યક્ત્વ	૧૭
૧૭૬	ચાર પ્રકારના અન થદડ	૧૭
૧૭૭	ચાર મૂળ સૂત્રો	૧૭
૧૭૮	ચાર સુખના કારણો	૧૮
૧૭૯	ચાર ગળા	૧૮
૧૮૦	ચાર પ્રકારે જીવોની ખાણ	
૧૮૧	ચાર પ્રકારના કર્મ	૧૮
૧૮૨	ચાર પ્રકારની બુદ્ધિ	૧૮

નંબર	વિષય	પૃષ્ઠ
૧૮૩	ચાર પ્રકારના ગીત	૧૮
૧૮૪	ચાર પ્રકારના વાદ્ય	૧૮
૧૮૫	ચાર પ્રકારના જીવના ભેદ	૧૮
૧૮૬	ચાર પ્રકારના અભિનયો	૧૮
૧૮૭	ચાર પ્રકારની અંત ક્રિયા	૧૯
૧૮૮	ચાર પ્રકારના કુલો	૧૯
૧૮૯	ચાર પ્રકારના પુરૂષો	૧૯
૧૯૦	ચાર પ્રકારના દર્શન	૨૦
૧૯૧	ચાર પ્રકારે જીવ નરક ગતિનુ આયુષ્ય બાંધે	૨૦
૧૯૨	ચારપ્રકારે જીવ તિર્યંચ ગતિનુ આયુષ્ય બાંધે	૨૦
૧૯૩	ચાર પ્રકારે જીવ દેવ ગતિનુ આયુષ્ય બાંધે	૨૧
૧૯૪	ચાર પ્રકારે જીવ મનુષ્ય ગતિનુ આયુષ્યબાંધે	૨૧
૧૯૫	ચાર પ્રકારના કર્મ બંધન	૨૧
૧૯૬	ચાર પ્રકારની બુદ્ધિ	૨૧
૧૯૭	ચારપ્રકારનાઆચાર્ય	૨૨
૧૯૮	ચારવસ્તુઓ અમૂલ્ય	૨૨
૧૯૯	ચારમા ચાર ઘણાં	૨૨
૨૦૦	ચારપ્રકારનાઅજીર્ણ	૨૨
૨૦૧	ચાર વૃક્ષના પરિવારો	૨૨
૨૦૨	ચાર પ્રકારના મેઘો	૨૨
૨૦૩	ચાર પ્રકારના તેવા પુરૂષો	૨૩
૨૦૪	ચાર પ્રકારના તેવા પુરૂષો	૨૩
૨૦૫	ચાર પ્રકારના મેઘો	૨૩
૨૦૬	ચાર પ્રકારના તેવા પુરૂષો	
૨૦૭	ચાર પ્રકારનાં વૃક્ષો	૨૪
૨૦૮	ચાર પ્રકારના તેવા પુરૂષો	૨૪
૨૦૯	ચાર પ્રકારના બળો	૨૪
૨૧૦	ચાર પ્રકારના ગોળા સમાન સાધુઓ	૨૫
૨૧૧	ચાર પ્રકારના ગોળા સમાન સાધુઓ	૨૫
૨૧૨	ચાર પ્રકારની બુદ્ધિ	૨૫

नंबर	विषय	पृष्ट
२१३	चारप्रकारना आचार्य	२६
२१४	चार प्रकारना पुरुषो	२६
२१५	चार प्रकारना पुरुषो	२६
२१६	चार प्रकारना पुरुषो	२६
२१७	चार प्रकारना वस्त्रो	२६
२१८	चार प्रकारना तेवा पुरुषो	२६
२१९	चार प्रकारना वृक्ष अने फळो	२७
२२०	चार प्रकारना तेवा पुरुषो	२७
२२१	चार प्रकारना वृक्ष फळो	२७
२२२	चार प्रकारना तेवा पुरुषो	२७
२२३	चार प्रकारना पुत्रो	२७
२२४	चार प्रकारना तेवा शिल्पो	२८
२२५	चार प्रकारे क्रोध उत्पन्न थाय	२८
२२६	चार प्रकारे क्रोध उत्पन्न थाय	२८
२२७	चार ठेकाणे जीन-कल्पी ओळखे	२८
२२८	चार पडिमा	२८
२२९	चारप्रकारना आचार्य	२९
२३०	चार प्रकारना हाथी	२९
२३१	चार प्रकारना तेवा पुरुषो	२९
२३२	चारप्रकारना पुरुषो	२९
२३३	चार प्रकारना रोगो	३०
२३४	चारप्रकारना शेठीया	३०
२३५	चार प्रकारना मतो	३०
२३६	चार प्रकारना स्नेह	३०
२३७	चार प्रकारना पुरुषो	३१
२३८	चार प्रकारना पुरुषो	३१
२३९	चार देव गतिनु आयुष्य बांधे	३१
२४०	चार तिर्यंच गतिनु आयुष्य बांधे	३१
२४१	चार मनुष्य गतिनु आयुष्य बांधे	३२
२४२	चार नरक गतिनु आयुष्य बांधे	३२

નંબર	વિષય	પૃષ્ટ
૨૪૩	ચાર ભુવનપતિમાં જાય	૩૨
૨૪૪	ચાર નાટકીયા દેવ થાય	૩૨
૨૪૫	ચાર કિલ્વિષિદેવ થય	૩૨
૨૪૬	ચાર પ્રકારે દેવ મનુષ્ય લોકે ન આવે	૩૨
૨૪૭	ચાર પ્રકારે દેવ મનુષ્ય લોકમાં આવે	૩૨
૨૪૮	ચાર પ્રકારે લોકમાં ઉદ્યોત થાય	૩૩
૨૪૯	ચાર ધર્મ પામે નહિ	૩૩
૨૫૦	ચાર ટાઇમે સજ્ઝાય ધ્યાન ન કલ્પે	૩૩
૨૫૧	ચાર મહોત્સવ સજ્ઝાય ધ્યાનનો વિઘાત કરે	૩૩
૨૫૨	ચાર મહા પડવા	૩૩
૨૫૩	ચાર પ્રકારે લોકનો મધ્ય ભાગ	૩૪
૨૫૪	ચાર પ્રકારના ફળો	૩૪
૨૫૫	ચાર પ્રકારના તેવા પુરૂષો	૩૪
૨૫૬	ચાર પ્રકારના વિષ	૩૪
૨૫૭	ચાર કારણથી નારકી જીવો મનુષ્યમાં ન આવી શકે	૩૫
૨૫૮	ચાર પ્રકારે નરકમાં અંધારૂં	૩૫
૨૫૯	ચાર પ્રકારે મનુષ્ય લોકમાં પ્રકાશ	૩૫
૨૬૦	ચાર પ્રકારે દેવલોકમાં પ્રકાશ	૩૫
૨૬૧	ચાર પ્રમાણ	૩૫
૨૬૨	ચાર ઉપમા	૩૫
૨૬૩	ચાર પ્રકારે જીવને કર્મ સંયોગ	૩૫
૨૬૪	ચાર પ્રકારે નિર્જરા	૩૬
૨૬૫	ચાર પ્રકારે અવધિજ્ઞાન ઉત્પન્ન થાય	૩૬
૨૬૬	ચાર પ્રકારે અવધિજ્ઞાન ઉત્પન્ન થાય	૩૬
૨૬૭	ચારને જીતવા બહુજ કઠણ	૩૬
૨૬૮	ચાર પામવા બહુજ દુર્લભ	૩૭

નબર	વિષય	પૃષ્ઠ
૩૨૭	પાચ ભૂષણ સમકિતના	૪૮
૩૨૮	પાચ અભિગમ સમ્યક્ દ્રષ્ટિ ભગવાનના સમવસરણમા સાચવે	૪૯
૩૨૯	પાચ અભિગમ રાજા સાચવે	૪૯
૩૩૦	પાચ પ્રકારની પ્રાવ માતા	૪૯
૩૩૧	પાચ પ્રકારે નિદ્રા ત્યાગ થાય	૪૯
૩૩૨	પાચ પ્રકારના પડિક્કમણા	૪૯
૩૩૩	પાચ પ્રકારે જીવ ધર્મ પામે નહિ	૫૦
૩૩૪	પાચ પ્રકારે ધર્મની પરીક્ષા	૫૦
૩૩૫	પાચ પ્રકારના મિથ્યાત્વ	૫૦
૩૩૬	પાચ પ્રકારના મિથ્યાત્વ	૫૦
૩૩૭	પાચ સાધુ વદન કરવા લાયક નહિ	૫૧
૩૩૮	પાંચ કારણે સાધુ ચોમાસામા વિહાર કરે તો બાધ નહિ	૫૧
૩૩૯	પાચ કારણે સાધુ ચે માસામા વિહાર કરે તો બાધ નહિ	૫૧
૩૪૦	પાચ પ્રકારે ઇંદ્રિયોનો આકાર	૫૧
૩૪૧	પાચ પ્રકારના ઉલોહરણ	૫૧
૩૪૨	પાચ પ્રકારના વર્ણો	૫૧
૩૪૩	પાંચની સાથે આહાર પાણી કરવા નહિ	૫૧
૩૪૪	પાચ કારણે ભગવાનની આજ્ઞા અતિક્રમણ ન કરે	૫૨
૩૪૫	પાચ કારણે સાધુ સાધ્વીની સારવાર કરે તો હરકત નહિ	૫૨
૩૪૬	પાચ કારણે ભગવાનની આજ્ઞા અતિક્રમણ કરે	૫૨

નબર	વિષય	પૃષ્ટ
૩૪૭	પાચ પ્રકારના આયશ્ચિત્ત	૫૩
૩૪૮	પાચ પ્રકારની આરોપણા	૫૩
૩૪૯	પાચ પ્રકારના માગણ	૫૩
૩૫૦	પાચ પ્રકારના માછલા	૫૩
૩૫૧	પાચ પ્રકારે તેં દ્રષ્ટાંતે સાધુ ગોચરી જાય	૫૩
૩૫૨	પાચ પ્રકારના મૂર્ખ	૫૪
૩૫૩	પાચ જણા વિદ્યા મેળવી શકે	૫૪
૩૫૪	પાંચ પ્રકારે જ્ઞાન આવે	૫૪
૩૫૫	પાચ પ્રકારની ક્રિયા	૫૪
૩૫૬	પાચ પ્રકારના વ્યવહાર	૫૪
૩૫૭	પાચ પ્રકારની ક્ષમા	૫૪
૩૫૮	પાચ ઇદ્રિયોનાનામ	૫૪
૩૫૯	પાંચ પ્રકારના સ્વાધ્યાયો	૫૪
૩૬૦	પાંચ પ્રકારે લોક સન્ના	૫૫
૩૬૧	છ છેદ ગ્રથો	૫૫
૩૬૨	છ દર્શન	૫૫
૩૬૩	છ બ્રાહ્મણ કર્મ	૫૫
૩૬૪	છ પ્રકારે શ્રાવક કર્મ	૫૫
૩૬૫	છ પર્વતો	૫૫
૩૬૬	છ પ્રકારના વસ્ત્રો સાધુને કલ્પે	૫૫
૩૬૭	છ કાર્યમા ભગવાન અશક્ત	૫૬
૩૬૮	છ પ્રકારે સાધુ મુક્તિનો ઘાત કરે	૫૬
૩૬૯	છ ક્ષેત્રમા મનુષ્યો ઉત્પન્ન થાય	૫૬
૩૭૦	છ રાજાયે મલ્લિનાથ પાસે દિક્ષા લીધી	૫૬
૩૭૧	છ પ્રકારના મતો	૫૬
૩૭૨	છ ઋદ્ધિવત	૫૬
૩૭૩	છ વસ્તુપામવીદુર્લભ	૫૭
૩૭૪	છ કામ કરવાની કોઇની શક્તિ નહિ	૫૭

નંબર	વિષય	પૃષ્ઠ
૩૭૪	છ ઠેકાણે ક્રિયા લાગે	૫૭
૩૭૬	છ આગાર શમકિતના	૫૭
૩૭૭	છ જયણા સમકિતની	૫૭
૩૭૮	છ સ્થાપના સમકિતની	૫૮
૩૭૯	છ પ્રકારે પલિપથ	૫૮
૩૮૦	છ પ્રકારે બધાને સરખુ પાપ આવે	૫૮
૩૮૧	છ કારણે સાધુ આહાર લે	૫૮
૨૮૨	છે પ્રકારે વાદ કરે	૫૯
૩૮૩	છ પ્રકારે સમ્યકત્વ છાડી મિથ્યાત્વ આદરે	૫૯
૩૮૪	છ પ્રકારે જીવ રાગ દ્વેષ કરે	
૩૮૫	છ લક્ષણો નરક ગતિ માથી આવેલાના	૫૯
૩૮૬	છ લક્ષણો તિર્યંચ ગતિ માથી આવેલાના	૬૦
૩૮૭	છ લક્ષણો મનુષ્ય ગતિ માથી આવેલાના	૬૦
૩૮૮	છ લક્ષણો દેવગતિમાથી આવેલાના	૬૦

નંબર	વિષય
૩૮૯	છ લક્ષણો નકારના
૩૯૦	છ આરા અવસર્પિણ કાળના
૩૯૧	છ આરા ઉત્સર્પિણ કાળના
૩૯૨	છ કારણે છ કાયના જીવોની હિંસા કરે
૩૯૩	છ પ્રકારે લેશ્યાના પરિણામ
૩૯૪	છ કાય નામ
૩૯૫	છ (ષટરી)
૩૯૬	છ પ્રકારના મતો
૩૯૭	છ પ્રકારના અતર ગ શત્રુઓ
૩૯૮	છ પ્રકારના કલેશો
૩૯૯	છ રી તીર્થયાત્રા વખતે પાળવાની
૪૦૦	છ બાબત મનુષ્યઆયુ બાંધતી વખતે બાધે
૪૦૧	સાતનો સંગ્રહ કરવો
૪૦૨	સાતનો ત્યાગ કરવો
૪૦૩	સાતને છોડવા નહિ

નબર	વિષય	પૃષ્ટ
૪૦૪	સાત ગુપ્ત ધારણ કરવા	૬૩
૪૦૫	સાતનો વિશ્વાસ કરવો નહિ	૬૪
૪૦૬	સાત ક્ષેત્રો જ બુદ્વીપે	૬૪
૪૦૭	સાત ક્ષેત્રો સુપાત્રના	૬૪
૪૦૮	સાત મહાદ્રવ્યસનો	૬૪
૪૦૯	સાત પ્રકા ના ભયો	૬૪
૪૧૦	સાત દ્વીપો પર-સમયના	૬૪
૪૧૧	સાતસમુદ્રો જૈનમતે	૬૪
૪૧૨	સાત ઇતિ	૬૪
૪૧૩	સાત પ્રકારની સેના	૬૪
૪૧૪	સાત પ્રકારની નીતિ	૬૪
૪૧૫	સાત પ્રકારની નીતિ	૬૫
૪૧૬	સાત પ્રકારની વિદ્યા	૬૪
૪૧૭	સાત ઋષિયો પર-સમયના	૬૫
૪૧૮	સાત પ્રકારની કીર્તિ	૬૫
૪૧૯	સાત પ્રકારે ઉત્તમતા	૬૫
૪૨૦	સાતને સુતા જગાડવા નહિ	૬૫
૪૨૧	સાતને સુતાજગાડવા	૬૫

નબર,	વિષય	પૃષ્ટ
૪૨૨	સાત સ્થાને ગૃહસ્થોને મૌન કરવુ	૬૫
૪૨૩	સાત સ્થાને સાધુને મૌન કરવુ	૬૫
૪૨૪	સાતપ્રકારની લબ્ધિ	૬૬
૪૨૫	સાતપ્રકારની ભુક્તિ	૬૬
૪૨૬	સાત દ્વીપો શિવમતે	૬૬
૪૨૭	સાત પ્રકારનીધાતુઓ	૬૬
૪૨૮	સાતપ્રકારનાસમ્યકત્વ	૬૬
૪૨૯	સાત પ્રકારના ગળણા શ્રાવકોના	૬૬
૪૩૦	સાત ક્ષેત્ર સાધુના મરણના	૬૬
૪૩૧	સાત પ્રકારના નયો	૬૬
૪૩૨	સાત વાર નિરન્તરના ચૈત્યવદનો	૬૬
૪૩૩	સાત કુળકરો અને તેના દેહમાન	૬૭
૪૩૪	સાત કુલકરની પત્નીયો	૬૭
૪૩૫	સુતા પુત્રીયો ચેડા મહારાજાની	૬૭
૪૩૬	સાત પ્રકારના ભયો	૬૮
૪૩૭	સાતપ્રકારના વિનયો	૬૮

નબર	વિષય	પૃષ્ટ	નબર	વિષય	પૃષ્ટ
૪૩૮	સાતનિન્હવોકુશિષ્યો	૬૮	૪૫૪	સર્વાર્થ સિદ્ધ વૈમાનના ચદ્રવાના સાત ઘેરા વાના મોતીયો	૭૧
૪૩૯	સાત પ્રકારના સુખો	૬૯	૪૫૫	સાત પ્રકારના સ્વર	૭૧
૪૪૦	સાત પ્રકારે સાધુની ભાષા	૬૯	૪૫૬	સાત પૈસામા રહેલાછે	૭૨
૪૪૧	સાતપ્રકારસાભળવાના	૬૯	૪૫૭	સાત ગળણા શ્રાવકોને રાખવાના	૭૨
૪૪૨	સાત પ્રકાર સર્વ જીવના	૬૯	૪૫૮	સાતકારના શ્રાવકોને રાખવાના ધોતીયા	૭૨
૪૪૩	સાત પ્રકારના દ ડ	૬૯	૪૫૯	સાત ઉપાયથી આજીવિકા ચાલે	૭૨
૪૪૪	સાત પ્રકારે પૈસાને ભય	૬૯	૪૬૦	સાત કારણે દાન આપતા	૭૩
૪૪૫	સાત પ્રકારની પદ્ગીયો	૭૦	૪૬૧	આઠ પ્રવચન માતા	૭૩
૪૪	સાતપ્રકારની ગોચરી	૭૦	૪૬૨	આઠ પ્રકારના મદ સ્થાનો	૭૩
૪૪૭	સાત પ્રકારની કથા	૭૦	૪ ૩	આઠ પ્રકારની પૂજા	૭૩
૪૪૮	સાત પ્રકારે આયુષ્ય ઘટે	૭૦	૪૬૪	આઠગણ પિગવશ એ	૭૩
૪૪૯	સાત પ્રકારના દુ ખો	૭૦	૪૬૫	આઠ માગલિકો	૭૪
૪૫૦	સાતપ્રકારનાકુવ્યસનો	૭૦	૪૬૬	આઠ પટ્ટરાણીઓ કૃષ્ણ મહારાજાની	૭૪
૪૫૧	સાત પ્રકારે ગાઢ દૂષમ કાળ	૭૦	૪૬૭	આઠ સપદા આચાર્યની	૭૪
૪૫૨	સાત પ્રકારે ગાઢ સુષમકાળ	૭૧			
૪૫૩	સાત પ્રકારે શરીરનો વિનય	૭૧			

નંબર	વિષય	પૃષ્ટ
૪૬૮	આઠ કેવલી આરિસા ભુવનમા ભરતરાજાની પાટે	૭૪
૪૬૯	આઠ સ્ત્રીનો વિશ્વાસ કરવો નહિ	૭૪
૪૭૦	આઠ ગુણો પંડિતોના	૭૪
૪૭૧	આઠ પ્રકારનો જય	૭૪
૪૭૨	આઠ પ્રકારના ભોગ	૭૪
૪૭૩	આઠ ગુણો બુદ્ધિના	૭૫
૪૭૪	આઠ પ્રકારના મૂર્ખા	૭૫
૪૭૫	આઠ લક્ષણ અપમાનના	૭૫
૪૭૬	આઠ પ્રકારે મૌન	૭૫
૪૭૭	આઠ પ્રકારે આત્મા	૭૫
૪૭૮	આઠ પ્રકારના દિગ્ગજ	૭૫
૪૭૯	આઠ સ્થાને મોતી ઉત્પન્ન થાય	૭૫
૪૮૦	આઠ ઠેકાણે મોતી ઉત્પન્ન થાય	૭૬
૪૮૧	આઠનો વિશ્વાસ કરવો નહિ	૭૬
૪૮૨	આઠ પ્રકારની નાયિકા	૭૬
૪૮૩	આઠ પ્રકારના વાદ	૭૬
૪૮૪	આઠ પ્રકારના [illegible]	
૪૮૫	આઠ પ્રકારે ગુરૂનો વિનય	૭૬
૪૮૬	આઠ અતિચાર જ્ઞાનના	૭૭
૪૮૭	આઠ અતિચાર દર્શનના	૭૭
૪૮૮	આઠ અતિચાર ચારિત્રના	૭૭
૪૮૯	આઠ અતિચાર સાધુના	૭૭
૪૯૦	આઠ અતિચાર સાધુના	૭૭
૪૯૧	આઠ પ્રકારના મદ	૭૮
૪૯૨	આઠ પ્રકારની પૃથ્વી	૭૮
૪૯૩	આઠ અવગુણે સાધુ એકલો રહે	૭૮
૪૯૪	આઠ ગુણે સાધુ એકલો રહે	૭૮
૪૯૫	આઠ પ્રકારથી વનસ્પતિ ઉત્પન્ન થાય	૭૮
૪૯૬	આઠ ઠેકાણા ત્રસ જીવોને ઉત્પન્ન થવાના	૭૮
૪૯૭	આઠ પ્રકારના અનર્થ	

નંબર	વિષય	પૃષ્ટ
૪૯૮	આઠ પ્રકારના આધળા	૭૯
૪૯૯	આઠ પ્રકારે ઉદ્યમ કરવો સારો	૭૯
૫૦૦	આઠ જાણવા લાયક	૭૯
૫૦૧	આઠ સમજવા લાયક	૮૦
૫૦૨	આઠ વચનોને વિષે આદર કરવો	૮૦
૫૦૩	આઠ કર્મ આઠ દ્રષ્ટાંતો	૮૦
૫૦૪	આઠ પ્રકારે ગાઢો થાય	૮૧
૫૦૫	આઠ પ્રકારના મિત્રો	૮૧
૫૦૬	આઠ પ્રકારના મહા પાપી	૮૧
૫૦૭	આઠ પ્રકારની શિક્ષા	૮૧
૫૦૮	આઠ પ્રકારના પ્રમાદ	૮૧
૫૦૯	આઠ પ્રકારના આધાર	૮૧
૫૧૦	આઠ ગુણો બુદ્ધિના	૮૨
૫૧૧	આઠ સમજવા લાયક પ્રશ્નોત્તર	૮૨
૫૧૨	આઠ શબ્દો પાળે તે શ્રાવક	૮૨
૫૧૩	નવ વાસુદેવ	૮૩
૫૧૪	નવ વાસુદેવના પિતા	૮૩
૫૧૫	નવ વાસુદેવની માતા	૮૩
૫૧૬	નવ બલદેવ	૮૩
૫૧૭	નવ બલદેવની માતા	૮૩
૫૧૮	નવ પ્રતિવાસુદેવ	૮૪
૫૧૯	નવ વાસુદેવની નગરી	૮૪
૫૨૦	નવ બલદેવની ગતિ	૮૪
૫૨૧	નવ વાસુદેવની ગતિ	૮૪
૫૨૨	નવ રસો	૮૪
૫૨૩	નવ વાડ બ્રહ્મચર્યની	૮૪
૫૨૪	નવખંડ પરસમયે	૮૪
૫૨૫	નવભવ નેમ રાજીમતીના	૮૪
૫૨૬	નવ લોકાંતિક દેવો	૮૪
૫૨૭	નવ ગ્રૈવેયક	૮૫
૫૨૮	નવ પ્રકારના શરીરના ભોગ	૮૫
૫૨૯	નવ પ્રકારના વાહન	૮૫
૫૩૦	નવ પ્રકારના વાહન	
૫૩૧	નવ ચંદ્રવા શ્રાવકને રાખવાના	૮૫

નંબર	વિષય	પૃષ્ટ.
૫૩૨	નવ જણાયે મહાવીર મહારાજા સમયે તીર્થંકર ગોત્ર બાંધ્યું	૮૬
૫૩૩	નવ પ્રકારના નિયાણા	૮૬
૫૩૪	નવ પ્રકારે કાયા સુખી	૮૬
૫૩૫	નવ નારદો	૮૬
૫૩૬	નવ નારદો કયા કયા તીર્થંકર મહાજાના વખતમા થયા	૮૭
૫૩૭	નવ પ્રકારના નિયાણા	૮૮
૫૩૮	નવનામો આવતી ચોવિશીના વાસુદેવોના	૮૮
૫૩૯	નવ નામો આવતી ચોવિશીના પ્રતિવાસુદેવોના	૮૮
૫૪૦	નવ નામો આવતી ચોવિશીના બળદેવોના	૮૮
૫૪૧	નવ પ્રકારના પાપ શાસ્ત્રો	૮૮
૫૪૨	નવપ્રકારના પરિગ્રહો	૮૮
૫૪૩	નવ પ્રકારના પ્રત્યનીકો શત્રુઓ	૮૯
૫૪૪	નવ પ્રકારે રોગની ઉત્પત્તિ થાય	૮૯
૫૪૫	નવ મોટી પદવીયો	૮૯
૫૪૬	નવ પ્રકારના નમુકાર	૮૯
૫૪૭	નવ પ્રકારના ઘણા	૮૯
૫૪૮	નવ નારદોના આયુષ્ય તથા શરીર માન	૯૦
૫૪૯	નવ વાડો શીયલની	૯૦
૫૫૦	દસ દ્રષ્ટાતે માનવભવ પ્રાપ્તિ દુષ્કર	૯૦
૫૫૧	દસ પ્રકારના પચ્ચખાણ	૯૧
૫૫૨	દશાર્હો	૯૧
૫૫૩	દસ સન્ના	૯૧
૫૫૪	દસ અવતાર સમયે	૯૧
૫૫૫	દસ મોટી આશાતના જિનભુવને	૯૧
૫૫૬	દસ પયન્ના	૯૧
૫૫૭	દસ પ્રકારના મિથ્યાત્વ	૯૧
૫૫૮	દસ વિયોગ	૯૨
૫૫૯	દશ પ્રકારના પ્રમોદ	૯૨
૫૬૦	દસ પ્રકારના સગ્રહ	૯૨
૫૬૧	દસ પુરૂષો સ્ત્રીઓને અનીષ્ટ લાગે	૯૨

નબર	વિષય	પૃષ્ટ
૫૬૨	દસભક્તિકરવા લાયક	૯૨
૫૬૩	દસ પ્રકારના શૌચ	૯૨
૫૬૪	દસ પ્રકારના ગુરૂત્વ	૯૨
૫૬૫	દસ પ્રકારના બલો	૯૩
૫૬૬	દસ નામ સ્રીના	૯૩
૫૬૭	દસ પ્રકારના ધીજ	૯૩
૫૬૮	દસ પરની પીડાને જાણે નહિ	૯૩
૫૬૯	દસપ્રકારે જીવની દયા	૯૩
૫૭૦	દસ બોલ સ્રીને પ્રાપ્ત થાય નહિ	૯૪
૫૭૧	દસ પ્રકારની સિદ્ધિ	૯૪
૫૭૨	દસ પ્રકારના વિદ્વાન્	૯૪
૫૭૩	દસ પ્રકારની સમ્યક ત્વની રૂચી	૯૪
૫૭૪	દસ પ્રકારે યતિધર્મ	૯૫
૫૭૫	દસ શ્રાવકો મહાવીર મહારાજાના	૯૫
૫૭૬	દસ શ્રાવકોની સ્રીઓ	૯૫
૫૭૭	દસ શ્રાવકોના નગરો	૯૫
૫૭૮	દસ શ્રાવકોની ઉત્પત્તિના વેમાનો	૯૫
૫૭૯	દસ પ્રકારે જીવના પરિણામ	૯૫
૫૮૦	દશ પ્રકારે અજીવના પરિણામ	૯૬
૫૮૧	દસ નારકીના જીવોને ખરાબ	૯૬
૫૮૨	દસ પ્રકારની સજ્ઞા	૯૬
૫૮૩	દસ પ્રકારની સખત વેદનાનરકીનાજીવોને	૯૬
૫૮૪	દસ પ્રકારે ચિત્તની શાન્તિ	૯૬
૫૮૫	દસ પ્રકારના દાન	૯૭
૫૮૬	દસ નક્ષત્રો જ્ઞાન વૃદ્ધિના	૯૭
૫૮૭	દસ સારા ચોથા આરામા	૯૭
૫૮૮	દસ પ્રકારના પ્રત્યા ખ્યાન	૯૭
૫૮૯	દસ પ્રકાર દોષોને ઉત્પન્ન કરે	૯૭
૫૯૦	દસ પ્રકારે જીવ પાપને આલવતો દુષણ લગાવે	૯૮
૫૯૧	દસ પ્રકારે ગુણીના પાસે આલોવે	૯૮
૫૯૨	દસ ઠેકાણે દસવાના	

નંબર	વિષય	પૃષ્ટ
	હોય	૯૮
૫૯૩	દસ પ્રકારના સુખો	૯૯
૫૯૪	દસ પ્રકારે બુદ્ધિ વધે	૯૯
૫૯૫	દસ કારણથી દીક્ષા લે	૯૯
૫૯૬	દસ પ્રકારના સ્થવિર	૧૦૦
૫૯૭	દસ પ્રકારના ધર્મ	૧૦૦
૫૯૮	દસના સાથે વાદ કરવો નહિ	૧૦૦
૫૯૯	દસ પ્રકારના શસ્ત્રો	૧૦૦
૬૦૦	દસ પ્રકારે શુભકર્મ ઉપાર્જન કરે	૧૦૦
૬૦૧	દસ પ્રકારે સારા કર્મ કરી સારી ગતિ મેળવે	૧૦૧
૬૦૨	દસની પ્રાપ્તિ થવી જીવને દુર્લભ છે	૧૦૧
૬૦૩	દસ વસ્તુ પુન્યશાળી જીવ પામે	૧૦૨
૬૦૪	દસ સાધુ સેવાથી મળે	૧૦૨
૬૦૫	દસ પ્રકારના શબ્દ	૧૦૨
૬૦૬	દસ પ્રકારના માન	૧૦૨
૬૦૭	દસ ગુણોથી શ્રાવક જણાય	૧૦૨
૬૦૮	દસ બોલે ગાઢ દુષમ	
૬૦૯	દસ બોલે ગાઢ સુષમ કાળ	૧૦૩
૬૧૦	દસ પ્રકારે વૈયાવચ્ચ	૧૦૩
૬૧૧	દસ પ્રકારે ગુરૂ ભક્તિ	૧૦૩
૬૧૨	દસ વસ્તુ જાણવા લાયક	૧૦૪
૬૧૩	દસ પ્રકારે ભવિષ્યમા શ્રાવક શોચ કરે	૧૦૪
૬૧૪	દસપ્રકારનાપ્રશ્નોત્તર	૧૦૫
૬૧૫	દસ પ્રકારના દાન	૧૦૬
૬૧૬	દસ પ્રકારે દેવગતિમા જાય	૧૦૬
૬૧૭	દસ વસ્તુ દેવગતિમાથી મનુષ્યમા આવેલા પામે	૧૦૬
૬૧૮	દસ બોલો જબુદ્વીપના	૧૦૬
૬૧૯	દસનો સગ ત્યાગ કરવો	૧૦૭

નંબર	વિષય	પૃષ્ઠ
૬૨૦	દસ વચન પાળવાથી મોક્ષ મળે	૧૦૭
૬૨૧	દસ પ્રકારના મહા પાપી	૧૦૭
૬૨૨	દસ વધાર્યા વધે ઘગાડયા ઘટે	૧૦૭
૬૨૩	દસ લક્ષણો જ્ઞાતિના	૧૦૮
૬૨૪	દસ પ્રકારની સમાચારી	૧૦૮
૬૨૫	દસ પ્રકારની સમાચારી	૧૦૮
૬૨૬	દસ પ્રકારની આરાધના	૧૦૮
૬૨૭	દસ પ્રકારના સત્ય વચનો	૧૦૯
૬૨૮	દસ પ્રકારના અસત્ય વચનો	૧૦૯
૬૨૯	દસ પ્રકરના મિશ્ર વચનો	૧૧૦
૬૩૦	અગ્યાર ગણધર મહાવીર મહારાજના	૧૧૦
૬૩૧	અગ્યાર રૂદ્રો પર સમયે	૧૧૦
૬૩૨	અગ્યાર રૂદ્રાણી પર સમયે	૧૧૧
૬૩૩	અગ્યાર રૂદ્રો જૈન મતે	૧૧૧
૬૩૪	અગ્યાર રૂદ્રોનીગતિ	૧૧૧
૬૩૫	અગ્યાર દુર્લભ મનુષ્ય ભવમાં	૧૧૧
૬૩૬	અ યાર જાણવા લાયક	૧૧૧
૬૩૭	અગ્યાર પ્રકાર ધર્મ રૂપી કલ્પવૃક્ષના	૧૧૨
૬૩૮	અ યાર પ્રકારે જ્ઞાન વધે	૧૧૨
૬૩૯	બાર મત શ્રાવકના	૧૧૩
૬૪૦	બાર પ્રકારના અવિરતિયો	૧૧૩
૬૪૧	બાર ઉપયોગ	૧૧૩
૬૪૨	બાર ચક્રવર્ત્તિયો જૈનમતે	૧૧૩
૬૪૩	બારચક્રવર્ત્તિ ઉત્પન્ન તીર્થ સમય	૧૧૪
૬૪૪	બાર ચક્રવર્તિની ગતિ	૧૧૪
૬૪૫	બાર ભેદ તપના	૧૧૪
૬૪૬	બાર ઉપાંગ	૧૧૪
૬૪૭	બાર ભાવના	૧૧૫

નંબર	વિષય	પૃષ્ઠ	નંબર	વિષય	પૃષ્ઠ
૬૪૮	બાર નામ સરસ્વતીના	૧૧૫	૬૬૦	તેર પ્રકારની ક્રિયા	૧૧૯
૬૪૯	બાર તિલક પરસમયે	૧૧૫	૬૬૧	તેર સમાચારી પ્રમાન	૧૧૯
૬૫૦	બાર નામ વાજીત્રોના	૧૧૫	૬૬૨	તેર જાણવા લાયક	૧૧૯
૬૫૧	બાર પ્રકારના ઉપયોગ	૧૧૫	૬૬૩	તેર વસ્તુ નિરભાગીને હોય નહિ	૧૧૯
૬૫૨	બાર કારણથી જીવ પસ્તાય	૧૧૫	૬૬૪	તેર પ્રકારના પુરૂષો	૧૨૦
૬૫૩	બાર પ્રકારે સંભોગીક એક માંડળી	૧૧૬	૬૬૫	ચૌદ સ્વપ્નો	૧૨૦
૬૫૪	બાર પ્રકારે ખરાબ મન	૧૧૬	૬૬૬	ચૌદ અંતરગ ગાંઠ જીવની	૧૨૦
૬૫૫	બાર ચક્રવર્તિયોના દેહમાન તથા આયુષ્યો	૧૧૭	૬૬૭	ચૌદ નિયમ ગૃહસ્થના	૧૨૧
૬૫૬	બાર પ્રકારના વ્યવહાર વચનો	૧૧૭	૬૬૮	ચોદરત્નોચક્રવત્તિના	૧૨૧
૬૫૭	બાર કુળની ગોચરી જૈન શાસ્ત્રે	૧૧૭	૬૬૯	ચૌદ રત્નોની ઉત્પત્તિના સ્થાનો	૧૨૧
૬૫૮	તેર ગુણો સાધુને ચોમાસુ કરવા લાયક ક્ષેત્રના	૧૧૮	૬૭૦	ચૌદ રત્નો શિવમતે	૧૨૧
૬૫૯	તેર કાઠીયાઓ	૧૧૮	૬૭૧	ચૌદ લૌકિક રત્નો	૧૨૨
			૬૭૨	ચૌદ વિદ્યા	૧૨૨
			૬૭૩	ચૌદ વિદ્યા જૈન મતે ભોજરાજાની	૧૨૨
			૬૭૪	ચૌદ રાજ પ્રમાણ	૧૨૩
			૬૭૫	ચૌદ રાજ મર્યાદા	૧૨૩
			૬૭૬	ચૌદ ગુણસ્થાનો	૧૨૩

નબર	વિષય	પૃષ્ટ
૬૭૭	ચૌદ સમાન શ્રવકો	૧૨૩
૬૭૮	ચૌદ પ્રકારના શ્રાવકો	૧૨૪
૬૭૯	ચૌદ પ્રકારના બીજા શ્રાવકો	૧૨૪
૬૮૦	ચૌદ ગુણો મનુષ્યના	૧૨૪
૬૮૧	ચૌદ મોટી નદીયો	૧૨૪
૬૮૨	ચૌદ મોટી નદીઓ જબુદ્વિપમા	૧૨૫
૬૮૩	ચૌદ પ્રકારના અવિનીત	૧૨૫
૬૮૪	ચૌદ પ્રકારે શાતા વેદનીય કર્મ બાધે	૧૨૫
૬૮૫	ચૌદ લક્ષણો ઉત્તમ પુરૂષના	૧૨૫
૬૮૬	ચૌદ અતિચાર જ્ઞાનના	૧૨૫
૬૮૭	ચૌદ ગુણો વકતાના	૧૨૬
૬૮૮	ચૌદ ગુણો શ્રોતાના	૧૨૬
૬૮૯	ચૌદ પ્રકારે દેવગતિમા ઉત્પન્ન થાય	૧૨૭
૬૯૦	ચૌદ સ્થાનો જીવની ઉત્પત્તિના	૧૨૭
૬૯૧	પદર પ્રકારના બધન	૧૨૯
૬૯૨	પદર યોગો	૧૨૮
૬૯૩	પદર કર્મ ભૂમિ	૧૨૮
૬૯૪	પદર કર્માદાન	૧૨૯
૬૯૫	પદર ભેદે સાધુને વૈયાવચ્ચ	૧૨૯
૬૯૬	પદર ભેદ સિદ્ધના	૧૨૯
૬૯૭	પદર પરમાધામી દેવો	૧૨૯
૬૯૮	પદર કર્માદાન	૧૩૦
૬૯૯	પદર પ્રકારના યોગો	૧૩૦
૭૦૦	પદર પ્રકારે વિનયવત	૧૩૧
૭૦૧	સોળ પુત્રો સમુદ્રવિજય રાજાના	૧૩૧
૭૦૨	સોળ સ્થાનો મનુષ્યની ઉત્પત્તિના	૧૩૧
૭૦૩	સોળ મહા રોગો	૧૩૧
૭૦૪	સોળ ભેદો વ્યતરોના	૧૩૨

નંબર	વિષય	પૃષ્ટ.
૭૦૫	સોળ દેવીઓ	૧૩૨
૭૦૬	સોળ શૃગાર પુરૂષના	૧૩૨
૭૦૭	સોળ શૃગાર સ્રીના	૧૩૨
૭૦૮	સોળ સ્વપ્નો ચંદ્રગુપ્તે દેખેલા	૧૩૩
૭૦૯	સોળ સંજ્ઞા	૧૩૩
૭૧૦	સોળ દૂષણો સ્રીના	૧૩૪
૭૧૧	સોળ પ્રકારના સંસ્કારો	૧૩૪
૭૧૨	સોળ પ્રકારે પરમાધાનીયોએ નરકને વિષે કરેલી વેદના	૧૩૪
૭૧૩	સોળ સાધારણ	૧૩૪
૭૧૪	સોળનું પ્રતિપાલન રાજા કરે	૧૩૫
૭૧૫	સોળ અધ્યયન સુયગડાંગના	૧૩૫
૭૧૬	સોળ પ્રકારના સુખો	૧૩૫
૭૧૭	સોળગુણોશીયલના	૧૩૫
૭૧૮	સોળવિચારવાલાયક	૧૩૬
૭૧૯	સોળપ્રકારનાદુખો	૧૩૭
૭૨૦	સત્તર પ્રકારી પૂજા	૧૩૭
૭૨૧	સત્તરભેદો સંયમના	૧૩૮
૭૨૨	સત્તરપ્રકારનાશાસ્રો	૧૩૮
૭૨૩	સત્તર લક્ષણો ભાવ શ્રાવકના	૧૩૮
૭૨૪	સત્તરપ્રકારેસંયમ	૧૩૯
૭૨૫	સત્તર પ્રકાર જ્ઞાનાવરણીય કર્મ બાધવાના	૧૩૯
૭૨૬	અઢાર ઉપાંગો રાજ્યના	૧૩૯
૭૨૭	અઢાર પ્રકારનાવર્ણો	૧૪૦
૭૨૮	અઢાર પ્રકારનાકુષ્ટ	૧૪૦
૭૨૯	અઢારદોષોપૌષધના	૧૪૦
૭૩૦	અઢારપ્રકારનીલીપી	૧૪૧
૭૩૧	અઢાર પ્રકારના વ્યાકરણો	૧૪૨
૭૩૨	અઢાર ક્રપણ	૧૪૨
૭૩૩	અઢાર પુરાણ	૧૪૨
૭૩૪	અઢાર પ્રકારની માનની સ્મૃતિઓ	૧૪૨

નંબર	વિષય	પૃષ્ઠ
૭૩૫	અઢાર દિક્ષા લાયક નહિ	૧૪૩
૭૩૬	અઢાર ભાર વનસ્પતિ	૧૪૩
૭૩૭	અઢાર વર્ણો	૧૪૩
૭૩૮	અઢાર ભેદો બ્રહ્મ ચર્યના	૧૪૪
૭૩૯	અઢારઆચારસાધુના	૧૪૪
૭૪૦	અઢાર પ્રકારે ચલાય માન ચિત્તને સાધુ સ્થિર કરે	૧૪૪
૭૪૧	અઢાર પ્રકારની લિપીયો	૧૪૫
૭૪૨	અઢાર પ્રકારની વિદેશ ના ભેદની બીજી લિપીયો	૧૪૫
૭૪૩	અઢાર પ્રકારના કરો (દાણો)	૧૪૫
૭૪૪	અઢાર પ્રકારના કરો (દાણો)	૧૪
૭૪૫	અઢાર હજાર શીલાઙ્ગ રથ	૧૪૬
૭૪૬	ઓગણીશ દોષ કાઉસ્સગ્ગના	૧૪૬
૭૪૭	ઓગણીશ અધ્યયનો જ્ઞાતાસૂત્રોના	૧૪૭
૭૪૮	વીશ ગુણો રક્તઓ	૧૪૭
૭૪૯	વીશ ગુણો વૃદ્ધ ચાણાકયે	૧૪૮
૭૫૦	વીશવિહરમાનજીનો	૧૪૮
૭૫૧	વીશવિહરમાનવિજ્યો	૧૪૯
૭૫૨	વીશ વિહરમાનની નગરીઓ	૧૪૯
૭૫૩	વીશ વિહરમાનના પિતા	૧૪૯
૭૫૪	વીશ વિહરમાનની માતાઓ	૧૫૦
૭૫૫	વીશ વિહરમાનની સ્ત્રીઓ	૧૫૦
૭૫૬	વીશ વિહરમાનના લાછનો	૧૫૦
૭૫૭	વીશ વિહરમાનના વર્ણ વિગેરે	૧૫૧

નબર	વિષય	પૃષ્ટ
૭૫૮	વીશ પ્રકારના સાધુના દોષો	૧૫૧
૭૫૯	વીશ પ્રકારે દર્શના વણિય કર્મ બાધે	૧૫૧
૭૬૦	એકવીશ પ્રકારી પૂજા	૧૫૨
૭૬૧	એકવીશ નામો સિદ્ધાચલજીના	૧૫૨
૭૬૨	એકવીશ ગુણો શ્રાવકના	૧૫૨
૭૬૩	એકવીશ ગુણો વિરકત સ્ત્રિના	૧૫૩
૭૬૪	એકવીશમહાન્ દોષો	૫૩૧
૭૬૫	એકવીશ ગુણો શ્રાવકના	૧૫૪
૭૬૬	એકવીશ પ્રકારના કનિષ્ટ શ્રાવકો	૧૫૪
૭૬૭	બાવીશ દેશો	૧૫૫
૭૬૮	બાવીશ અભક્ષ પદાર્થો	૧૫૫
૭૬૯	બાવીશ લક્ષણો	૧૫૫
૭૭૦	બાવીશ પરિષહ	૧૫૫
૭૭૧	બાવીશ પદાર્થો મહાન્ પુન્યે મળે	૧૫૬
૭૭૨	બાવીશના સાથે વાદ કરવો નહિ	૧૫૬
૭૭૩	બાવીસ પ્રકારના અનાચારિયો	૧૫૮
૭૭૪	ત્રેવીશ ઉર્ધ્વ લોક	૧૫૮
૭૭૫	ત્રેવીશ વિષયો પાચ ઈદ્રિયોના	૧૫૮
૭૭૬	ત્રેવીશ પ્રકારની ક્રિયો અયોગ્યા	૧૫૯
૭૭૭	ત્રેવીશ આતરા ચોવીશ તીર્થ કરના	૧૬૧
૭૭૮	ત્રેવીશ ઉપાયો શીઘ્ર-તાથી મોક્ષે જવાના	૧૬૧
૭૭૯	ત્રેવીશ પ્રકારે ભાવપૂજા	૧૬૨
૭૮૦	ચોવીશ તીર્થ કર મહારાજનો ગર્ભકાળ	૧૬૨
૭૮૧	ચોવીશ તીર્થ કરોના ભવો	૧૬૨
૭૮૨	અતીત ચોવીશી	૧૬૩
૭૮૩	અનાગત ચોવીશી	૧૬૩

નંબર	વિષય	પૃષ્ટ
૭૮૪	વર્તમાન ચોવીશી	૧૬૪
૭૮૫	વતમાન ચોવીશીના પિતાના નામો	૧૬૪
૭૮૬	વર્તમાન ચોવિશીના માતાના નામો	૧૬૪
૭૮૭	વર્તમાન ચોવિશીના યક્ષો	૧૬૫
૭૮૮	વતમાન ચોવિશીની શાસન દેવીયો	૧૬૫
૭૮૯	ચોવીશ તીર્થંકરોના લાંછનો	૧૬૫
૭૯૦	ચોવિશ તીર્થંકરના દેહમાન	૧૬૫
૭૯૧	ચોવિશ તીર્થંકરોમા ગાદીધર કેટલા	૧૬૬
૭૯૨	ચોવિશ બોલ ચારિત્ર પાળનારાને પાળવાના	૧૬૬
૭૯૩	ચોવિશ પ્રકારના શૌર્ય	૧૬૬
૭૯૪	અસતીઓના ચોવિશ લક્ષણો	૧૬૭
૭૯૫	ચોવિશ તીર્થંકરોના શરીરમાન	૧૬૭
૭૯૬	ચોવિશ દંડક	૧૬૭
૭૯૭	ચોવિશ પ્રકાર જાણવા લાયક	૧૬૮
૭૯૮	પચીશ પ્રકારની ક્રિયા	૧૭૦
૭૯૯	પાંચ મહાવ્રતની પચીશ ભાવના	૧૭૨
૮૦૦	પચીશ નામ પરમાત્માના	૧૭૨
૮૦૧	પચીશ પ્રકારના સ્થાનો	૧૭૨
૮૦૨	છવીશ પ્રકારની ગાથા જાતિ	૧૭૩
૮૦૩	છવીશ પ્રકાર જાણવા લાયક	૧૭૩
૮૦૪	સત્યાવીશ નક્ષત્રો	૧૭૬
૮૦૫	સત્યાવીશ યોગો	૧૭૬
૮૦૬	સત્યાવીશ ગુણો સાધુના	૧૭
૮૦૭	સત્યાવીશ વકારથી શોભિત નમર	૧૭૭
૮૦૮	મોહનીય કર્મની અઠ્ઠાવીશ પ્રકૃતિ	૧૭૭

નંબર	વિષય	પૃષ્ઠ
૮૦૯	અઠયાવીશ અંતરદ્વિપો	૧૭૮
૮૧૦	અઠયાવીશ પ્રકારની લબ્ધિયો	૧૭૮
૮૧૧	અઠયાવીશ પ્રકારની ઉપમાઓ	૧૮૦
૮૧૨	ઓગણત્રીશ ભેદ પાપ શ્રુતના	૧૮૧
૮૧૩	ઓગણત્રીશ દ્વારો	૧૮૧
૮૧૪	ઓગણત્રીશ પ્રકારના મૂર્ખાઓ	૧૮૨
૮૧૫	ત્રીશ અકર્મ ભૂમિ	૧૮૨
૮૧૬	ત્રીશ પ્રકારે મોહનીય કર્મ બાંધે	૧૮૩
૮૧૭	ત્રીશ દૂષણો દૂષમ કાળના	૧૮૪
૮૧૮	સાધુની ત્રીશ ઉપમા	૧૮૬
૮૧૯	ત્રીશ પ્રકારે જીવમહા ઉત્તમ	૧૮૭
૮૨૦	ત્રીશ પ્રકારે, સામાન્ય કર્મ બંધન પ્રશ્નોત્તર	૧૮૮
૮૨૧	સિદ્ધના એકત્રીશ ગુણો	૧૯૦
૮૨૨	સિદ્ધના એકત્રીશ ગુણો બીજા	૧૯૦
૮૨૩	સિદ્ધના એકત્રીશ ગુણો ત્રીજા	૧૯૧
૮૨૪	વાટે ચાલનારા જીવોના એકત્રીશ ગુણો	૧૯૧
૮૨૫	એકત્રીશ બોલ સમજવા લાયક	૧૯૩
૮૨૬	બત્રીશ દોષો વંદનના	૧૯૫
૮૨૭	બત્રીશ લક્ષણ પુરૂષના	૧૯૬
૮૨૮	બત્રીશ ગુણ સ્ત્રીના	૧૯૬
૮૨૯	સ્ત્રિના બત્રીશ ઇંગિત આકારો	૧૯૬
૮૩૦	બત્રીશ દોષ સામાયિકના	૧૯૭
૮૩૧	બત્રીશ ગુણો નાયકના	૧૯૮
૮૩૨	બત્રીશ વિજય મહાવિદેહના	૧૯૮
૮૩૩	બત્રીશ અનંતકાય	૧૯૯
૮૩૪	બત્રીશ ગુણો પુરૂષના	૧૯૯

નબર	વિષય	પૃષ્ટ

૮૩૫ બત્રીશ ગુણો સાધુ પુરૂષના ૨૦૦
૮૩૬ શીષ્યની બત્રીશ ઉપમાઓ ૨૦૧
૮૩૭ તેત્રીશ આશાતના ગુરૂ મહારાજની ૨૦૨
૮૩૮ તેત્રીશ અલ્પત્વ બહુત્વ ૨૦૩
૮૩૯ ચોત્રિશ અતિશય તીર્થંકર મહારાજના ૨૦૫
૮૪૦ પાત્રીશ ગુણ તીર્થંકર મહારાજની વાણીના ૨૦૬
૮૪૧ છત્રીશ ગુણો આચાર્યના ૨૦૭
૮૪૨ છત્રીશ પ્રકારના વિનોદ ૨૧૦
૮૪૩ છત્રીશ રાજવશીયો ૨૧૧
૮૪૪ છત્રીશ પ્રકારના આયુધો ૨૧૨
૮૪૫ છત્રીશ પ્રકારના રાજપાત્રો ૨૧૨
૮૪૬ છત્રીશ અધ્યયનો ઉત્તરાધ્યયન સૂત્રના ૨૧૨
૮૪૭ છત્રીશ પદો પન્નવણા સૂત્રના ૨૧૩
૮૪૮ છત્રીશ પ્રકાર જાણવા લાયક ૨૧૩
૮૪૯ સ્ત્રીયોની ચોસઠ કળા ૨૧૪
૮૫૦ ચોસઠ યોગિની ૨૧૫
૮૫૧ શ્રાવકના અડસઠ તીર્થો ૨૧૬
૮૫૨ પુરૂષોની બોતેરકળા૨૧૭
૮૫૩ ચોરાશી ગચ્છો ૨૧૮
૮૫૪ અઠયાશી ગ્રહો ૨૧૯
૮૫૫ આદિનાથજી ભગવાનના સો પુત્રો ૨૨૦
૮૫૬ એકસોને આઠ વણિકની જાતિ ૨૨૧
૮૫૭ જુદી જુદી સખ્યા ૨૨૨
૮૫૮ પર સમયે રાવણ સબધી માન્યતા ૨૨૩
૮૫૯ બીજે ઠેકાણે રાવણ સબધી માન્યતા ૨૨૬
૮૬૦ કવિ સમયે રાવણ મ ન્યતા ૨૨૭

નંબર	વિષય	પૃષ્ઠ	નંબર	વિષય	પૃષ્ઠ
૮૬૧	જૈન મતે રાવણ માન્યતા	૨૨૯	૮૬૮	ઘરોની પડે તેનો વિચાર ૨ જો	૨૪૯
૮૬૨	પર સમય ની વાતો	૨૩૦	૮૬૯	કાકીડો શરીર ઉપર પડે તેનો વિચાર	૨૫૨
૮૬૩	અન્ય દર્શનીય મતે સાત પાતાલ	૨૩૦	૮૭૦	નિરંતર પર્યુષણ પર્વમાં શ્રાવકોને કરવા લાયક કર્તવ્યો	૨૫૯
૮૬૪	સામુદ્રિક શાસ્ત્રની સામાન્ય વાતો	૨૩૧	૮૭૧	મનુષ્ય જન્મની કિમ્મત	૨૭૨
૮૬૫	શકુન વિચાર	૨૩૨	૮૭૨	સત્ય ઉપદેશ નિંદા ન કહેવાય	૨૮૮
૮૬૬	છીંક વિચાર	૨૩૬	૮૭૩	ગ્રંથકાર પ્રશસ્તિ	૨૯૦
૮૬૭	ઘરોળી શરીર પર પડે તેનો વિચાર ૧ લો	૨૪૬			

વિવિધ વિષય વિચારમાળા

ભાગ ત્રીજાનું શુદ્ધિપત્ર.

પૃષ્ઠ	લીટી	અશુદ્ધ	શુદ્ધ
૩	૧૫	આપુણ્ગે	આયુષ્યે
૪	૪	પુર્યાપ્તા	પર્યાપ્તા
૪	૧૩	લેશ્યા રહિત	લેશ્યા રહિત
૫	૧૨	ચરિત્ર વિરાધના	ચારિત્ર વિરાધના
૯	૧૦	કહેવાય	કહેવાય

પૃષ્ઠ	લીટી	અશુદ્ધ	શુદ્ધ
૯	૧૫	અનેષણીપ	અનેષણીય
૧૦	૧	અનેષણીપ	અનેષણીય
૧૦	૨૦	રસ્રના	રસના
૧૪	૧	પૂર્વાનપૂર્વી	પૂર્વાનુપૂર્વી
૧૪	૯	તિર્યચની	તિર્યંચની
૧૬	૩	રૂપ સપન ને લીન સપન લીન સપનનો લીન સપન	રૂપ સપન નો લીન સપન લીન સપન નો રૂપ સપન
૧૭	૧૬	અનથદ	અનર્થદંડ
૨૦	૮	તિર્યચગનિનુ	તિર્યંચગતિનુ
૨૧	૧૧	વેનેયિકી	વૈનેયિકી
૨૮	૧૩	ઉદીચાને	ઉદાયિને
૨૮	૧૮	ક્રાધ	ક્રોધ
૯	૨૦	સુહ્થી	સુ ન્થી
૩૧	૮	વાતની	વાસની
૩૩	૯	તલ્લાધાન	તલ્લાલીન
૩૬	૧	મહાનિર્જર	મહાનિર્જરા
૪૧	૧૪	અનુષ્ઠેન	અનુષ્ઠાન
૪૬	૫	નગ્રથ	નિગ્રથ
૪૮	૧૨	અન્ભોગિક	અનાભોગિક
૪૮	૧૩	જ્ઞનાચાર	જ્ઞાનાચાર
૫૧	૨૧	પ્રાયશ્ચત્ત	પ્રાયશ્ચિત્ત
૫૫	૬૪	કમ	કર્મ
૫૭	૨૧	સમતિની	સમકિતની
૫૯	૨	અણુસર	અણુસણુ

પૃષ્ઠ	લીંટી	અશુદ્ધ	શુદ્ધ
૫૯	૧૬	ઉપાર્જન	ઉપાર્જન
૬૧	૧૦	વેશેષિક	વૈશેષિક
૬૨	૭	જીદગીનો	જીંદગીનો
૬૫	૧૯	ગમતે	ગમને
૬૬	૨૧	દેસારે	દેગસરે
૭૨	૧	પસામા	પૈસામા
૭૮	૧૧	વ્યપારથી	વ્યાપારથી
૭૬	૧	ગજકુભે	ગજકુંભે
૭૬	૧૨	કરાલ્યામ	કરાલ્યામ.
૮૦	૫	ભવ	ભય
૮૩	૨	મમના	મર્મ ॥
૮૪	૧૩	પણીપ	પણી.
૯૧	૨૨	મ ચ	માસ
૯૨	૪	વન	મન
૯૨	૧૪	આતપશાચ	આતપશૌચ
૯૨	૧૭	શાયે	શોયે
૯૨	૨૧	મત્ર	મ ત્ર
૯૮	૫	ક પાવમાન	ક પાયમાન
૯૮	૧૮	કરવા પાસે	કરવાવાળા પાસે
૧૦૨	૯	ભાવે	આવે
૧૨૬	૨	શુઠ	શુંઠ
૧૨૭	૧૬	જ્વન્યથી	જઘન્યથી
૧૨૮	૬	રૂધિટના	રૂધિરના
૧૨૮	૧૭	કામણ તેજસ બધ	કાર્મણ તેજસ બધન

પૃષ્ઠ	લીટી	અશુદ્ધ	શુદ્ધ
૧૩૧	૧૧	પ્રત્ય	પ્રતે
૧૩૮	૧	રચનાક	ચનાકરે
૧૪૨	૭	અ દ્રપાણી	ઐંદ્રપ ણી
૪૮	૧૪	ચ નાયભાન	ગ નાયમાન
૧૫૨	૧૯	રમાણ કરે	ગા ણ કરે
૧૫૫	૮	વત્યાક	વ'યાક
૧૬૨	૧૬	શાન્તિનાથજીના	ાન્તિનાથ્જીના
		૨૨ ભવો	૧૨ ભવો
૧૬૪	૧૦	લક્ષ્મણ	લક્ષ્મણા
૧૭૩	૫	અભપદ	અભયદ
૧૭૪	૨	વારવા	વા વાર
૧૭૫	૧૩	પૂવ	પર્વ
૧૭૫	૧૯	અત ાય	અ ત ય
૧૭૬	૧૩	વ્યતિયાન	વ્યતિપાત
૧૮૦	૧૩	સર્વાર્થસિદ્દન	સર્વાથ સિદ્દ
૧૮૭	૪	શ્રાવકાના	શ્રાવિકાના
૧૯૭	૫	હ્રદયે	હૃદે
૨ ૧	૫	ઓપધિથી	ઔષધિથી
૨૦૭	૪	ગોમ	ગોલે
૨૦૭	૧૬	પ	દ્વેપ
૨૧૫	૯	પ્રહલિકા	પ્રહેલિકા
૨૧૬	૧૬	મંદોદરી	મ દોદરી
૨૩૫	૧૬	રમ	ર ગ
૨૫૫	૧૩	ઘરેણીશનિવરે	ઘરેણીશનિવારે
૨૫૭	૧૩	ઉવર	ઉપર
૨૬૮	૧૩	આતાના	આત્માના

પ્રાતઃ સ્મરણીય પૂજ્યપાદ શ્રી ૧૦૦૮ મુલચંદજી
(મુક્તિ વિજયજીગણિ) ગુરૂભ્યો નમઃ

卐 વિવિધ વિષય વિચાર માળા 卐

ભાગ ૩ જો.

એક પ્રકાર.

સદ્બુદ્ધિરૂપ આત્મા એક છે
જડતારૂપ અનાત્મા એક છે
જેનાથી કર્મ બંધન કરી શકાય છે તે દંડ એક છે
જેનાથી કર્મ બંધન થઈ શકે નહિ તે અદંડ એક છે
ષટ્ દ્રવ્યમય લોક એક છે
કેવળ અલોકમય આકાશ એક છે
પુણ્યના નિમિત્ત કારણભૂત સુખ એક છે
દુઃખના હેતુભૂત પાપ પણ એક છે
વસ્તુના સ્વભાવયુક્ત ધર્મ એક છે
સ્વધર્મથી ભિન્ન અધર્મ એક છે

જેનાથી કર્મ બંધન થાય છે તે આશ્રવ એક છે
જેનાથી કર્મ બંધન રોકાય તે સંવર એક છે
કર્મને ભોગવનારી વેદના એક છે
કર્મનો ક્ષય કરનારી નિર્જરા એક છે
ચૈતન્ય લક્ષણ જીવ એક છે
જડતા રૂપ અજીવ એક છે
જ્ઞાન એક છે, દર્શન એક છે, ચારિત્ર એક છે
બંધ એક છે, મોક્ષ એક છે, સિદ્ધ એક છે, કાળ ભેદ-રૂપ સમય એક છે, શબ્દ એક છે, રૂપ એક છે, રસ એક છે, ગંધ એક છે, સ્પર્શ એક છે, મન એક છે, વચન એક છે, અને કાયા એક છે

બે પ્રકાર

સમ્યકત્વના ૨ ભેદ-૧ નૈસર્ગિક, ૨ ઉપદેશજ
જીવના ૨ ભેદ-૧ મુક્તિગામી, ૨ સંસારી
સંસારીજીવના ૨ ભેદ-૧ ત્રસ, ૨ સ્થાવર
જૈનમત ધર્મના ૨ ભેદ-૧ યતિધર્મ, ૨ શ્રાવક ધર્મ
કર્મ બંધનના ૨ ભેદ-૧ રાગ બંધન, ૨ દ્વેષ બંધન
સૂત્ર-૧ નંદીસૂત્ર, ૨ અનુયોગદ્વાર સૂત્ર.
સુખના ૨ ભેદ-૧ આંગિક, ૨ માનસિક
શૌચના ૨ ભેદ-૧ શ્મશ્રુશૌચ, ૨ મૃતિક શૌચ
વચનના ૨ ભેદ-૧ સ્વાભાવિક, ૨ કૃત્રિમ

નાટકના ૨ ભેદ-૧ તાડવ, ૨ ભાવ

વમનના ૨ ભેદ-૧ કૃત્રિમ, ૨ સ્વાભાવિક

કર્મના ૨ ભેદ-૧ અણુભાગકર્મ-કર્મરસ, ૨ પ્રદેશકર્મ-કર્મદલ.

ઉન્માદના ૨ ભેદ-૧ જક્ષાદિકનો, ૨ મોહનો ઉન્માદ

જીવને દુખના ૨ ભેદ-૧ માનસિક દુખ-મનમા ચિતા ફિકર વિશેષ, ૨ શારીરિક દુખ-શરીરને વિષે ૧૬ રોગાદિક પીડા ઉત્પન્ન થાય તે

જીવની ગતિના ૨ ભેદ-૧ ઋજુગતિ, શરીરને છોડીને જીવ એક સમયમા સમશ્રેણિએ જવાની ગતિમા સિદ્ધો જાય તે, ૨ વક્રગતિ-શરીર છોડીને પરભવ જતો જીવ-વિષમ શ્રેણિવાળા સ્થાનમા (બધ નાખેલી ગતિમા) જાય તે

જીવને આયુષ્ય બાધવાના ૨ ભેદ-૧ સોપક્રમી-ઘણુ આયુષ્ય છતા ઉપક્રમ લાગવાથી આયુષ્ય જલ્દી ભોગવાઇ જાય તે ૨ નિરૂપક્રમી-ઉપક્રમો લાગ્યા છતા, નહિ મરતા જીવ પૂર્ણ આયુષ્યે પરલોકમા જાય તે

ઉણોદરીના ૨ ભેદ-૧ દ્રવ્ય ઉણોદરી, ૨ ભાવ ઉણોદરી

દ્રવ્ય ઉણોદરીના ૨ ભેદ-૧ ઉપકરણ ઉણોદરી-વસ્ત્ર પાત્ર વિગેરે નિર્દોષ વાપરે તે

૨ ભાવ ઉણોદરીના ૪ ભેદ-૧ અલ્પ ક્રોધ, ૨ અલ્પ શબ્દ, ૩ અલ્પક્લેશ, ૪ અલ્પ જન્મ.

બે પ્રકાર.

૧ જીવ દ્રવ્ય, ૨ અજીવ દ્રવ્ય, એ બે પ્રકારના સર્વ દ્રવ્યો છે

૧ સૂક્ષ્મ, ૨ બાદર, એ બે પ્રકારના સર્વ સંસારી જીવો છે

૧ ત્રસ, ૨ સ્થાવર, એ બે પ્રકારના સર્વ સંસારી જીવો છે

૧ પર્યાપ્તા, ૨ અપર્યાપ્તા, એ બે પ્રકારે સર્વ સંસારી જીવો છે

૧ ભવસિદ્ધ, ૨ અભવસિદ્ધ, એ બે પ્રકારે સર્વ સંસારી જીવો છે

૧ સંસારી, ૨ સિદ્ધ, એ બે પ્રકારે સર્વ જીવો છે

૧ શરીર સહિત, ૨ શરીર રહિત, એ બે પ્રકારે સર્વ જીવો છે

૧ ઇંદ્રિય સહિત, ૨ ઇંદ્રિય રહિત, એ બે પ્રકારે સર્વ જીવો છે

૧ વેદ સહિત, ૨ વેદ રહિત, એ બે પ્રકારે સર્વ જીવો છે

૧ કષાય સહિત, ૨ કષાય રહિત, એ બે પ્રકારે સર્વ જીવો છે

૧ કાયા સહિત, ૨ કાયા રહિત, એ બે પ્રકારે સર્વ જીવો છે

૧ સયોગી, ૨ અયોગી, એ બે પ્રકારે સર્વ જીવો છે

૧ લેશ્યા સહિત, ૨ લેશ્યા રહિત, એ બે પ્રકારે સર્વ જીવો છે

૧ આહારી, ૨ અણાહારી, એ બે પ્રકારે સર્વ જીવો છે

૧ ભાષક–બોલનારા, ૨ અભાષક–નહિ બોલનારા, એ બે પ્રકારે સર્વ જીવો છે

૧ આગારી–ઘરવાળા, ૨ અનાગારી–ઘર વિનાના, એ બે પ્રકારે સર્વ જીવો છે

૧ સંસાર સમાપન્નગા–સંસારમાં રહેનારા, ૨ અસંસાર સમાપન્નગા–સંસારમાં નહિ રહેનારા, એ બે પ્રકારે સર્વ જીવો છે

૧ સકર્મી-કર્મસહિત, ૨ અકર્મી-કર્મરહિત, એ બે પ્રકારે સર્વ જીવો છે

ત્રણ પ્રકાર

ભુવન ત્રણ-૧ સ્વર્ગ, ૨ મૃત્યુ, ૩ પાતાલ
જિનમત રત્ન ત્રણ-૧ જ્ઞાન, ૨ દર્શન, ૩ ચારિત્ર
તત્ત્વ ત્રણ-૧ દેવ, ૨ ગુરૂ, ૩ ધર્મ
કાળ ત્રણ-૧ અતીત, ૨ અનાગત, ૩ વર્તમાન
સમકિતના ભેદ ૩-૧ દીપક, ૨ રોચક, ૩ કારક
ગારવ ત્રણ-૧ ઋદ્ધિગારવ, ૨ રસ ગારવ, ૩ શાતા ગારવ.
યોગ ત્રણ-૧ મનોયોગ, ૨ વચનયોગ, ૩ કાયયોગ
શલ્ય ત્રણ-૧ માયાશલ્ય, ૨ નિયાણશલ્ય, ૩ મિથ્યાત્વશલ્ય
વિરાધના ત્રણ-૧ જ્ઞાનવિરાધના, ૨ દર્શન વિરાધના, ૩ ચારિત્ર વિરાધના
વીર્ય ત્રણ-૧ મનવીર્ય, ૨ વચનવીર્ય, ૩ કાયવીર્ય
દંડ ત્રણ-૧ મનદંડ, ૨ વચનદંડ, ૩ કાયદંડ
વેદ ત્રણ-૧ પુરૂષવેદ, ૨ સ્ત્રીવેદ, ૩ નપુંસકવેદ
વનસ્પતિના ત્રણ ભેદ-૧ સંખ્યાતાજીવવાળી, ૨ અસંખ્યાતા જીવવાળી, ૩ અનંતાજીવ યુક્ત
કરણ ત્રણ-૧ મનકરણ, ૨ વચનકરણ, ૩ કાયકરણ
ગુપ્તિ ત્રણ-૧ મનગુપ્તિ, ૨ વચનગુપ્તિ, ૩ કાયગુપ્તિ
સદ્ગતિ ત્રણ-૧ મનુષ્ય ગતિ, ૨ દેવગતિ, ૩ સિદ્ધિગતિ

દુર્ગતિ ત્રણ-૧ નરક, ૨ તિર્યંચ, ૩ નિગોદ
પરિગ્રહ ત્રણ-૧ કર્મપરિગ્રહ, ૨ શરીર પરિગ્રહ, ૩ બાહ્ય-ભંડોપગરણ પરિગ્રહ
પરિગ્રહના ત્રણ નામ-૧ સચિત્ત પરિગ્રહ, ૨ અચિત્ત પરિગ્રહ, ૩ મિશ્ર પરિગ્રહ
૧ વિરતિ, ૨ અવિરતિ, ૩ વિરતાવિરતી
૧ પચ્ચખાણી, ૨ અપચ્ચખાણી, ૩ પચ્ચખાણી અપચ્ચખાણી
૧ સવરી, ૨ અસવરી, ૩ સવરાસવરી
૧ સમ્યક્દ્રષ્ટી, ૨ મિથ્યાદ્રષ્ટી, ૩ સમ્યક્મિથ્યાદ્રષ્ટી
૧ સૂક્ષ્મ, તે સર્વ રાજલોકમા ભરેલા છે, તે માર્યા મરે નહિ, ૨ બાદર તે લોકના એક દેશમા રહેલા છે, અને તે માર્યામરે છે. ૩ નોસૂક્ષ્મ નોબાદર, તે સિદ્ધના જીવો
૧ ત્રસ-હાલતા ચાલતા, ૨ સ્થાવર-ચાલે નહિ તે, ૩ નોત્રસ નોસ્થાવર-તે સિદ્ધના જીવો
૧ પર્યાપ્તા-પર્યાપ્તિ પૂરી કરે તે, ૨ અપર્યાપ્તા-પર્યાપ્તિ પૂર્ણ કરી ન હોય તે, ૩ નોપર્યાપ્તા નોઅપર્યાપ્તા તે સિદ્ધના જીવો
૧ ભવસિદ્ધિયા-મોક્ષે જાય તે, ૨ અભવ સિદ્ધિયા-કદી પણ મોક્ષે નહિ જનારા, ૩ નોભવસિદ્ધિયા નોઅભવ સિદ્ધિયા, તે સિદ્ધના જીવો
૧ શરીરી, ૨ વાટે વહેતા જીવ, ૩ અશરીરી-સિદ્ધના જીવ.

લોક ના ૩ ભેદ-૧ ઉર્ધ્વલોક, ૨ અધોલોક, ૩ તિર્ચ્છી લોક
દિશાનો ૩ ભેદ-૧ ઉર્ધ્વદિશા, ૨ અધોદિશા, ૩ તિરચ્છી દિશા

મનુષ્ય ક્ષેત્રો-૧ (પંદર) કર્મભૂમિ, ૨ (ત્રીશ) અકર્મભૂમિ, ૩ (છપ્પન્ન) અંતરદ્વીપ

તિર્યંચ ત્રણ પ્રકારના-૧ જલચર, ૨ સ્થલચર, ૩ ખેચર

સાધુનાશાશ્વત મનોરથો-૧ કયારે હુ સૂત્રભણીશ ? ૨ કયારે હુ એકલવિહારી થઈશ ? અગર કયારે હુ સાધુની બાર પડિમાને વહન કરીશ ? ૩ કયારે હુ સંલેખના કરીશ

સ્ત્રી-૧ સ્વકીયા, ૨ પરકીયા, ૩ પણાગના

શ્રાવક-૧ જઘન્ય નવકાર ગણનાર, ૨ મધ્યમ ષડાવશ્યકનીક્રિયા કરનાર-બારવ્રતધારિ સદાચારી, ૩ ઉત્કૃષ્ટ એકાસણુંકરનાર સચિત્તવર્જક બ્રહ્મચારી

મુદ્રા-૧ જિન મુદ્રા, ૨ યોગ મુદ્રા, ૩ મુક્તાશુક્તિ મુદ્રા.

ઉત્પાત-૧ દિવ્ય શબ્દ થાય તે, ૨ અંતરીક્ષ-આકાશે તારા પડે તે, ૩ ભૌમ-ભૂમિકંપાદિક થાય તે

ત્રિકાલ પૂજા-૧ પ્રભાતે વાસ પૂજા, ૨ મધ્યાહ્ને કુસુમ પૂજા, ૩ સંધ્યાને વિષે ધૂપ દીપ પૂજા

દાન-૧ અભયદાન, ૨ ઉચિતદાન, ૩ સર્વદાન

સ્વરૂપ-૧ મુનિસ્વરૂપ, ૨ ચતુર સ્વરૂપ ૩ સદ્ભાવ સ્વરૂપ

ગાંધર્વવિધિ-૧ તાર, ૨ મંદ્ર, ૩ મધ્ય.

લોક, સસ્થાન-૧, દાન સુસ્થાન, ૨ માન મસ્થાન, ૩ દેવસ સ્થાન

ભૂમિ-૧ ઉચ્ચપ્રદેશા, ૨ નિમ્નપ્રદેશા, ૩ સમપ્રદેશા,

પુરૂષ-૧, ઉત્તમા ૨ મધ્યમા ૩ અધમા

પદાર્થો-૧ ધાતુપદાર્થ, ૨ મૂલપદાર્થ, ૩ જીવપદાર્થ

કિલ્બિષિદેવ-૧ પેહેલા બીજા દેવલોક નીચે ત્રણ પલ્યો પમના આયુષ્યવાળા, ૨ ત્રીજા ચૌથા દેવ લોક નીચે ત્રણ સાગરોપમના આયુષ્યવાળા, ૩ પાચમા ઉપર અને છઠ્ઠા નીચે તેર સાગરોપમના આયુષ્યવાળા

આગમ-૧, અનાગમ-તે તીર્થંકરે ભાખ્યો તે, ૨ અનંતર આગમ-તે ગણધરાદિકે ગુથ્યો તે, ૩ પરંપરાગમ, તે સુધર્મા સ્વામી, જંબુસ્વામી, પાંટ પરંપરાચાર્યો આવેલ

વનસ્પતિ-૧ સૂક્ષ્મ, ૨ સાધારણ, ૩ પ્રત્યેક

ભુવનપતિની પર્ષદા-૧ તુબા, તે માહેલી પર્ષદા એકવાર બોલાવવાથી આવે, ૨ તુડિડયા, તે વચલી પર્ષદા વિના બોલાવ્યા આવે ૩ ડીઢરા, તે બાહીરલી પર્ષદા, બોલાવી અણબોલાવી આવે તે

શ્રાવકના મનોરથો-૧ હુ આરંભ પરિગ્રહ ક્યારે છોડીશ ? ૨ શ્રાવકના વ્રતોને અતિચાર રહિત હુ ક્યારે પાળીશ ? ૩ પ્રાંતે સલેખના કરી સમાધિમરણ હુ ક્યારે આરાધીશ ?

સમ્યક્ત્વની સદ્દહણા-૧ અરિહંત સિદ્ધને દેવ પ્રમાણે(ગણે) જાણે, ૨ સાધુને ગુરૂપણે માને, ૩ ક્ષમા દયાને ધર્મ કરી માને

સમ્યકત્વની શ્રદ્ધા—૧ કિન્નર દેવતાના ગીતો જેમ સંપૂર્ણ રાગથી સાંભળે તેમ ગુરૂનો ઉપદેશ સાંભળવામાં એકાગ્રચિત્ત રાખે, ૨ ક્ષુધાતુર જીવ જેમ અન્નની અભિલાષા ધારણ કરે તેમ સમ્યકત્વનુ પ્રતિપાલન કરવાની અભિલાષા ધારણ કરે, ૩ રોગી માણસની દવા કરી જેમ તેના આત્માને શાન્તિ ઉત્પન્ન કરે, તેમ ગુરૂમહારાજ આચાર્યની સેવા ભકિત પ્રફુલ્લિત ચિત્તે કરી તેને સમાધિ ઉપાર્જન કરાવે

સમ્યકત્વની રક્ષા—૧ પોતાના ધર્મને ઉતારનારા અન્ય દર્શની મિથ્યાદ્રષ્ટિ ભાઇ ખાર્યોને ઉત્તર આપી તેના વચનોનો નિષેધ કરે, તે સમ્યકત્વની રક્ષા કરી કહેવાય, ૨ મિથ્યાત્વીના વચનો શ્રવણ કરી જવાબ દેવાની શકિત ન હોય તો મૌનપણું ધારણ કરે તો સમ્યકત્વની રક્ષા કરી કહેવાય, પણ તેના વચને હા જી હા કરે તો સમ્યકત્વની રક્ષાનો ભંગ કરનાર કહેવાય, ૩ મિથ્યાદ્રષ્ટિના વચનોનો પ્રત્યુત્તર ન આપી શકે તો અણબોલ્યો રહી આઘો પાછો ચાલ્યો જાય તો સમકિતની રક્ષા કરનારો કહેવાય

જીવ ૩ પ્રકારે અલ્પ આયુષ્ય બાંધે—૧ જાણી બુજીને ત્રસજીવની હિંસા કરે, ૨ જાણી બુજીને અસત્ય બોલે, ૩ જાણી બુજીને સાધુને આધાકર્મી અનેષણીય આહારપાણી આપે

જીવ ૩ પ્રકારે અશુભ દીર્ઘ આયુષ્ય બાંધે—૧ ત્રસજીવની હિંસા કરતો, ૨ અસત્ય બોલતો, ૩ સાધુ ચારિત્રીઆને

અશુભ આધાકર્મી અનેષણીય અન્ન પાન વસ્ત્ર આપી તેની અવહીલના કરે, નિંદા કરે, એ ત્રણ પ્રકારે દાન દેતો અશુભ-દીર્ઘ આયુષ્ય બાંધી, દુ:ખ દારિદ્રય રોગ વિગેરે ઘણી અશાતા પામે

જીવ ૩-પ્રકારે શુભ દીર્ઘાયુષીપણું પામે-૧ જીવોની હિંસા કરે નહિ, ૨ અસત્ય બોલે નહિ, ૩ સાધુ ચારિત્રિયાને સુજતો એષણીય, મનને રૂચતો, પ્રીતિ કરનારો, આહાર-પાણી-વસ્ત્ર-પાત્ર-વિગેરે-સન્માન સહિત-આપવાથી-આનંદ માની ઘણા પ્રકારે સાધુની સેવા કરે, તો જીવ બહુ પ્રકારે શાન્તિ મેળવી દીર્ઘાયુષીપણું પામે

સારીગતિ-૧ મનુષ્યગતિ, ૨ દેવગતિ, ૩ સિદ્ધિગતિ
ખરાબગતિ-૧ નરકગતિ, ૨ તિર્યંચગતિ, ૩ અશુભ મનુષ્યગતિ
ખરાબ લેશ્યા-૧ કૃષ્ણ લેશ્યા, ૨ નીલ લેશ્યા, ૩ કાપોત લેશ્યા
સારી લેશ્યા-૧ તેજો લેશ્યા, ૨ પદ્મ લેશ્યા, ૩ શુકલ લેશ્યા
ઉપકાર-૧ માતા પિતાનો, ૨ શેઠનો, ૩ ગુરૂનો

આરાધના-૧ જ્ઞાનઆરાધના, ૨ દર્શન આરાધના, ૩ ચારિત્ર આરાધના.

સ્ત્રી-૧ જલચરી, ૨ સ્થલચરી, ૩ ખેચરી.

ત્રણ પ્રકારના જીવોને વાચના આપવી નહિ-૧ અવિનીતને, ૨ રસના લોલુપીને, ૩ કરેલા ક્રોધને ખમાવે નહિ તેને

ત્રણ પ્રકારના જીવોને વાચના આપવી-૧ પંડિતને, ૨ સરલચિત્તવાળાને, ૩ ગુરૂના છિદ્રો નહિ જોનારાને

ત્રણ કારણથી દેવતા મનુષ્ય લોકમા આવે નહિ-૧ ઇહલોક સબધી રાગ છુટી જવાથી, ૨ પરલોક દેવગતિ સબધી રાગ થવાથી, ૩ મનુષ્યની દુર્ગંધ ઉચે ઉડી રહી છે તેથી

ત્રણ કારણથી નીચે ભૂમિ ઉપર આવેલ દેવ જાણી શકાય-૧ ભૂમિ ઉપર ચાર આગુલ ઉંચા પગ રહે તેથી, ૨ આખના મિષોનમિષ થાય નહિ તેથી, ૩ ફુલની માળા કરમાય નહિ તેથી (મનવાચ્છિત કાર્ય કરવાથી)

ત્રણ પ્રકારે દેવતા શોચ કરે-૧ માતા પિતાને આશ્રવ સેવતા દેખવાથી, ૨ દેવગતિ ત્યાગ કરી ગર્ભમા ઉત્પન્ન થવુ પડશે તેવુ દેખવાથી, ૩ મળમૂત્રમા ઉપજવુ પડશે તેથી

દેવતા ત્રણ વસ્તુની વાછના કરે-૧ આર્યક્ષેત્રની, ૨ મનુષ્ય ગતિની, ૩ સુકુલ ઉત્પત્તિની

ત્રણ કારણે દેવતાને છ માસ પેહેલા ચ્યવવાના ચિન્હો જણાય-૧ રત્નના ડાળડા માણવક સ્થભ ઝાખા દેખે, ૨ પુલની માળા ઝાખી દેખે, ૩ તેજોલેશ્યા મદ થાય

ત્રણ પ્રકારે દેવતાને શોચ ઘણો થાય-૧ બહુ વિનયવૈયાવચ્ચ નહિ કરવાથી, ૨ બહુકાળ દીક્ષા નહિ પામવાથી, ૩ ઘણા સૂત્ર સિદ્ધાતો નહિ વાચવાથી

ત્રણ, પ્રકારે દેવતાને શોચ થાય નહિ—૧, બહુ વિનય વૈયાવચ્ચ કરવાથી, ૨ બહુકાળ દીક્ષા પામવાથી, ૩ ઘણાસૂત્ર સિદ્ધાંતો વાચવાથી.

સ્થવીર—૧ વયસ્થવીર—સાઠ વર્ષની અવસ્થાવાળા, ૨ સુત્ર સ્થવીર—આચારાંગાદિક સિદ્ધાંતના જાણવાવાળા, ૩ વ્રતસ્થવીર—દીક્ષા લીધા ત્રીશ વર્ષ થયા હોય તે

કરણ—૧ સારંભ—મનમા પાપ ચિંતવે તે, ૨ સમારંભ—પોતે વચને કરી પાપ કરાવે તે, ૩ આરંભ—છકાય જીવનો વધ પોતે હાથે કરે કરાવે તે

સમ્યકત્વ—૧ સુદેવ, ૨ સુગુરૂ, ૩ સુધર્મની ઉપર શ્રદ્ધા.

મિથ્યાત્વ—૧ કુદેવ, ૨ કુગુરૂ, ૩ કુધર્મ, ઉપર શ્રદ્ધા.

રત્ન—૧ જ્ઞાનરત્ન, ૨ દર્શનરત્ન, ૩ ચારિત્રરત્ન

પરિગ્રહ—૧ આઠ પ્રકારના કર્મ તે કર્મપરિગ્રહ, ૨ શરીર ઉપર મમત્વભાવ તે શરીરપરિગ્રહ, ૩ ભાંડ, ઉપગરણ વિગેરે ઉપર મમત્વભાવ તે ભાંડોપકરણ પરિગ્રહ.

સામાયિક—૧ સુત્ર સામાયિક—નિર્મળજ્ઞાનનો અભ્યાસ કરે તે, ૨ સમકિત સામાયિક—શંકારહિત નિર્મળ, સમકિત પાળે તે, ૩ દેશવિરતિ સામાયિક—અતિચાર રહિત, નિર્મલ વ્રત પચ્ચખાણ પાળે તે.

ત્રણ પ્રકારના ઇદ્રો-૧ જ્ઞાનેંદ્ર તે કેવલજ્ઞાની, ૨ દર્શનેંદ્ર તે ક્ષાયિક સમકતી, ૩ ચારિત્રેંદ્ર તે યથાખ્યાત ચારિત્રી

ત્રણ પ્રકારે થોડીપૃથ્વી ધ્રુજે-૧ મોટા પર્વતપડવાથી, ૨ ભુવનપતિ વ્યતર દેવતા લડાઇ-ટંટો કરવાથી, ૩ ભુવનપતિ તથા વાણ-વ્યંતર ભેગા થઇ તીર્થ કરને વંદન કરવા જાય ત્યારે

ત્રણ પ્રકારે સર્વથી પૃથ્વી ધ્રુજે-૧ સમુદ્રનુ પાણી સખત ઉછળવાથી, ૨ જ્યોતિષિ વૈમાનિક દેવો ભેગા થઇ યુદ્ધ કરે ત્યારે, ૩ જ્યોતિષિ વૈમાનિક ભેગા થઇને તીર્થ કરને વંદના કરવા જાય ત્યારે સર્વથી પૃથ્વી ધ્રુજે

મિથ્યાત્વી-૧ ભગવંતના બોલેલા વચનોથી ઓછી પ્રરૂપણા કરે, ૨ ભગવંતના પ્રરૂપેલા વચનોથી વધારે પ્રરૂપણા કરે, ૩ ભગવતના વચનથી વિપરીત પ્રરૂપણા કરે; તે ત્રણે અનંત સંસારી જાણવા

મિથ્યાત્વ-૧ લોકની ક્રીયા કરે, સંસારના કાર્યો વિવાદિકના તથા દેવ પિતૃયો, ક્ષેત્રપાલાદિકને માને પૂજે તે, ૨ સંશય મિથ્યાત્વ-દેવ, ગુરૂ, ધર્મના ગુણો જાણે નહિ, ૩ કુપ્રાવચનિક મિથ્યાત્વ અન્યમતિ યોગી, સંન્યાસી, તાપસાદિકનો પરિચય કરી તેમની પ્રશંસા કરે

પક્ષો-૧ ધર્મપક્ષ-તે સાધુ, સાધવી, શ્રાવક અને શ્રાવિકા, ૨ અધર્મપક્ષ-ચતુર્વિધ સંઘ વિનાનો તમામ જીવો, ૩ મિશ્રપક્ષ ધર્મ ઉપર થોડી શ્રદ્ધાવાળા મનુષ્યો

પૂર્વાદિ—૧ પૂર્વાનપૂર્વી, તે પ્રથમથી લઇને અનુક્રમે ગણે તે, ૨ પશ્ચાતાનુપૂર્વી તે પાછળથી થઇને આગળ સુધી ગણે તે, ૩ અનાનુપૂર્વી તે આગળ પાછળના બીજા ભાગોને વચ્ચે વચ્ચેથી ગણે તે

વેદના—૧ શીતવેદના, ૨ ઉષ્ણવેદના, ૩ મિશ્રવેદના.

યોની—૧ શીતયોની, ૨ ઉષ્ણયોની, ૩ મિશ્રયોની

૧ નારકીની શીત અથવા ઉષ્ણયોની, ૨ દેવ ગર્ભજ મનુષ્ય તથા તિર્યંચની મિશ્રયોની, ૩ ચ્યાર સ્થાવર ત્રણ વિકલેંદ્રિ તથા અસંજ્ઞિ મનુષ્ય તિર્યંચની ત્રણે પ્રકારની યોની

યોની—૧ સચિત્ત, ૨ અચિત્ત, ૩ મિશ્ર નારકી તથા દેવતાની અચિત્ત યોની, બાકી સર્વ દરેકની સચિત્ત અચિત્ત મિશ્ર યોની.

યોની—૧ સંવૃત્ત, ૨ વિવૃત્ત, ૩ સંવૃત્તાવિવૃત્ત

૧ દેવતા તથા પાંચ સ્થાવરની, ૨ સંવૃત્ત યોની, ૩ ગર્ભજ મનુષ્ય અને તિર્યંચની ત્રણ યોની ઢાંકી ઉઘાડી અને સંવૃત્તા વિવૃત્ત તે કાઇક ઢાંકી ને કાઇક ઉઘાડી

૧ કૂર્મયોની સરખી, ૨ શંખાવર્ત્ત, ૩ વંશપત્ર સરખી

૧ ઉત્તમ પુરૂષની માતાની કૂર્મ કાચબાના જેવી, ૨ ચક્રવર્ત્તિના સ્ત્રી રત્નની શંખાવર્ત્ત જેવી, ૩ બીજા તમામની માતાની, વંશપત્રના જેવી

દીક્ષા—૧ ઇહલોકના પ્રતિબંધથી દીક્ષા લે, ૨ પરલોકના પ્રતિબંધથી દિક્ષા લે, ૩ બન્ને લોકના પ્રતિબંધથી દિક્ષા લે

દીક્ષા-૧ તુયાવઇયા, ૨ પુયાવઇયા, ૩ બુઇયાવઇયા

દીક્ષાના ત્રણ પ્રકાર-૧ ઉપાય પવજ્જા, ૨ અપાય પવજ્જા, ૩ સધાય પવજ્જા

માણસો-૧ તાદાત્વિક જે માણસ કાઇપણ ચિંતા કર્યા શિવાય ઉત્પન્ન થયેલા અર્થ અને લક્ષ્મીનો નાશ કરે છે તે માણસ તાદાત્વિક કહેવાય છે, ૨ મૂલહર-જે માણસ પોતાના બાપદાદાયે એકત્ર કરેલ પૈસાને અન્યાયથી ભક્ષણ કરે છે તે માણસ મૂલહર કહેવાય છે, ૩ કદર્ય-જે માણસ પોતાના નોકર ચાકર દાસોને પીડા ઉત્પન્ન કરીને તથા પોતે પણ પીડા પામીને પૈસા ઉપાર્જન કરે છે પણ તેમાથી લવલેશ માત્ર પણ વ્યય કરતો નથી તે માણસ કદર્ય કહેવાય છે

ચાર પ્રકાર.

ભારવાહકના ૪ વિસામા-૧ ડાબાખભાથી જમણે ફેરવે અને જમણાથી ડાબે ફેરવે, ૨ વડીનીતિ લઘુનીતિ કરવાને બેસે ત્યારે ભાર ઉતારે, ૩ વાટે જતા રસ્તામા યક્ષાદિકના મંદિરમા વાસો રહે, ૪ પોતાને ઠેકાણે જઇ ભાર ઉતારે તેવી રીતે

શ્રાવકના ૪ વિસામા-૧ શ્રાવક ૧૨ વ્રત ઉચ્ચરે, ૨ શ્રાવક સામાયિક દેશાવકાશિ કરે, ૩ શ્રાવક ૫-૮-૧૪-૧૫-૦)) ઇત્યાદિક કલ્યાણિક તિથિયે પચપર્વી પૌષધ કરે, ૪ શ્રાવક અંતસમયે ભાતપાણી પચ્ચખી સંથારો કરે

મનુષ્યરૂપી ફુલો-૧ મધુકુલ મધુઢાકણુ, ૨ મધુકુલ વિષ ઢાકણુ, ૩ વિષકુલ મધુ ઢાકણું, ૪ વિષકુલ વિષઢાકણુ

મનુષ્યરૂપી પુષ્પો-૧ રૂપસ પન્ન ને શીલસ પન્ન, ૨ શીલસ પન્ન નોરૂપસ પન્ન, ૩ શીલસ પન્ન-રૂપસ પન્ન, ૪ નોરૂપસ પન્ન નોશીલસ પન્ન

દર્શન-૧ ચક્ષુદર્શન, ૨ અચક્ષુદર્શન, ૩ અવધિદર્શન, ૪ કેવલદર્શન

આહાર-૧ અસણુ, ૨ પાણું, ૩ ખાઈમ, ૪ સાઈમ

લોકપાલ-૧ પૂર્વે સોમ, ૨ દક્ષિણે યમ, ૩ પશ્ચિમે વરુણ, ૪ ઉત્તરે કુબેર

સ્ત્રી જાતિ-૧ પદ્મિની, ૨ ચિત્રણી, ૩ હસ્તિની, ૪ શંખણી.

મનુષ્યોના વર્ણ-૧ બ્રાહ્મણ, ૨ ક્ષત્રીય, ૩ વૈશ્ય ૪ શૂદ્ર

વેદ-૧ ઋગ્વેદ, ૨ યજુર્વેદ, ૩ સામવેદ, ૪ અથર્વ વેદ

ગતિ-૧ દેવ, ૨ મનુષ્ય, ૩ તિર્યંચ, ૪ નરક

દેવતા નારકીને બે ગતિ-૧ તિર્યંચ, ૨ મનુષ્ય,

તિર્યંચને ૪ ગતિ ૧ તિર્યંચ, ૨ મનુષ્ય, ૩ દેવતા, ૪ નારકી

મનુષ્યને ૫ ગતિ, ૧ દેવ, ૨ મનુષ્ય, ૩ તિર્યંચ, ૪ નારકી, ૫ મોક્ષ

બંધ-૧ પ્રકૃતિબંધ, ૨ સ્થિતિબંધ ૩ અનુભાગ બંધ, ૪ પ્રદેશ બંધ

જિન-૧ નામજિન ઋષભાદિ, ૨ સ્થાપનાજિન જિન પ્રતિમા, ૩ દ્રવ્યજીન અતીત અનાગત જિનના જીવો, ૪ ભાવજિન સમવરણમા રહેલા.

સમ્યકત્વ-૧ ઉપશમિક, ૨ ક્ષાયોપશમિક, ૩ સાસ્વાદન, ૪ વેદક, ૫ ક્ષાયિક

ઉપશમિક મોહની કર્મને ઉપશમાવે

સાસ્વાદન-વમનના સ્વાદ સરખો આવે અને જાય છ આવલી પ્રમાણ.

ક્ષયોપશમિક-ઉદયમા આવતા મોહનીકર્મના શુદ્ધદળીયા ખપાવવા અને તેના રસનો ઉપશમાવવો

વેદક ક્ષયોપશમિક સમ્યકત્વના છેલ્લા સમયે ભોગવાતા મોહનીકર્મના દળીયા જેના અનંતર સમયે ક્ષાયિક સમ્યકત્વ પ્રાપ્ત થાય છે

ક્ષાયિક-મોહનીકર્મનો સર્વથા ક્ષય થવાથી આવ્યા પછી જાય નહિ

અનર્થ દંડ-૧ પાપોપદેશ, ૨ અપધ્યાન, ૩ સયુક્ત અધિકરણ, ૪ પ્રમાદાચરણ

મૂળ સુત્ર-૧ આવશ્યક, ૨ દશવૈકાલિક, ૩ પિંડનિર્યુક્તિ, ૪ ઉત્તરાધ્યયન

સુખના કારણ-૧ યોગાભ્યાસ કારણ, ૨ અભિમાન કારણ, ૩ વિષય કારણ, ૪ મુક્તિ કારણ

ગગા-૧ સીતાગગા, ૨ અલિકાગગા, ૩ ચક્ષુગગા, ૪ ભદ્રગગા

જીવનીખાણુ-૧ સ્વેદજ-જુમાદિ, ૨ અડજ-પક્ષિસર્પાદિ, ૩ જરાયુજા-નૃ ગવાદિ, ૪ ઉદ્ભિજા-વનસ્પત્યાદિ

કર્મ-૧ સ્પષ્ટ ૨ બદ્ધ, ૩ નિધત્ત, ૪ નિકાચિત

બુદ્ધિ-૧ સ્વાભાવિકી, ૨ ઉત્પાદિકી, ૩ કર્મિકી, ૪ પારિણામિકી

ગીત-૧ સ્વરગીત, ૨ પદગીત, ૩ તાલ ગીત, ૪ અવધાન ગીત

વાદ્ય-૧ તત-વીણા પ્રભૃત, ૨ ઘન-તાલપ્રભૃત, ૩ શુષિર-વંશાદિક, ૪ આનદ્ધ-મુરજાદિક

જીવના ભેદ-૧ અનાદિ-અપર્યવસિત-જીવની આદી નથી અને અત નથી-અભવ્યજીવ, ૨ અનાદિ અપર્યવસિત-જીવની આદિ નહિ પણ અત છે, જે ભવ્યજીવ મોક્ષે જાશે, ૩ સાદિ સપર્યવસિત જીવને સમકિત આશ્રિ આદિ છે, તેમ મોક્ષે પણ જાશે-જે સમકિતધારિ જીવ છે તે, ૪ સાદિ-અપર્યવસિત-એક જીવ આશ્રિ સિદ્ધની આદિ છે, પણ અત નથી

અભિનયો-૧ આગિક, ૨ વાચિક, ૩ આચાર્ય, ૪ સાત્વિક

અતક્રિયા—૧ અલ્પકર્મ-અલ્પવેદના, અલ્પ નિર્જરા, બહુસયમી, બહુસવરી-આદિશ્વરજી ભરતેશ્વરજી જાણવા, ૨ કર્મ ઘણા-વેદના ઘણી, નિર્જરા ઘણી, સયમ અલ્પ, સવર

અલ્પ-ગજસુકુમાલજી જાણવા, ૩ કર્મ ઘણા-વેદના ઘણી, નિર્જરા ઘણી, સયમ વિશેષ, સવર વિશેષ સનત્કુમાર-ચક્રવર્તિ જાણવા, ૪ અલ્પકર્મ-અલ્પવેદના, અલ્પનિર્જરા, અલ્પસયમ, અલ્પસવર, મારૂદેવી માતાજી જાણવા

ફુલો-૧ એક ફુલ રૂપસપન્ન છે પણ ગધસપન્ન નથી-રોહિડાનું ફુલ, ૨ એક ફુલ ગધસપન્ન છે પણ રૂપસપન્ન નથી પોહીણીના ફુલ, ૩ એક ફુલ રૂપ તથા ગધસપન્ન છે, મોગરા, ગુલાબના ફુલ, ૪ એક ફુલ રૂપ તથા ગધસપન્ન નહિ, આકડા ધતુરાના ફુલ, એ ચારના દ્દષ્ટાતે પુરૂષો ચાર જાણવા

પુરૂષ—એક પુરૂષ રૂપસપન્ન છે, પણ શીલસપન્ન નથી—બ્રહ્મદત્તચક્રી પેઠે, ૨ એક પુરૂષ શીલસપન્ન છે પણ રૂપસપન્ન નથી-હરિકેશીમુનિ પેઠે, ૩ એક પુરૂષ રૂપસપન્ન છે તથા શીલસપન્ન છે-આદિનાથ ભરત પેઠે, ૪ એક પુરૂષ રૂપસપન્ન નથી ને શીલસપન્ન નથી-કાલકસૂરિયા કસાઈના પેઠે

દર્શન—ચક્ષુદર્શન, ૨ અચક્ષુદર્શન, ૩ અવધિદર્શન, ૪ કેવલદર્શન

જીવ નરકગતિનુ આયુષ્ય બાધે—૧ મહાઆરભ-ઘરબાર, હાટ, હવેલીના આરભ કરે, અને અત્યત તીવ્ર પરિણામે રાત્રી-દીવસ આરભ કરે, તેથી નરકગતિનુ આયુષ્ય બાધે, ૨ મહાપરિગ્રહ-પોતાના પાસે ઉપાર્જન કરેલ ઘણો પરિગ્રહ છતા પણ તેને વિષે ગાઢ મૂર્છા કરી, બીજા પરિગ્રહને ઉપા-

જાને કરવા માટે વાછના કરે-ઇચ્છા કરે, મનમા ચિંતવે કે અમુક જીવ સુખી છે, તો તેના જેવી મને ક્યારે સુખવૃત્તિ પ્રાપ્ત થાય, આવી ઇચ્છા કરનાર નરકગતિનુ આયુષ્ય બાધે છે, ૩ કુણિમ આહારેણ—માસ, મદ્ય, મધ, માખણ વિગેરે પ્રકારના ખરાબ આહારના કરવાથી નરકગતિનુ આયુષ્ય બાધે, ૪ પચેન્દ્રિયતા વધથી-નિરાપરાધિ પચેન્દ્રિય જીવોની હિંસા જાણીજુઝીને હિંસા કરવાથી નરકગતિનુ આયુષ્ય બાધે છે,

જીવ તિર્યંચગતિનુ આયુષ્ય બાધે—૧ માયાએ-હૃદયમા કપટ બહુ કેળવે, અને મોઢેથી મીઠુ બહુ બોલે, ૨ અલિમાયાએ-મિત્રના લોકે ઘણી મિત્રાઈ કરીને, મિત્રને ઠગે, મોઢેથી મીઠુ બોલે, અને તેના પાછળ નિંદા કરે, ૩ જુઠા વચને-મનમા કપટ કેળવીને જુઠુ બોલે, તથા કૂડા તોલા માપ રાખે, ૪ કૂડા તોલા માપા—લેવડમા પણ જુદા અને દેવડમા પણ જુદા તોલા માપ રાખે.

જીવ મનુષ્યનુ આયુષ્ય બાધે-૧ દેવગુરૂધર્મ આચાર્યાદિકના વિનય કરવાથી તથા સરલપણુ શાત પ્રકૃતિ ધારણ કરવાથી, ૨ સતોષવૃત્તિધારણ કરી લોભને ત્યાગ કરીને ન્યાયનીતિથી વ્યાપાર કરવાવાળો જીવ આર્જવ માર્જવતાથી, ૩ તમામ જીવો ઉપર દયા ધારણ કરવાથી, પરોપકાર કરવાથી, દુ ખીજીવોના દુ ખને દૂર કરવાની ભાવનાથી, ૪ સ્વલ્પ કષાયી-બીજાને નહિ ઠગનાર પોતે સારા માર્ગમા વર્તન

કરનાર અને, બીજાને સારામાર્ગમા જોડનાર, સજ્જનાદિક સારા પ્રકારના માર્ગાનુસારી, તથા ધર્માનુસારી ગુણોને ધારણ કરી દાન આપનાર ઇર્ષ્યા રહિત હોવાથી.

દેવનુ આયુષ્ય બાધે-૧ સરાગસયમથી-સરાગથી સયમ-પાળે, તથા વસ્ત્ર પાત્ર ઉપકરણ, શિષ્યાદિકના ઉપર રાગ રાખવાથી, ૨ સયમાસયમથી-કાઇક સયમ અને કાઇક અસયમપણું, વિરતિ-અવિરતિપણું, રાખવાથી, ૩ અકામ નિર્જરાથી-રોષથી નિરતર ક્ષુધાતૃષાને સહન કરે, ૪ બાલ તપસ્યાથી-અજ્ઞાન તપસ્યા કષ્ટ ક્રિયા કરવાથી.

કર્મબધન-૧ પ્રકૃતિબધ-તે કર્મનો સ્વભાવ, ૨ સ્થિતિબધ-જેટલી સ્થિતિના કર્મ બાધે, તેટલીજ સ્થિતિ સુધી તે કર્મોને ભોગવવા પડે તે ૩ અનુભાગબધ-તે શુભ અશુભ રસ ભોગવવો પડે તે ૪ પ્રદેશબધ ન્યુનાધિક કર્મના પ્રદેશોને ગ્રહણ કરી બધ પડે, તે.

બુદ્ધિ-૧ ઉત્પાતિકી-તે બુદ્ધિ આપણા પોતાનાથીજ ઉત્પન્ન થાય, ૨ વૈનયિકી તે વિનય કરતા બુદ્ધિ ઉત્પન્ન થાય, ૩ કાર્મિકી તે કામ કરતા સારી બુદ્ધિ ઉત્પન્ન થાય, ૪ પારિણામિકી-તે વય પરિણમતા બુદ્ધિ ઉત્પન્ન થાય

આચાર્ય-૧ ચોલમજીઠ જેવા-પોતે વૈરાગ્યરંગથી રંગા યેલા છે, અને બીજાને વૈરાગ્ય રંગથી રગે છે, ૨ પરવાળા જેવા-પોતે વૈરાગ્યથી રગાયેલા છે. પરન્તુ બીજાને વૈરાગ્ય

રંગચડાવે નહિ, ૩ સૂના જેવા-પોતે વૈરાગ્યમા ઢીલા છે, પરંતુ બીજાને વૈરાગ્યમા દ્રઢ કરે છે, ૪ ખડી જેવા-પોતે વૈરાગ્યમા કાચા છે, અને બીજાને વૈરાગ્ય ઉપન્ન કરવામા પણ ઢીલા છે

અમુલ્ય વસ્તુઓ-૧ સાતે ધાતુને વિષે લોખંડ અમૂલ્ય છે, ૨ પથ્થરમા હીરો અમૂલ્ય છે, ૩ વસ્ત્રોમાં રૂ થી બનેલ વસ્ત્ર અમૂલ્ય છે ૪ કાષ્ટમાં બાવનાચંદન અમૂલ્ય છે

ચારમા ચાર ઘણા-૧ નારકીમા ક્રોધ ઘણો, ૨ મનુષ્યમા માન ઘણો, ૩ તિર્યંચમાં માયા ઘણી, ૪ દેવતામા લોભ ઘણો

અજીર્ણો-૧ જ્ઞાનનુ અજીર્ણ-અભિમાન, ૨ તપસ્યાનુ અજીર્ણ-ક્રોધ, ૩ કાયનુ અજીર્ણ-વિકથા, ૪ લોકનુ ખાવાનુ અજીર્ણ-વમન

ચાર વૃક્ષના પરિવારો—૧ આબાનુ વૃક્ષને શાલનો પરિવાર-આદિનાથજી તથા ભરત ચક્રવતિ, ૨ આબાનુ વૃક્ષ ને એરંડાનો પરિવાર-ગર્ગાચાર્ય અને તેના શિષ્યોની પેઠે, ૩ એરંડો વૃક્ષ ને આબાનો પરિવાર-અંગારમર્દકઆચાર્ય અને તેના શિષ્યોની પેઠે, ૪, એરંડાનુ વૃક્ષ ને એરંડાનો પરિવાર-કાલક-સૂરિયો કસાઈ અને તેના પરિવારની પેઠે,

મેઘ—૧ ક્ષેત્રન વિષે વરસે પણ અક્ષેત્રને વિષે વરસે નહિ ૨ અક્ષેત્રે વરસે પણ ક્ષેત્રને વિષે વરસે નહિ, ૩ ક્ષેત્રે પણ

વરસે ને અક્ષેત્રે પણ વરસે, ૪ ક્ષેત્રે પણ વરસે નહિ ને અક્ષેત્રે પણ વરસે નહિ

એવી રીતે પુરૂષો—૧ સુપાત્રને દાન આપે પણ કુપાત્રને ન આપે ૨ કુપાત્રને દાન આપે પણ સુપાત્રને ન આપે ૩ સુપાત્રને દાન આપે અને કુપાત્રને પણ આપે, ૪ સુપાત્રને પણ ન આપે, અને કુપાત્રને પણ ન આપે

એવીજ રીતે બીજા ચાર પુરૂષો—૧ ઇચ્છાપૂર્વક દાન આપે પણ ઇચ્છારહિત ન આપે, ૨ ઇચ્છારહિત દાન આપે પણ ઇચ્છાસહિત ન આપે, ૩ ઇચ્છાસહિત-ચાહના કરતો આપે ૪ ઇચ્છા અને અનિચ્છાથી પણ ન આપે

મેઘો—પુષ્કરાવર્ત-એકવાર વરસે જેથી દસહજાર વર્ષ સુધી નવીન ઘાસ, ધાન્ય પાણી પોતાની મેળે ઉત્પન્ન થયાજ કરે, તે પ્રથમ આરો બેસતા વરસે, ૨ પ્રદ્યુમ્ન—તે એકવાર વરસવાથી એક હજાર વર્ષ સુધી નવીન ઘાસ, પાણી, અન્ન, પોતાની મેળેજ થયા કરે, તે બીજા આરામા વરસે, ૩ જીમૂત-તે એકવાર વરસે એટલે દસ વરસ સુધી નવીન ઘાસ, પાણી, અન્ન, પોતાની મેળે થયાજ કરે, તે ત્રીજે ચોથે આરે વરસે, ૪ જીમ્હ-બહુવાર વરસે તો પણ કાઇપણ થાયજ નહિ, તે પાચમા આરામા વરસે.

એ ચાર મેઘ જેવા પુરૂષો—૧ સયતિરાજા-ગર્દભલ્લી રાજાની એકજવાર દેશના સાભળીને દીક્ષા લીધી તે પુષ્કરાવર્ત

ક્રોધ સમાન જાણવા, ૨ પ્રદેશીરાજા કેશીગણધર મહારાજાની દેશના એકજવાર સાભળી સમકિત મૂળ બાર વ્રત લીધા તે પ્રદ્યુમ્ન મેઘ જેવા, ૩ શ્રેણિક મહારાજા અનાથી મુનિની વાણી એકવાર સાભળીને સમકિત પામ્યા તે જીમૂત મેઘ જેવા ૪ પાચમા આરામાં જે વ્રાગે બોધ સાભળે ત્યારેજ કાઈક પરિણામ કુણા થાય, વ્યાખ્યાનમાથી ઉઠયા પછી કાઇજ નહિ, તે જીમ્હ મેઘ જેવા

વૃક્ષો-૧ વૃક્ષ ઉંચાને ફળ નીચા-ખજૂર દ્રાક્ષ બીજોરા દિક ૨ ફળ ઉંચાને વૃક્ષ નીચા-નાળીયેરાદિક, ૩ વૃક્ષ ઉંચાને ફળ પણ ઉંચા તાડાદિક, ૪ વૃક્ષ પણ નીચા ને ફળ પણ નીચા રીંગણિ આદિક,

આવી રીતે પુરૂષો-૧ પુરૂષ જાતિના ઉંચા પણ કરણિના નીચા-બ્રહ્મદત્ત ચક્રવર્તીની પેઠે, ૨ પુરૂષ જાતિના નીચા પણ કરણિના ઉંચા હરિકેશી, ભાળમુનિના પેઠે, ૩ પુરૂષ જાતિથી પણ ઉંચાને કરણિથી પણ ઉંચા-આદિનાથ તથા ભરત ચક્રીના પેઠે, ૪ પુરૂષ જાતિના પણ નીચા અને કરણીના પણ નીચા કાલકસૂરિયા કસાઇના પ્રેઠે

બળ-૧ એકને તપસ્યાનુ બળ છે પણ આહારનુ બળ નહિ, ૨ એકને આહારનુ બળ છે, પણ તપસ્યાનુ બળ નહિ, ૩ એકને આહારનુ તથા તપસ્યાનુ બન્નેનુ બળ છે, ૪ એકને આહારનુ પણ બળ નહિ, ને તપસ્યાનુ પણ બળ નહિ.

સાધુઓ-૧ રત્નના ગોળા સમાન ગણધરદેવ, ૨ હીરાના ગોળાસમાન સાધુ નિગ્રંથ, ૩ સોનાના ગોળાસમાન સાધુલક્ષણ યુક્ત ઉપયોગી સાધુ, ૪ રૂપાના ગોળાસમાન સામાન્ય સાધુ

ધર્મિષ્ઠ પુરૂષો-૧ માખણમાં ગોળો તાપે મૂકવાથી જેમ ગળી જાય, તેમ કોઇક જીવ બીજાના મિથ્યાવચનથી ધર્મને છોડી દે, ૨ લાખનો ગોળો તાપે મૂકવાથી ઓગળે નહિ, પણ અગ્નિ આગળ મૂકીયે તો ગળી જાય, તેમ કોઇક જીવ પુરૂષના વચન સાભળી ધર્મ ન છોડે, પણ ગાલી પ્રમુખ દુર્વચન સાભળીને ધર્મ છોડી દે, ૩ કાષ્ટનો ગોળો, તાપે મૂકવાથી ગળે નહિ, તેમજ અગ્નિના પાસે મૂકવાથી ન બળે, પણ અગ્નિમા નાખવાથી બળી જાય તેમ કોઇક જીવ વચનો કહેવાથી, તેમજ ગાળો દેવાથી પણ ધર્મ છોડે નહિ, પરંતુ મારવા કુટવાથી ધર્મને છોડી દે છે, ૪ માટીનો ગોળો તાપના પાસે મૂકો તો પણ ગળે નહિ, ને અગ્નિમા નાખો તો પણ નહિ ગળતાં-ઉલટો પાકો થાય, તેમ કોઇક જીવ વચન ગાળો મારવા કુટવાથી પણ ધર્મને નહિ છોડતા ધર્મને વિષે દ્રઢ થાય છે, કામદેવાદિકની પેઠે

બુદ્ધિ ૧ તીર્થંકર મહારાજાની બુદ્ધિ સમુદ્ર જેવી, ૨ ગણધરની બુદ્ધિ સરોવર જેવી, ૩ ઉત્તમ સાધુની બુદ્ધિ કુવા જેવી, ૪ સામાન્ય સાધુની બુદ્ધિ ખાબોચીયા જેવી.

આચાર્યો-૧ આચાર્ય વિહાર કરે, પણ સભાને બોધ ન આપે; ૨ આચાર્ય વિહાર કરે ને સભાને બોધ પણ આપે, ૩ આચાર્ય વિહાર ન કરે ને સભાને બોધ આપે, ૪ આચાર્ય વિહાર ન કરે ને બોધ પણ ન આપે

પુરૂષ-૧ પુરૂષને ધર્મ ઉપર પ્રેમ છે, પણ ધર્મને વિષે દ્રઢતા નથી, ૨ પુરૂષને ધર્મ ઉપર દ્રઢતા છે પણ ધર્મ કરવા ઉપર પ્રેમ નથી, ૩ પુરૂષને ધર્મ ઉપર પ્રેમ પણ છે, ને દ્રઢતા પણ છે, ૪ પુરૂષને ધર્મ ઉપર પ્રેમ પણ નથી ને દ્રઢતા પણ નથી

પુરૂષ-૧ બીજાને ગુણ કરે પણ અભિમાન કરે, ૨ બીજાને ગુણ કરે પણ અભિમાન ન કરે, ૩ બીજાને ગુણ પણ કરે ને અભિમાન પણ કરે, ૪ બીજાને ગુણ પણ ન કરે ને અભિમાન પણ ન કરે

પુરૂષ-૧ સત્યવાદિ છે, પરંતુ દયા સંયમાદિકથી રહિત છે, ૨ સંયમી છે પરંતુ અસત્યવાદિ છે, ૩ સંયમી છે તેમજ સત્યવાદિ પણ છે, ૪ સંયમી પણ નથી અને સત્યવાદિ પણ નથી

વસ્ત્રો-૧ સ્વભાવે ઉજ્વળ છે તેને નિર્મળપાણીથી ધોવાથી તે તત્કાળ ઉજ્વળ થાય છે, ૨ પ્રથમથી મેલુ છે, પરંતુ પાણીવડે કરી ધોવાથી પાછળથી ઉજ્વળ થાય છે,

૩ પ્રથમથી પણ મેલુ છે ને ધોયા પછી પણ મેલુ જ રહે છે, ૪ પ્રથમથી ને પાછળથી સર્વથા મેલુ જ હોય છે

તેવા ચાર પ્રકારના પુરૂષો-૧ બાહારથી ન્હાઈ ધોઇને ઉજ્વળ દેખાવમા થયેલા છે, પરંતુ પેટમા મેલા છે, ૨ બાહિર મેલા છે, પરંતુ પેટના ઉજ્વળ છે, ૩ બાહિરે અને પેટમા ઉજ્વળ છે, ૪ બાહિર ને પેટમા મેલાજ છે

વૃક્ષ અને ફળો-૧ વૃક્ષ સરલ પણ ફળ વાકા, ૨ વૃક્ષવાકા પણ ફળ સરલ, ૩ વૃક્ષ સરલ ને ફળ પણ સરલ, ૪ વૃક્ષ વાકા ને ફળ પણ વાકા

એવા ચાર પ્રકારના પુરૂષો-દેખાવમા સરલ પણ મનમા કુટિલ વક્ર, ૨ દેખાવમા કુટિલ કુબ્જ વામન પણ મનમા સરલ, ૩ દેખાવમા સરલ ને મનમા પણ સરલ, ૪ એક પુરૂષ દેખાવમા પણ વક્ર, ને મનમા પણ વક્ર

વૃક્ષ અને ફળો-૧ આમ્રવૃક્ષને ઘણી જતનાથી ઘણા પ્રકારે સભાળ કરવાથી ઘણા પ્રકારે ફળો આપે, ૨ તાડવૃક્ષને ઘણી જતનાથી સાચવે છતા ફળ અલ્પ આપે, ૩ વેલડીની સેવા થોડી કરવાથી ફળ ઘણાં આપે, ૪ એક વૃક્ષની સેવા પણ થોડી ને ફળો પણ થોડા

તેવા ચાર પ્રકારના પુરૂષો-૧ એક પુરૂષ ભગવતનો માર્ગ ઘણો આરાધે ને ગુરૂમાહારાજની ભક્તિ પણ ઘણી કરે, અને મુક્તિ ફળ મેળવે-ગૌતમ સ્વામિના પેઠે, ૨ એક પુરૂષ

એક માર્ગની સેવા ઘણી કરે પરતુ ફળ અલ્પ મેળવે-કુલવાલક સાધુના પેઠે, ૩ એક પુરૂષ માર્ગ થોડો સેવે ને ફળ ઘણુ મેળવે-અર્જુનમાળી તેમજ પ્રદેશીરાજાની પેઠે, ૪ એક પુરૂષ ભગવતનો માર્ગ સ્વલ્પ સેવે ને ફળ પણ સ્વલ્પજ મેળવે.

પુત્રો—૧ પિતાથી અધિક-તે આદિશ્વરજી, ૨ પિતાથી હીન-તે ભરતચક્રી, ૩ પિતા પુત્ર બન્ને સરખા-આદિત્યયશા અને મહાયશા, ૪ એક કુલાંગાર કંડરિકના પેઠે

એવા ચાર શિષ્ય—૧ એક શિષ્ય ગુરૂથી અધિક-સિંહગિરિથી વજસ્વામિની પેઠે ૨ એક શીષ્ય ગુરૂથી હીન-તે ભદ્રબહુથી સ્થુલભદ્રની પેઠે, ૩ એક શિષ્ય ગુરૂના બરોબર-પ્રભવસ્વામીને શય્યંભવમિની પેઠે, ૪ એક શિષ્ય ગુરૂને કલક લગાડનાર-કુલવાલક તથા ઉદાંયીને મારનાર વિનેયરતની પેઠે.

ક્રોધ ઉપજે—૧ પોતાની ઉપર ક્રોધ ઉપજે, ૨ પરની ઉપર ક્રોધ ઉપજે, ૩ પોતાના અને પરના બેહુના ઉપર ક્રોધ ઉપજે, ૪ વિના કારણે નાહક ક્રોધ ઉપજે

ક્રોધ ઉપજે—શરીર નિમિત્તે ક્રોધ ઉપજે, ૨ વસ્ત્રનિમિત્તે ક્રોધ ઉપજે, ૩ ઉપકરણ નિમિત્તે ક્રોધ ઉપજે, ૪ ક્ષેત્ર નિમિત્તે ક્રોધ ઉપજે.

જીનકલ્પી ચાર ઠેકાણે બોલે—૧ કોઈ વસ્તુની યાચના કરવી હોય ત્યારે બોલે, ૨ પૂછવાને માટે બોલે; ૩ આજ્ઞા લેવાને માટે બોલે; ૪ કોઈએ કાંઈ પૂછવાથી ઉત્તર આપવા માટે બોલે

પડિમા—૧ સમાધિ પડિમા-તે સમતાભાવ રાખે, ૨ ઉપધાન પડિમા-તે તપસ્યા કરે, ૩ વિવેક પડિમા તે શરીર ત્યાગ કરે, ૪ વ્યુત્સર્ગ પડિમા-તે કાઉસગ્ગ કરે

આચાર્ય—૧ એક આચાર્ય વૈયાવચ્ચ કરે નહિ અને કરાવે નહિ, ૨ એક આચાર્ય વૈયાવચ્ચ કરે નહિ પણ કરાવે ખરા, ૩ એક આચાર્ય વૈયાવચ્ચ કરે પણ કરાવે નહિ, ૪ એક આચાર્ય વૈયાવચ્ચ કરે ને કરાવે પણ ખરા

હાથી—૧ ભદ્રજાતિનો-કલ્યાણકારી, ધૈર્યવંત, સંગ્રામમાંથી ખસે નહિ, ઉતાવળો ચાલે, આગળથી ઉંચા શરીરવાળો, પાછળથી નીચા શરીરવાળો, સર્વ અંગોપાંગે શોભિત આંખો કાંઈક પીળી હોય છે, પૂંછડું ઠેઠ ધરતી સુધી લાંબુ હોય છે શરદઋતુમાં તેને મદ ચડે, દાંતવડે કરીને પરજીવને મારે, એવા ગુણોથી ભદ્રજાતિનો હસ્તિ જાણવો, ૨ મંદ જાતિનો-ધૈર્યવંત, ઉતાવળો ચાલે, આંખો પીળી હોય, પૂંછડું આગળથી જાડું હોય, છેડે પાતળું હોય, નખ, કેશ, ચામડી, જાડી હોય, વસંતઋતુમાં મદ ચડે, સુંઢથી સંગ્રામ કરે, પરજીવને હણે, ૩ મૃગ નખ-કેશ પાતળા, ચામડી પણ

બહુ પાતળી, ઘણો બીકણ, લડાઇમાથી નાસે, હિમ તઋતુમા મદ ચડે, સર્વ શરીરથી પરજીવને હણે, ૪ સકીર્ણહાથી- એ ત્રણે હાથીયોમાથી થોડા થોડા ગુણોવાળો હોય, સર્વ ઋતુમા મદ ચડે, આખે શરીરે કરીને પરજીવને હણે

એવા ચાર જાતના પુરૂષો—૧ પુરૂષ ભદ્રજાતિનો-દેખાવમા શોભનીક, મનનો કલ્યાણકારી ધૈર્યવાળો, ૨ પુરૂષ મદ જાતિનો-કામ કરતા ઢીલ ઘણી કરે, મનમા ઘણો ડરે, પાપથી ડરે, લોકથી પણ ડરે, ૩ પુરૂષ મૃગજાતિનો-મનમા ડરે, પાપથી ડરે, લોકથી ડરે, ૪ પુરૂષ સકીર્ણજાતિનો- ઉપરલા ત્રણના થોડા ગુણો હોય

પુરૂષ—૧ પરને ગુણ કરે પોતાનુ અપમાન કરે, ૨ પોતાને ગુણ કરે પરતુ અપમાન કરે, ૩ પરને ગુણ ન કરે પણ પોતાનુ અપમાન કરે, ૪ પરને ગુણ પણ ન કરે તેમ પોતાનુ અપમાન પાણ ન કરે

રોગો—૧ એક રોગ દેખાવમા ખરાબ પણ વેદના નથી ગેદ, ૨ એક રોગ દેખાવમા ખરાબ નહિ પણ વેદના ઘણી-કઠમાળ ૩ એક રોગ દેખાવમા ખરાબને વેદના પણ ઘણી-પેટ-માથા શૂળાદિક થાય તે, ૪ એક રાગ દેખાવમા ખરાબ નહિ ને વેદના પણ બહુ નહિ-શુન્ય ભ્રમ

શેઠીયા—૧ એક આદરમાન આપે પણ પૈસા ન આપે, ૨ એક પૈસા આપે પણ આદરમાન ન આપે, ૩ એક આદર

માન આપે ને પૈસા પણ આપે, ૪ એક આદરમાન નહિ ને પૈસા પણ નહિ આપે

વ્રત—૧ સિહની પેઠે લે ને સિહના પેઠે પાળે-ભરતની પેઠે, ૨ સિહની પેઠે લે ને શીયાળની પેઠે પાળે-કંડરીકના પેઠે, ૩ શિયાળની પેઠે લે ને સિહના પેઠે પાળે, ૪ શીયાળની પેઠે લે ને શીયાળની પેઠે પાળે-કાળકાચાર્યના કુશિષ્યો

સ્નેહ—૧ તૃણની સાદડીની પેઠે તુટતા વાર લાગે નહિ, ૨ વાસની સળીની સાદડીની પેઠે તુટતા થોડી વાર લાગે ૩ ચામડાની સાદડીની પેઠે તુટતા વાર લાગે, ૪ કામલની સાદડીની પેઠે વિશેષ વાર લાગે

ચાર જાતના પુરૂષ—૧ એક પોતાનુ પાપ પ્રગટ કરે અને બીજા પાસે પાપ પ્રગટ કરાવે નહિ, ૨ એક બીજા પાસે પાપ પ્રગટ કરાવે અને પોતે પાપ પ્રગટ કરે નહિ, ૩ એક પોતાનુ અને બીજાનુ બન્નેનુ પાપ પ્રગટ કરે કરાવે ૪ એક પોતાનુ પાપ પ્રગટ કરે નહિ અને બીજાનુ પાપ પ્રગટ કરાવે નહિ

પુરૂષો—૧ એક પોતાના પાપની નિર્જરા કરે ને બીજાના પાપની નિર્જરા કરાવે નહિ-પ્રત્યેકબુદ્ધની પેઠે, ૨ એક પરના પાપ ખપાવે પણ પોતાના પાપ ખપાવે નહિ-અભવ્યની પેઠે, ૩ એક પોતાના તથા પરના બન્નેના પાપ ખપાવે

સાધુનીપેઠે, ૪ એક પોતાના તથા પરના બન્નેના પાપ ખપાવે નહિ–મિથ્યાત્વી

દેવગતિનું આયુષ્ય બાધે—૧ ઉદારચિત્ત વાળો, ૨ સુસ્વરકઠવાળો ૩ ધર્મનો રાગી, ૪ દેવગુરૂનો રાગી

તિર્યંચનુ આયુષ્ય બાધે—૧ ઘણો ઉટલક, ૨ અસતોષી, ૩ માયાવી, ૪ મૂર્ખની સેવા કરનાર ક્ષુધાતુર-આળસુ

મનુષ્યની ગતિનુ આયુષ્ય બાધે—૧ વિનયિ ૨ નિર્લોભી ૩ દયા-ધર્મ ઉપર પ્રેમ રાખનાર, ૪ પારકાના મનમા સારો લાગનાર

નરકનુ આયુષ્ય બાધે—૧ ક્રોધી, ૨ પડિતાઇરહિત, ૩ કષાયી, ૪ કલકવીમૂત-ઘણો કલેશી

ભુવનપતિમા જાય—૧ ક્રોધ કરે તે, ૨ ક્રોધના સાથે, પ્રતિબધ કરે તે, ૩ નિમિત્ત ભાખે તે, ૪ ઇહલોકને માટે તપશ્ચર્યા કરે તે

નાટકીયા દેવ થાય ૧ કુમાર્ગનીદેશના દે, ૨ માર્ગને તોડી પાડે, ૩ વારવાર નિયણુ કરે ૪ અતુસિથી ભોગ ભોગવે

કિલ્વિષિ દેવ થાય-૧ તીર્થંકરના અવર્ણ બોલે, ૨ કેવળી પ્રરૂપિત ધર્મના અવર્ણવાદ બોલે, ૩ ધર્માચાર્યના અવર્ણ-વાદ બોલે, ૪ ચતુર્વિધ સઘના અવર્ણવાદ બોલે

દેવ મનુષ્ય લોકે ન આવે-૧ દેવતા સબંધિ સુખભોગથી તલ્લીન છે, તેથી, ૨ બીજાનો રાગ, સ્નેહ તુટવાથી અને દેવતાનું નાટક જઘન્ય દસ દિવસ, મધ્યમ છ મહિના, ઉત્કૃષ્ટ દસ હજાર વર્ષ થાય તેમા સ્વજનવર્ગનું આયુષ્ય પુરૂ થઈ જાય તેથી ન આવે, ૩ મનુષ્ય લોકની દુર્ગંધ પાચસો યોજન ઉચી ઉછળે છે તેથી, ૪ ચારસો યોજન પ્રથમ દ્વિતીય આરે મલમૂત્ર થોડા તેથી, પાચસો યોજન ચારે આરામા ભરત ઐરવતે મળમૂત્ર ઘણા તેથી

મનુષ્ય લોકમા દેવ આવે-૧ તીર્થંકરના પાચ કલ્યાણિકે આવે, ૨ પોતાના ઉપગારી આચાર્ય ઉપાધ્યાયને વંદના નમસ્કાર કરવા અને પોતાની ઋદ્ધિ દેખાડવા આવે, ૩ તપસ્વીનો મહિમા કરવાને માટે આવે, ૪ સ્વજન મિત્રાદિકના સ્નેહથી બંધાયેલો આવે

લોકમા ઉદ્યોત થાય-૧ તીર્થંકરના જન્મ કલ્યાણિક વખતે, ૨ તીર્થંકરની દીક્ષા વખતે, ૩ તીર્થંકરના કેવળજ્ઞાન વખતે, ૪ તીર્થંકરના મોક્ષ વખતે

ધર્મ પામે નહિ-૧ અહંકારી, ૨ ક્રોધી, ૩ રોગી, ૪ પ્રમાદી

સજ્જાય ધ્યાન ન કલ્પે-૧ સૂર્ય ઉદય પહેલાની ને ઉદયે પછીની એક એક ઘડી, ૨ સૂર્ય અસ્ત થયાની પહેલાની ને પછીની એક એક ઘડી, ૩ મધ્યાન્હ વેલાયે, ૪ મધ્ય રાત્રિયે

ચાર મહોત્સવ સ્વાધ્યાયમા વિઘાત કરે-૧ ઇંદ્ર મહોત્સવ, ૨ નાગ મહોત્સવ, ૩ ભૂત મહોત્સવ, ૪ જક્ષ મહોત્સવ

મહા પડવા-૧ આસો શુદિ પૂનમનો, ૨ કાર્તિક શુદિ પૂનમનો, ૩ માગશર શુદિ પૂનમનો, ૪ ચૈત્રશુદિ પૂનમનો

લોકનો મધ્ય ભાગ-૧ ઉંચે લોકનો મધ્ય ભાગ પાચમા દેવલોક સુધી, ૨ અધોલોકનો મધ્ય ભાગ ચોથી નરક સુધી ૩ તિરચ્છીલોકનો મધ્ય ભાગ મેરૂપર્વતના આઠ રૂચક પ્રદેશ, ૪ સર્વ લોકનો મધ્ય ભાગ પેહેલી નરક સુધી

ફળો-૧ ઉપરથી કઠણ ને અદરથી કોમળ નાળિયેરાદિક, ૨ બાહારથી કોમળ અને અદરથી કઠણ બોર આદિક, ૩ બાહારથી અને અદરથી કોમળ જાંબફળાદિક દ્રાક્ષાદિક, ૪ બાહારથી અને અદરથી કઠણ-સોપારિ આદિક

એવા ચાર પ્રકારના પુરૂષો-૧ પુરૂષ ઉપરથી ઘણા કઠોર વચન બોલે પણ અતરમા નરમ, ૨ પુરૂષ ઉપરથી મીઠા વચન બોલે પણ અતરમા કઠોર, ૩ એક પુરૂષ ઉપરથી પણ મીઠુ બોલે અતરમા પણ નિમળ, ૪ એક પુરૂષ ઉપરથી પણ કઠોર બોલે અતરમા પણ કઠોર

ચાર જાતના વિષ-૧ વીંછીનુ-અર્ધભરત પ્રમાણ, ૨ દેડકાનુ-આખા ભરત પ્રમાણ ૩ સર્પનુ જબુદ્વિપ પ્રમાણ, ૪ મનુષ્યનુ-અઢીદ્વિપ પ્રમાણ

ચાર કારણથી નારકીના જીવો મનુષ્યમાં ન આવી શકે- . પરમાધામીના મારથી; ૨ ક્ષેત્રવેદનાથી; ૩ ઘણી અશાતા દનીથી; ૪ ઘણા આયુષ્યથી

નરકમાં ચાર પ્રકારે અંધારૂ-૧ નારકીનું અંધારૂ, ૨ ારકીના જીવનું અંધારૂ, ૩ નરકાવાસનું અંધારૂ, ૪ અશુભ દ્ગલોનું અંધારૂ

મનુષ્યમાં પ્રકાશ-૧ ચંદ્રમાનો પ્રકાશ, ૨ સૂર્યનો પ્રકાશ, અગ્નિનો પ્રકાશ, ૪ મણિ રત્નનો પ્રકાશ

દેવલોકમાં પ્રકાશ-૧ દેવલોકની ભૂમિનો પ્રકાશ, ૨ વિમાનનો કાશ, ૩ દેવકાંતિનો પ્રકાશ, ૪ દેવના અલંકારોનો પ્રકાશ

ચાર પ્રમાણ-૧ આગમ પ્રમાણ—સિદ્ધાંતથી દેવ-મનુષ્ય વગેરે જાણે, ૨ અનુમાન પ્રમાણ-જ્યાં અગ્નિ હોય ત્યાં માડો હોય, વિગેરે અનુમાનથી જાણે, ૩ ઉપમા પ્રમાણ—જેમ ાય જેવો રોઝ છે. એમ ઉપમાથી જાણે, ૪ પ્રત્યક્ષ પ્રમાણ જરે દેખીને જાણે

ચાર ઉપમા-૧ અસતિ વસ્તુને સતિ ઉપમા, ૨ સતિ સ્તુને અસતિની ઉપમા, ૩ સતિ વસ્તુને સતિની ઉપમા, અસતિ વસ્તુને અસતિની ઉપમા

જીવને કર્મસંયોગ-૧ દ્રવ્ય સંયોગ-જે દ્રવ્યથી જીવ ર્મ બાંધે તે દ્રવ્યથીજ કર્મ ભોગવે; ૨ ક્ષેત્ર સંયોગ-જે

ક્ષેત્રે જીવ કર્મ બાધે, તે ક્ષેત્રથીજ કર્મ ભોગવે, ૩ કાલ સ યોગ જે કાળે કર્મ બાધે તેજ કાળે કર્મ ભોગવે, ૪ ભાવસ યોગ-જેવા પ્રણામથી કર્મ બાધે તેવાજ પ્રણામથી કર્મ ભોગવે.

નિર્જરા ચાર પ્રકારની-૧ ઘણી વેદના અલ્પ નિર્જરા સાતમી નરકના જીવને, ૨ અલ્પ વેદના મહાનિર્જરા સામાન્ય સાધુને, ૩ મહાવેદના મહાનિર્જર પડિમાધારી સાધુને, ૪ અલ્પ વેદના અલ્પ નિર્જરા-પાચ અનુત્તર વિમાનના દેવોને

અવધિજ્ઞાન ઉપજે-૧ ભગવતે કહ્યા પ્રમાણે પરિસહ સહન કરવાથી અવધિજ્ઞાન ઉપજે, ૨ બાર કુળની ગોચરી નિસ્પૃહપણે કરે તો અવધિજ્ઞાન ઉપજે, ૩ ચાર વિકથા ત્યાગ કરે તો અવધિજ્ઞાન ઉપજે, ૪ રાત્રિયે ધર્મજાગરણ કરે તો અવધિજ્ઞાન ઉપજે

અવધિજ્ઞાન ન ઉપજે-ભગવતે કહ્યા પ્રમાણે પરિસહ સહન ન કરે તો અવધિજ્ઞાન ન ઉપજે, ૨ બાર કુળની ગોચરી નિસ્પૃહપણે ન કરે તો અવધિજ્ઞાન ન ઉપજે, ૩ ચાર વિકથા ત્યાગ ન કરે તો અવધિજ્ઞાન ન ઉપજે, ૪ રાત્રિયે ધર્મજાગરણ ન કરે તો અવધિજ્ઞાન ન ઉપજે

ચાર ને જીતવા બહુજ કઠણ-૧ વ્રતોમા બ્રહ્મચર્ય પાળવુ બહુજ કઠણ, ૨ આઠ કર્મમા મોહનીને જીતવુ બહુજ કઠણ, ૩ પાચ ઇંદ્રિયમા રસેંદ્રિય જીતવી બહુજ કઠણ, ૪ ત્રણયોગમા મનયોગ જીતવો બહુજ કઠણ

ચાર પામવા બહુજ દુર્લભ-૧ પાચ જ્ઞાનમા કેવળ-જ્ઞાન પામવુ બહુજ દુર્લભ છે, ૨ છ લેશ્યામાં શુક્લલેશ્યા પામવી મહાદુર્લભ છે, ૩ ચાર ધ્યાનમા ધર્મધ્યાન શુકલ ધ્યાન પામવુ મહાદુર્લભ છે, ૪ યુવાન અવસ્થામા શીયલ પાળવુ મહાદુર્લભ છે

ચાર મહા દુર્લભ છે-૧ લઘુવયમા શીયળ પાલવું મુશીબત છે, ૨ વિદ્યમાન ભોગોનો ત્યાગ કરી દીક્ષા લેવી દુર્લભ છે, ૩, મોટા પુરૂષોને ક્ષમા કરવી મુશીબત છે, ૪ કૃપણને દાન આપવુ મુશીબત છે

ચાર ઠેકાણે કષાયો વસે છે-૧ કપાળે ક્રોધનો વાસો છે, ૨ ડોકે માનનો વાસો છે, ૩ હૃદયે માયાનો વાસો છે, ૪ સર્વ અગે લોભનો વાસો છે

બુદ્ધિની ચાર વાત-૧ જાગતા ચોર નાસે, ૨ ક્ષમા કરતા ક્લેશ નાસે, ૩ ઉદ્યમ કરતા દારિદ્રય નાસે, ૪ ભગવાનની વાણી સાભળતા પાપ નાસે

પ્રતિબધ-૧ દ્રવ્ય પ્રતિબધ-તે શિષ્ય વસ્ત્ર પાત્ર વિગેરેનો પ્રતિબધ, ૨ ક્ષેત્ર પ્રતિબધ-તે ગામ નગર સ્થાનનો પ્રતિબધ, ૩ કાળ પ્રતિબધ-તે સમય આવલિ મુહૂર્ત્ત વિગેરેનો પ્રતિબધ, ૪ ભાવ પ્રતિબધ-તે રાગ દ્વેષ કષાયનો પ્રતિબધ

સુખ દુખ વેદવુ—૧ સુખદુખ જાણે ને વેદે-તે ચારે ગતિના જીવ, ૨ એક જાણે પણ વેદ નહિ-તે સિદ્ધના જીવ,

૩ એક વેદે પણ જાણે નહિ-અસન્નિ, ૪ એક જાણે નહિ ને વેદે નહિ-અજીવ દ્રવ્ય

પુરૂષ—૧ એક પોતે પરિસહ જીતે પણ બીજાને જીતાવે નહિ-જીનકલ્પી, ૨ એક બીજાને પરિસહ જીતાવે પણ પોતે જીતે નહિ-કડરિક, ૩ એક પોતે પરિસહ જીતે ને બીજાને જીતાવે, ૪ એક પોતે જીતે નહિ અને બીજાને જીતાવે નહિ

પુરૂષ—એક પોતાના ને પરના કર્મનો અત કરાવે છે-આદિશ્વરજી, ૨ એક પોતાના કર્મનો અત કરે છે પણ બીજાનો નહિ-પડિમાધારી, ૩ એક પરના કર્મનો અત કરે પણ પોતાના કર્મનો અત ન કરે-પડવાઇ સમ્યક્દ્રષ્ટિ, ૪ એક પોતાના ને પરના કર્મનો અત ન કરાવે-પાચમા આરાના ભગવાનની આજ્ઞાવિરાધક સાધુ,

આચાર્ય—૧ અદરના તથા બહારના પરિસહ સહે-દેશ થકી તથા સર્વથકી આરાધક, ૨ એક અદરના પરિસહ જીતે પણ બાહિરના સહન કરે નહિ તે દેશથકી વિરાધક અને સર્વથકી આરાધક, ૩ એક બાહિરના પરિસહ સહે ને અદરના ન સહે તે દેશથકી આરાધક ને સર્વથકી વિરાધક, ૪ એક અદર તથા બાહીરના પરિસહ ન જીતે તે દેશથકી તથા સર્વથકી વિરાધક.

સ્વરૂપ—૧ રત્નની આણે સ્વરૂપ, ૨ સત્પુરૂષો સ્વરૂપ ૩ કપૂરવાસિત શખ સ્વરૂપ, ૪ સૂત્ર પ્રમાણે ઉપદેશ

આપનારા સ્વરૂપ

કાળ—૧ ચરકાળ, ૨ નિમિત્તકાળ, ૩ મરણકાળ, ૪ અદ્ધાસમય કાળ

પુરૂષો થોડા-૧ પરના દુઃખે દુઃખી થોડા, ૨ પરનો ઉપકાર કરનારા થોડા, ૩ ગુણગ્રાહી લોકો થોડા, ૪ નિર્ધન પર સ્નેહ રાખનારા થોડા

ઘણા પુરૂષો—૧ પૂર્વદિશામાં ભોગી ઘણા, ૨ પશ્ચિમદિશામાં શોકી ઘણા, ૩ ઉત્તરદિશામા યોગી ઘણા, ૪ દક્ષિણ દિશામા રોગી ઘણા

દેવતા દુઃખ આપે-૧ હાસ્યના કારણથી, ૨ દ્વેષના કારણથી, ૩ ભયના કારણથી, ૪ પરીક્ષાના કારણથી

આહારની ઇચ્છાના કારણ-૧ ઉણોદરીથી, ૨ ક્ષુધા લાગ્યાથી, ૩ આહારની વાત સાભળવાથી, ૪ વાર વાર આહારની વાત સાભળવાથી

જીવને ભય થાય-૧ ઘણા કાયરપણાથી, ૨ મોહના ઉદયથી, ૩ ભયની વાત સાભળવાથી, ૪ વાર વાર ભયની વાત સાભળવાથી

વિષય વાચ્છા થાય-૧ ઘણા લોહીમાંસની પુષ્ટિથી, ૨ ઘણા મોહની કર્મથી, ૩ વિષયની વાત સાભળવાથી, ૪ રાગ રંગ સાભળવાથી

પરિગ્રહ સંજ્ઞા ઉત્પન્ન થાય-૧ ઘણું ધન મેળવવાથી ૨ પરિગ્રહના મોહથી, ૩ પરિગ્રહની વાત સાભળવાથી, ૪ વારવાર પરિગ્રહની વાત સાભળવાથી

ગળણા-૧ પૃથ્વીનું ગળણું ઇર્યાસમિતિ, ૨ મનનુ ગળણું શુભ ધ્યાન, ૩ વચનનું ગળણું નિર્દોષી ભાષા, ૪ સંસારનું ગળણું જાડુ લુગડુ

આચાર્ય-૧ પોતે ભણે બીજાને ભણાવે, ૨ પોતે ભણે બીજાને ન ભણાવે, ૩ બીજાને ભણાવે પોતે ન ભણે, ૪ પોતે ન ભણે બીજાને ન ભણાવે

સાધુ-૧ એક પોતાનું ભરણ પોષણ કરે બીજાનું ન કરે-જીન કલ્પી ૨ એક બીજાનુ ભરણ પોષણ કરે પોતાનું નહિ-પરમ ઉપકારી સાધુ, ૩ એક પોતાનું તથા પરનું બન્નેનુ ભરણ પોષણ કરે-સામાન્ય સાધુ, ૪ એક પોતાનુ તથા પરનુ ભરણ પોષણ ન કરે-દરિદ્રિ સાધુ

દુખ શય્યા-૧ ઉંચી નીચી જગ્યામા સુવાથી દુખ ઉપજે તે દ્રવ્ય દુખ શય્યા, મથમમાં દોષ લગાવે, ભગવતની વાણીના ઉપર શકા કરે, મનના પ્રણામ ઉંચા નીચા રાખે તે પહેલી દુખ શય્યા, ૨ પોતાને પ્રાપ્ત થયેલ વસ્તુમા શકા ન કરે, પરાઇ આશા રાખે, તે બીજી દુખ શય્યા, ૩ દેવ મનુષ્યના ભોગની વાછા કરે તે ત્રીજી દુખ શય્યા,

૪ નાવુ ધોવુ મેલ વિગેરેને નહિ સહન કરી શકે, તે ચોથી દુખ શય્યા

દિક્ષા ને દેવી-૧ રોગીને, ૨ વિષયના લોલુપીને, ૩ ક્રોધીને, ૪ માયાવીને

દેવ જણાય-૧ આખનુ મટકુ નહિ મારવાથી, ૨ પડછાયો નહિ પડવાથી, ૩ પુષ્પ માળા નહિ કરમાયાથી, ૪ જમીનથી ચાર આગુળ ઉંચે હોવાથી

ધર્મ-૧ દાન ધર્મ-ધન્નો શાલીભદ્ર અસખ્ય ઋદ્ધિના ભોગી થયા, ૨ શીયલધર્મ-સુદર્શન શેઠ કલાવતી આદિ, ૩ તપ ધર્મ-દ્રઢપ્રહારી ઢઢણઆદિ ઋષીયો મોક્ષે ગયા, ૪ ભાવ ધર્મ-પ્રસન્નચદ્રરાજર્ષિ, ઇલાચિકુમાર, કપિલકેવલી શિષ્ય, ભરત, મારૂદેવાદિક

અનુષ્ઠાન-૧ પ્રીતિ અનુષ્ઠાન, ૨ ભક્તિ અનુષ્ઠાન, ૩ વચન અનુષ્ઠાન, ૪ અસગ અનુષ્ઠાન

ક્રિયાના દૂષણો-૧ દગ્ધ ક્રિયા, ૨ શૂન્ય ક્રિયા, ૩ અવિધિ ક્રિયા, ૪ અતિપ્રવૃત્તિ ક્રિયા

ભરત મહારાજાએ બનાવેલા ચાર વેદ-૧ સસાર દર્શન વેદ-૨ સસ્થાપન પરામર્શ વેદ, ૩ તત્વાવબોધ વેદ, ૪ વિદ્યાપ્રબોધ વેદ

ગૌતમ-૧-ઇંદ્રભૂતિ-ગૌતમ ગણધર શ્રી મહાવીરસ્વામી મહારાજના શિષ્ય, ૨ ગૌતમ બુધ-તે બૌધમત બૌધધર્મના ચલાવનાર જુદા છે, ૩ ગૌતમ ઋષિ-તે વૈદિકમતમા જુદા થયેલા છે, ૪ ગૌતમ-તે નૈયાયિક મતમાં જુદા થયેલ છે

મૂર્ખો-૧ રોગી છતા પણ ખાવાનો લોલુપી હોય છે-તે મૂર્ખ કહેવાય છે ૨ ઉધરસનો રોગ છતા પણ ચોરી કરવીની ટેવવાળો જે હોય છે તે મૂર્ખ કહેવાય છે, ૩ નિદ્રાળુ છતા પણ પરસ્ત્રીને ઘેર જઈ તેને સેવન કરે તે મૂર્ખ કહેવાય છે, ૪ ધનાઢય છતા પણ કલેશ કરનારો મૂર્ખ કહેવાય છે

પુરૂષો-૧ પુરૂષ જાત-શીલવત, શ્રુતવત, ઉપરત, અવિજ્ઞાતધર્મ, તેને હે ગૌતમ ! મેં દેશઆરાધક કહેલો છે, ૨ પુરૂષ જાત-શ્રુતવત, અશીલવત, અનુપરિત વિજ્ઞાતધર્મ તેને દેશ વિરાધક કહેલો છે, ૩ પુરૂષ જાત-શ્રુતવત, શીલવત, ઉપરત, વિજ્ઞાતધર્મ, તેને સર્વ આરાધક કહેલો છે, ૪ પુરૂષ જાત-અશીલવત, અશ્રુતવંત, અનુપરત, અવિજ્ઞાત ધર્મ, તેને સર્વ વિરાધક કહેલો છે

કથા-૧ પડિતોથી હેતુ દૃષ્ટાંતો સ્યાદ્વાદધ્વનિ યુક્ત પોતાનો મત જે સ્થાપન કરાય છે તે-આક્ષેપણી કથા, ૨ પૂર્વાપર વિરોધતાને ધારણ કરનારા, એવા મિથ્યાદ્રષ્ટિઓના મતને સજ્જનો નિવારણ કરે તે-વિક્ષેપણી કથા, ૩ એવના

શ્રવણમાત્ર કરવાથી, ભવ્ય જીવોને મોક્ષની અભિલાષા થાય તેને વિદ્વાનોએ-સ્ત્ર વેગની કથા કહેલી છે, ૪ જેને વિષે સંસારના ભોગો, અગ, સ્થિતિ, લક્ષણનું, વૈરાગ્યના કારણભૂત, જે વર્ણન કરાય છે, તેને નિર્વેદની કથા કહેલી છે

ભાવના-૧ કોઇપણ પાપકર્મ નહિ, કોઇપણ દુ ખી થાંઓ નહિ, આખું જગત પાપ અને દુ ખથી મુક્ત થાઓ, એવી જે ભાવના હોય છે તે મૈત્રી ભાવના કહેવાય છે, ૨ સમગ્ર દોષોને ત્યાગ કરી, વસ્તુતત્વને જોનારા જીવોના ગુણોને વિષે જે પક્ષપાત કરવો, તે પ્રમોદ ભાવના કહેવાય છે, ૩ દીન, હીન, દુ ખી ભયાકુલ, જીવિતની યાચના કરનારને, સુખ ઉત્પન્ન કરવાનો ઉપાય કરવો તે કારૂણ્ય ભાવના કહેવાય છે, ૪ પાપી ક્રૂરકર્મી, નિ શંકપણે દેવગુરૂ ધર્મનો નિંદક, અને જે પોતાની પ્રશંસા કરતો હોય, તેને વિષે ઉપેક્ષા બુદ્ધિ રાખવી, તે માધ્યસ્થ ભાવના કહેવાય છે

કામ ફલીભૂત થાય છે-૧ ઉત્તમને નમસ્કાર કરવાથી, કામ ફલીભૂત થાય છે, ૨ બલવતનો સાથે સ્નેહ કરવાથી, કામ ફલીભૂત થાય છે, ૩ નીચને કાંઇક આપવાથી કામ ફલીભૂત થાય છે, ૪ બરાબરીયા સાથે પરાક્રમ કરવાથી કામ ફલીભૂત થાય છે

તે ચારેના ઉપર ચાર દ્રષ્ટાંતો-૧ એક વખત એક મારેલા હાથીને ખાવાની એક શીયાલને ઘણા દિવસથી ભાવના હતી

તેવામા ત્યાં સિહ આવ્યો તેને શીયાલે વિવેકથી, તેમજ ભક્તિથી, કહ્યુ કે-આ મડદુ તમારે ખાવા લાયક નથી, કારણકે, તેને ખીજાયે મારેલ છે તે સાભળી સિહ ત્યાથી ચાલ્યો ગયો એવી રીતે સિહ ઉત્તમ હતો, તેની સાથે શીયાલે વિવેક અને ભક્તિથી પોતાનુ કામ ફત્તેહ કર્યુ ૨ એવામા વળી પાછો ત્યા વાઘ આવ્યો, તેને શીયાલે કહ્યુ કે, આ હાથીને મારીને સિહ ન્હાવા ગયેલો છે અને આને સાચવવા માટે મને રખવાળ તરીકે ઈહા રાખેલ છે, આવી રીતે કહેવાથી વાઘ ગયો, એવી રીતે શીયાલે બલવત સાથે ભેદ કરીને, પોતાનુ કામ ફત્તેહ કર્યું, ૩ ત્યાર બાદ ત્યા ચિત્રો આવ્યો તેને શીયાલે કહ્યુ કે-આ વાઘનુ ભક્ષ્ય, છે, માટે થોડુ તમે લ્યો, અને થોડુ મને આપો એમ કહીને થોડુ તેને આપીને, અને થોડુ પોતે લઈને ચિત્રાને જતો કર્યો એવી રીતે નીચને કાઇક આપીને શીયાલે પોતાનુ કામ ફત્તેહ કર્યું, ૪ ત્યારબાદ ત્યા શીયાલિયા આવ્યા તેઓને શીયાલિયાયે એવુ પરાક્રમ બતાવ્યુ કે, તેઓ તેનાથી ભય ભીત થઈને શીઘ્રતાથી ત્યાથી ચાલ્યા ગયા એવી રીતે જે સમાન હતા, તેઓને શીયાલીયાયે પોતાનુ પરાક્રમ દેખાડી ત્યાથી હાકી કાઢીને પોતાનુ કામ ફત્તેહ કર્યું

શ્રાવકસબંધુ ચૌભગી-૧ કેટલાક ઇહલોક હિતકારી, પણ પરલોક હિતકારી નહિ, ૨ કેટલાક શ્રાવક પરલોક હિતકારી,

પણ ઇહલોક હિતકારી નહિ, ૩ કેટલાક શ્રાવક ઇહલોક હિતકારી, તથા પરલોક હિતકારી, ૪ કેટલાક શ્રાવક ઇહલોક હિતકારી નહિ, તેમજ પરલોક હિતકારી નહિ

૧ જે શ્રાવક, સાધુને ભક્ત, પાન, વસ્તુ, વસ્ત્ર, પાત્રાદિક આપે છે પણ શિથિલતાને ધારણ કરનારા સાધુને સારણા ન કરે, તે ઇહલોક હિતકારી કહેવાય, પણ પરલોક હિતકારી કહેવાય નહિ ૨ જે શ્રાવક સંયમને વિષે પ્રમાદ કરનારને સારણા કરે છે, પણ ભક્ત, પાન, વસ્ત્ર, પાત્રાદિક આપતો નથી, તે પરલોક હિતકારી કહેવાય, પણ ઇહલોક હિતકારી કહેવાય નહિ, ૩ જે શ્રાવક સાધુને, ભક્ત, પાન વસ્ત્ર, પાત્રાદિક, પણ આપે છે, તેમજ તેને સારણા પણ કરે છે, તે ઇહલોકે પણ હિતકારી, અને પરલોકે પણ હિતકારી ગણાય છે, ૪ જે શ્રાવક, સાધુને, ભક્ત, પાન, વસ્ત્ર, પાત્રાદિક પણ આપે નહિ, તેમજ સારણા, પણ કરે નહિ, તે ઇહલોકે પણ હિતકારી ન કહેવાય તેમજ પરલોકે પણ હિતકારી ગણાય નહિ

કાલ વિભાગ-૧ દેવકુરૂ, ઉત્તરકુરૂને વિષે સર્વદા સુષમ-સુષમા કાળ, ૨ હરિવર્ષ, રમ્યક ને વિષે સર્વદા સુષમા કાળ, ૩ હિમવત, હૈરણ્યવતને વિષે સર્વદા સુષમદુષમા કાળ ૪ વિદેહક્ષેત્રને વિષે, તથા છપ્પન અંતરદ્વિપને વિષે સર્વદા દુષમસુષમા કાળ

હિંસા-૧ આકુટ્ટી હિંસાતે ભંડ શાદિક કરવા તે, ૨ દર્પ-હિંસા, તે ચડસથી ગાંડી ઘોડા દોડાવવા તે, ૩ કેલ્પહિંસા, તે વિષય સેવન માટે ગોળી માજમ વિગેરે ખાવી તે, ૪ પ્રમાદ હિંસા, તે પ્રમાદથી હિંસા કરવી તે

પાચ પ્રકાર.

નિગ્રંથ-૧ પુલાક, ૨ બકુશ, ૩ કુશીલ, ૪ નિગ્રંથ, ૫ સ્નાતક

અભિગમ-૧ સચિત્તત્યાગ, ૨ અચિત્ત અત્યાગ ૩ એક સાડી ઉત્તરાસંગકરણ ૪ અંજલીકરણ ૫ મનો-વૃત્તિ એકત્ર કરણ

મેરૂ-૧ સુદર્શન જંબુદ્વિપમાં, ૨ વિજય ધાતકીખંડમાં ૩ અચળ પુષ્કરાર્ધમાં, ૪ મંદર ધાતકીખંડે ૫ વિદ્યુન્માલી પુષ્કરાર્ધમાં

શીવમતે પર્વ-૧ પૂર્ણિમા, ૨ અમાવાસ્યા, ૩ વ્યતીપાત, ૪ વૈધૃત, ૫ સંક્રાંતિદિન

જિનમતેપર્વ-૧ અષ્ટમી, ૨ ચતુર્દશી, ૩ પૂર્ણિમા, ૪ અમાવાસ્યા, ૫ કલ્યાણિકની તિથિયો.

શરીર-૧ ઉદારિક, ૨ વૈક્રિય, ૩ આહારક, ૪ તૈજસ, ૫ કાર્મણ

ચારિત્ર-૧ સામાયિક, ૨ છેદોપસ્થાપનિય ૩ પરિહાર વિશુદ્ધિ, ૪ સૂક્ષ્મ સંપરાય, ૫ યથાખ્યાત

રાજ્યાભિષેક સમયે દિવ્ય-૧ છત્ર, ૨ ચામર, ૩ પૂર્ણકલસ ૪ હસ્તિ, ૫ અશ્વ

અર્હંતપારણે પાંચ દિવ્ય-૧ સુવર્ણવૃષ્ટિ, ૨ ગંધોદક કુસુમવૃષ્ટિ, ૩ સુગંધવાસક્ષેપ, ૪ દેવદુંદુભિ, અહોદાન અહોદાન

કામદેવના બાણ-૧ દ્રષ્ટિ, ૨ દ્રષ્ટિપ્રસર, ૩ પ્રસરેણુરતી, ૪ રતીથી સદ્‌ભાવ, ૫ સદ્‌ભાવથી સ્નેહ પુનઃ-૧ ઉન્માદ, ૨ શોષણ, ૩ તાપન, ૪ તાડન, ૫ મોહન

ધાત્રી-૧ મજ્જન, ૨ મંડન, ૩ ક્રીડાકારક, ૪ અંકધાત્રિ, ૫ સ્તન્ય પાન વા બાલ સખી

પ્રભુત્વપણુ-૧ નાગરિક, ૨ દલ, ૩ દર્શન, ૪ ઇંદ્રિય ૫ માન પ્રભુત્વ

મહોત્સવો-૧ ધર્મ મહોત્સવ, ૨ દ્રવ્ય મહોત્સવ, ૩ કામ મહોત્સવ, ૪ પર્વ મહોત્સવ, ૫ મોક્ષ મહોત્સવ

રાજ્યપાલન-૧ વક્ત્રીત્વ, ૨ આગામિકત્વ, ૩ શાસ્ત્ર સંસ્કાર, ૪ પ્રૌઢતા, ૫ સારસ્વત

નમસ્કાર-૧ ભોજને, ૨ શયને, ૩ જાગરણે, ૪ ચાલતે, ૫ ભયવ્યસને સર્વ કાર્યનો વિષે

મિથ્યાત્વ-૧ અભિગ્રહિક, ૨ અનભિગ્રહિક, ૩ અભિનિવેશિક, ૪ સંસયિક, ૫ અનાભોગિક.

૧ મહારાજ મત રૂડો બીજાનો કાંઈ નહિ એ આપણા મતનો કદાગ્રહ તે અભિગ્રહિક મિથ્યાત્વ, ૨ મિથ્યાશાસ્ત્ર ભણનારા બ્રાહ્મણની પેઠે સર્વ ધર્મ ભલા સર્વ દર્શન સારા ઇત્યાદિક બધા ધર્મને વખાણે તે અનભિગ્રહિક મિથ્યાત્વ ૩, મધ્યસ્થમાની મિથ્યાત્વી ગોપાલાદિકની પેઠે અહંકાર કરી કાંઈક પોતાનો મત થાપે કાંઈક જિનમત થાપે ગોષ્ઠા માહિલ જમાલિ નિન્હવના પેઠે તે અભિનિવેશિક મિથ્યાત્વ, ૪ જે પરમેશ્વરના બોલેલા વચન ઉપર સંદેહ કરે, સાચી ખોટી વસ્તુનો નિશ્ચય ન જાણે, માચા જીવાદિક પદાર્થને વિષે સંદેહ આણે સાચો જૂઠો ન જાણે તે સંસય મિથ્યાત્વ, ૫ એકેંદ્રિય પ્રમુખ સમગ્ર જીવોને અચેતન અજ્ઞાન સર્વકાલ લગે કહેવુ તે અ રસોગિક મિથ્યાત્વ

આચાર–૧ જ્ઞનાચાર, ૨ દર્શનાચાર, ૩ ચારિત્રાચાર, ૪ તપાચાર, ૫ વીર્યાચાર

જીવ કર્મબાધે–૧ આઠમંદ કરવાથી, ૨ વિષય સેવનથી, ૩ કષાયમોહનીથી, ૪ નિદાના કરવાથી, ૫ ચાર પ્રકારની વિકથા કરવાથી

સમક્તિના લક્ષણો–૧ સમ, ૨ સંવેગ, ૩ નિર્વેદ, ૪ અનુકંપા, ૫ આસ્તિકયતા

સમક્તિના અતિચાર–૧ સમક્તિ ઉપર શકા કરે, ૨ બીજા ધર્મની વછા કરે, ૩ ફળ પ્રત્યે સંદેહ લાવે, ૪ પરદશનના ધર્મની વાછા કરે, ૫ પરદર્શનનો સસ્તવ પરિચય કરે.

સમક્તિના દૂષણ-૧ પ્રથમ મિથ્યાત્વીને બોલાવે, ૨ વાર વાર તેના સામુ જોવે, ૩ તેને પોચાડવા જાય, ૪ વિના પ્રયોજને તેને સ્થાનકે જાય, ૫ વિના પ્રયોજને વારવાર તેને સ્થાનકે જાય

સમક્તિના ભૂષણ-૧ ધર્મ ને વિષે ચતુરાઇ રાખે, ૨ જૈનશાસન દીપાવે, ૩ સારા સાધુની સેવા કરે, ૪ ધર્મ થકી ચલાયમાન થતાને સ્થિર કરે, ૫ સાધુ સાધર્મિકોની વૈયા વચ્ચકરે.

ભગવાનના સમોવસરણમા સમ્યગદષ્ટિ પાચ અભિગમ સાચવે-૧ સચિત્ત દ્રવ્ય દૂર કરે, ૨ અચિત્ત દ્રવ્ય પાસે રાખે, ૩ એક પટ વસ્ત્ર મુખના આડું રાખે, ૪ બન્ને હાથ જોડે, ૫ દ્રષ્ટિ સન્મુખ રાખે

પાચ અભિગમ રાજા સાચવે-૧ છત્ર, ૨ ચામર, ૩ મુકુટ, ૪ ફુલની માળા, ૫ મુખમાથી તાબૂળ દૂર કરે

ધાવ માતા-૧ ખોળામા બેસાડનારી, ૨ સ્નાન મજ્જન કરાવનારી, ૩ વસ્ત્રાલકાર પહેરાવનારી, ૪ સ્તન્યપાન કરાવનારી, ૫ રમાડનારી

નિદ્રા ત્યાગ થાય-૧ સુખે કરીને, ૨ દુખે કરીને, ૩ સ્વપ્ન દેખીને, ૪ નિદ્રાક્ષય થયે, ૫ ક્ષુધા લાગવાથી

પડિક્કમણા-૧ મિથ્યાત્વને ત્યાગ કરી પાપનુ પડિક્કમણુ, ૨ અવિરતિનુ પડિક્કમણુ, ૩ કપાયનુ પડિક્કમણુ, ૪ પ્રમા-

જીવ ધર્મ ન પામે-૧ અહંકારથી, ૨ ક્રોધથી, ૩ રોગથી, ૪ પ્રમાદથી, ૫ આળસથી

ધર્મની પરીક્ષા-૧ ધર્મની ઉત્પત્તિ કયાં ? સત્ય વચન બોલે ત્યાં, ૨ ધર્મની સ્થાપના કયા ? જ્યાં ક્ષમા હોય ત્યાં, ૩ ધર્મની વૃદ્ધિ કયાં ? તપ કરે દાન આપે ત્યાં, ૪ ધર્મની પુષ્ટિ કયાં ? ઉપસર્ગ આવ્યે ચડતા પરિણામ રાખે ત્યાં, ૫ ધર્મનો વિનાશ કયાં ? ક્રોધ માન માયા લોભ લોગ કરે ત્યાં

મિથ્યાત્વ-૧ લૌકિકમિથ્યાત્વ-ગોગો ક્ષેત્રપાલાદિકની-ઇહલોકાર્થે માનતા કરે, તેને પૂજે માને સંસારના સર્વ કાર્ય કરે તે લૌકિકમિથ્યાત્વ, ૨ લોકોત્તર મિથ્યાત્વ-તે દેવગુરુ ધર્મને માનતા પૂર્વક સેવે, ૩ કુપ્રાવચનીક મિથ્યાત્વ-તે યોગી સન્યાસી ઇત્યાદિક કુતીર્થિયોનો માર્ગ સેવે, તે કુપ્રાવચનીક મિથ્યાત્વ, ૪ ઉણાપરિય મિથ્યાત્વ-તે ભગવતની પ્રરૂપણાથકી ઓછી પ્રરૂપણા કરે તે, ૫ અતિરિકત મિથ્યાત્વ-ભગવતની પ્રરૂપણા કરતા વધારે પ્રરૂપણા કરે તે

મિત્યાત્વ—૧ વિપરિત મિથ્યાત્વ-ભગવતનો માર્ગ વિપરિત-હીન કહે, ૨ અક્રિયમિથ્યાત્વ-ક્રિયા સારી માને નહિ સર્વ વસ્તુનું નાસ્તિકપણુ હોય, ૩ અજાણ મિથ્યાત્વ-તે સર્વભાવ ઉલટાપણાથી જાણે, ૪ અવિનય મિથ્યાત્વ-તે ગુણવંતનો અવિનય કરે, ૫ આશાતના મિથ્યાત્વ-તે જ્ઞાન દર્શન ચારિત્રની આશાતના કરે

પાચ સાધુ વદન કરવા લાયક નહિ–૧ પોતાની સ્વેચ્છાયે ચાલનાર, ૨ સયમ વિષે દોષ લગાડનાર, ૩ ગૃહસ્થનો પરિચય કરે તે, ૪ સયમને પાછળ મૂકનાર, ૫ ખરાબ આચાર સેવનાર

ચોમાસામા પાચ કારણે વિહાર થાય–૧ ભયથી, ૨ દુકાળથી, ૩ રાજ્ય ભયથી, ૪ પાણી આવવાથી કરીને પાણી ફરી વળ્યા પછીથી, ૫ અનાર્ય પરિસહ કરે તેથી

ચોમાસામા પાચ કારણે વિહાર કરે તો બાધ નહિ–૧ જ્ઞાન ભણવા માટે, ૨ દર્શન શુદ્ધિ માટે, ૩ ચારિત્ર રક્ષણ માટે, ૪ આચાર્યની વૈયાવચ્ચ માટે, ૫ આચાર્યના કાળ કરવાથી સાધુ સમુદાયની સારવાર માટે

પાચ ઇંદ્રિયોના આકાર–બાહિરના તો અનેક પ્રકાર જાણવા પણ અદરના–૧ શ્રોતેંદ્રિયનો આકાર–કદબના ફુલ જેવો, ૨ ચક્ષુઇંદ્રિયનો આકાર–મસુરની દાળ સરખો, ૪ ઘ્રાણેંદ્રિયનો આકાર–અતિમુક્તક પુષ્પ જેવો, ૪ રસેંદ્રિયનો આકાર–ક્ષુરપ્ર જેવો, ૫ સ્પર્શેન્દ્રિયનો આકાર–નાના પ્રકારનો

પાચ પ્રકારના રજોહરણ–૧ ઉનનો, ૨ ઉટની ઉનનો, ૩ મુજનો, ૪ તૃણનો, ૫ છાલનો.

પાચ પ્રકારના વસ્રો–૧ ઉનનુ, ૨ પાટનુ, ૩ કપાસનુ ૪ શણનુ, ૫ આકડાના રૂઉનુ

પાચની સાથે આહાર પાણી છોડી દેવો–૧ અકાર્ય કરી આલોવે નહિ, ૨ પ્રાયશ્ચિત્ત લે નહિ, ૩ પ્રાયશ્ચિત્ત લઇને રાખી મૂકે, ૪ પ્રાયશ્ચિત્ત પુરૂ કરી આપે નહિ, ૫ ગુરૂથી ઉપરવટ ચાલે.

એક સાધુ એક સાધ્વી સાથે રહે-૧ દુષ્કાળમા માર્ગમા અટવી આવવાથી એકાદ બે રાત્રી રહે તો વાધો નહિ, ૨ નગરમા સ્થાનક નહિ મળવાથી તેમા રહે તો વાધો નહિ, ૩ વિહાર કરતા સૂર્ય આથમી ગયો હોય તો નાગ-કુમાર જક્ષ વિગેરેના મહિમ્મા ભેગા રહે તો વાધો નહિ, ૪ સાધુ સાધ્વી વિહાર કરતા ચોર વસ્ત્ર પાત્ર ખુચી લે તો ભેગા રહેવામા વાધો નહિ ૫ અનાર્ય પુરૂષ ઉપસગ કરે તો શીયળ રાખવાને માટે ભેગા રહે તો હરકત નહિ

પાચ કારણે સાધુ સાધ્વીની સભાળ કરે તો હરકત નહિ-૧ સયમથી, પડેલા મનવાળાને સ્થિર કરવા સારૂ સભાળ કરે, ૨ અત્યત રોગથી પીડિત હોય તેને સ્થિર કરવા સારૂ સભાળ કરે, ૩ વાયુના રોગથી પરવશ હોય તો સ્થિર કરવા સભાળ કરે, ૪ યક્ષના પરવશપણામા પડી હોય તો સ્થિર કરવા સારૂ સભાળ કરે, ૫ પુત્ર તથા તેની માતાયે સયમ લીધેલ હોય તેની સારવાર કરે

પાચ કારણે સાધ્વીનો સઘટો કરે તો ભગવાનની આ જ્ઞાને અતિક્રમણ ન કરે-૧ હાથી સુઢમા ઘાલી સાધ્વીને લઈ જતો હોય તો પકડી રાખવાથી, ૨ ખાડમા પડી જતી હોય તો પકડી રાખવાથી, ૩ પાણિમા હુબતી હોય તો પકડી રાખવાથી, ૪ ભ્રમરી આવતી હોય તો પકડી રાખવાથી, ૫ ચક્રી આવતી હોય ને પડતી હોય તો પકડી રાખવાથી

પાચ પ્રકારના પ્રાયશ્ચિત્ત-૧ ગુરૂ માસ-તે ત્રીશ દિવસનુ, ૨ લઘુમાસ-તે સત્તાવીશ દિવસનુ, ૩ ગુરૂચૌમાસ-તે ત્રીશ દિવસનો માસ ગણીને ચાર માસનું, ૪ લઘુચૌમાસ-તે સત્તાવીશ દિવસનો માસ ગણીને ચાર માસનુ, ૫ આરોપણા તે ફરીને પાચ મહાવ્રત ઉચરે

પાચ પ્રકારની આરોપણા-૧ પઠવિયા-તે ઘણું પ્રાયશ્ચિત્ત માથે આવેલા છે, ૨ ઠવિયા-તે ઘણામાથી પ્રથમનુ પ્રાયશ્ચિત્ત લે તે, ૩ કસિણા-તે જેટલા પ્રાયશ્ચિત્ત ગુરૂ આપે તેને અખંડ પણે પાળે, ૪ અકસિણા-તે ગુરૂએ આપેલપ્રાયશ્ચિત્ત સર્વને ખંડન કરી પૂરા પાડે, ૫ હુડાહેડા તે તુરતનો દંડ તુરત પ્રાયશ્ચિત્ત.

પાચ પ્રકારના માગણ-૧ શર્ક દીન દયામણા વચને કરી માગે અને જમણ વખતે આવે તે અતિથિ માગણ, ૨ કૃપણ ધન ખાય પણ ખર્ચે નહિ તે વિનીપક, ૩ બ્રાહ્મણ માગણ, ૪ કુતરાની પેઠે જુમ જુમી રહીને માગે તે, ૫ શ્રમણ ગુણ રહિત વિનીપક

પાચ પ્રકારના માછલા-૧ પાણીના સામો ચાલે, ૨ પાણીના ઉપર ચાલે, ૩ પાણીના પડખે ચાલે, ૪ પાણીના વચ્ચે ચાલે, ૫ સર્વ પાણીમા ચાલે.

તે દ્રષ્ટાંતે સાધુ ગોચરી પાચ પ્રકારે કરે-૧ સન્મુખ ગોચરી, ૨ સ્થાનકની પૂઠથી, ૩ છેડેથી, ૪ મધ્ય વચ્ચેથી ૫ અનુક્રમે સઘળા ઘરથી

પાંચ પ્રકારના મૂર્ખ—૧ પોતે બોલે ને પોતે હસે તે, ૨ માર્ગમાં ચાલતાં ખાય તે, ૩ કરેલા ઉપકારનો ગણ નહિ તે, ૪ ગઈ વસ્તુનો શોક કરે તે, ૫ બે વાત કરતા હોય ને ત્યાં જાય તે

પાચ વિદ્યા ભણી શકે—૧ વિનીત, ૨ ઉદ્યમવંત, ૩ નિર્મળ બુદ્ધિવાળો, ૪ ઉપયોગવંત, ૫ આજીવિકાવાળો

પાચ પ્રકારે જ્ઞાન આવે—૧ સ્થાનક સરખુ હોય ૨ પુસ્તક હોય, ૩ અવસર દેખીને ભણે, ૪ ગુરૂ શિષ્યમા રાગ હોય, ૫ સહાય હોય

પાચ પ્રકારની ક્રિયા—૧ વિષક્રિયા, ૨ ગરલ ક્રિયા, ૩ અનુષ્ઠાન ક્રિયા, ૪ તદ્દહેતુ ક્રિયા, ૫ અમૃત ક્રિયા

પાચ પ્રકારના વ્યવહાર—૧ આગમ વ્યવહાર, ૨ શ્રુત વ્યવહાર, ૩ આજ્ઞા વ્યવહાર, ૪ ધારણા વ્યવહાર, ૫ જીત વ્યવહાર

પાચ પ્રકારની ક્ષમા—૧ ઉપકાર ક્ષમા, ૨ અપકાર ક્ષમા, ૩ વિપાક ક્ષમા, ૪ વચન ક્ષમા, ૫ ધર્મ ક્ષમા

પાચ ઇંદ્રિયોના નામ—૧ ચરપરી, ૨ અચરપરી, ૩ ગોચરી, ૪ અગોચરી, ૫ ઉછાહી

પાંચ પ્રકારના સ્વાધ્યાયો—૧ કરણે-તપ નિયમ વદ નીદિક અનુષ્ઠાનને વિષે તત્પર, ૨ વિનયે-ગુર્વાદિકના વિનયાર્થે અભ્યુત્થાનાદિકને વિષે નિરંતર પ્રયત્ન શીલ રહે, ૩

અભિનિવેશ-સર્વ પ્રયોજનને વિષે પ્રજ્ઞાપનીય, ૪ શ્રદ્ધાન-ઉત્તમ પ્રકારની ઇચ્છા, ૫ જિનવચનને-સ્વાધ્યાય કરવાને વિષે.

લોક સંજ્ઞા પાચ પ્રકારે—પોતાની મરજી મુજબ આચારોને કલ્પેલા હોય છે તે લોક સંજ્ઞા કહેવાય છે—૧ અપુત્રિયાને ગતિ નથી, ૨ કુતરાઓ યક્ષ રૂપ છે, ૩ બ્રાહ્મણો દેવો છે, ૪ કાગડાઓ પિતૃયો છે, ૫ મયુર (મોર) ની પાંખના વાયુથી ગર્ભ રહે છે વિગેરે,

૭ પ્રકાર.

છેદ ગ્રંથ-૧ નિશીથ, ૨ માહાનિશીથ, ૩ બ્રહત્કલ્પ, ૪ પંચકલ્પ, ૫ વ્યવહાર, ૬ દશાશ્રુતસ્કંધ,

દર્શન-૧ જૈન, ૨ બૌધ, ૩ સાંખ્ય, ૪ વૈશેષિક, ૫ નૈયાયિક, ૬ ચાર્વાક

બ્રાહ્મણ કર્મ-૧ યજન, ૨ યાજન, ૩ અધ્યયન, ૪ અધ્યાપન, ૫ દાન, ૬ પતિગ્રહ.

શ્રાવક કર્મ-૧દેવપૂજા, ૨ ગુરૂસેવા, ૩ સજ્ઝાય, ૪ સામાયિક, ૫ તપ, ૬ દાન.

પર્વતો-૧ હિમવત, ૨ માહા હિમવત, ૩ નિષધ ૪ નીલવત, ૫ રૂકમી ૬ શિખરી

૭ વસ્ત્ર સાધુને કલ્પે-૧જંગિય ઉર્ણિક, ૨ ભંગીય અતસીમય, ૩ સાણિય, ૪ પાતિય, ૫ ખોમિય, ૬ અર્કતૂલિય, શ્રી ઠાણાંગે

ભગવત અસમર્થ-૧ ભવ્ય જીવને અભવ્ય કરી ન શકે, ૨ અભવ્ય જીવને ભવ્ય કરી ન શકે, ૩ જીવને અજીવપણુ ન કરી શકે, ૪ અજીવને જીવપણું કરી ન શકે, ૫ સુખીને દુખી ન કરી શકે, ૬ દુખીને સુખી કરી ન શકે

છ પ્રકારે સાધુ મુક્તિનો ઘાત કરે—૧ દિક્ષાના મદથી, ૨ સૂત્રના મદથી, ૩ તપસ્યાના મદથી, ૪ શિલ્પ પુસ્તકના લાભના મદથી, ૫ ઘણી પર્ષદાની પૂજાના મદથી, ૬ આદર સન્માન સત્કારના મદથી

છ ક્ષેત્રમા મનુષ્યો ઉપજે—૧ જબુદ્વિપમા, ૨ પૂર્વધાતકીમા, ૩ પશ્ચિમઘાતકીમા ૪ પૂર્વપુષ્કરાર્ધમા, ૫ પશ્ચિમ પુષ્કરાર્ધમા, ૬ અતરદ્વિપમા

છ રાજાએ મલ્લિનાથ પાસે દિક્ષા લીધી-૧ ઈખાગદેશનો પ્રતિબુધરાજા, ૨ કુણાલ દેશનો રૂપી રાજા, ૩ અગ દેશનો ચદ્રછાપરાજા, ૪ કાશી દેશનો શખરાજા, ૫ કુરુ દેશનો અદિનશત્રુરાજા, ૬ પાચાલ દેશનો જીતશત્રુરાજા

મતો—૧ જૈનમા દેવ અરિહત ગુરૂ નિગ્રથ, ૨ બૌધમા દેવ બુધ ગુરૂ પાદરી, ૩ શિવમા દેવ રૂદ્ર ગુરૂ યોગી, ૪ દેવમા દેવ ધર્મ ગુરૂ વૈરાગી, ૫ ન્યાયમા દેવ જગતકર્તા ગુરૂ સન્યાસી, ૬ મીમાસકમા દેવ અલખ ગુરૂ દરવેશ

ઋદ્ધિવત-૧ તીર્થંકર, ૨ કેવલી, ૩ ચક્રવર્તી, ૪ વાસુદેવ ૫ બળદેવ, ૬ ભાવિક આત્મા અતિશયવત સાધુ

૭ વસ્તુ પામવી દુર્લભ છે–૧ મનુષ્યભવ, ૨ આર્ય કુલ, ૩ પચેન્દ્રિયપણુ, ૪ સિદ્ધાંત સાંભળવો, ૫ શ્રદ્ધા આવવી, ૬ સંયમ તપસ્યા ઉપર બળ વીર્ય ફેરવવું

૭ કામ કરવાની શક્તિ નહિ–૧ જીવને અજીવ, ૨ અજીવને જીવ, ૩ પરમાણુનો ભેદ છેદ, ૪ એક સમયમા બે ભાષા બોલવી, ૫ પોતાના કરેલા કર્મ પોતેજ ભોગવવા ૬ લોકની વસ્તુ અલોકમા ન જાય

૭ ઠેકાણે ક્રિયા લાગે–૧ મિથ્યાત્વીને ૨૪ ક્રિયા લાગે ઇર્યાવહી સિવાય, ૨ સમ્યગ્દ્રષ્ટિને ૨૩ ક્રિયા લાગે–મિથ્યાત્વીકી તથા ઇર્યાવહી સિવાય, ૩ શ્રાવકને ૨૨ ક્રિયા લાગે–બન્ને પૂર્વની તથા ત્રીજી અવિરતિ, ત્રણે ક્રિયા સિવાય, ૪ પ્રમાદી સાધુને ૨૧ ક્રિયા લાગે–ત્રણ ઉપરની ચોથી પ્રાણાતિપાતકી એ ચાર સિવાય, ૫ અપ્રમત્ત સાધુને ૨ ક્રિયા લાગે–માયાવત્તકી સાંપરાયિકી, ૬ વીતરાગ સંયમવતને એક ૧ ક્રિયા લાગે–ઇર્યાવહીકી

સમકિતના આગાર–૧ રાજાના આદેશથી, ૨ સ્વજન વર્ગાદિકના આદેશથી, ૩ બળ કરી મનાવવાથી, ૪ દેવતાના યોગથી, ૫ ગુરૂ, માતા પિતાદિકના આદેશથી, ૬ આજીવિકાના નિમિત્તથી એ ઉપરોક્ત ૭ કારણથી કદાચે અસંયતિને માનવા પડે તો દોષ નહિ

સમકિતની જયણા–૧ અન્ય તીર્થિકના ગુણગાન ન કરે, ૨ અન્ય તીર્થિકને વંદે પૂજે નહિ, ૩ અન્ય તીર્થિકે બો-

લાવ્યા વિના બોલે નહિ, ૩ તેના જોડે આલાપ સલાપ કરે નહિ, ૫ અન્ય તીથિકને ધર્મ નિમિત્તે આહાર પાણી ન આપે, ૬ અન્યને ધર્મ બુદ્ધિથી વસ્ત્ર પાત્ર ન આપે

સમકિતની સ્થાપના-૧ જીવાદિક નવ પદાર્થ ચિંતવે, ૨ કર્મથી જીવની ઉત્પત્તિ વિનાશ, ૩ આત્મા શુભ કર્મના કર્તા, ૪ પોતાના કરેલા કર્મનો પોતેજ ભોકતા, ૫ કર્મને ભોગવી મુકત થઇ શકે, ૬ મોક્ષ અને મોક્ષનો ઉપાય આત્માજ છે

છ પ્રકારે પલીમંથ-૧ કુચેષ્ટા કુતુહલ કરે તે સંયમનો પલિમંથ, ૨ અલીક અસત્ય કહે તે સત્યનો પલિમંથ, ૩ આઘો પાછો થઇ દ્રષ્ટિ ફેરવે તે ઇર્યાસમિતિનો પલિમંથ, ૪ ગૌચરીને વિષે તણુલણાટ કરે તે એષણા સમિતિનો પલિમથ, ૫ ઇચ્છાનો રોધ ન કરે તે નિર્લોભિપણાનો પલિમથ, ૬ તપ કરીને નિયાણું કરે તે મોક્ષનો પલિમથ

છ પ્રકારે સરખું પાપ આવે-૧ પ્રાણાતિપાત સેવે નહિ, ને બીજાને સેવવાવાળો કહે, ૨ મૃષાવાદ બોલે નહિ ને બીજાને બોલાવવાવાળો કહે, ૩ અદત્તાદાન લે નહિ ને બીજાને લેવાવાળો કહે, ૪ મૈથુન સેવે નહિ ને બીજાને સેવવવાળો કહે, ૫ દાસ નહિ ને દાસ સરિખો વચન કહે તેને, ૬ નપુશક નહિ ને નપુસક સરિખા વચન કહે તેને

છ કારણે સાધુ આહાર લે-૧ ક્ષુધા વેદની શમાવા માટે, ૨ ઉપસર્ગ આવ્યાથી, ૩ બ્રહ્મચર્ય રાખવા માટે, ૪ જીવોની

દયા પાળવા માટે, ૫ તપસ્યા કરવા માટે, ૬ જાવ જીવ અણુસર કરવા માટે,

છ પ્રકારે વાદ કરે—૧ સામાને પાઠો પાડવા વાદ કરે, ૨ સામાની વાત સાભળીને વાદ કરે, ૩ સામાને મન ગમતા વચન બોલીને વાદ કરે, ૪ સભાને વેરી ગણીને વાદ કરે, ૫ તેના પેટના અદર પેસીને વાદ કરે, ૬ તેના ભેગો થઈને વાદ કરે

છ પ્રકારે સમકિત છાડી મિથ્યાત્વ આદરે—૧ અરિહતના અવર્ણવાદ બોલવાથી સમ્યકત્વ છાડી મિથ્યાત્વ મેળવે, ૨ અરિહત પ્રરૂપિત ધર્મના અવર્ણવાદ બોલવાથી સમ્યકત્વ વમન કરી મિથ્યાત્વ મેળવે, ૩ આચાર્ય ઉપાધ્યાયના અવર્ણવાદ બોલવાથી સમકિત વમીને મિથ્યાત્વને મેળવે, ૪ ચતુર્વિધ સઘના અવર્ણવાદ બોલવાથી સમ્યકત્વ વમીને મિથ્યાત્વ મેળવે, ૫ યક્ષના વશથી સમ્યકત્વ છાડે અને મિથ્યાત્વ મેળવે, ૬ મોહના વશથી ઉન્મદપણાથી સમ્યકત્વ છાડી મિથ્યાત્વને ઉપાર્જન કરે

છ પ્રકારે જીવ રાગ દ્વેષ કરે—૧ સાભળવાને માટે, ૨ દેખવાને માટે, ૩ સુઘવાને માટે, ૪ સ્પર્શને માટે, ૫ ખાવાને માટે, ૬ મનને માટે

નરકગતિમાથી આવેલાના છ લક્ષણો—૧ કાળો હોય, ૨ કલેશી હોય, ૩ રોગી હોય, ૪ અતિશયશીળ હોય, ૬ ક્રોધી હોય.

તિર્યંચમાથી આવેલાના છ લક્ષણો—૧ લોભી હોય, ૨ કપટી હોય, ૩ જૂઠો હોય, ૪ અતિભુખાળુ હોય, ૫ મૂર્ખ હોય, ૬ મૂર્ખના જોડે પ્રીતિ કરનાર હોય

મનુષ્યમાથી આવેલાના છ લક્ષણો-૧ સુભાગી હોય, ૨ મીઠા વચનવાળો હોય, ૩ દાતાર હોય, ૪ સરલ હોય, ૫ ચતુર હોય, ૬ ચતુરના સાથે પ્રીતિવાળો હોય

દેવગતિમાથી આવેલાના છ લક્ષણો-૧ સત્યવાદિ દ્રઢધર્મી હોય, ૨ દેવગુરૂનો ભક્ત હોય, ૩ ધનવાન હોય, ૪ રૂપવાન હોય, ૫ પંડિત હોય, ૬ પંડિતના જોડે પ્રીતિ કરનાર હોય

નકારના છ લક્ષણ-૧ આંખો મીંચે, ૨ આડુ દેખે, ઉચુ નીચુ દેખે ૪ જમીન ખોતરવા લાગે, ૫ બીજાના જોડે વાત કરવા માડે, ૬ મૌન પકડે-કામ વિલબ કરે

અવસર્પિણી કાળના છ આરા-૧ સુષમસુષમા, ૨ સુષમા, ૩ સુષમદુષમા, ૪ દુષમસુષમા, ૫ દુષમા ૬ દુષમદુષમા

ઉત્સર્પિણીના છ આરા-૧ દુષમદુષમા, ૨ દુષમા, ૩ દુષમસુષમા, ૪ સુષમદુષમા, ૫ સુષમા ૬ સુષમસુષમા

છ કારણે છ કાયના જીવોની હિંસા કરે છે-૧ જીવવાને માટે, ૨ પ્રશસાને માટે, ૩ માનને માટે, ૪ પૂજાને માટે, ૫ જન્મ મરણને માટે, ૬ દુખ નિવારણ માટે

છ પ્રકારે લેશ્યાના પરિણામ-૧ કૃષ્ણ લેશ્યાવાળાના હિંસાના પરિણામ હોય, ૨ નીલ લેશ્યાને ચોરી કરવાના પરિણામ હોય, ૩ કાપોત લેશ્યાવાળાને મૈથુનના પરિણામ

હોય, ૪ તેજો લેશ્યાવાળાને તપસ્યા કરવાના પરિણામ હોય, ૫ પદ્મ લેશ્યાવાળાને દાન કરવાના પરિણામ હોય, ૬ શુકલ લેશ્યાવાળાને મોક્ષે જવાના પરિણામ હોય,

૬ કાયાના નામ–૧ ઇંદિથાવર કાય, ૨ બભીથાવર કાય ૩ શીપિકાય, ૪ સુમીકાય, ૫ પીયાવચકાય, ૬ જગમકાય

ષટ્ રી-૧ એકલ આહારી, ૨ ભૂમિ મસ્તારી, ૩ પાદ ચારી, ૪ શુદ્ધસમ્યકત્વધારી, ૫ બ્રહ્મચારી, ૬ સચિત્તપરિહારી

૬ પ્રકારના મતો-૧ જૈન મતવાળા જેને કર્મ કહે છે, ૨ સાંખ્ય મતવાળા જેને પ્રકૃતિ કહે છે ૩ વેદાંતિકો જેને માયા કહે છે, ૪ નૈયાયિક વૈશેષિક જેને અદૃષ્ટ કહે છે, ૫ બૌધ મતવાળા જેને વાસના કહે છે, ૬ કોઇ કોઇ, જેને ઇશ્વરની લીલા કહે છે

અંતરંગ શત્રુઓ-૧ કામ-પરસ્ત્રી ઉપર દુષ્ટ વિચાર તે કામશત્રુ કહેવાય, ૨ ક્રોધ-પરના તથા પોતાના કષ્ટનો વિચાર કર્યા શિવાય, ક્રોધ કરવો તે ક્રોધશત્રુ કહેવાય, ૩ લોભ સતપાત્રને વિષે દાન આપવુ નહિ, અને કારણ વિના પારકા ધનનુ હરણ કરવુ તે લોભશત્રુ કહેવાય, ૪ માન-દુષ્ટ હઠ કદાગ્રહમાં મગ્ન થવુ, તેમજ યુક્ત અયુક્તનો વિચાર ન કરવો તે માનશત્રુ કહેવાય, ૫ મદ-કુલ, બળ, રૂપ, ઐશ્વર્ય, તપ, વિદ્યા આદિનો મદ કરવો તે મદશત્રુ કહેવાય ૬ હર્ષ-કોઇપણ પ્રકારના નિમિત્ત કારણ વિના નાહક બીજાના જીવોને દુઃખ ઉત્પન્ન કરીને તથા શીકાર,

સાતનો વિશ્વાસ ન કરવો-૧ દુષ્ટનો, ૨ વ્યસનાસકતનો, ૩ અસત્યવાદિનો, ૪ પોતાની સ્ત્રીનો, ૫ પાણીનો, ૬ અગ્નિનો ૭ વિરૂદ્ધ પુત્રનો

ક્ષેત્રો સાત-૧ ભરત, ૨ હિમવત, ૩ હરિવર્ષ, ૪ મહા વિદેહ, ૫ રમ્યક, ૬ હૈરણ્યવત, ૭ ઐરવત

સાત સુપાત્ર ક્ષેત્ર-૧ જિનભુવન, ૨ જિનબિંબ, ૩ પુસ્તક, ૪ સાધુ, ૫ સાધ્વી, ૬ શ્રાવક, ૭ શ્રાવિકા

સાત વ્યસન-૧ જુગાર, ૨ માસ, ૩ મદિરા, ૪ શિકાર, ૫ વેશ્યા, ૬ પરસ્ત્રી, ૭ ચોરી

સાત ભય-૧ ઇહલોકભય, ૨ પરલોકભય, ૩ આદાન ભય ૪ અકસ્માતભય, ૫ આજિવિકાભય, ૬ અપયશભય, ૭ મરણભય

સાત દ્વિપો-૧ જંબુ, ૨ પુષ્કલ, ૩ કુરૂ ૪ કુવ ૫ સાલ્વી ૬ ગોમેધ, ૭ પુષ્કર

સમુદ્રસાત-૧ લવણ, ૨ ક્ષીર, ૩ દધિ, ૪ ઘૃત ૫ ઇક્ષુ, ૬ મધુ ૭ અરૂણવર,

સાત ઇતિ-૧ અતિવૃષ્ટિ, ૨ અનાવૃષ્ટિ, ૩ મુષક, ૪ તીડ ૫ સૂડા ૬ સ્વદેશનેના, ૭ પરદેશસેના

સેના સાત-૧ હાથી, ૨ ઘોડા, ૩ રથ, ૪ પાયદળ, ૫ વૃષભ, ૬ વર્તક, ૭ ગંધર્વ

નીતિ સાત-૧ ગજસ્વામી, ૨ અમાત્ય, ૩ દેશ, ૪ દુર્ગ, ૫ ભંડાર, ૬ સૈન્ય, ૭ મંત્ર

પુનઃ સાત-૧ દેશ, ૨ દુર્ગ, ૩ મ ત્રી, ૪ નૃપતિ, ૫ મિત્ર, ૬ સૈન્ય, ૭ ભ ડાર

સાત વિદ્યો ૧ ધન્વતરિ, ૨ દયો, ૩ દાસ, ૪ કંસરાજા, ૫ અશ્વિ, ૬ નકુલ, ૭ સહદેવ સાતે વ્યાધિ હણનારા

સાત ઋષિ–૧ ગૌતમ, ૨ અત્રિ, ૩ ભારદ્વાજ, ૪ વિશ્વામિત્ર, ૫ સસ્યપા ૬ યમદગ્નિ, ૭ વશિષ્ટ

સાત પ્રકારની કીર્તિ ૧ દાનકીર્તિ, ૨ પુણ્યકીર્તિ, ૩ વિદ્વજ્જન કીર્તિ, વકતૃત્વકીર્તિ, ૫ કાવ્યકીર્તિ ૬ વર્ણન કીર્તિ, ૭ શૌર્યકીર્તિ

સાત પ્રકારનુ ઉત્તમપણુ-૧પ્રિયાલાપ, ૨ અર્થભાષણ, ૩ સ્વપરાર્થ કરણ, ૪ અવિકથ્થન, ૫ પરદારવર્જન, ૬ કૃતજ્ઞતા, ૭ પરલોકચિ તા

સાતને સુતા જગાડવા નહિ-૧ સર્પ, ૨ સિંહ, ૩ રાજા, ૪ ગોવાળ, ૫ બાળક, ૬ પરશ્વાન, ૭ મૂર્ખ

સાતને સુતા જગાડવા-૧ તૃષિત, ૨ ક્ષુધિત, ૩ કાર્યાર્થી, ૪ વિદ્યાર્થી, ૫ ગુરૂપોષક, ૬ ભ ડારી, ૭ પર્વરૂચ

ગૃહસ્થોને સાત સ્થાને મૌન-૧ ભોજને, ૨ વમને, ૩ સ્નાને, ૪ મૈથુને, ૫ મલમોચકે, સામાયિકે, ૭ દેવાર્ચામા.

સાધુને સાત સ્થાનકે મૌન-પડિક્કમણે, ૨ ગમતે, ૩ ભોજને, ૪ પડિલેહણે, ૫ વડીનીતિમા ૬ લઘુનીતિમા, ૭ અહણે

ઋધ્ધિ સાત-૧.જ્ઞાન, ૨ ધ્યાન, ૩ યોગ, ૪ વિજ્ઞાન, ૫ પ્રાત્ર-સગ્રહ ૬ નરેદ્રત્વ ૭ સર્વજ્ઞત્વ

સપ્તવિધ ભુક્તિ-૧ આહાર ભુક્તિ, ૨ શ્રૃગાર ભુક્તિ, ૩ દ્રવ્ય, ૪ કામ, ૫ પરિવાર, ૬ ઐશ્વર્ય, ૭ પ્રભુત્વ ભુક્તિ,

પરસમયે સાત દ્વિપ નામ(શિવમત)-૧ જબુદ્વિપ, ૨ રસ-દ્વિપ ૩ મધ્યક, ૪ કુસ, ૫ ક્રૌચ, ૬ શાલ્મલ, ૭ ગોમય

સાત ધાતુ-૧ લોહુ, ૨ જસત, ૩ તાબુ, ૪ સીસુ, ૫ પિત્તલ, ૬ રૂપુ, ૭ સોનુ

સાત સમ્યક્ત્વ-૧ ઉપશમ, ૨ શાસ્વાદન, ૩ મિશ્ર, ૪ વેદક, ૫ રૂચક, ૬ ક્ષયોપશમિક, ૭ ક્ષાયિક

શ્રાવકના સાત ગલણા-૧ પાણી, ૨ ખારો, ૩ આછણ, ૪ છાશ, ૫ ઘી, ૬ તેલ, ૭ ચૂર્ણ

સાધુના સાત મારણધેત્રો-૧ કુશિષ્યો, ૨ કુશ્રાવકો, ૩ ચૌર, ૪ અગ્નિ, ૫ પાણી, ૬ મૂષક, ૭ ધાડપાડુ

નય સાત-૧ નૈગમ-જેવુ દેખે તેવુ બોલે, ૨ સગ્રહ-ભાવ જણાવે, ૩ વ્યવહાર-લોક માર્ગ બોલે, ૪ ઋજુસૂત્ર-વિશેષ છાડે, સામાન્ય કહે, ૫ શબ્દ નય-ભાવ જાણી બોલે ૬ સમભિરૂઢ-સામાન્ય છાડે, વિશેષ કહે ૭ એવભૂત-નિશ્ચય કહે એકેક નયના ભેદો ૧૦૦ પ્રકારે, એવ ૭૦૦ પ્રકારે બીજે આદેશે પ્રકાશતરે ૫૦૦ પ્રકારે

સાતવાર ચૈત્યવદન-૧ પડિલેહણે, ૨ દેસારે ૩ પચ્ચ-ખ્ખાણ પારતા, ૪ ભોજન પછી, ૫ પડિક્કમણે, ૬ સથા

રા વખતે, ૭ પ્રભાતે-પડિક્કમણે તેમાંથી શ્રાવકને ૩-૫ ૭ જઘન્ય મધ્યમ ઉત્કૃષ્ટ હોય છે

ચૈત્યવંદન-૧ જઘન્ય વંદન બે હાથ જોડી માથે લગાવે પંચાગ પ્રમાણ કરે તે, ૨ અરિહંત ચેઇયાણં કહી કાઉસ્સગ્ગ કરી થોય કહે તે મધ્યમ ચૈત્યવંદણો, ૩ પાચે શક્રસ્તવે અગર બે શક્રસ્તવે વિશેષ પ્રકારે યથાર્થ રીતે કરે તે ઉત્કૃષ્ટ ચૈત્યવંદણો

કુળકર સાત-૧ વિમલવાહન	૯૦૦ ધનુષ્ય	દેહમાન,
૨ ચક્ષુષ્મંત	૮૫૦ ધનુષ્ય	દેહમાન,
૩ યશમંત	૮૦૦ ધનુષ્ય	દેહમાન,
૪ અભિચંદ્ર	૭૫૦ ધનુષ્ય	દેહમાન,
૫ પ્રસેનજિત	૭૦૦ ધનુષ્ય	દેહમાન,
૬ મરૂદેવ	૬૫૦ ધનુષ્ય	દેહમાન,
૭ નાભિ	૫૨૫ ધનુષ્ય	દેહમાન,

સાત કુલકર પત્નિ-૧ ચંદ્રયશા, ૨ ચંદ્રકાંતા, ૩ સરૂપા, ૪ પડિરૂપા, ૫ ચક્ષુકાંતા, ૬ શ્રીકાંતા, ૭ મારૂદેવા

ચેડા માહારાજાની સાત પુત્રિયો-૧ પ્રભાવતી ઉદાયન રાજાને આપી, ૨ પદ્માવતી દધિવાહન રાજાને આપી, ૩ મૃગાવતી શતાનીક રાજાને આપી, ૪ શિવાદેવી ચંડપ્રદ્યોતન રાજાને આપી, ૫ જ્યેષ્ટા નંદીવર્ધન રાજાને આપી, ૬ સુજ્યેષ્ટા દિક્ષા લીધી, ૭ ચેલણા શ્રેણિક માહારાજાને આપી

ભય-૧ ઈહલોક ભય- તે પોતપોતાની જાતિવાળાથી ભય ધારણ કરે, જેમકે દેવને દેવનો ડર, મનુષ્યને મનુષ્યનો ડર, તિર્યંચને તિર્યંચનો ડર, નારકીને નારકીનો ડર વિગેરે, ૨ પરલોક ભય-તે પરનાથી ભય ઉપજે, જેમકે દેવથકી મનુષ્યને ભય, તિર્યંચથી મનુષ્યને ભય, અગર પરલોકના દુઃખ સાંભળીને ભય ઉત્પન્ન થાય તે, ૩ આદાનભય-ધન ધાન્યાદિક વસ્તુ ચોરાદિક ઉપાડી જશે તેનો ભય થાય તે, ૪ અકસ્માત્ ભય-વીજળી રણુસ આમાદિકના શબ્દને સાંભળી જે ભય ઉત્પન્ન થાય તે, ૫ આજીવિકાનો ભય, ૬ મરણનો ભય, ૭ અપયશ ભય-અપયશથી ભય ઉત્પન્ન થાય તે

વિનય-૧ જ્ઞાન વિનય, ૨ દર્શન વિનય, ૩ ચારિત્ર વિનય, ૪ મન વિનય, ૫ વચન વિનય, ૬ કાય વિનય, ૭ લોકોપચાર વિનય

સાતે નિન્હવો કુશિષ્ય-૧ જમાલી, ૨ મણુનામા, ૩ અવતી, ૪ ત્રિરાશી, ૫ ગંગિત, ૬ ગુહિલ, ૭ ગોષ્ટામાહિલ

૧ જમાલિ નિન્હવ-ઘણા સમય લાગે ત્યારે કાર્ય ઉત્પન્ન થાય પણ કરવા માંડયો તે કર્યો નહિ એવી બુદ્ધિવાળો, ૨ તિષ્ય ગુપ્ત-તે છેલ્લો એક પ્રદેશી જીવ માને, અસંખ્યાત પ્રદેશી જીવ માને નહિ, ૩ આષાડમતિ-તે જીવ અજીવ નોજીવ ત્રિરાશી માનનાર ૪ આસમત-ને કેણ જાણે સાધુ કોણ ને દેવતા કોણ, ૫ ગાંગેય તે એક સમયમાં બે ક્રિયા

માનનાર ૬ ગુહિલ–તે જીવકર્મનો બંધ માને, અબંધ માને નહિ, ૭ ગૌષ્ટામાહિલ–તે ક્ષણ ક્ષણ પ્રત્યે નવા જીવો માને

સુખ–૧જૈનધર્મની પ્રાપ્તિ, ૨ સારા શરીરવાળો, ૩ રોગ રહિત શરીર, ૪ ધમ કરનાર, ૫ સારા ઠેકાણે રહેનાર ૬ નિર્મળ પ્રણામ, ૭ પુન્ય કર્મના યોગે દુઃખથી મુક્ત

સાધુ ભાષા–૧ થોડુ બોલે, ૨ મીઠું મધુર બોલે, ૩ વિચારીને બોલે, ૪ કામ પડયે બોલે, ૫ નિરવદ્ય વચન બોલે, ૬ કપટ રહિત બોલે, ૭ સૂત્ર સિદ્ધાંતને અનુસારે બોલે

સાંભળવાના સાત પ્રકાર–૧ બોલ્યા વિના સાંભળે, ૨ હુંકારો જીકારો દે, ૩ ઇચ્છે, ૪ વિશેષ ઇચ્છે, ૫ પૂછે, ૬ પ્રમાણ કરે, ૭ નિશ્ચયકરીને ધારણ કરે

સર્વ જીવ સાત પ્રકારના છે–૧ એકેંદ્રિય સૂક્ષ્મ, ૨ એકેન્દ્રીય બાદર, ૩ બેઇંદ્રિય, ૪ તેઇંદ્રિય, ૫ ચૌરિંદ્રિય, ૬ અસંજ્ઞી પચેન્દ્રીય ૭ અસંજ્ઞી પચેન્દ્રીય

સાત પ્રકારના દંડ–૧ હકાર, ૨ મકાર, ૩ ધિક્કાર, ૪ વચ્ચેથી તિરસ્કાર ૫ રોકી રાખે, ૬ કેદખાનમાં નાંખે, ૭ નીક કાન કાપે

પૈસાના સાત પ્રકારે ભય–૧ રાજાનો ભય, ૨ ચોરનો ભય, ૩ કુટુંબનો ભય, ૪ અગ્નિનો ભય, ૫ પાણીનો ભય, ૬ ભાગીદારનો ભય, ૭ વિનાશનો ભય

પદ્વીયો–૧ આચાર્યની, ૨ ઉપાધ્યાયની, ૩ સ્થવિરની, ૪ પ્રવર્તકની, ૫ ગણીની, ૬ ગણધરની, ૭ ગણાવચ્છની.

ગોચરી–૧ ક્ષીરગોચરી–આહાર પાણી કલ્પનીય દોષ રહિત લાવે, ૨ અમૃત ગોચરી–યાચના કર્યા વિના માગ્યા વિના અચિત્ત આહાર મળે, ૩ મધુકર ગોચરી–ભ્રમરના પેઠે ફરી સ્વલ્પ સ્વલ્પ લઈ આત્માને તૃપ્ત કરે, પરને પીડા ઉત્પન્ન ન કરે, ૪ રૂદ્ર ગોચરી–ડરીને લાવે, ૫ અજગરની ગોચરી–એકજ ઘરેથી લાવે, ૬ ગૌ ગોચરી–દરેક ઘરેથી થોડું થોડુ લ્યે, ૭ ગર્દ્ધા ગોચરી–એકજ ઘરેથી તમામ લ્યે

કથા–૧ રાજકથા, ૨ દેશકથા, ૩ સ્રીકથા, ૪ ભક્તકથા, ૫ જ્ઞાન ભેદકથા, ૬ દર્શન ભેદકથા, ૭ ચારિત્ર ભેદકથા

આયુષ્ય ઘટે–૧ ત્રાસ પામવાથી, ૨ તરવાર શસ્રોથી, ૩ મંત્ર તંત્રના યોગથી, ૪ ઘણા આહારથી, ૫ શૂળાદિક વેદનાથી, ૬ સર્પાદિકથી, ૭ પોતાના શ્વાસોશ્વાસ ઘટી જવાથી

દુખો–૧ ઘર આગળે ઝાડ, ૨ પાડોસી ચાડ, ૩ ઘર આગળે કુવો, ૪ દીકરો જુગારી, ૫ માથે દેવુ ઘણુ, ૬ ઘણી કન્યા, ૭ પંડિતની સંગતિ નહિ

કુવ્યવસન–૧ જૂગાર, ૨ માસ, ૩ મદિરા, ૪ શીકાર, ૫ પરસ્રી, ૬ વેશ્યા, ૭ ચોરી

ગાઢ દુષમકાળ–૧ મેઘ અકાળે વરસે, ૨ મેઘ કાળે વરસે નહિ, ૩ અસાધુની પૂજા, ૪ સાધુની પૂજા નહિ, ૫ ભોગીને

માને નહિ; ૬ મનમા ચિંતા ઘણી, ૭ વચન ઘણા ખરાબ સાભળવાથી દુઃખ.

ગાઢ સુષમકાળ–૧ કાળે મેઘ વરસે, ૨ અકાળે મેઘ ન વરસે, ૩ સાધુની પૂજા, ૪ અસાધુની પૂજા નહિ, ૫ પુત્ર શિષ્યો માબાપ ગુરૂનો વિનય ઘણો કરે સમકિત મેળવે, ૬ મનમા શાન્તિ ઘણી, ૭ વચનની પણ ઘણી શાન્તિ

શરીરના સાત પ્રકારના વિનય–૧ જયણાથી ઉભો થાય, ૨ જયણાથી બેસે, ૩ જયણાથી ચાલે, ૪ જયણાથી ભોજન કરે, ૫ જયણાથી સુવે, ૬ જયણાથી બોલે, ૭ જયણાથી ઉલ્લંઘન કરે

સર્વાર્થ સિદ્ધ વિમાનના ચંદ્રવાના સાત ઘેરાવામા ૨૫૩ મોતીયો–એક વચમા

મોતીયો–એક વચમા		૬૪	મણનુ મોતી	૧,
૨ તેની ચારે બાજુ	૩૨	૩૨	મણના મોતી	૪,
૩ તેની ચારે બાજુ	૧૬	૧૬	મણના મોતી	૮,
૪ તેની ચારે બાજુ	૮	૮	મણના મોતી	૧૬,
૫ તેની ચારે બાજુ	૪	૪	મણના મોતી	૩૨,
૬ તેની ચારે બાજુ	૨	૨	મણના મોતી	૬૪,
૭ તેની ચારે બાજુ	૨	૨	મણના મોતી	૧૨૮,
સર્વ મળીને		૮૩૨	મણના મોતી	૨૫૩

સ્વર–૧ ષડજ, ૨ ઋષભ, ૩ ગાંધાર, ૪ મધ્યમ, ૫ પચમ, ૬ ધૈવત, ૭ નિષાદ

પસામા સાત રહેલા છે-૧ પૃથ્વી, ૨ અગ્નિ ૩ પાણી, ૪ દેવતા, ૫ કુટુબ, ૬ રાજા, ૭ ચોર

સાત પ્રકારના ગળણા શ્રાવકોને રાખવાના-૧ જલનુ, ૨ ખારનુ, ૩ આછણનુ, ૪ છાશનુ, ૫ ઘીનુ, ૬ તેલનુ, ૭ ચૂર્ણ (લોટ) નુ.

શ્રાવકોને સાત પ્રકારના ધોતિયા રાખવાના-૧ સામાયિક પ્રતિક્રમણ કરવાનુ, ૨ દેવપૂજા કરવાનુ, ૩ ભોજન કરવાનુ, ૪ બજારમા પહેરીને ફરવાનુ, ૫ રાત્રિયે સુતિ વખતે પહેરવાનુ, ૬ વડીનીતિ (જગલ) જવાનુ, ૭ દેવપૂજા વખતે પહેરીને ન્હાવાનુ

સાત ઉપાયથી આજીવિકો ચાલે-૧ વ્યાપારથી, ૨ વિદ્યાથી, ૩ ખેતીથી, ૪ શિલ્પકળાથી, ૫ પશુ પાળવાથી, ૬ સેવા કરવાથી, ૭ ભિક્ષા માગવાથી

૧ વાણિઆઓનો વ્યાપારથી, ૨ વૈદ્યોની વૈદ્ય વિદ્યાથી, ૩ કુટુબિયોની ખેતીથી, ૪ ગોવાળીયાની પશુ પાળવાથી, ૫ ચિત્રકારોની ચિત્રકળાથી, ૬ સેવકોની સેવા કરવાથી, ૭ ભિક્ષુકોની ભિક્ષા માગવાથી

દાન આપતા સાત કારણો-૧ ભયદાન-જો હુ દાન નહિ આપુ તો શ્રાપ દેશે અગર લોકોને વિષે મ્હારૂ ખરાબ બોલેશે તેવા ભયથી દાન આપવુ તે, ૨ લોભદાન-જો હુ ધન આપીશ તો ઈહભવ પરભવને વિષે મને સમૃદ્ધિ મળશે

તેવા પ્રકારના લોભથી દાન આપવુ તે, ૩ પરીક્ષાદાન-આ વ્યકિત લોભ રહિત સભળાય છે માટે હુ આપુ તે લે છે કે નહિ તેવા પ્રકારની પરીક્ષા કરવા દાન આપે તે, ૪ કારૂણ્યદાન-જો હુ દાન નહિ આપુ તો આ બિચારાનો નિર્વાહ કેમ થશે એવા પ્રકારે કારૂણ્ય ભાવથી દાન આપે તે, ૫ સમૃદ્ધિદાન-અમુકે દાન આપ્યુ અને હુ શુ તેનાથી કમ કયા છુ એવી રીતે હુશા તુશાથી મત્સર ધરીને દાન આપે તે, ૬ કીર્તિદાન-ગ્રહણ કરનારના સુખથી અગર બીજાના સુખથી પોતાની પ્રશંસા સાભળવાના ઈરાદાથી દાન આપે તે, ૭ પ્રશ્નાર્થિદાન-જો હુ દાન આપીશ તો જ્યોતિષ નિમિત્તા દિક કાઇક કહેશે એવા ઈરાદાથી દાન આપે તે

આઠ પ્રકાર.

અષ્ટપ્રવચન માતા-૫ સમિતિ, ૩ ગુપ્તિ

મદસ્થાન-૧ જાતિમદે-હરિકેશી, ૨ કુલમદે-મરિચિ, ૩ બળમદે-સંભૂતિ, ૪ રૂપમદે-સનતકુમાર, ૫ તપમદે-કુરગડુ, ૬ ઋદ્ધિમદે-દશાર્ણભદ્ર, ૭ જ્ઞાનમદે-સ્થુલિભદ્ર, ૮ લાભ મદે-સુભૂમચક્રી

પૂજા-૧ વરજલોદક, ૨ ચંદન, ૩ અક્ષત, ૪ કુસુમ, ૫ નૈવેદ્ય, ૬ દીપક, ૭ ધૂપ, ૮ ફુલ

પિગલ શાસ્ત્રે આઠ ગણ-૧ મગણ, ૨ નગણ, ૩ ભગણ, ૪ યગણ, એ સારા, ૫ રગણ, ૬ સગણ, ૭ તગણ, ૮ જગણ એ ખરાબ

માંગલિક આઠ-૧ દર્પણ, ૨ વર્ધમાન, ૩ કલશ, ૪ મત્સ્યયુગ્મ, ૫ શ્રીવત્સ, ૬ સ્વસ્તિક, ૭ ભદ્રાસન, ૮ નંદાવર્ત

કૃષ્ણની પટરાણીયો-૧ પદ્માવતી, ૨ ગૌરી, ૩ ગંધારી, ૪ લક્ષ્મણા, ૫ સુસીમા, ૬ જાંબુવતી, ૭ સત્યભામા, ૮ રૂકમણી

આચાર્યની સંપદા-૧ આચાર ૨ શ્રુત, ૩ શરીર, ૪ વચન, ૫ વાચના, ૬ મતિ, ૭ પ્રયોગ મતિ ૮ સંગ્રહ પરિજ્ઞા.

ભરતની પાટે આઠ આરિસા ભુવન કેવલી-૧ આદિત્યયશા, ૨ મહાયશા, ૩ અતિબલ, ૪ બલિભદ્ર, ૫ બલવીર્ય, ૬ કાતવીર્ય, ૭ જલવીર્ય, ૮ દંડવીર્ય

આઠ સ્ત્રીનો વિશ્વાસ ન રાખવો-૧ ભરતાર પરાઙ્મુખી, ૨ પરમુખ આલાપી ૩ દીર્ઘગોષ્ટી, ૪ નિરંકુશા, ૫ અવિવેકી, ૬ વિવશા, ૭ અતિદુષ્ટા, ૮ અતિક્રોધી

પંડિતના ગુણો-૧ ગર્વ ન કરે, ૨ નિષ્ઠુર ભાષા ન બોલે, ૩ કોઇયે અપ્રિય કહેલ હોય તેને સહન કરે, ૪ ક્રોધને ધારણ ન કરે, ૫ લક્ષણ રહિત પરના કાવ્ય સાભળી મુંગો રહે, ૬ પારકાના દોષને આચ્છાદાન કરે, ૭ પોતે દોષોને ઉત્પન્ન ન કરે, ૮ પારકાની નિંદા ન કરે

આઠ પ્રકારનો જય-૧ શત્રુજય, ૨ માનજય, ૩ વાદજય, ૪ આહારજય, ૫ કર્મજય, ૬ ક્રોધજય, ૭ પાનજય, ૮ ભુમિજય.

ભોગ-૧ સુગંધ, ૨ વસ્ત્ર, ૩ વનિતા, ૪ ગીત, ૫ તાંબૂલ, ૬ ભોજન, ૭ આભરણ, ૮ મંદિર

બુદ્ધિના ગુણો-૧ સુશ્રુષા, ૨ શ્રવણ, ૩ ગ્રહણ, ૪ અવધારણ, ૫ ઉહાપોહ, ૬ અર્થવિજ્ઞાન, ૭ તત્વવિજ્ઞાન ૮ નિરિક્ષણ

મૂર્ખ-૧ અપ્રસ્તાવજ્ઞ, ૨ અનાત્યન્ય, ૩ કુવ્યસની, ૪ સ્વાર્થભ્રશી, ૫ સ્વમર્મ પ્રકાશક, ૬ લોક વિહારાભિજ્ઞ, ૭ કુપહિત, કુબુદ્ધિ, ૮ કલા રહિત

અપમાનના લક્ષણો-૧ શુદ્ધ ગુણ રહિત, ૨ શુદ્ધ ગુણી પ્રશસા વિમુખ, ૩ સ્વાત્મ બહુમાનીપણું, ૪ અસૂયા, ૫ પર નિંદા, ૬ પર વિનય વિકલ, ૭ કઠોરભાષી, ૮ આત્મ પ્રશસા પ્રિયપણું

આઠ પ્રકારે મૌન-૧ વડીનીતિ વખતે, ૨ લઘુનીતિ વખતે, ૩ મૈથુને, ૪ હોમે, ૫ દંતધાવને, ૬ સ્નાને ૭ ભોજને, ૮ જાપે.

આત્મા આઠ પ્રકારે-૧ દ્રવ્યાત્મા, ૨ કષાયાત્મા, ૩ યોગાત્મા, ૪ ઉપયોગાત્મા, ૫ જ્ઞાનાત્મા, ૬ દર્શનાત્મા, ૭ ચારિત્રાત્મા, ૮ વીર્યાત્મા

દિગ્ગજ-૧ ઐરાવણ ઇંદ્રદિશિ, ૨ પુંડરીક અગ્નિખુણે, ૩ વામન યમદિશિ, ૪ કુમુદ નૈરૂત્યખુણે, ૫ અંજનો વરૂણદિશિ, ૬ પુષ્પ વાયવ્યખુણે, ૭ સર્વભોમ કુબેર દિશિ, ૮ સુપ્રતિક ઇશાનખુણે

આઠ સ્થાનો મોતી નિપજે-૧ ગજે, ૨ મગરહડ દાયામ,

શુકતી. પ્રુન ૧ ગજકુલે, ૨ શખમધ્યે, ૩ મત્સ્યમુખે, ૪ વશે, ૫ વરાહદ્રષ્ટાયામ, ૬ સર્પ મસ્તકે, ૭ મેઘમુખે ૮ શુક્તિપુટે

આઠનો વિશ્વાસ ન કરવો-૧ કામ, ૨ ભુજગંમ, ૩ જલ, ૪ જ્વલન, ૫ યુવતી, ૬ રોગ, ૭ રિપુ, ૮ ભૂમિનાથ

અષ્ટવિધા નાયિકા-૧ વાસક સજ્જા, ૨ વિવાહોત્કઠિતા, ૩ ખઠિતા, ૪ પ્રોષિત ભર્તૃકા, ૫ કલહાંતરિતા, ૬ અભિસારિકા, ૭ સ્વાધિપતિકા, ૮ ઉત્કા.

આઠ પ્રકારના વાદ-૧ વિધિવાદ, ૨ ચરિતાનુવાદ, ૩ યથાસ્થિતિવાદ, ૪ જ્ઞેયવાદ, ૫ હેયવાદ, ૬ ઉપાદેયવાદ, ૭ વ્યવહારવાદ, ૮ નિશ્ચયવાદ

આઠ પ્રકારના પ્રણામ-૧ પદ્ભ્યામ, ૨ કરાભ્યામ, ૩ જાનુભ્યામ ૪ ઉરસા, ૫ શિરસા ૬ મનસા, ૭ વચસા ૮ દષ્ટયા

ગુરૂવિનય આઠ પ્રકારે-૧ ગુરૂ દેખી ઉભા થવું, ૨ ગુરૂ આવતા હોય ત્યારે સન્મુખ જવુ, ૩ ગુરૂ દેખી મસ્તકે અજલી કરવી, ૪ ગુરૂને પોતે આસન આપવુ, ૫ ગુરૂ બેઠા પછી બેસવુ, ૬ ગુરૂને વદન કરવુ, ૭ ગુરૂની ઉપાસના કરવી, ૮ ગુરૂ આવતા હોય ત્યારે સન્મુખ જવુ

જ્ઞાનના આઠ અતિચાર-૧ કાલે-કાલે ભણ્યો નહિં, અકાલે ભણ્યો તે ૨ વિનય પૂર્વક ભણવું છેડી અવિનયથી ભણ્યો તે વિનય અતિચાર, ૩ અબહુમાને-ગુરૂને અબહુમાન કરી

ભણ્યો તે, ૪ ઉપધાને-તપ કર્યા વિના ભણ્યો તે, ૫ નિન્હવણે-બીજા પાસે ભણી બીજાનુ નામ લે તે, ૬ વ્યંજન અને અક્ષર કાનો માત્ર આઘો પાછો ભણે તે, ૭ અર્થ ખોટો કહે તે, ૮ સૂત્ર અર્થ બન્ને ખોટા કહે તે અતિચાર

દર્શનાચારના આઠ અતિચાર-૧ નિ શકિત-દેવ ગુરૂ ધર્મને વિષે નિ શકમન ન કર્યુ, ૨ નિ'કાક્ષિત-તમામ દર્શનસારા-તેમા મનમા ચિતવે તે, ૩ નિવિતિગિચ્છ-દાન ,તપ કરી મનમા ફળની શકા કરે તે ૪ અમૂઢદ્રષ્ટિ-બ્રાહ્મણ તપસ્વી અતિશય વત દેખી મનમા રાગ કરે તે, ૫ ઉવવૂહ ચતુર્વિધ-સઘની ગુણશ્લાઘા નહિ કરે તે, ૬ અસ્થિરિકરણ-અભિનવ શ્રાવકને ધર્મસ્થિર નહિ કરવા તે, ૭ વાત્સલ્ય-સ્વામીભાઈ ચોનુ વાત્સલ્ય નહિ કરે તે, ૮ પ્રભાવના-જૈન શાસનની પ્રભાવના નહિ કરે તે અતિચાર

ચારિત્રાચારના આઠ અતિચાર-૧ શ્રાવક પૌષધ સામાયિક લે ત્યાર, ૫ સમિતિ, ૩ ગુપ્તિ એ આઠ પ્રવચન માતા નહિ પાળવાથી અતિચાર લાગે તે

સાધુના આઠ અતિચાર-૧ શયન, ૨ આસન ૩ અન્ન, ૪ પાણી, ૫ ચૈત્ય, ૬ વ્રત, ૭ કાય, ૮ વડીનીતિ લઘુનીતિ પુન ૧ પડિલેહણા, ૨ પમજ્જણા, ૩ ભિખાયરિયા, ૪ લોચ, ૫ ભુજણા, ૬ પાત્રક ધોણુ, ૭ સ્થડિલ, ૮ આવશ્યક વિગેરે

આઠ મદ-૧ જાતિમદ, ૨ કુળમદ, ૩ બળમદ, ૪ રૂપ-

આઠ પ્રકારની પૃથ્વી-સાત નરક, ૮ મી ઇષત્પ્રાગ્ભારા

આચાર્યની આઠ સંપદા-૧ આચારસંપદા, ૨ શરીરસંપદા, ૩ સૂત્રસંપદા, ૪ વચનસંપદા, ૫ વાચનાસંપદા, ૬ મતિસંપદા, ૭ સંગ્રહસંપદા, ૮ પરિણામિક સંપદા.

આઠ અવગુણે સાધુ એકલો રહે-૧ ક્રોધી હોય, ૨ માની હોય, ૩ માયાવી હોય, ૪ લોભી હોય, ૫ કુતુહલી હોય, ૬ ધૂર્ત હોય, ૭ પાપમાં રક્ત હોય, ૮ ખરાબ આચારવાળો હોય

આઠ ગુણે સાધુ એકલો રહે-૧ સંયમને વિષે દ્રઢ, ૨ જઘન્યથી દસ, ને ઉત્કૃષ્ટથી ચૌદપૂર્વી, ૩ ચાર જ્ઞાનનો ધણી, ૪ ત્રણ જ્ઞાનનો ધણી, ૫ કલેશ રહિત, ૬ બળસહિત ૭ સંતોષી, ૮ ધૈર્યવંત

આઠ પ્રકારથી વનસ્પતિ ઉત્પન્ન થાય-૧ અગ્રબીજ, ૨ મૂલબીજ, ૩ સ્કંધબીજ, ૪ પોરબીજ, ૫ બીજરૂહા, ૬ સંમુર્છિમા, ૮ વનસ્પતિકાયિકા

ત્રસ જીવોને ઉત્પન્ન થવાના આઠ ઠેકાણા-૧ અંડજા-તે ઇંડાથી ઉત્પન્ન થનારા, પક્ષીયો, ૨ કોથજા-તે કોથળીથી ઉત્પન્ન થનારા હસ્તિ આદિક, ૩ જરાયુજા-તે જરાથી ઉત્પન્ન થનારા ગાય પ્રમુખાદિક, ૪ રસજા-તે રસથી ઉત્પન્ન થનારા ચલિત રસના જીવ, ૫ સંસ્વેદજા-તે પરસેવાથી ઉત્પન્ન થનારા જુ, માંકડ વિગેરે, ૬ સંમુર્છિમા-તે શરદ ગરમીથી ઉત્પન્ન થનારા, ૭ ઉભ્જિતા તે પૃથ્વી તોડીને ઉપજે પતંગાદિક,

८ ઉપપાતિક–તે નારકીના જીવ કુંભીપાકમા ઉપજે, દેવતાઓ શય્યામા ઉત્પન્ન થાય

આઠ પ્રકારના અનર્થ દંડ–૧ પોતાને માટે પાપ કરે, ૨ ન્યાત જાતને માટે પાપ કરે તે, ૩ ઘરહાટને માટે પાપ કરે તે, ૪ કુટુબ પરિવારને માટે પાપ કરે તે, ૫ મંત્રાદિક સાધવાને માટે પાપ કરે, ૬ ભૂતને માટે પાપ કરે તે, ૭ જક્ષને માટે પાપ કરે તે, ૮ નાગદેવની પૂજાને માટે પાપ કરે તે.

આઠ પ્રકારના આધળા ૧ જન્માધ, ૨ રાત્રિ અધ, ૩ દિવસે અધ, ૪ જરા અધ, ૫ ક્રોધઅધ, ૬ માનઅધ, ૭ માયાઅધ, ૮ લોભઅધ

આઠ પ્રકારે ઉદ્યમ કરવો સારો–૧ પૂર્વના પાપ ખપાવવાને માટે, ૨ નવા પાપ ઉપાર્જન ન થાય તેને માટે, ૩ આગળ ભણેલુ વિચારવાને માટે, ૪ નવીન ભણવાને માટે, ૫ નવીન શિષ્ય કરવાને માટે, ૬ જૂના શિષ્યને ભણાવવાને માટે, ૭ ચતુર્વિધ સધનો ક્લેશ મટાડવા માટે, ૮ તપ સયમને વિષે વીર્યસ્ફુરણાય માન કરવાને માટે

આઠ જાણવા લાયક–૧ જાણે નહિ, આદરે નહિ, પાળે નહિ તે લૌકિક મિથ્યાત્વ, ૨ જાણે નહિ, આદરે નહિ, પાળે તે જોગી સન્યાસી, ૩ જાણે નહિ, આદરે છે, પણ પાળે

રતિ મમ્યગૃદષ્ટી, ૬ જાણે છે, આદરે નહિ, પાળે છે, તે શ્રાવક પ્રમુખ, ૭ જાણે છે, આદરે છે, પાળે નહિ, તે પાસત્થાદિક ૮ જાણે છે, આદરે છે, પાળે છે, તે સારા સાધુ સાધવીયો

આઠ સમજવા લાયક—૧ ક્રોધ સમાન ઝેર નહિ, ૨ માન સમાન વૈરી નહિ, ૩ માયા સમાન ભય નહિ, ૪ લોભ સમાન દુખ નહિ, ૫ સંતોષ સમાન સુખ નહિ, ૬ પચ્ચખાણ સમાન હેતુ નહિ, ૭ દયા સમાન અમૃત નહિ, ૮ સત્યના સમાન શરણુ નહિ

આઠ વચનોનો આદર કરવો—૧ જ્ઞાન ભણવાનો ઉદ્યમ કરવો, ૨ નવા કર્મોને આવતા રોકવા, ૩ જૂના કર્મને તપ સ્યા કરી નાશ કરવા, ૪ નિર્ધન ઉપર સ્નેહ રાખવો, ૫ નવીન સાધુને જ્ઞાન ભણાવવુ ૬ જ્ઞાન ભણીને વિચારવુ, ૭ પોતાની જાતિનાઓમા કલેશ થયો હોય તો શાન્ત કરવો, ૮ વૃદ્ધ બાળ ગ્લાનિ તપસ્વીની વૈયાવચ્ચ કરવી

આઠ કર્મના આઠ દ્રષ્ટાતો—૧ જ્ઞાનાવર્ણિય તે ઘાચીના બળદને પાટાનો દ્રષ્ટાત, ૨ દર્શનાવર્ણિય—તે રાજાના દ્વાર પાળનો દ્રષ્ટાત, ૩ વેદનીય—તે મધુલિપ્ત ખડગધારાનો દ્રષ્ટાત, ૪ મોહનીય—તે મદિરાપાનથી મદોન્મત્ત ગાડા થયેલાનુ દ્રષ્ટાત, ૫ આયુષ્ય—તે હેડમા નાખેલા માણસનુ દ્રષ્ટાત, ૬ નામ—તે ચિતારાનુ દ્રષ્ટાત, ૭ ગોત્ર—તે કુભારના ભાડનુ દ્રષ્ટાત, ૮ અંતરાય તે રાજાના ભંડારીનુ દ્રષ્ટાત

આઠે પ્રકારે ગાડો વાય-૧ સ્ત્રીના પાસે બેસે તે, ૨ બાળ કને રમાડે તે, ૩ બાળકના જોડે મિત્રાઈ કરે તે, ૪ ભાગ-દારૂ પીવે તે, ૫ મસ્તક પગ ઘસે તે, ૬ વિવાહમા ગાળો દે તે, ૭ આરિસામા મોઢુ જુવે તે, ૮ હોળીમા રમે તે

આઠ પ્રકારના મિત્રો-૧ જન્મનો મિત્ર માતા, ૨ ઘરનો મિત્ર ધન, સ્ત્રી, ૩ દેહનો મિત્ર અન્ન, ૪ આત્માનો મિત્ર જ્ઞાન, દર્શન, ચારિત્ર, ૫ રોગીનો મિત્ર ઔષધ, ૬ સગ્રામનો મિત્ર હાથ, ૭ પરદેશનો મિત્ર વિદ્યા, ૮ અતકાળનો મિત્ર પરમાત્મા.

મહાપાપી-૧ આપઘાત કરનાર, ૨ વિશ્વાસ ઘાત કરનાર, ૩ ગુણોને લુપ્ત કરનાર, ૪ ગુરૂદ્રોહી, ૫ ખોટી સાક્ષી પૂરનાર, ૬ ખોટી સલાહ આપનાર, ૭ હિંસામા ધર્મ સ્થાપનાર, ૮ વારવાર પચ્ચખ્ખાણુ ભાગનાર

શિક્ષા-૧ ભગવતના જાપ પૂર્વક પૂજા સ્તવના કરવી, ૨ ગુરૂની આજ્ઞામા રહેવુ, ૩ દયા પાળવી, ૪ સત્ય વચન બોલવુ, ૫ શીયળ પાળવુ, ૬ સતોષ રાખવો, ૭ ક્ષમા કરવી, ૮ પરને દગો ન દેવો

પ્રમાદ-૧ અજ્ઞાન, ૨ વિષય, ૩ વિપર્યાસ, ૪ રાગ, ૫ દ્વેષ, ૬ સ્મૃતિભ્રશ, ૭ યોગ દુ પ્રણિધાન, ૮ ધર્મનો અનાદર

આઠ પ્રકારના આધાર-૧ ભય પામેલાને શરણનો આધાર, ૨ પક્ષીને આકાશનો આધાર, ૩ તૃષાતુને પાણીનો આધાર,

યાનો આધાર, ૬ ચતુષ્પદને સ્થાનનો આધાર, ૭ રોગીને ઔષધનો આધાર, ૮ ભુલા પડેલાને વાહનનો આધાર

બુદ્ધિના આઠ ગુણો-૧ શુશ્રૂષા-સાભલવાની ઇચ્છા, ૨ શ્રવણ-સાભળવુ, ૩ ગ્રહણ-શાસ્ત્રાર્થનુ ગ્રહણ કરવુ, ૪ ધારણ-અવિસ્મરણ ૫ ઉહા-જાણેલ અર્થનુ અવલબન કરી બીજા તથાપ્રકારના અન્ય અર્થોને વિષે વિતર્કણા કરવી, ૬ અપોહ-ઉક્તિ અને યુક્તિ વિરૂદ્ધ, અર્થ સયુક્ત, હિંસાદિકથી પાછા ફરવુ, અથવા ઉહ-સામાન્ય જ્ઞાન, અપોહ-વિશેષ જ્ઞાન, ૭ અર્થવિજ્ઞાન-ઉહાપોહ યોગ્ય મોહાદિકના સદેહ વિપરીત વ્યુદાસીન જ્ઞાન, ૮ તત્વજ્ઞાન-ઉહાપોહ વિશુદ્ધજ્ઞાન, આ પ્રકારે નિશ્ચયજ છે તે

આઠ શબ્દો સમજવા લાયક પ્રશ્નોત્તર-૧ પ્રશ્ન-પડિત કોણ ? ઉત્તર-પાપથી ડરે તે, ૨ પ્રશ્ન દાનેશ્વરી કોણ ? ઉત્તર-જીવદયા પાળે તે, ૩ પ્રશ્ન-ચતુર કોણ ? ઉત્તર-કુકર્મ છોડે તે, ૪ પ્રશ્ન-જ્ઞાની કોણ ? ઉત્તર-ધર્મ કરણિ કરે તે, ૫ પ્રશ્ન-શૂરવીર કોણ ? ઉત્તર-જે ઇંદ્રિયોનુ દમન કરી જીતે તે, ૬ પ્રશ્ન-પૂર્ણ કોણ ? ઉત્તર-જે પરોપકાર કરવામા તત્પર હોય તે, ૭ પ્રશ્ન-સિદ્ધ કોણ ? ઉત્તર-જે સત્યવાદિ હોય તે, ૮ પ્રશ્ન-ધનવત કોણ ? ઉત્તર-જે નિર્ધન સાથે સ્નેહ કરે તે

શ્રાવક કોને કહેવા ?-૧ થોડુ બોલે તેને શ્રાવક કહેવો, ૨ કામ પડે ત્યારેજ બોલે તેને શ્રાવક કહેવો, ૩ મીઠુ બોલે

(ધર્મની બાધા રહિત) તેને શ્રાવક કહેવો, ૪ ચતુરાઈથી બોલે તેને શ્રાવક કહેવો, ૫ કોઇ દિવસ કોઇના મર્મના વચનો ન બોલે તેને શ્રાવક કહેવો, ૬ અહંકાર રહિત બોલે તેને શ્રાવક કહેવો, ૭ ભગવાનના વચનો સહિત સૂત્ર સિદ્ધાંતમા કહ્યા પ્રમાણે બોલે તેને શ્રાવક કહેવો, ૮ સર્વ જીવને સુખ ઉપજે એવુ સૂત્ર અનુસાર વચન બોલે તેને શ્રાવક કહેવો

નવ પ્રકાર.

નવ વાસુદેવ–૧ ત્રિપૃષ્ટ, ૨ દ્વિપૃષ્ટ, ૩ સ્વયંભૂ, ૪ પુરૂષોત્તમ, ૫ પુરૂષસિંહ, ૬ પુરૂષવરપુંડરીક, ૭ દત્ત, ૮ લક્ષ્મણ, ૯ કૃષ્ણ

નવ વાસુદેવના પિતા–૧ પ્રજાપતિ, ૨ બ્રહ્મ, ૩ ભદ્ર, ૪ સોમ, ૫ શિવ, ૬ મહાશ્રી, ૭ અગ્નિશિખ, ૮ દશરથ, ૯ વસુદેવ

નવ વાસુદેવની માતા–૧ મૃગાવતી, ૨ પદ્મા, ૩ પૃથ્વી, ૪ સીતા, ૫ નિયાય, ૬ લક્ષ્મી, ૭ અગ્નિ, ૮ સુમિત્રા, ૯ દેવકી

નવ બળદેવ–૧ અચલ, ૨ વિજય, ૩ ભદ્ર, ૪ શ્રીપ્રભ, ૫ સુદર્શન, ૬ આણંદ, ૭ નંદન, ૮ પદ્મ, ૯ રામ

નવ બળદેવ માતા–૧ ભદ્રા, ૨ સુભદ્રા, ૩ સુપ્રભા, ૪ સુદર્શના, ૫ જયા, ૬ વિજયા, ૭ જયંતા, ૮ અપરાજિતા, ૯ રોહિણી

નવ પ્રતિવાસુદેવ-૧ અશ્વગ્રીવ, ૨ તારક, ૩ મેરક, ૪ મહાકીટ, ૫ નિશુંભ, ૬ બલી, ૭ પ્રહ્લાદ, ૮ રાવણ, ૯ જરાસિંધ

નવ વાસુદેવ નગરી-૧ દ્વારિકા, ૨ પોતનપુર, ૩ દ્વારિકા, ૪ દ્વારિકા, ૫ પોતનપુર, ૬ ચક્રપુરી, ૭ વાણારસી, ૮ અયોધ્યા, ૯ દ્વારિકા

નવ બલદેવ ગતિ-૮ મોક્ષે, ૧ પાચમે દેવલોક-બળભદ્ર

નવ વાસુદેવ ગતિ-૧ સાતમી નરકે, ૨-૩-૪-૫-૬ છઠ્ઠી નરકે, ૭ પાચમી નરકે, ૮ ચોથી નરકે, ૯ ત્રીજી નરકે

નવ રસો-૧ શ્રૃગાર, ૨ હાસ્ય ૩ કરૂણા, ૪ રૌદ્ર, ૫ વીર, ૬ ભયાનક, ૭ બીભત્સ, ૮ અદ્ભૂત, ૯ શાંત

બ્રહ્મચર્યની નવ વાડ-૧ વસહિ ૨ કથા, ૩ નિષધા, ૪ ઇંદ્રિય, ૫ કુડયંતર, ૬ પુર્વ કીલિત, ૭ પણીય, ૮ અઇ-આહાર, ૯ વિભૂસણાઇ

પરસમયે નવખંડ-૧ ભરત, ૨ હરિ, ૩ એલાવ, ૪ રામ, ૫ હરિન્ન, ૬ વન, ૭ કુરૂખંડ, ૮ કિંતુમાલે, ૯ ઇશવદ્ધ

નેમ રાજીમતિના નવભવો-૧ ધન ધનવતી, ૨ સૌધર્મે, ૩ ચિત્રગતિખેચર રત્નવતી, ૪ માહેન્દ્રે, ૫ અપરાજિત પ્રિયમતિ, ૬ આરણે, ૭ શંખ યશોમતિ, ૮ અપરાજિત વૈમાને, ૯ નેમ-રાજીમતી

નવ લોકાંતિક દેવો-૧ સારસ્વત, ૨ આદિત્ય, ૩ વરૂણ, ૪ વન્હિ, ૫ ગર્દિત, ૬ તુષિત, ૭ અવ્યાબાધ, ૮ આગ્નેય,

૯ અરિષ્ટ એ નવે પાચમા બ્રહ્મદેવલોકે ત્રીજે પ્રતરે લોકાંતિક દેવો આઠ સાગરોપમના આયુષ્યવાળા માહા સુખીયા તિર્થ-કરને દિક્ષા કલ્યાણિક જણાવનારા એકાવતારી હોય છે

નવ ગ્રૈવેયક-૧ સુદર્શન, ૨ સુપ્રતિષ્ટ, ૩ મનોરમ, ૪ સર્વતોભદ્ર, ૫ સુવિશાલ, ૬ સૌમન, ૭ પ્રીતિકર, ૮ સૌવ મનસ, ૯ નંદિકર

નવ વિધ ગાત્રભોગ-૧ સુગંધતૈલાદિવાસે, ૨ સુખાસને, ૩ સુવસ્ત્રે, ૪ ઉદ્વર્તને, ૫ ઉદકે, ૬ વિલેપને, ૭ અલંકારે, ૮ ભોજને, ૯ મનોહર તુલિકે

નવ વાહન-૧ ખર, ૨ હય, ૩ ગય, ૪ મહિષ, ૫ જંબુક, ૬ સિંહ, ૭ કાગ, ૮ મોર, ૯ હંસ

નવ વાહન ફળ-૧ રાસભે લક્ષ્મિહાની, ૨ હયે ધનલાભ, ૩ ગજે સુખ બહુ, ૪ મહિષ મરણ, ૫ જંબુક સર્વ સુખને હરણ કરે, ૬ સિંહ પિશુન-મરણ, ૭ કાગડો નિશ્ચય અત્યંત દુખદાઈ, ૮ મોર અર્થલાભને કરે, ૯ હંસ સકલ પ્રકારના સુખની વૃદ્ધિ કરે

ચંદ્રવા નવ-૧ પાણિયારા ઉપર, ૨ ચૂલા ઉપર, ૩ ઘંટી ઉપર, ૪ ખાંડણી ઉપર, ૫ વલોણાની જગ્યા ઉપર, ૬ ભોજન સ્થાને, ૭ શયન સ્થાને, ૮ સામાયિકાદિક ધર્મ ક્રિયા કરવાને સ્થાને, ૯ દેહેરાસરે એક ચાલતુ વધારે રાખવો અવસરે કામ

માહાવીર મહારાજા સમયે નવજણે તિર્થંકર ગોત્ર આંધ્યુ—૧ શ્રેણિક, ૨ સુપાર્શ્વ, ૩ પોટિલ, ૪ ઉદાયી, ૫ શંખ, ૬ શતક, ૭ દ્રઢાયુ ૮ સુલસા, ૯ રેવતી

નિયાણા નવ—૧ ધનનુ, ૨ રાજાનુ, ૩ સ્રીનું, ૪ નરનું, ૫ દેવનુ, ૬ અપ્પપ્પવિચાર, ૭ અપ્પવિચારત્ત, ૮ શ્રાવકનું, ૯ દરિદ્રનુ

નવ પ્રકારે કાયા સુખી—૧ સુખે બેસવાથી, ૨ સુખે સુવાથી, ૩ મૈથુનથી, ૪ સુખે વડીનીતિ લઘુનીતિ, ૫ સુખે પ્રવાસથી, ૬ દાતણથી, ૭ ભોજનથી, ૮ જલથી, ૯ સિલક (પૈસાથી)

નવનારદ—૧ અગ્નિશર્મા, ૨ સુશર્મા, ૩ શિવશર્મા, ૪ ઉર્ણશર્મા, ૫ ગિખિ, ૬ શિખંડી, ૭ રૂદ્ર, ૮ બ્રહ્મા, ૯ રૂદ્ર

એ ઉપરોક્ત નવે નારદ કયા તીર્થંકરના વારામા થયા ? તે નીચે પ્રમાણે

૧ અગ્નિશર્માનારદ, શ્રી શ્રેયાસનાથના વારામા, ૨ સુશર્માનારદ, શ્રી વાસુપૂજ્ય સ્વામીના વારામા, ૩ શિવશર્માનારદ, શ્રી વિમલનાથજીના વારામા, ૪ ઉર્ણશર્માનારદ, શ્રી અનંતનાથજીના વારામા, ૫ શિખિનારદ, શ્રી ધર્મનાથજીના વારામા, ૬ શિખંડીનારદ, તતો અંતરે, ૭ રૂદ્રનારદ, તદનંતરે, ૮ બ્રહ્મા નારદ, તદનંતરે, ૯ રૂદ્રનારદ, શ્રી નેમનાથજીના વારામા

એ ઉપરોક્ત સર્વેનારદો બ્રહ્મચર્યના પ્રતાપે સ્વર્ગે ગયા છે, એકાવતારી છે, તેઓ માનુષ્ય જન્મ પામીને, દીક્ષા

લઈને, કેવળજ્ઞાન ઉપાર્જન કરીને મોક્ષે જશે, પરંતુ, આઠમો બ્રહ્મા નામનો નારદ દેવલોકથી ચવીને, મલ્લ નામના તીર્થંકર થઈને મોક્ષે જશે

નવ પ્રકારના નિયાણા–૧ રાજાનુ–હું ભવાતરને વિષે રાજા થાઉં, એવી પ્રાર્થના કરવી તે પ્રથમ નિયાણુ, ૨ ધનનુ–બહુ વ્યાપારવાળા રાજ્યવડે કરી સર્યું, હું ભવાતરે સમૃદ્ધિમાન ગૃહસ્થ થાઉં, એવુ નિયાણુ કરવુ તે બીજુ નિયાણુ, ૩ સ્ત્રીનુ–પુરૂષને વિવિધ પ્રકારનું દુખ દેખીને ભવાતરે હું સ્ત્રી થાઉં, એવુ નિયાણુ કરવુ તે ત્રીજુ નિયાણુ, ૪ પુરૂષનું–સ્ત્રીયોનુ પરવશપણુ દેખીને હું પુરૂષ થાઉં એવી પ્રાર્થના કરવી તે ચોથુ નિયાણું, ૫ દેવનું–મનુષ્યોના વિષયો અશુચિમય છે માટે દેવ થવાને માટે બહુજ પ્રાર્થના કરવી તે પાચમુ નિયાણું ૬ આત્મ પર પ્રવિચાર–જે દેવતાઓ સ્વ પર દેવદેવીને સેવન કરવાને વિષે, અને સ્વવિકુર્વિત દેવદેવીને સેવન કરવાને વિષે, આસક્ત હોય છે, તે બહુરતા કહેવાય છે, જે દેવતાઓ, સ્વયમેવ દેવ અજર દેવીપણાની વિકુર્વણા કરીને સેવન કરે છે, પણ બીજુ નહિ, તે સ્વરતા તેના વિષયે પ્રાર્થના કરી નિયાણું બાધે છે, તે છઠ્ઠુ નિયાણુ કહેવાય છે, ૭ અરક્ત–વિષય વિરક્ત જે દેવતાઓ છે, તે અરતા છે, તે સબધિ પ્રાર્થના કરે, તે સાતમુ નિયાણુ કહેવાય છે, ૮ એ ત્રણે પ્રકારના દેવો ' હું સાધુને દાન આપવાવાળો

શ્રાવક થાઉં, ' એવી પ્રાર્થના કરે, તે આઠમું નિયાણું કહેવાય છે, ૯ વ્રત લેવાની આકાંક્ષાથી હું દરિદ્રિ થાઉં આવી જે આકાંક્ષા કરવી તે નવમું નિમાણું કહેવાય ઉપરોક્ત નિયાણામાંથી ૬ નિયાણા બાંધવાવાળા દુર્લભ બોધિ થાય છે

આવતી ચોવીશીના નવ વાસુદેવના નામો-૧ નંદસેન, ૨ નંદમિત્ર, ૩ દીર્ઘબાહુ, ૪ મહાબાહુ ૫ આભાબળ, ૬ મહાબળ, ૭ બળભદ્ર, ૮ વિપ્રષ્ટ, ૯ ત્રિપૃષ્ટ

આવતી ચોવિશીના નવ પ્રતિ વાસુદેવન નામો ૧ વાલક, ૨ લોહજંગ, વજ્જંગ, ૪ કેશરી, ૫ અપરાજિત, ૬ પ્રલ્હાદ, ૭ ભીમસેન, ૮ મહાભીમસેન, ૯ સુગ્રીવ

આવતી ચોવીશીના નવ બળદેવના નામો-૧ જય, ૨ વિજય, ૩ ભદ્ર, ૪ સુપ્રભ, ૫ સુદર્શન, ૬ આણંદ, ૭ નંદન ૮ રામ, ૯ સંકર્ષણ

પાપશાસ્ત્રો ૧ ઉત્પાત શાસ્ત્ર, ૨ નિમિત્ત શાસ્ત્ર, ૩ મંત્ર શાસ્ત્ર ૪ માતંગ શાસ્ત્ર, ૫ વૈદક શાસ્ત્ર, ૬ કલા શાસ્ત્ર, ૭ આભરણ શાસ્ત્ર, ૮ અજ્ઞાન શાસ્ત્ર ૯ મિથ્યાત્વ પ્રવચનશાસ્ત્ર

પરિગ્રહો-૧ ધન, ૨ ધાન્ય, ૩ રૂપુ ૪ સોનુ, ૫ ક્ષેત્ર, ૬ વાસ્તુ, ૭ દ્વિપદ, ૮ ચતુષ્પદ, ૯ કુપ્ય

નવ પ્રકારના પ્રત્યનીકો-શત્રુઓ-૧ આચાર્યનો, ૨ ઉપાધ્યાયનો ૩ સ્થિવિરનો, ૪ કુલનો, ૫ ગણનો, ૬ સંઘનો, ૭ જ્ઞાનનો, ૮ દર્શનનો ૯ ચારિત્રનો

રોગ ઉત્પન્ન થાય–૧ ઘણો આહાર કરવાથી, ૨ અજીર્ણ છતા ખાવાથી, ૩ ઘણી નિદ્રા કરવાથી, ૪ ઘણુ જાગવાથી, ૫ વડીનીતિ રોકવાથી, ૬ લઘુનીતિ રોકવાથી, ૭ ઘણુ ચાલવાથી, ૮ ખરાબ આસનથી, ૯ ઘણા વિષય સેવનથી

મોટી પદ્વીયો–૧ તીર્થંકરની, ૨ ચક્રવર્તીની, ૩ વાસુદેવની, ૪ બળદેવની, ૫ કેવલીની, ૬ સાધુની, ૭ શ્રાવકની, ૮ સમકિતિની, ૯ માડલિક રાજાની

જાણકાર–૧ કાળનો જાણકાર, ૨ બળનો જાણકાર ૩ ખેદનો જાણકાર, ૪ સયમજાત્રાનો જાણકાર, ૫ અવસરનો જાણકાર, ૬ વિનયનો જાણકાર, ૭ સ્વમતનો જાણકાર, ૮ પરસ્રીનો જાણકાર, ૯ અભિમતનો જાણકાર

નવ પ્રકારના ઘણા–૧ રજપુતને ક્રોધ ઘણો, ૨ ક્ષત્રિને માન ઘણુ, ૩ ગણિકાને માયા ઘણી, ૪ બ્રાહ્મણને લોભ ઘણો, ૫ મિત્રને રાગ તથા હેતુ ઘણો, ૬ શોકયને દ્વેપ ઘણો, ૭ જુગારીને શોક ઘણો, ૮ કાયરને ભય ઘણો, ૯ ચોરની માને ચિતા ઘણી

નવ નારદો–૧ ભીમ ૮૪ લાખ વર્ષ આયુષ્ય ૮૦ ધનુષ્ય શરીર
૨ મહાભીમ ૭૨ લાખ વર્ષ આયુષ્ય ૭૦ ધનુષ્ય શરીર
૩ રૂદ્ર ૬૦ લાખ વર્ષ આયુષ્ય ૬૦ ” ”
૪ મહારૂપ ૩૦ ” ” ૫૦ ” ”

૬ મહાકાલ, ૬૫ હજાર વર્ષ આયુષ્ય ૨૪ ધનુષ્ય શરીર
૭ ચતુર્મુખ, ૩૨ " " " ૪૦ ધનુષ્ય "
૮ નયરમુખ ૧૨ " " " ૧૬ " "
૯ ઉનતમુખ ૧ " " " ૮ " "

શીયલની વાડો-૧ સ્ત્રી પશુ નપુંસક રહિત એવા સ્થાનમા વાસ કરે, ૨ સ્ત્રીના પાસે સરાગપણે કથાવાર્તા કરે નહિ, ૩ સ્ત્રી જે આસને બેઠી હોય તે આસને પુરૂષ બે ઘડી બેસે નહિ, અને પુરૂષને આસને સ્ત્રી ત્રણ પોહોર બેસે નહિ, ૪ સ્ત્રીના અંગોપાગ સરાગપણે જોવે નહિ, ૫ જ્યા સ્ત્રી પુરૂષ સુતા હોય, તથા કામ ક્રિડાની વાતો કરતા હોય ત્યા ભીંત પ્રમુખને આંતરે રહે નહિ, ૬ સ્ત્રીના સાથે પૂર્વે ભોગવેલા ભોગોને સભારે નહિ, ૭ વિકાર કરનાર હોવાથી સરસ સ્નિગ્ધ આહાર છોડી દે, ૮ નિરસ આહાર પણ વધારે કરે નહિ, ૯ શરીરની શોભા વિગેરે કરે નહિ

દસ પ્રકાર.

દસ દ્રષ્ટાંતે માનવ ભવ દુષ્કર-૧ ચૂહ્લગ, ૨ પાસક, ૩ ધન્ને, ૪ જુયે, ૫ રયણેય, ૬ સુમિણ, ૭ ચક્કેય, ૭ ચર્મ, ૯ જુગ, ૧૦ પરમાણુ

દસ પચ્ચખ્ખાણ-૧ નોકારશી, ૨ પોરસી, ૩ સાઢપોરસી, ૪ પુરિમુઢ્ઢ, ૫ એકાસણુ, ૬ નિવી, ૭ એકઠાણુ, ૮ એકદત્તી, ૯ આયબીલ, ૧૦ ઉપવાસ

દશાર્હા–૧ સમુદ્રવિજય, ૨ અક્ષોભ, ૩ સ્તિમિત, ૪ સાગર, ૫ હિમવત ૬ અચલો, ૭ ધરણ, ૮ પૂરણ, ૯ અભિચંદ્ર, ૧૦ વસુદેવ

સન્ના દશ–૧ આહાર, ૨ ભય, ૩ પરિગ્રહ, ૪ મૈથુન, ૫ ક્રોધ, ૬, માન, ૭ માયા, ૮ લોભ, ૯ ઓઘ, ૧૦ લોક એકેન્દ્રિયને દસ સન્ના

પરમમય દસ અવતાર–૧ મત્સ્ય, ૨ કચ્છપ, ૩ વરાહ, ૪ નારસિંહ, ૫ વામન, ૬ પર્શુરામ, ૭ શ્રીરામ, ૮ કૃષ્ણ, ૯ બૌદ્ધ, ૧૦ કલકી

જિનભુવને દસ મોટી આશાતના ટાળવી–૧ તબોલ, ૨ પાણી, ૩ ભોજન, ૪ વાહન, ૫ સ્ત્રીભોગ, ૬ શયન, ૭ ધૂન, ૮ લઘુનીતિ, ૯ વડીનીતિ, ૧૦ જુક

દસ પયન્ના–૧ ચઉસરણ, ૨ અ દ, ૩ આઉર, ૪ મહાપરિન્ના ૫ ભત્તપરિન્ના, ૬ તદુલ વેયાલિય, ૭ ગણિવિજ્જા, ૮ સ થારગ ૯ મરણ, ૧૦ દેવેન્દ્ર

દસ પ્રકારના મિથ્યાત્વ–૧ અધર્મે ધમસન્ના, ૨ ધર્મે અધર્મસન્ના ૩ અસાધુમા સાધુસન્ના, ૪ સાધુમા અસાધુસન્ના ૫ માગમા ઉન્માર્ગસન્ના, ૬ ઉન્માર્ગમા માર્ગસન્ના, ૭ જીવમા અજીવસન્ના, ૮ અજીવમા જીવસન્ના, ૯ અમુક્તમા મુક્તસન્ના, ૧૦ મુક્તમા અમુક્તસન્ના

[illegible]

“સ પ્રમોદ-૧ જ્ઞાને, ૨ દાને, ૩ ખલે, ૪ રાજ્યે, ૫ વિનોદે, ૬ ૧૨ વિગ્રહે, ૭ શૌર્યે, ૮ ધર્મે, ૯ તપે, ૧૦ સૌખ્યે

“સ વિધ સગ્રહ-૧ શાસ્ત્ર સગ્રહ, ૨ સત્પુરૂષ સગ્રહ, ૩ વન સગ્રહ, ૪ સ્ત્રી સગ્રહ, ૫ ધર્મ સગ્રહ, ” ચતુષ્પદ સગ્રહ, ૭ વાહન સગ્રહ, ૮ કલા સગ્રહ, ૯ પાત્ર સગ્રહ, ૧૦ સુભાષિત સગ્રહ

સ્ત્રીઓને દસ પુરૂષો અનીષ્ટ લાગે-૧ કૃતઘ્ન ૨ નિર્લજ, ૩ અભિમાની, ૪ અસબદ્ધ પ્રલાપી, ૫ સકુચિતશાયી, ૬ નિર્ગુ ૭ કૃપણ, ૮ શૌચહીન, ૯ સુરત અનભિજ્ઞ, ૧૦ મૂર્ખ

દસ ભક્તિ કરવા લાયક-૧ અરિહંત ૨ સિદ્ધ, ૩ ચૈત્ય, ૪ ગુરુ ૫ ધર્મ, ૬ સાધુવર્ગ, ૭ આચાર્ય, ૮ ઉપાધ્યાય, ૯ સમ્યક્ત્વ, ૧૦ પ્રવચન

દસ પ્રકારના શૌચ-૧ શાસ્ત્ર શૌચ, ૨ મૃત્તિકા શૌચ, ૩ નખ શૌચ, ૪ મળશૌચ, ૫ જલશૌચ, ૬ આતપશૌચ, ૭ સત્યશૌચ ૮ બ્રહ્મશૌચ ૯ વસ્ત્રશૌચ, ૧૦ ભાવશૌચ

દસ પ્રકારે ગુરૂત્વ-૧ વયે, ૨ જ્ઞાને, ૩ દાને ૪ સવે, ૫ પદે, ૬ શૌચે, ૭ બળે, ૮ જયે, ૯ સતાને, ૧૦ સદ્ગુણે-ઐશ્વર્યે

દસ વિધ બલ-૧ ધૈર્યબળ, ૨ બુદ્ધિબળ, ૩ અવધારણ બળ, ૪ અભ્યાસ બળ ૫ શરીર બળ, ૬ દૈવ બળ, ૭ મત્ર બળ, ૮ સાહસ બળ, ૯ દાતૃ બળ, ૧૦ પરિવાર બળ

સ્રીના દશ નામ-૧ મહિલા, ૨ પ્રમદા, ૩ ચોષિતા, ૪ લલિતા, ૫ વનિતા, ૬ રામા, ૭ સુંદરી, ૮ વામા, ૯ રમણી, ૧૦ નારી

ધીજ-૧ જલ, ૨ અગ્નિ, ૩ વટ, ૪ તોય, ૫ વિષ, ૬ માષા, ૭ તંદુલા, ૮ કશો, ૯ તુલા, ૧૦ સુતસ્પર્શ

પરની પીડાને ન જાણે-૧ ચોર, ૨ માગણ, ૩ દુર્જન, ૪ વિપ્ર, ૫ વધ, ૬ પરોણા, ૭ નાચનાર, ૮ ધૂર્ત, ૯ રાજા ૧૦ ચિડલુન (ભાટચારણ)

જીવની દશદશા-૧ બાલ, ૨ વિદ્યા, ૩ મદા, ૪ બલી ૫ પ્રજ્ઞા, ૬ હાયની, ૭ પચાવિય ૮ પ્રાગ્ભાગ ૯ સન્મુખા, ૧૦ શાયિની

૧ બાલદશામા જીવ અવ્યક્તપણે સુખ દુખ ન જાણી શકે, ૨ વિદ્યા દશામા જીવ વીશ વરસ સુધી વિદ્યાભ્યા કરે, ૩ મદદશામા જીવ કામ ભોગને વિષે તલ્લીન રહે, ૪ બલદશામા જીવ પોતાનુ બલવંતપણુ દેખાડે વિજ્ઞાન વાધે, ૫ પ્રજ્ઞાદશામા જીવ અર્થ કુટુંબની ચિંતા કરે, દ્રષ્ટિ બળઘટે, ૬ હાયની દશામા જીવ કામભોગથી હીન થાય બાહુબલ તુટે, ૭ પચાવિય દશામા જીવ રોગોથકી વ્યાપ્ત થાય, ૮ પ્રાગ્ભારા દશામા જીવ શરીરથી નમે દેહ નબળો પડે, ૯ સન્મુખ દશામા જીવ શરીર બળથી તદ્દન ક્ષીણ થાય, ૧૦ શાયિની દશામા જીવ સુઈ રહે હાલે ચાલે નહિ-મરે

દસબોલ સ્ત્રીને પ્રાપ્ત ન થાય-૧ અરિહંતપદ, ૨ ચક્રવર્તીપદ, ૩ વાસુદેવપદ, ૪ બલદેવપદ ૫ સંભિન્નશ્રોત, ૬ ચારણલબ્ધિ, ૭ પૂર્વધરલબ્ધિ ૮ પુલાક લબ્ધિ, ૯ આહારક-લબ્ધિ, ૧૦ ગણધરપદ

દસ પ્રકારની સિદ્ધિ-૧ કર્મ ૨ શિલ્પ, ૩ વિદ્યા, ૪ મંત્ર, ૫ યોગ, ૬ આગમ, ૭ અર્થ સુક્ત, ૮ અભિપ્રાય ૯ તપ, ૧૦ કર્મક્ષય સિદ્ધિ

વિદ્વાન્-૧ ચાતુર્ય, ૨ કૌક, ૩ કલહ, ૪ કથા, ૫ આગમ, ૬ સુભાષિત, ૭ તાર્કિક, ૮ શબ્દકોષ, વિદ્દગણુ કોવિદ, ૧૦ વૈદ્યક

સમકિતની દશ પ્રકારની રૂચી-૧ નિશંકરૂચી, ૨ ઉપદેશ રૂચી, ૩ અન્યરૂચી, ૪ સૂત્રરૂચી, ૫ બીજરૂચી, ૬ અભિગમરૂચી ૭ વિસ્તારરૂચી, ૮ ક્રિયારૂચી, ૯ સંક્ષેપરૂચી, ૧૦ ધર્મરૂચી

યતિધર્મ દસ પ્રકારે-૧ ખતી-ક્ષમા-ક્રોધને ટાળે, ૨ મદૃવ મૃદુતા કોમળપણુ-અભિમાન ને ટાળવાપણુ, ૩ અજ્જવ આજવ-સરલપણુ-માયા ત્યાગ કરવાપણું, ૪ મુત્તિ-મુક્તિ સર્વથા પ્રકારે લોભ ત્યાગ, ૫ તવ-તપ-૧૨ ભેદે તપ કરવો અનશન ઉણોદરીયાદિ ૬ પ્રકારે બાહ્ય તપ, અને પ્રાયશ્ચિત્ વિનયાદિ ૬ પ્રકારે અભ્યંતર તપ, ૬ સંયમ ૧૭ પ્રકારે પાળવુ, ૭ સચ્ચ-સત્ય વચન બોલવુ, ૮ શૌચ-જે ક્રિયા કરતા

કર્મ ન લાગે તેવા કામ કરવા, ૯ અકિંચન–પાસે કાંઈપણ રાખવુ નહિ, ૧૦ બ્રહ્મચર્ય–શુદ્ધ શીયલનુ પ્રતિપાલન કરવુ

વીરના દસ શ્રાવક–૧ આણંદ ૨ કામદેવ, ૩ ચુલનીપિયા ૪ સુરદેવ, ૫ ચુલ્લશતક, ૬ કુંડકોલિક, ૭ સદાલપુત્ર, ૮ શતક, નંદિનીપ્રિય, ૧૦ લાતકપ્રિય

દશ શ્રાવકની સ્ત્રીઓ–૧ શિવાનંદા, ૨ ભદ્રા, ૩ શામા, ૪ ધન્યા, ૫ બહુલા, ૬ પુષ્પા, ૭ અગ્નિમિત્રા, ૮ રેવતી, ૯ અશ્વિની, ૧૦ ફલ્ગુની

દશ શ્રાવકના નગરો–૧ વાણિજયગામ, ૨ ચંપા, ૩ કાશી ૪ કાશી, ૫ આલભિકા, ૬ કાંપિલ્યપુર, ૭ પોલાસ, ૮ રાજગૃહી, ૯ શ્રાવસ્તિ, ૧૦ શ્રાવસ્તિ

દસે શ્રાવકના ઉત્પત્તિના વિમાનો–૧ અરૂણે, ૨ અરૂણાભે, ૩ અરૂણપ્રભે, ૪ અરૂણકાંતે, ૫ સિદ્ધે, ૬ અરૂણધ્વજે, ૭ રૂપે, ૮ વડંસે, ૯ ગવે, ૧૦ ગાલે

જીવના પરિણામ–૧ ગતિ પરિણામ, ૨ ઇંદ્રિય પરિણામ, ૩ કષાય પરિણામ, ૪ લેશ્યા પરિણામ, ૫ જોગ પરિણામ, ૬ ઉપયોગ પરિણામ, ૭ જ્ઞાન પરિણામ, ૮ દર્શન પરિણામ, ૯ ચારિત્ર પરિણામ, ૧૦ વેદ પરિણામ

અજીવના દસ પરિણામ–૧ ગતિ પરિણામ, ૨ બંધન પરિણામ, ૩ સંસ્થાન પરિણામ ૪ વર્ણ પરિણામ, ૫ ગંધ પરિણામ, ૬ રસ પરિણામ, ૭ સ્પર્શ પરિણામ, ૮ અગુરૂલઘુ પરિણામ, ૯ શબ્દ પરિણામ, ૧૦ ભેદ પરિણામ

નારકીને દસ ખરાબ-૧ ખરાબ શબ્દ, ૨ ખરાબ રૂપ, ૩ ખરાબ ગંધ, ૪ ખરાબ રસ, ૫ ખરાબ સ્પર્શ, ૬ ખરાબ ગતિ, ૭ ખરાબ બુદ્ધિ, ૮ ખરાબ બળ, ૯ ખરાબ વીર્ય, ૧૦ ખરાબ ઉઠાણુ કર્મ

દસ પ્રકારની સંજ્ઞા-૧ આહાર સંજ્ઞા, ૨ ભય સંજ્ઞા, ૩ મથુન સંજ્ઞા, ૪ પરિગ્રહ સંજ્ઞા, ૫ ક્રોધ સંજ્ઞા, ૬ માન સંજ્ઞા, ૭ માયા સંજ્ઞા, ૮ લોભ સંજ્ઞા, ૯ લોક સંજ્ઞા, ૧૦ ઓઘ સંજ્ઞા

નારકીના જીવોને દસ પ્રકારની સખત વેદના-૧ અનતી ભૂખ, ૨ અનતી તૃષા, ૩ અનતી શીત, ૪ અનતી ઉષ્ણતા, ૫ અનતો રોગ, ૬ અનતો શોક, ૭ અનતો ભય, ૮ અનતો દાહ, ૯ અનતી ખરજ, ૧૦ અનતી પરવશતા

દસ પ્રકારે ચિત્તની શાન્તિ-૧ જૈન ધર્મ કરવાની રૂચી થાય, ૨ જાતિ સ્મરણ જ્ઞાનથી રૂચી થાય ૩ તેજ ભવે મોક્ષે જાય તેવુ મહાન્ સ્વપ્ન દેખીને રૂચી થાય, ૪ દેવતાને દેખવાથી, ૫ અવધિજ્ઞાન ઉત્પન્ન થવાથી, ૬ અવધિ દર્શન ઉત્પન્ન થવાથી ૭ મનપર્યવ જ્ઞાન ઉત્પન્ન થવાથી, ૮ કેવળજ્ઞાન ઉત્પન્ન થવાથી, ૯ કેવળ દર્શન ઉત્પન્ન થવાથી, ૧૦ કેવળી મરણે મરવાથી

દસ પ્રકારના દાન-૧ અનુકંપા દાન-તે દુખી દુર્બળને દાન આપે, ૨ સંગ્રહ દાન-તે એકત્ર કરીને દાન આપે, ૩ ભયદાન-તે ડરનો માર્યો દાન આપે, ૪ કરૂણા દાન-તે શોકથી

દાન આપે, ૫ લજ્જા દાન-તે લજ્જાના વશથી દાન આપે, ૬ ગર્વ દાન-તે અહંકારથી ભાટ ચારણને દાન આપે, ૭ ધર્મ દાન-તે સુપાત્ર સાધુને દાન આપે, ૮ અધર્મ દાન-તે જે દાન દેવાથી અધર્મ થાય તેવુ દાન આપે, ૯ કાહી દાન-તે કયાઇક કયાઇકિ રહીને આપે, ૧૦ કથક દાન-તે કાઇક લે ને કાઇકિ દે તે દાન

જ્ઞાન વૃદ્ધિના દસ નક્ષત્રો-૧ મૃગશિર, ૨ આરદ્રા, ૩ પુષ્ય, ૪ પૂર્વાભાદ્રપદ, ૫ પૂર્વાશાઢા, ૬ પૂર્વાફાલ્ગુની, ૭ મૂળ, ૮ અશ્લેષા, ૯ હસ્ત, ૧૦ ચિત્રા

ચોથા આરામા દસ સારા-૧ સારો શબ્દ, ૨ સારૂ રૂપ, ૩ સારો રસ, ૪ સારો ગંધ, ૫ સારો સ્પર્શ, ૬ સારી બુદ્ધિ ૭ સારી ગતિ, ૮ સારા કર્મ, ૯ સારા બલવીર્ય, ૧૦ સારૂ પરાક્રમ

દસ પ્રકારે પ્રત્યાખ્યાન કરે-૧ અનાગત-ભવિષ્યકાળનુ ૨ અઈકાત-કાલવર્તતા, ૩ કોટિસહિત-કોટિસહિત, ૪ નિયવત-નિશ્ચયે કરી, ૫ સાગાર-આગાર સહિત, ૬ અનાગાર-આગાર સહિત, ૭ પ્રમાણકૃત-કવલતપ પ્રમાણતપ, ૮ નિરવશેષ-સર્વ તપ કરે, ૯ સંકેતિક-ગઠસી મુઠસી આદિ ૧૦ અદ્ધા-પોરુસી સાઢ પોરિસી

દસ પ્રકારે દોષો ઉસન્ન કરે-૧ દર્પ-તે કામક્રિડાને માટે, ૨ પ્રમાદ-તે પ્રમાદથી, ૩ અનાભોગિક-તે અજાણપણાથી, ૪ આતુરે-તે રોગના કારણથી, ૫ આપત્તિ-તે આપદા આવ્યે,

વાથી, ૬ શંકાથી-શંકા કરવાથી ૭ પ્રદ્વેષથી-તે દ્વેષ કરવાથી, ૮ સહસાગ-તે અકસ્માતથી, ૯ ભયથી-તે ડરથી, ૧૦ વીમંસા-તે શિષ્ય પ્રશિષ્યાદિકના માટે

જીવ પાપ આલોવતો દસ પ્રકારે દુષણ લગાવે-૧ આકંપિતા-પોતે કંપાયમાન થતો ને ગુરૂને કંપાવતો આલોવે, ૨ અનુમાનથી-અનુમાન બાંધીને આલોવે, ૩ દિ૦-તે દીઠો દીઠો આલોવે, ૪ છન્ન-તે છાનો છાનો આલોવે, ૫ શબ્દાકુલ-તે ઉતાવળો ઉતાવળો આલોવે, ૬ સૂક્ષ્મ-તે નાના દોષો આલોવે, ૭ બાદર-તે મોટા દોષો આલોવે, ૮ બહુજન તે ઘણા પાસે આલોવે, ૯ અવ્યક્ત-તે અજાણ્યા કને આલોવે, ૧૦ તસ્સેવી-તે પોતાના સમાન પ્રાયશ્ચિત્તિયા પાસે આલોવે

દસ પ્રકારે ગુણીના પાસે આલોવે-૧ જાતિસંપન્ન-જાતિવંત પાસે આલોવે, ૨ કુલ સંપન્ન-કુલવંત પાસે આલોવે, ૩ વિનયસંપન્ન-વિનયવંત પાસે આલોવે, ૪ જ્ઞાન સંપન્ન-જ્ઞાનવંત પાસે આલોવે, ૫ દર્શન સંપન્ન-દર્શનવંત પાસે આલોવે, ૬ ચારિત્ર સંપન્ન-ચારિત્રવંત પાસે આલોવે, ૭ ક્ષમા સંપન્ન-ક્ષમાવંત પાસે આલોવે, ૮ દાંત સંપન્ન-ઇંદ્રિયોના દમન કરવા પાસે આલોવે, ૯ અમાયી-માયા રહિત પાસે આલોવે, ૧૦ અપશ્ચાતાપી-આલોવ્યા પછી પશ્ચાતાપ ન કરે

દસ ઠેકાણે દસ જાતના હોય-૧ ઘણો ક્રોધ-બે સ્રીના ભર્ત્તારને ઘણો, ૨ ઘણું માન-રજપૂતને હોય, ૩ ઘણી

ાયા-લોભ ધારીને હોય, ૪ ઘણો લોભ-બ્રાહ્મણને હોય, ઘણો શોક-જુગારીને હોય, ૬ ઘણી ચિંતા-ચોરની માને હોય, ૭ ઘણુ કપટ-વેશ્યાને હોય, ૮ ઘણુ સત્ય-સમકિત દૃષ્ટિને હોય, ૯ ઘણી નિદ્રા-ધર્મ સ્થાનકે હોય, ૧૦ ઘણો સંતોષ-સાધુને હોય

દસ પ્રકારના સુખો-૧ નિરોગી દેહ, ૨ લાબુ આયુષ્ય ૩ કામ ઘણો, ૪ ભોગ સુખ, ૫ અલ્પ તૃષ્ણા, ૬ ઘણો સંતોષ, ૭ અનુત્તર વૈમાનનુ સુખ, ૮ સાધુનુ સુખ, ૯ સિદ્ધિનુ સુખ, ૧૦ ઘરમા ઋદ્ધિ ઘણી

દસ પ્રકારે બુદ્ધિ વધે-૧ દીર્ઘ આયુષ્ય અને નિર્મલ બુદ્ધિ હોય તેની બુદ્ધિ વધે, ૨ વિનયવત પુરૂષની બુદ્ધિ વધે, ૩ ઉદ્યમ કરનારની બુદ્ધિ વધે, ૪ ઇંદ્રિયોને દમન કરનારની બુધિ વધે, ૫ સૂત્ર ઉપર અતરગ રાગ કરનારની બુદ્ધિ વધે, ૬ કઠણ કાર્યમા સાવધાન થાય તેની બુદ્ધિ વધે, ૭ શકા રહિત હોય તેની બુદ્ધિ વધે, ૮ ગુરૂની પ્રશસા કરે તેની બુદ્ધિ વધે, ૯ મૂર્ખપણાથી અલગ રહે તેની બુદ્ધિ વધે, ૧૦ ધર્મના ઉપર દ્રઢતા રાખે તેની બુદ્ધિ વધે

દસ કારણથી દિક્ષા લે-૧ પોતાની ઇચ્છાથી દિક્ષા લે, ૨ રોષથી દિક્ષા લે, ૩ વૃદ્ધા અવસ્થાથી દિક્ષા લે, ૪ જાતિસ્મરણ જ્ઞાનથી દિક્ષા લે-મૃગાપુત્રની પેઠે, ૫ તૃષ્ણાથી દિક્ષા લે-કપિલની પેઠે ૬ ગુરૂ ઉપદેશથી દિક્ષા લે-આદિનાથના ૯૮ પુત્રોની

પેઠે, ૭ દેવતા આયુષ્ય થોડુ છે એમ કહેવાથી દિક્ષા લે, ૮ મોહથી દિક્ષા લે-ભૃગુપુરોહિતના પેઠે, ૯ રોગ ઉત્પન્ન થવાથી દિક્ષા લે-અનાથીની પેઠે, ૧૦ કોઈ માને નહિ ત્યારે દિક્ષા લે-તેતલીસુતની પેઠે

દસ પ્રકારના સ્થવિર-૧ ગ્રામ સ્થવિર, ૨ નગર સ્થવિર, ૩ દેશ સ્થવિર, ૪ કુળ સ્થવિર, ૫ ઘર સ્થવિર, ૬ ગણિ સ્થવિર, ૭ સઘ સ્થવિર, ૮ વય સ્થવિર, ૯ સૂત્ર સ્થવિર, ૧૦ મત દિક્ષા સ્થવિર.

દસ પ્રકારના ધર્મ-૧ ગ્રામ ધર્મ, ૨ નગર ધર્મ, ૩ દેશ ધર્મ, ૪ આશ કિય ધર્મ, ૫ પાખડ ધર્મ, ૬ કુલ ધર્મ, ૭ ગણ ધર્મ, ૮ જ્ઞાન ધર્મ, ૯ દર્શન ધર્મ, ૧૦ ચારિત્ર ધર્મ

દસના સાથે વાદ ન કરવો-૧ રાજા સાથે, ૨ ધનવત સાથે, ૩ બલવત સાથે, ૪ પૂર્ણપક્ષવાળા સાથે, ૫ ક્રોધિ સાથે, ૬ નીચ સાથે, ૭ તપસ્વી સાથે, ૮ જૂઠા બોલા સાથે, ૯ માતા પિતા સાથે, ૧૦ ગુરૂ ગુરૂણી સાથે

દસ પ્રકારના શસ્ત્રો-૧ અગ્નિ, ૨ પાણી, ૩ લુણ, ૪ ખટાઇ, ૫ ચીકટ, ૬ ખાર, ૭ મન, ૮ વચન, ૯ કાયા, ૧૦ અવિરતિ શસ્ત્ર.

દસ પ્રકારે શુભ કર્મ ઉપાર્જન કરે-૧ શુદ્ધ મને સમ્યક્ત્વ પાળે તે શુભ કર્મ બાધે, ૨ મન વચન કાયાના યોગોને રૂધે તે શુભ કર્મ બાધે, ૩ ઇંદ્રિય નોઇંદ્રિયને દમે તે શુભ

કર્મને બાંધે, ૪ ક્ષમા કરે તે શુભ કર્મ બાંધે, ૫ વૈયાવચ્ચ કરે તે શુભ કર્મ બાંધે, ૬ વૈરાગ્ય વાસના ધારણ કરે તે શુભ કર્મ બાંધે, ૭ દાન શીયલ તપ ભાવના ભાવે તે શુભ કર્મ બાંધે, ૮ સમભાવે વર્તે તે શુભ કર્મને બાંધે, ૯ સિદ્ધાંતનુ શ્રવણ કરે તે શુભ કર્મ બાંધે, ૧૦ ધર્મધ્યાન અને શુકલધ્યાન ધારણ કરે તે શુભ કર્મ બાંધે

દસ પ્રકારે સારા કર્મ ઉપાર્જન કરી સારી ગતિ મેળવે- ૧ તપસ્યા કરીને નિયાણુ ન બાંધે તો-તામલીતાપસની પેઠે, ૨ સમકિત શુદ્ધ પાળતો-શ્રેણિકરાજાના પેઠે, ૩ ત્રણે યોગો સ્થિર રાખે તો-રથનેમિ રાજીમતિની પેઠે ૪ ક્ષમા ધારણ કરે તો-ગજ સુકુમાળની પેઠે, ૫ પચેંદ્રિય વશ કરે તો-ધન્ના અણુગારની પેઠે, ૬ સ્વચ્છંદપણુ ત્યાગ કરે તો-સેલક રાજર્ષિની પેઠે, ૭ માયા રહિત સયમ પાળે તો-ગૌતમસ્વામીની પેઠે, ૮ કોઇ દ્વેષી ધર્મથી ડગાવતા ન ડગે તો-કામદેવ શ્રાવકની પેઠે ૯ સિદ્ધાંતની તેમજ શાસનની પ્રભાવના કરે તો-કેશીકુમારની પેઠે, ૧૦ વ્રત પચ્ચખ્ખાણુ ચોખ્ખુ પાળે તો-વરનાગ નટવાની પેઠે

જીવને દસ મળવા દુર્લભ છે-૧ મનુષ્ય જન્મ, ૨ આર્ય ક્ષેત્ર, ૩ પચેંદ્રિય પરૂપણુ, ૪ ઉત્તમકુળ, ૫ દીર્ઘ આયુષ્ય, ૬નિરોગી શરીર, ૭સદ્દગુરૂનો યોગ, ૮ સિદ્ધાંત શ્રવણ, ૯ દેવગુરૂ ધર્મની ઉપર શ્રદ્ધા, ૧૦ તપ સયમમા બલવીર્ય ફોરવવુ

પુણ્યવંત દસ વસ્તુ પામે-૧ ઘણો પરિવાર, ૨ ઘણી લક્ષ્મી, ૩ ઘણો સ્વજન વર્ગ, ૪ ઉચ ગોત્ર ૫ ગૌર વર્ણ, ૬ નિરોગી શરીર, ૭ નિર્મળ બુદ્ધિ, ૮ વિનયીપણું ૯ બળ વંતપણું, ૧૦ યશસ્વીપણું

સાધુ સેવા કરવાથી દસ મળે-૧ સૂત્ર સંભળાય, ૨ જ્ઞાન પ્રાપ્ત થાય, ૩ વિનય આવે, ૪ પચ્ચખ્ખાણુ ઉદય આવે, ૫ સંયમ ઉદય આવે ૬ તપસ્યા ઉદય આવે, ૭ નવા કર્મ રોકાય, ૮ જુના કર્મ નિર્જરે, ૯ પાપ ક્રિયા રહિતપણું થાય, ૧૦ મુક્તિ મળે

દસ પ્રકારના શબ્દો-૧ ડકણુ-તે ઘંટનો, ૨ ટકણુ-તે ઝાલરનો, ૩ લુખો-તે કમાડનો, ૪ ભિન-તે દેહનો, ૫ જજ્જર-તે ખોખરા ઢાલનો, ૬ લાંબો દીર્ઘ-તે ગાજવાનો, ૭ નાનો-તે વીણાનો ૮ ગંભીર-તે શંખનો, ૯ કોમળ-તે સૂક્ષ્મ કંઠનો ૧૦ ખિંખિણુ-તે ઘુઘરાનો અગર ઘોડાના હણુ હણાટનો

દસ પ્રકારના માન-૧ જાતિમાન, ૨ કુલમાન, ૩ બળમાન ૪ રૂપમાન, ૫ તપમાન, ૬ લાભમાન, ૭ સૂત્ર માન, ૮ ઠકુરાઇ માન, ૯ દેવ પાસે આવે તેનો માન, ૧૦ લક્ષ્મીનો માન.

દસ ગુણોથી શ્રાવક જણાય-૧ જીવા જીવાદિક તત્વને જાણે, ૨ ધર્મ કરતા દેવોની સહાયની વાછા ન કરે, ૩ કોટી ગમે દેવ ચલાયમાન કરે તો ચાલે નહિ, ૪ ભગવંતના

વચન ઉપર શકા ન કરે, ૫ ભગવતના વચનનેજ અર્થ પરમાર્થ જાણે બીજા સમારના તમામ કાર્યને અનર્થ જાણે, ૬ ધર્મનો રગ અસ્થિ મજજામા લાગે, ૭ એક માસમા પાચ પૌષધ કરે, ૮ સ્ફટિક રત્નના પેઠે નિર્મલ એવા ભગવતની સેવા પૂજા કરે, ૯ અપ્રતિતિ ઉપજે તેવાના ઘરને વિષે ન જાયે, ૧૦ સાધુ સાધ્વીને આહાર પાણી ઔષધ વસ્ત્રાદિકનુ દાન ભક્તિથી કરે

દસ બોલે ગાઢ દુષમ કાળ-૧ અકાલે વરસે મેઘ, ૨ કાળે મેઘ વરસે નહિ, ૩ પરમાત્માની પૂજા નહિ, ૪ મિથ્યા દ્રષ્ટિની પૂજા, ૫ અસાધુની સેવા, ૬ સાધુની સેવા નહિ, ૭ વડીલ વર્ગનો વિનય નહિ, ૮ મનમાન્યો ઉપદેશ, ૯ સમકિતની હાની મિથ્યાત્વની વૃદ્ધિ, ૧૦ શબ્દ રૂપ રસ ગધ સ્પર્શમા ગૃદ્ધિપણુ

દસ પ્રકારે ગાઢ સુષમકાળ-૧ કાલે મેઘ વરસે, ૨ અકાલે વરસે નહિ, ૩ પરમાત્મની પૂજા, ૪ મિથ્યાદ્રષ્ટિની પૂજા નહિ, ૫ સાધુની સેવા, ૬ અસાધુની સેવા નહિ, ૭ વડીલનો વિનય, ૮ સત્ય ઉપદેશ, ૯ સમ્યકત્વની વૃદ્ધિ મિથ્યાત્વ ત્યાગ ૧૦ શબ્દ રૂપ રસ ગધ સ્પર્શનો બહિષ્કાર

દસ પ્રકારે વૈયાવચ્ચ-૧ તીર્થકરની, ૨ ગણધરની, ૩ આચાર્યની, ૪ ઉપાધ્યાયની, ૫ સ્થિવિરની, ૬ તપસ્વીની, ૭ ગ્લાનની, ૮ નવદિક્ષિતની, ૯ સઘની, ૧૦ સાધર્મિકની

દસ પ્રકારે ગુરૂ ભક્તિ–૧ ગુરૂ આવે ત્યારે ઉભો થાય, ૨ આસન નિમત્રણા કરે, ૩ આસન પાથરી આપે, ૪ તેમના ગુણો ગાય, ૫ ગુરૂ આવ્યા હાથ જોડી ઉભો થાય, ૬ સત્કાર કરે, ૭ સન્માન કરે ૮ ગુરૂ આવે તો સામો જાય, ૯ આવ્યા પછી ભક્તિ કરે, ૧૦ ગુરૂ જાય ત્યારે મૂકવા જાય

દસ જાણવા લાયક–૧ એક વાળનો અગ્રભાગ આકાશાસ્તિકાયની અસખ્યાતી શ્રેણિને અવગાહીને રહે છે, ૨ એક એક શ્રેણિમા અસખ્યાતા પ્રતર છે, ૩ એક એક પ્રતરે અસખ્યાતા નિગોદના ગાળા છે, ૪ એક એક ગોળે અસખ્યાતા શરીર છે, ૫ એક એક શરીરે અનતા જીવો છે, ૬ એક એક જીવે અસખ્યાત પ્રદેશ છે, ૭ એક એક પ્રદેશે અનતી કર્મવર્ગણા છે, ૮ એક એક વર્ગણામા અનતા પરમાણુ છે, ૯ એક એક પરમાણુમા અનતા વર્ણ-ગધ-રસ સ્પર્શના પર્યાય છે ૧૦ એક એક પર્યાયે, અનતા કેવળીના પર્યાય ઝે

ભવિષ્યમા દસ પ્રકારે શ્રાવક શોચ કરે–૧ પરમાત્માના દર્શન વદન પૂજા સ્તવનાદિક ન કરે, ૨ સાધુ આવ્યાથી વ્યાખ્યનાદિક સાભળે નહિ, ૩ સાધુ આ યાથી આહારપાણી આધાકર્મી આપે, ૪ સામાયક પ્રતિક્રમણ પૌષધ કરે નહિ, ૫ ભણુવાની છતી જોગવાઇયે ભણે નહિ, ૬ સાધર્મિકભાઇની ભક્તિ કરે નહિ, ૭ સમ્યકત્વનેઉપાર્જન કરે નહિ, ૮ ધર્મ

જાગરણ કરે નહિ, ૯ પાપના માર્ગને ત્યાગ કરે નહિ, ૧૦ સાધુ આવ્યાથી વિનય ભક્તિ કરે નહિ

દસ પ્રશ્નના ઉત્તર—પ્રશ્ન-૧ લવણ સમુદ્ર તરવો સુલભ, પણ સસાર સમુદ્ર તરવો દુષ્કર કેમ ? ઉત્તર લવણ સમુદ્રમા પાણી ઘણુ છે સસાર સમુદ્રમા મોહરૂપી પાણી છે તેથી તરી શકે નહિ, ૨ લવણ સમુદ્રમા પાણીના કલ્લોલો ઘણા છે, તેમ સસાર સમુદ્રમા સ્નેહરૂપી કલ્લોલો ઘણા છે, ૩ લવણ સમુદ્રમા પવન ઘણો છે, સસાર સમુદ્રમા મિથ્યાત્વરૂપી પવન ઘણો છે, ૪ લવણસમુદ્રમાં કાદવ ઘણો છે, સંસારમા રાગ દ્વેષરૂપી કાદવ ઘણો છે, ૫ લવણસમુદ્રમાં જળમનુષ્યો ઘણા છે, સસાર સમુદ્રમા પાખ ડ મતરૂપી કિરાડા ઘણા છે, ૬ લવણ સમુદ્રમા મોટા પર્વતો છે, સસાર સમુદ્રમા આઠ કર્મરૂપી મોટા પર્વતો છે, ૭ લવણસમુદ્રમા નાના મોટા કલશો છે, સંસાર સમુદ્રમા અઢાર પાપસ્થાન તથા ૧૫૮ કર્મ પ્રકૃતિરૂપી કલશો છે, ૮ લવણ સમુદ્રમા મત્સ્ય કચ્છપ–મગરાદિક ઘણા છે, તેમ સસાર સમુદ્રમા કુટુબ પરિવારરૂપી માત્સ્યાદિકો ઘણાજ છે, ૯ લવણસમુદ્રમા છીપો શખાદિક ઘણા છે, તેમજ સસારસમુદ્રમા કુગુરૂ કુધર્મ કુશાસ્ત્રરૂપી છીંપલા શંખલા ઘણાછે, ૧૦ લવણ સમુદ્રમા પાણીનો પ્રવાહ ઘણોજ છે, તેમજ સસાર સમુદ્રમા કર્મ કષાયનો હઠ કદાગ્રહ ઘણોજ છે, તેથી સસાર સમુદ્ર તરી શકે નહિ એ ઉપરોક્ત કારણથી

લવણુ સમુદ્ર તરવો દુષ્કર છે, પરંતુ કદાચ દેવતાની સહાયથી તરી શકે, તેવીજ રીતે ભગવાનની પૂજાથી, સાધુની સેવાથી, સિદ્ધાંત શ્રવણથી, જ્ઞાન દર્શન ચારિત્રથી દુસ્તર એવા પણ સંસારસાગરને તરી શકાય છે

દસ પ્રકારના દાન-૧ આદાન, ૨ ગર્વદાન, ૩, અધર્મદાન ૪ ભયદાન, ૫ અનુકંપાદાન, ૬ લજ્જાદાન, ઉપકૃતદાન, ૮ અધર્મદાન, ૯ ધર્માર્થદાન, ૧૦ અભયાર્થદાન

દસ પ્રકારે દેવગતિમા જાય-૧ દેવ ગુરૂ ધર્મની ભક્તિ કરનાર, ૨ ગઇ વસ્તુનો શોક નહિ કરનાર, ૩ શુભ ધ્યાનનો કરનાર, ૪ શુદ્ધ સમ્યકત્વ પાળનાર, ૫ વૈરાગ્યને ધારણ કરનાર, ૬ ધર્મધ્યાન કરનાર, ૭ વ્રત પચ્ચખ્ખાણ કરનાર, ૮ અલ્પ કષાયી, ૯ દાન આપનાર, ૧૦ અજ્ઞાન તપ કષ્ટ કરનાર

દેવ ગતિથી મનુષ્યમા આવેલા દસ વસ્તુ પામે-૧ ધન ધાન્ય ક્ષેત્ર વસ્તુ હિરણ્ય રૂપ્ય કુપ્યાદિક દ્વિપદ ચતુષ્પદાદિક, ૨ મિત્ર, ૩ સ્વજન વર્ગ, ૪ ઉંચગોત્ર, ૫ નિરોગી શરીર, ૬ સુંદર રૂપ, ૭ સારી બુદ્ધિ, ૮ ઉત્તમ વિનય, ૯ બલવંત, ૧૦ યશવંત.

જંબુદ્વિપના દસ બોલો-૧ જંબુદ્વિપના ૧૯૦ ખંડવા ભરત જેવા, ૨ તેને યોજન યોજન પ્રમાણના કરે તો ૭૯૦ ક્રોડ ૫૬ લાખ, ૯૪ હજાર ૧૫૦ યોજન ૧॥। ગાઉ ૧૫॥ મનુષ્ય ઝાઝેરા થાય, ૩ જંબુદ્વિપમા વાસા ૭ તથા ૧૦ છે,

૪ જ બુદ્ધિપમા પર્વત ૨૬૯ શાશ્વતા છે, ૫ કૂટ જબુદ્ધિપમા ૪૬૭ તથા ૫૨૫ કૂટ છે, ૬ જબુદ્ધિપમા તીર્થ ૧૦૨ છે, ૭ જબુદ્ધિપમા ૧૩૬ શ્રેણિ છે, ૮ જબુદ્ધિપમા ૩૪ વિજય છે, ૯ જબુદ્ધિપમા ૧૬ દ્રહો શાશ્વતા છે, ૧૦ જબુદ્ધિપમા ૧૪ લાખ ૫૬ હજાર નદીયો છે

દસનો મગ ત્યાગ કરવો–૧ પાસત્થાનો, ૨ ઓસન્નાનો, ૩ કુશીલિયાનો, ૪ સસકતનો, ૫ સ્વછદીનો, ૬ નિન્હવનો, ૭ હઠી કદાગ્રહીનો, ૮ અનીતિ કરનારનો, ૯ અન્ય માર્ગીયોનો, ૧૦ વામન માર્ગીયોનો

દસ વચને મોક્ષ મળે–૧ પરમાત્માની પૂજા સેવાથી, ૨ સાધુના મુખથી ભગવાનની વાણી સાભળવાથી, ૩ શુદ્ધ ભાવે સત્પાત્રને દાન દેવાથી, ૪ ઉત્તમ પ્રકારના ધ્યાન કરવાથી, ૫ શીયલનુ પ્રતિપાલન કરવાથી, ૬ ભજન ગાખવાથી, ૭ મન વશ કરવાથી, ૮ દેહને દમન કરવાથી, ૯ ગમ ખાવાથી, ૧૦ પાપમાર્ગને ત્યાગ કરી શાતરસનું પાન કરવાથી

દસ પ્રકારના મહા પાપી–૧ પોતાના આત્માનો ઘાતી, ૨ વિશ્વાસઘાતી, ૩ તીર્થંકર ભક્તિને ઓળવનારો, ૪ હિંસા કરનારો, ૫ કૂડી સાક્ષી પૂરનારો, ૬ પારકાના ગુણને ઓળવનારો, ૭ સટ્ટો કરનારો, ૮ વનસ્પતિ કપાવનારો, ૯ તળાવની પાળ તોડનારો, ૧૦ ગર્ભ હત્યા કરાવનારો

દસ વધાર્યા વધે ઘટાડયા ઘટે–૧ આહાર, ૨ પૈસો. ૩

વિષય, ૪ શોક, ૫ ભય, ૬ રમત, ૭ ક્રોધ, ૮ હાસ્ય, ૯ નિદ્રા, ૧૦ માન

જ્ઞાનીના દસ લક્ષણો–૧ ક્રોધ રહિત, ૨ વૈરાગ્યવત, ૩ જીતેંદ્રિય, ૪ ક્ષમાવત, ૫ દયાવત, ૬ નિર્લોભી, ૭ દાતાર, ૮ ભયરહિત, ૯ શોક સતાપ રહિત, ૧૦ સર્વજન પ્રિય

દસ પ્રકારની સમાચારી–૧ ભિક્ષા, ૨ પ્રમાર્જના, ૩ ઇર્યા પથિકી ૪ આલોચના, ૫ ભોજનવિધિ, ૬ માત્રક શુદ્ધિ, ૭ વિચારા, ૮ સ્થડિલ, ૯ આવશ્યક

દસ પ્રકારની સમાચારી–૧ ઈચ્છાકાર, ૨ મિથ્યાકાર ૩ તથાકાર, ૪ આવશ્યકી, ૫ નૈષેધિકી, ૬ પૃચ્છના, ૭ અતિ પ્રછા, ૮ છદના ૯ નિમત્રણા ૧૦ ઉપસપત્

ભોજનને માટે મુનિને જે પ્રાર્થના કરવામા આવે છે તે આઠમી છદના સમાચારી જાણવી, અને મુનિ જ્યારે ગ્રહણ ન કરે ત્યારે નવમી નિમત્રણા જાણવી, તથા જ્યારે રાત્ર દિવસ ચક્રના પેઠે નિરંતર સંખ્યા કરે, તેથી ચક્રવાલ સમાચારી જાણવી, પોતાના ગચ્છને છોડીને, જ્ઞાન, દર્શન, ચારિત્રના લાભના માટે જે બહુશ્રુત પાસે જવાય તે ઉપસપત્ સમાચારી જાણવી

દસ પ્રકારની આરાધના–૧ સર્વ અતિચાર આલોવે તે, ૨ વ્રત ઉચ્ચરે તે, ૩ સવજીવોને ખમાવે તે, ૪ પોતાના આત્માને ૧૮ પાપસ્થાનોથી વોસરાવે તે, ૫ ચાર શરણા

ગ્રહણ કરે તે, ૬ ગમનાગમન દુષ્કૃત્યોની ગર્હણા કરે તે, ૭ જૈન મંદિરાદિક જે કાંઈ સત્કૃત્યો કરેલા હોય તેનું અનુમોદન કરે તે, ૮ શુભ ભાવના ભાવે તે, ૯ અણુસણ કરે તે, અગર ત્રણ કે ચાર આહારનો ત્યાગ કરે તે, ૧૦ નમસ્કાર મંત્રનું સ્મરણ કરે તે

દસ પ્રકારના સત્ય વચનો-૧ જનપદ સત્ય-જે દેશમાં જે વસ્તુ જે નામથી બોલાતી હોય તે, ૨ સંમત સત્ય-જેમ કે કાદવથી દેડકા સેવાલ કમલ પ્રમુખ થાય છે, પરંતુ કમલને પંકજ કહે છે, ૩ સ્થાપના સત્ય-જે પ્રતિમા જેની હોય તે નામથી બોલાવે, ૪ નામસત્ય-જેમ કુલવર્ધન નામ છે, પણ જન્મ્યો ત્યારથીજ કુળનો નાશ થતો હોય, તો પણ નામસત્ય છે, ૫ રૂપસત્ય-ગુણોથી ભ્રષ્ટ હોય, તો પણ સાધુના વેષવાળાને સાધુ કહેવો તે રૂપસત્ય ગણાય, ૬ પ્રતિત્યસત્ય તે મધ્યમાની અપેક્ષાયે અનામિકા આંગલીને નાની કહેવી, ૭ વ્યવહારસત્ય-જેમ પર્વત બળે છે, રસ્તો ચાલે છે, ૮ ભાવસત્ય-જેમ પોપટમાં પાંચ રંગ છે, તો પણ લીલારંગનો કહેવાય છે, ૯ ઉપયોગસત્ય-જેમ દંડના યોગથી દંડી કહેવો, ૧૦ ઉપમાસત્ય-જેમ મુખ ચંદ્રમા સમાન છે

દસ પ્રકારના અસત્ય વચનો-૧ ક્રોધથી, ૨ માનથી, ૩ માયાથી, ૪ લોભથી, ૫ રાગથી, ૬ દ્વેષથી, ૭ હાસ્યથી, ૮ ભયથી, ૯ વિકથાથી, ૧૦ જીવહિંસા થાય તેવા વચનો બોલવાથી

દસ પ્રકારના મિશ્ર વચનો-૧ ઉત્પન્નમિશ્ર-તે જેમ ખબર વિના કહેવુ કે આજે આ ગામમા દસ બાળકો જન્મ્યા છે, ૨ વિગત મિશ્ર-તે જેમ ખબર વિના કહેવુ કે આજે આ ગામમા દસ બાળકો મરણ પામ્યા છે, ૩ ઉત્પન્ન-વિગત મિશ્ર-તે જેમ ખબર વિના કહેવુ કે આ ગામમા દસ માણસ જન્મ્યા છે ને દસ માણસ મરણ પામ્યા છે, ૪ જીવમિશ્ર-તે જીવ અજીવની રાશીને કહેવુ કે આ જીવ છે, ૫ અજીવમિશ્ર-તે અન્નના ઢગલાને કહેવુ કે આ અજીવ છે, ૬ જીવાજીવ મિશ્ર-જીવ અજીવ બન્નેના માટે મિશ્ર ભાષા બોલવી તે, ૭ અનત મિશ્ર-મૂળ આદિ અવયવોમા કેટલીક જગ્યાયે અનત જીવ છે અને કોઇક જગ્યાયે, પ્રત્યેક જીવ છે, તેને પ્રત્યેક વનસ્પતિ કહેવી તે, ૮ પ્રત્યેક મિશ્ર-પ્રત્યેક જીવોને અનતકાય કહેવા તે, ૯ અદ્ધા મિશ્ર-તે બે ઘડી તાપ ચડયા પછી કહેવુ કે, દિવસ ઉગ્યો છે ૧૦ અદ્ધા મિશ્ર-તે એક ઘડી રાત્રિ ગઇ હોય તો પણ કહેવુ કે, દિવસનો ઉદય છે

અગીયાર પ્રકાર

વીરના ૧૧ ગણધરો-૧ ઇદ્રભૂતિ, ૨ અગ્નિભૂતિ, ૩ વાયુ ભૂતિ, ૪ વ્યક્ત, ૫ સુધર્મા, ૬ મડિત, ૭ મૌર્યપુત્ર, ૮ અકપિત, ૯ અચલભ્રાતા, ૧૦ મેતાર્ય, ૧૧ પ્રભાસ,

પરમસમયે રૂદ્ર-૧ ભેદરૂદ્ર, ૨ અછેદરૂદ્ર ૩ અમરરૂદ્ર,

૪ અટલરૂદ્ર ૫ અવિનાશરૂદ્ર ૬ ત્રિપતાસ્થરૂદ્ર ૭ સધરૂદ્ર, ૮ વામરૂદ્ર, ૯ અઘોરરૂદ્ર ૧૦ તત્પુરૂષરૂદ્ર, ૧૧ ઈશાનરૂદ્ર

રૂદ્રાણી-૧ શ્રીકાતા, ૨ ઉપશમશ્રી, ૩ પદ્મલતા, ૪ ગગા, ૫ તાસસુરા, ૬ સુજસશ્રી, ૭ વર્ણશ્રી, ૮ રભા, ૯ પદ્મા, ૧૦ ગચરી, ૧૧ ગગા

જિનમતે ૧૧ રૂદ્રો-૧ ભીમ-ઋષભતીર્થે, ૨ જિતશત્રુ-અજિતનાથતીર્થે, ૩ ઉદ્યોત-સુવિધિતીર્થે, ૪ શામલ-શીતલ તીર્થે, ૫ સુપ્રતિષ્ઠ શ્રેયાંસતીર્થે, ૬ અચલો-વાસુપૂજ્યતીર્થે, ૭ પુડરીક-વિમલતીર્થે, ૮ અજિતધર-અનતતીર્થે, ૯ અજિતનાથ-ધર્મતીર્થે ૧૦ પેઢાલ-શાતિનાથતીર્થે, ૧૧ સુવ્રત-વીરતીર્થે

તે ૧૧ ની ગતિ-૧ સાતમી નરકે, ૨ સાતમી નરકે, ૩ છઠી નરકે, ૪ છઠી નરકે, ૫ છઠી નરકે, ૬ છઠી નરકે, ૭ છઠી નરકે, ૮ પાચમી નરકે, ૯ ચોથી નરકે, ૧૦ ચોથી નરકે ૧૧ ત્રીજી નરકે

૧૧ દુર્લભ-૧ માનવભવ, ૨ આર્યક્ષેત્ર, ૩ ઉત્તમજાતિ ૪ ઉત્તમકુલ, ૫ રૂપ, ૬ આરોગ્ય ૭ દીર્ઘઆયુષ્ય ૮ નિર્મલ બુદ્ધિ, ૯ સમણુગ્ગહ (સિદ્ધાંત શ્રવણ અવધારણા) ૧૦ શ્રદ્ધા, ૧૧ સયમ

જાણુવા લાયક-૧ ધર્મનુ જાણપણુ હોય તો જીવદયા પાળે, ૨ જ્ઞાનીપણુ હોય તો થોડુ બોલે, ૩ બુદ્ધિવત હોય

તો સભા જીતે, ૪ સાધુની સગતિ હોય તો સંતોષી થાય, ૫ વૈરાગ્ય હોય તો પાંચે ઇંદ્રિયોને દમે, ૬ સૂત્ર સિદ્ધાત સાભળે તો ધર્મને વિષે ચડતા પ્રણામ થાય, ૭ જીવ દયા પાળે તો નિભય થાય, ૮ મોહ મત્સર ત્યાગ કરે તો દેવતાને પૂજનીક થાય, ૯ ન્યાય માર્ગમા ચાલે તો યશ માન ઉપાર્જન કરે, ૧૦ સર્વ જીવને ખમાવે તો ભવિષ્યમા સુખ શાતિ ભોગવે, ૧૧ તીર્થકરની ભક્તિ પૂજા કરે, આજ્ઞાપાળે, તેના માર્ગમા ચાલે તેના વચનો ન ઉત્થાપે તો મોક્ષ મેળવે

જાણુવા લાયક-૧ વિધિવાદ-તે વીતરાગે કહ્યા પ્રમાણેજ કરવુ તે, ૨, અરિતાનુવાદ-તે નામ લઈને કહેવુ કે અમુકે આમ કહેલુ છે તે ૩ સ્થિતવાદ-તે જગતમા જે પદાર્થો રહેલા હોય તેમ કહેવા તે, ૪ હેયવાદ-તે ત્યાગ કરવા લાયક હોય તે, ૫ જ્ઞેયવાદ-તે જે જાણવા લાયક હોય તે, ૬ ઉપાદેયવાદ-તે જે આદરવા લાયક હોય તે, ૭ ધર્મપક્ષ-તે સમ્યગ્ દ્રષ્ટિ સાધુ તથા શ્રાવકનો માર્ગ તે, ૮ અધર્મપક્ષ-તે મિથ્યાત્વીપણુ ધર્મિપણુ છાડે તે, ૯ મિશ્રપક્ષ-તે ચારિત્ર આશ્રી વિરતિ અવિરતિનો માર્ગ આદરે તે, ૧૦ વ્યવહાર પક્ષ-તે બાહ્ય લોકના માર્ગને દેખે પણ કુમાર્ગને ત્યાગ કરે, ૧૧ નિશ્ચયવાદ-તે કેવલીયે કહેલો

ધર્મરૂપી કલ્પ વૃક્ષના-૧ સમકિતરૂપી મૂળ, ૨ ધીરજ રૂપી કંદ, ૩ વિનયરૂપી વેદિકા ચોકી, ૪ યશરૂપી બીજ,

૫ પાચ મહાવ્રતરૂપી સ્કધ, ૬ ભાવનારૂપી ડાળીયો, ૭ ધ્યાન ધ્યાનરૂપી છાલ, ૮ અનેક ગુણરૂપી કુપળા, ૯ શીયલરૂપી ફુલ, ૧૦ ઉપયોગરૂપી સુગધ ૧૧ મોક્ષરૂપી ફળ

જ્ઞાન વધે—૧ ઉદ્યમ કરે તો, ૨ નિદ્રા ત્યાગ કરે તો, ૩ અલ્પ આહાર કરે તો, ૪ થોડુ બોલે તો, ૫ પડિતનો સગ કરે તો, ૬ વિનય કરે તો, ૭ કપટરહિત તપ કરે તો, ૮ સસારને અસાર જાણે તો, ૯ ભણવાની પુછ પરછ ગણત્રી કરે તો, ૧૦ જ્ઞાનીના પાસે ભણે તો, ૧૧ ઇદ્રિયોના વિષયને ત્યાગે તો

બાર પ્રકાર.

શ્રાવકના ૧૨ વ્રતો-૧ સ્થૂલ પ્રાણાતિપાત વિરમણ, ૨ સ્થૂલમૃષાવાદ વિરમણ, ૩ સ્થૂલ અદત્તાદાન વિરમણ ૪ સ્વદાર સતોષ પરસ્ત્રીયદિક ત્યાગ, ૫ પરિગ્રહ પ્રમાણ, ૬ દિગ્વ્રત, ૭ ભોગોપભોગ, ૮ અનર્થદડ પરિહાર, ૯ સામાયિક, ૧૦ દેશાવકાશિક, ૧૧ પોષધ, ૧૨ અતિથિસ વિભાગ

અવિરતિ—૧ પૃથ્વી, ૨ અપ, ૩ તેઉ, ૪ વાઉ, ૫ વનસ્પતિ, ૬ ત્રસ, ૭ એકેદ્રિ, ૮ બેઇદ્રિય, ૯ તેઇદ્રિ, ૧૦ ચૌરિદ્રિ, ૧૧ પચેદ્રિ, ૧૨ મન

ઉપયોગ ૧ મતિજ્ઞાન, ૨ શ્રુતજ્ઞાન, ૩ અવધિજ્ઞાન, ૪ મન-પર્યવજ્ઞાન, ૫ કેવલજ્ઞાન ૬ મતિ અજ્ઞાન, ૭ શ્રુત અજ્ઞાન.

૮ વિભગ અજ્ઞાન, ૯ ચક્ષુ દર્શન, ૧૦ અચક્ષુ દર્શન ૧૧ અવધિ દર્શન ૧૨ કેવળ દર્શન

જિન અતે ૧૨ ચક્રવર્તીયો-૧ ભરત ૨ સગર, ૩ મઘવા ૪ સનતકુમાર ૫ શાતિ ૬ કુંથુ, ૭ અર, ૮ સુભૂમ ૯ પદ્મ, ૧૦ હરિષેણ, ૧૧ વિજય, ૧૨ બ્રહ્મદત્ત

ચક્રી ઉત્પન્નતિર્થ સમય-૧ ભરત ઋષભતિર્થે, ૨ સગર અજિતતિર્થે, ૩ મઘવા ધર્મ શાંતિ મધ્યે, ૪ સનતકુમાર, ૫ શાતિ ૬ કુંથુ, ૭ અર, એ ત્રણે તિર્થંકર ચક્રી, ૮ સુભૂમ અર-મલ્લિતિર્થે, ૯ પદ્મ મુનિસુવ્રત તિર્થે, ૧૦ હરિષેણ નમિતિર્થે, ૧૧ વિજય નમિ-નેમિતિર્થે, ૧૨ બ્રહ્મદત્ત, નેમ પાર્શ્વ મધ્યતિર્થે

ચકવર્તિની ગતિ-૧૨ બ્રહ્મ તથા ૮ સુભૂમ સાતમી નરકે ૩ મઘવા, ૪ સનતકુમાર ત્રીજે સનતકુમાર દેવલોકે બાકીના આઠ ૧-૨-૫-૬-૭ ૯-૧૦-૧૧ મોક્ષે ગયા છે

૧૨ ભેદ તપના-૧ અનશન, ૨ ઉનોદરી, ૩ વૃત્તિસંક્ષેપ, ૪ રસ ત્યાગ ૫ કાય કલેશ, ૬ સલીનતા, એ ૬ બાહ્ય ભેદ, ૭ પ્રાયશ્ચિત ૮ વિનય, ૯ વૈયાવચ્ચ, ૧૦ સજ્ઝાય ૧૧ ધ્યાન, ૧૨ કાયોત્સર્ગ એ ૬ અભ્યતર તપના ભેદ

ઉપાંગ-૧ ઉવાઈ, ૨ રાયપનેણી ૩ જિવાભિગમ, ૪ પન્નવણા, ૫ ચદપન્નતિ ૬ સૂરપન્નત્તિ, ૭ જબુદ્વિપપન્નત્તિ ૮

નિર્યાવલી, ૯ કલ્પાવતસિકા, ૧૦ પુષ્પિયા, ૧૧ પુષ્પચૂલિયા, ૧૨ વિષ્ણુદશા

ભાવના-૧ અનિત્ય ભાવના, ૨ અશરણ, ૩ ભવસ્વરૂપ, ૪ એકત્વ, ૫ અન્યત્વ, ૬ અશુચિ, ૭ આશ્રવ, ૮ સવર, ૯ નિર્જરા, ૧૦ લોકસ્વરૂપ, ૧૧ બોધિ દુર્લભતા, ૧૨ ધર્મભાવના

સરસ્વતીના નામ-૧ ભારતી, ૨ સરસ્વતી, ૩ શારદા, ૪ હંસગામિની, ૫ વિશ્વવિખ્યાતા, ૬ વાઘેશ્વરી, ૭ કુમારી, ૮ બ્રહ્મચારિણી, ૯ પંડિત માતા, ૧૦ બ્રહ્મપુત્રી, ૧૧ બ્રહ્માણી, ૧૨ વરદા

પરસમયે, ૧૨ તિલક-૧, લલાટે કેશવ, ૨ ઉદરે નારાયણ, ૩ હૃદયે માધવ, ૪ કઠરૂપે ગોવિંદ, ૫ દક્ષિણ ઉદરે વિષ્ણુ, ૬ જમણી બાહુ વિષે મધુસૂદન, ૭ કઠદેશે ત્રિવિક્રમ, ૮ વામ કુક્ષિને વિષે વામન, ૯ વામે બાહુ શ્રીધર, ૧૦ કધરે ઋષિકેશ, ૧૧ ઉદરે પદ્મનાભ, ૧૨ કઠે દામોદર

વાજિત્રના નામ-૧ તત્રી, ૨ મૃદગ, ૩ મ ંલ, ૪ જટતરી, ૫ કસાલ, ૬ કાહલા, ૭ હુડુક્કી, ૮ તિવિલી, ૯ વશ, ૧૦ શખ, ૧૧ પણવો, ૧૨ ભેરી

બાર પ્રકારના ઉપયોગ-૫ જ્ઞાન, ૩ અજ્ઞાન, ૪ દર્શન

દસ કારણથી જીવ પસ્તાય-૧ પરમાત્માની પૂજા ભક્તિ ન કરે, ૨ સાધુને દાન ન આપે, ૩ સાધુને દાન આપી પસ્તાવો કરે, ૪ નિરતર સામાયિક ન કરે, ૫ સામાયિક

કરીને પસ્તાય, ૬ દાન આર્પતા વારે તો, ૭ શક્તિ અનુ સારે તપસ્યા ન કરે તો, ૮ ભગવાનની વાણી ન સાભળે તો, ૯ સાધુની નિંદા કરે તો, ૧૦ સાધુ પાસે ભણે નહિ તો

બાર પ્રકારે સાભોગિક એક માડળી–૧ વસ્ત્રાદિક લે દે, ૨ સૂત્ર સિદ્ધાંત ભણેભણાવે, ૩ આહાર પાણી લે દે, ૪ અરસપરસ નમસ્કાર કરે, ૫ શિષ્યાદિક આપે, ૬ નિમંત્રણા કરે, ૭ અરસપરસ ઉભા થાય, ૮ અરસપરસ ગુણગ્રામ કરે, ૯ અરસપરસ વૈયાવચ્ચ કરે, ૧૦ ભેગા સાથે બેસે, ૧૧ એક આસને બેસે, ૧૨ અરસપરસ કથા વાર્તા કહે

બાર પ્રકારે ખરાબ મન–૧ પાપ કર્મમા મન જોડે, ૨ અશુભ ક્રિયામા મન જોડે, ૩ કઠોર કામમાં મન જોડે, ૪ ખરાબ કામમા મન જોડે, ૫ કલેશવાળા કામમા મન જોડે, ૬ નિંદ્ય કામમા મન જોડે, ૭ આશ્રવના કામમા મન જોડે, ૮ છેદનના કામમા મન જોડે, ૯ ભેદનના કામમા મન જોડે, ૧૦ ઉદ્વેગ કરનાર કામમા મન જોડે, ૧૧ પરને સતાપ કરનાર કામમા મન જોડે, ૧૨ સર્વજીવના ઘાતના કામમા મન જોડે

બાર ચક્રવર્તિયોના દેહમાન તથા આયુષ્યો

નબર	નામ	દેહમાન ધનુષ્ય પ્રમાણ	આયુષ્ય
૧	ભરત	૫૦૦	૮૪ લાખ પૂર્વ
૨	સગર	૪૫૦	૭૨ લાખ પૂર્વ

૩	મઘવા	૪૦॥	૫ લાખ વર્ષ
૪	સનત્કુમાર	૩૯॥	૩ લાખ વર્ષ
૫	શાન્તિ	૪૦	૮ લાખ વર્ષ
૬	કુંથુ	૩૫	૯૫ હજાર વર્ષ
૭	અર	૩૦	૮૪ હજાર વર્ષ
૮	સુભૂમ	૨૮	૬૦ હજાર વર્ષ
૯	મહાપદ્મ	૨૦	૩૦ હજાર વર્ષ
૧૦	હરિષેણ	૧૫	૧૦ હજાર વર્ષ
૧૧	જય	૧૨	૩ હજાર વર્ષ
૧૨	બ્રહ્મદત્ત	૭	૭૦૦ સો વર્ષ

બાર પ્રકારના વ્યવહાર વચનો-૧ આમત્રણ કરવુ-તે હે ભગવન્ ! ૨ આજ્ઞાપના-તે આમ કરો, આ વસ્તુ લાવો, ૩ યાચના-તે આ વસ્તુ આપશો ? ૪ પૃચ્છના-તે આ ગામ જવાનો રસ્તો કયો છે ? ૫ પ્રજ્ઞાપના-તે ધર્મનું સ્વરૂપ આ પ્રમાણે છે, ૬ પ્રત્યાખ્યાની-તે આમ કરવુ અમને કલ્પે નહિ, ૭ ઇચ્છાનુલોમ-તે યથાસુખ, ૮ અનભિગ્રહિત તે તે વાતની મને ખબર નથી, ૯ અભિગ્રહિત-તે તે વાતની મને ખબર છે, ૧૦ સશય-તે તેનુ સ્વરૂપ એમ કહેવાય ? ૧૧ સ્પષ્ટ-તે પ્રગટ અર્થ કહેવો, ૧૨ અસ્પષ્ટ-તે અપ્રગટ અર્થ કહેવો

આચારાગાદિક જૈન શાસ્રોને વિષે ૧૨ કુળની ગોચરી કહેલી છે-૧ ઉગ્રકુલાણિવા, આરક્ષક એટલે કોટવાળકુળ,

૨ ભોગ કુલાણિવા, રાજાઓને પૂજનીક, ૩ રાઇન્ન કુલાણિવા, મિત્ર સ્થાને સ્થાપન કરેલા, ૪ ક્ષત્રિય કુલાણિવા, આસવાલા, ૫ ઈખાગ કુલાણિવા, ઋષભદેવ વંશિયા, ૬ હરિવંશ કુલાણિવા, હરિવંશ ક્ષેત્રે યુગલિયાનો વંશ, ૭ એસીય કુલાણિવા, રાજા સેનાપતિ શેઠ નંદ જેવા ગોવાળ, પણ સુતકાદિક કર્મ કરવાવાળા નહિ ૮ વેસીય કુલાણિવા, વૈશ્ય વર્ણકકુન, ૯ ગંડાગ કુલાણિવા, ગંડાકના પિતા જે પ્રમોદ ઘોષક, ૧૦ કોટ્ટાગ કુલાણિવા, વાર્ધકી સુતાર, ૧૧ ગોમરક્ષક કુલાણિવા, ૧૨ વોકસાલિય કુલાણિવા, તંતુવાય, જે રેશમી પટકુલાદિ કરે તે, પટવા સાળવી પ્રમુખ

તેર પ્રકાર.

સાધુને ચોમાસું કરવા લાયક ૧૩ ક્ષેત્રગુણો-૧ કાદવરહિત ભૂમિ, ૨ સમૂર્છિમ જીવની ઉત્પત્તિ અલ્પ હોય ૩ સ્થંડિલ બાહિરલી ભૂમિ પ્રાસુક-ઉપદ્રવ રહિત, ૩ ઉપાશ્રય-સ્ત્રી, પશુ, પંડક રહિત, ૫ ગોરસ તક્રાદિક વિશેષ, ૬ જૈન મંદિર યુક્ત શ્રાવક શ્રાવિકા ઘણા હોય કે જેથી સાધુને કોઇ પરાભવ ન કરી શકે, ૭ વૈદ્યાદિક ઘણા હોય, ૮ ઔષધ-પ્રાસુક મલે, ૯ ગૃહસ્થના ઘર ધનધાન્ય કુટુંબાદિકથી ભરપૂર ભરેલા હોય ૧૦ રાજા ધર્મિષ્ઠ સાધુભક્ત હોય, ૧૧ પાખંડી અન્યલિંગી સાધુને તિરસ્કાર કરી ન શકે, ૧૨ ભિક્ષા સુલભ, ૧૩ સજ્જાય ધ્યાન નિરંતર થાય

૧૩ કાઠીયા-૧ આલસ્ય, ૨ મોહ, ૩ અવજ્ઞા, ૪ સ્તબ્ધ, ૫ ક્રોધ, ૬ પ્રમાદ, ૭ કૃપણ, ૮ ભય, ૯ શોક, ૧૦ અજ્ઞાન, ૧૧ વ્યાક્ષેપ, ૧૨ કુતુહલ, ૧૩ રમણ

ક્રિયા-૧ અર્થાયક્રિયા, ૨ અનર્થાયક્રિયા, ૩ હિંસાયક્રિયા, ૪ અકસ્માત્‌ક્રિયા, ૫ દ્રષ્ટિવિપર્યાસક્રિયા, ૬ મૃષાવાદરૂપ-મૃષાક્રિયા ૭ અદત્તાદાનક્રિયા, ૮ અધ્યાત્મક્રિયા, ૯ જાત્યાદિ પરિહીલનમાનક્રિયા, ૧૦ અમિત્રક્રિયા, ૧૧ મ્વમાયાક્રિયા, ૧૨ લોભક્રિયા, ૧૩ ઇર્યાપથિકીક્રિયા

૧૩ સમાચારી સમાન છે-૧ તપગચ્છ, ૨ સૌડેગગચ્છ, ૩ ચઉદશીયાગચ્છ, ૪ કમળકલશગચ્છ, ૫ ચંદ્રગચ્છ, ૬ કોટીગચ્છ, ૭ કતાંકપરાગચ્છ, ૮ કોરિંટગચ્છ, ૯ મલ્લધારિગચ્છ, ૧૦ ચિત્રોડાગચ્છ, ૧૧ કક્કસૂરિયાગચ્છ, ૧૨ વડગચ્છ, ૧૩ ઓસવાલગચ્છ

જાણવા લાયક-૧ જન્મની રૂચી મરણની ચિંતા, ૨ સંયોગની રૂચી વિયોગની ચિંતા, ૩ શાતાની રૂચી અશાતાની ચિંતા, ૪ સંપત્તિની રૂચી, આપત્તિની ચિંતા, ૫ હર્ષની રૂચી શોકની ચિંતા, ૬ શીયલની રૂચી કુશીલની ચિંતા, ૭ જ્ઞાનની રૂચી અજ્ઞાનની ચિંતા, ૮ સમ્યકત્વની રૂચી, મિથ્યાત્વની ચિંતા, ૯ સંયમનીરૂચી અસંયમની ચિંતા. ૧૦ તપસ્યાની રૂચી ક્રોધની ચિંતા, ૧૧ વિવેકની રૂચી અભિમાનની ચિંતા, ૧૨ સ્નેહની રૂચી માયાની ચિંતા ૧૩ સંતોષની રૂચી, લોભની ચિંતા

૨ ભોગ કુલાણિવા, રાજાઓને પૂજનીક, ૩ રાઈન્ન કુલાણિવા, મિત્ર સ્થાને સ્થાપન કરેલા, ૪ ક્ષત્રિય કુલાણિવા, ઞાસવાલા, ૫ ઈખ્ખાગ કુલાણિવા, ઋષભદેવ વંશિયા, ૬ હરિવંશ કુલાણિવા, હરિવંશ ક્ષેત્રે યુગલિયાનો વંશ, ૭ એસીય કુલાણિવા, રાજા સેનાપતિ શેઠ નંદ જેવા ગોવાળ, પણ સુતકાદિક કર્મ કરવાવાળા નહિ ૮ વેસીય કુલાણિવા, વૈશ્ય વર્ણકકુલ, ૯ ગંડાગ કુલાણિવા, ગંડાકના પિતા જે પ્રમોદ ઘોષક, ૧૦ કોટ્ટાગ કુલાણિવા, વાર્ધકી સુતાર, ૧૧ ગામરક્ષક કુલાણિવા, ૧૨ વોકસાલિય કુલાણિવા, તંતુવાય, જે રેશમી પટકુલાદિ કરે તે, પટવા સાળવી, પ્રમુખ

તેર પ્રકાર.

સાધુને ચોમાસું કરવા લાયક ૧૩ ક્ષેત્રગુણો–૧ કાદવરહિત ભૂમિ, ૨ સમૂર્છિમ જીવની ઉત્પત્તિ અલ્પ હોય, ૩ સ્થંડિલ બાહિરલી ભૂમિ પ્રાસુક–ઉપદ્રવ રહિત, ૩ ઉપાશ્રય–સ્ત્રી, પશુ, પંડક રહિત, ૫ ગોરસ તક્રાદિક વિશેષ, ૬ જૈન મંદિર યુક્ત શ્રાવક શ્રાવિકા ઘણા હોય કે જીયાં સાધુને કોઇ પરાભવ ન કરી શકે, ૭ વૈદ્યાદિક ઘણા હોય, ૮ ઔષધ–પ્રાસુક મલે, ૯ ગૃહસ્થના ઘર ધનધાન્ય કુટુંબાદિકથી ભરપૂર ભરેલા હોય ૧૦ રાજા ધર્મિષ્ઠ સાધુભક્ત હોય, ૧૧ પાખંડી અન્યલિંગી સાધુને તિરસ્કાર કરી ન શકે, ૧૨ ભિક્ષા સુલભ, ૧૩ સજ્જાય ધ્યાન નિરંતર થાય

૧૩ કાઠીયા-૧ આલસ્ય, ૨ મોહ, ૩ અવજ્ઞા, ૪ સ્તંભ, ૫ ક્રોધ, ૬ પ્રમાદ, ૭ કૃપણ, ૮ ભય, ૯ શોક, ૧૦ અજ્ઞાન, ૧૧ વ્યાક્ષેપ, ૧૨ કુતહલ ૧૩ રમણ

ક્રિયા-૧ અર્થાયક્રિયા, ૨ અનર્થાયક્રિયા, ૩ હિંસાયક્રિયા, ૪ અકસ્માતક્રિયા; ૫ દ્રષ્ટિવિપર્યાસક્રિયા, ૬ મૃષાવાદરૂપ-રૂપાક્રિયા ૭ અદત્તાદાનક્રિયા, ૮ અધ્યાત્મક્રિયા, ૯ જાત્યાદિ પરિહીલનમાનક્રિયા, ૧૦ અમિત્રક્રિયા, ૧૧ સ્વમાયાક્રિયા, ૧૨ લોભક્રિયા, ૧૩ ઇર્યાપથિકીક્રિયા

૧૩ સમાચારી સમાન છે-૧ તપગચ્છ, ૨ સૌરંગગચ્છ, ૩ અર્ઢદેશીયાગચ્છ, ૪ કમળકલમાગચ્છ, ૫ ચદ્રગચ્છ, ૬ કોટીગચ્છ, ૭ કતાકપરાગચ્છ, ૮ કોરિંટગચ્છ, ૯ મલ્લધારિગચ્છ, ૧૦ ચિત્રૌડાગચ્છ, ૧૧ ટકસૂવ્યિાગચ્છ, ૧૨ વડગચ્છ, ૧૩ ઓસવાલગચ્છ

જાણવા લાયક-૧ જન્મની રૂચી મરણની ચિંતા, ૨ સંયોગની રૂચી વિયોગની ચિંતા, ૩ શાતાની રૂચી અશાતાની ચિંતા, ૪ સંપત્તિની રૂચી, આપત્તિની ચિંતા, ૫ હર્ષની રૂચી શોકની ચિંતા, ૬ શીયલની રૂચી કુશીલની ચિંતા, ૭ જ્ઞાનની રૂચી અજ્ઞાનની ચિંતા, ૮ સમ્યક્ત્વની રૂચી, મિથ્યાત્વની ચિંતા, ૯ સંયમની રૂચી અસંયમની ચિંતા, ૧૦ તપસ્યાની રૂચી ક્રોધની ચિંતા, ૧૧ વિવેકની રૂચી અભિમાનની ચિંતા, ૧૨ સ્નેહની રૂચી માયાની ચિંતા ૧૩ સંતોષની રૂચી, લોભની ચિંતા

૪ નિર્ભાગીને-૧ દેવની પૂજાભકિત નહિ, ૨ સાધુની વૈયાવચ્ચ નહિ, ૩ ધર્મમા શ્રદ્ધા નહિ, ૪ વિદ્યામા બુદ્ધિ નહિ, ૫ લક્ષ્મીમા ધનવત નહિ, ૬ દાનમા દાતાર નહિ, ૭ જાતિમાં નિર્મળ નહિ, ૮ શુરવીર નહિ, ૯ રૂપવત નહિ, ૧૦ પડિત નહિ, ૧૧ બહુશ્રુત નહિ, ૧૨ તપસ્વી નહિ, ૧૩ સમ્યકત્વસહિત નહિ

૧૩ પ્રકારના પુરૂષો-૧ બ્રહ્મ પુરૂષ, વેશ્યા સ્ત્રી, અબુષ્ઠ ૨ વૈશ્ય પુરૂષ, ક્ષત્રિયા સ્ત્રી, માગધ, ૩ વૈશ્ય પુરૂષ, બ્રાહ્મ સ્ત્રી, વૈદેહ, ૪ શુદ્ર પુરૂષ, નિષાદ સ્ત્રી, કુકકુરક, ૫ ક્ષત્રિય પુરૂષ, શુદ્ર સ્ત્રી, ઉગ્ર, ૬ ક્ષત્રિય પુરૂષ, બ્રહ્મ સ્ત્રી, સૂત, ૭ ઉગ્ર પુરૂષ, ક્ષત્તા સ્ત્રી, શ્વપાક, ૮ બ્રાહ્મણ પુરૂષ શુદ્રિ સ્ત્રી, નિષાદ, ૯ શુદ્ર પુરૂષ, ક્ષત્રિયા સ્ત્રી, ક્ષત્ત, ૧૦ વિદેહ પુરૂષ, ક્ષત્તા સ્ત્રી, વૈણુવ, ૧૧ શુદ્ર પુરૂષ, વેશ્યા સ્ત્રી, અયોગવમ, ૧૨ શુદ્ર પુરૂષ, બ્રાહ્મ સ્ત્રી, ચાડાલ, ૧૩ નિષાદ પુરૂષ, અબષ્ટી સ્ત્રી, વાશુદ્રા સ્ત્રી, બુક્કસ

ચૌદ પ્રકાર

સ્વપ્નો-૧ ગજ, ૨ વૃષભ, ૩ સીંહ, ૪ શ્રીદેવી, ૫ પુષ્પમાળા, ૬ ચદ્ર, ૭ સૂર્ય, ૮ ધ્વજા, ૯ કુંભ, ૧૦ પદ્મ સરોવર, ૧૧ સાગર, ૧૨ વૈમાન, ૧૩ રત્ન ડુગર, ૧૪ અગ્નિશિખા

જીવને અતરગ ૧૪ ગાઠ-૧ મિથ્યાત્વ, ૨ સ્ત્રીવેદ, ૩ પુરૂષવેદ, ૪ નપુંસકવેદ, ૫ હાસ્ય, ૬ રતિ ૭ અરતિ,

૮ ભય, ૯ શોક, ૧૦ જુગુપ્સા, ૧૧ ક્રોધ, ૧૨ માન, ૧૩ માયા, ૧૪ લોભ

ગૃહસ્થના ૧૪ નિયમ–૧ સચિત્ત, ૨ દ્રવ્ય, ૩ વિગઈ, ૪ વાણહ, ૫ તબોલ, ૬ વત્થ, ૭ કુસુમ, ૮ વાહન, ૯ સયણ, ૧૦ વિલેવણ, ૧૧ બભ, ૧૨ દિસિ, ૧૩ ન્હાણ, ૧૪ ભત્ત

ચક્રવર્તીના ૧૪ રત્નો–૧ ચર્મ, ૨ મણિ, ૩ કાકણી, ૪ છત્ર, ૫ દડ, ૬ અસિ, ૭ ચક્ર, ૮ ગજ, ૯ અશ્વ, ૧૦ સ્રી, ૧૧ સેનાપતિ, ૧૨ ગાથાપતિ, ૧૩ પુરોહિત, ૧૪ વાર્ધકી

ચૌદ રત્નની ઉત્પત્તિના સ્થાનો–૧ ચક્ર ખડગ છત્ર દડ આયુધશાળામા ઉત્પન્ન થાય, ચર્મ મણિ કાકણી ચક્રિના ભડારમા, સેનાપતિ ગાથાપતિ પુરોહિત વાર્ધકી નિજ નગરે, સ્રીરત્ન રાજકુલે, હસ્તિ અશ્વ વૈતાઢય તલે, તેમા ૭ પચેન્દ્રિય, ૭ એકેન્દ્રિય

શિવમતે, ૧૪ રત્ન–૧ લછી, ૨ હય, ૩ ગય, ૪ ધણુદ, ૫ સુરા, ૬ સસ્ત, ૭ શખ, ૮ ગાય, ૯ વિસ, ૧૦ અમિય, ૧૧ ધન્નતરિ, ૧૨ દેવાગણા, ૧૩ સિરિવચ્છ, ૧૪ પારિજ

લૌકિક, ૧૪ રત્નો–૧ ક્ષેત્ર, ૨ વસ્તુ, ૩ ધન, ૪ ધાન્ય, ૫ સચય, ૬ મિત્ર, ૭ જ્ઞાતિ, ૮ સજોગ, ૯ જાણ, ૧૦ સયણ, ૧૧ આસણ, ૧૨ દાસ, ૧૩ દાસ્ત, ૧૪ કૃષ્ય

૧૪ વિદ્યા–૧ શિક્ષા, ૨ કલ્પ, ૩ વ્યાકરણ. ૪ છદ. ૫

જ્યોતિષ, ૬ નિરૂક્તિ, ૭ ઋગવેદ, ૮ સામવેદ, ૯ અથર્વણ-વેદ, ૧૦ મીમાસક, ૧૧ આન્વિષિકી, ૧૨ તર્કવિદ્યા, ૧૩ ધર્મશાસ્ત્ર, ૧૪ પુરાણ

જિનમતે ભોજ રાજાની ૧૪ વિદ્યા-૧ પ્રથમ વિદ્યા ચતુ-ર્વેદ ષટ્ અંગજ્ઞાતા, ૨ દ્વિતીય વિદ્યા ષડ્દર્શન શાસ્ત્રજ્ઞાતા, ૩ તૃતીયા ભૂલોકાદિક આકાશ મેઘ જ્ઞાન જ્ઞાતા, ૪ ચતુર્થી ચતુર્લક્ષ જ્યોતિષફળગ્રંથ ગણિત ચુડામણિજ્ઞાતા, ૫ પંચમી ગીતાગવાદિત્ર ભેલાખ, ૨૪ હજાર યોગ રત્નાવલીજ્ઞાતા, ૬ છઠી બત્રિશ દંડાયુદ્ધ પરિચય જ્ઞાતા ૭ સાતમી કામશાસ્ત્ર કંદર્પ દીપક્ન, ૮૪ આસનગુણ વિભેદ જ્ઞાતા, ૮ અષ્ટ મહાસિદ્ધિ દિવ્ય ઔષધરસ રસાગગુટિકાસિદ્ધજ્ઞાતા, ૯ નવમી ૭ હજાર ગારૂડમંત્રજ્ઞાતા, ૧૦ દસમી ઘટચિત્ર સૂત્રચિત્ર લિપિશાસ્ત્ર પ્રચાસ પરમતજ્ઞાતા, ૧૧ ભયંકર મોહન-મોહન-વશીકરણ-ઉચ્ચાટન-અગ્નિસ્થંભ-અરાયબંધ-અણીબંધ આ કાશઉત્પતન-અદ્રશીકરણજ્ઞાતા, ૧૨ બારમી ૭૨ કળાજ્ઞાતા, ૧૩ મી ઔષધપચન-તૈલાદિરસ-રસાગ-વૈદ્યકર્લા જ્ઞાતા, ૧૪ ચૌદમી દયા, ધર્મ, ગુણ, પાત્ર-અપાત્ર, વિચારજ્ઞાતા

૧૪ રાજ પ્રમાણ-એક દેવ સૌધર્મ દેવલોકથી ક્રીડાયે કરી હજારભાર લોઢાનો ગોળો એક સર્વ બળથકી ભૂમિ ઉપર મૂકે તે ૬ માસે ૬ દિવસે ૬ પ્રહરે ૬ મુહૂર્તે ૬ ઘડીયે ૬ પળે પૃથ્વી ઉપર આવે ત્યારે ૧ રાજ થાય તેવા ૧૪ રાજ જાણવા.

ચૌદરાજ મર્યાદા-૭ રાજ સાત નરકના ૮ સૌધર્મે ૯ માહેંદ્ર
૧૦ લાતકે ૧૧ સહસ્રારે ૧૨ અચ્યુતે ૧૩ નવગ્રવેયકે
૧૪ ચરમવિમાન સિદ્ધશિલા

૧૪ ગુણઠાણા-૧ મિથ્યાદ્રષ્ટિ, ૨ સાસ્વાદન, ૩ મિશ્ર
૪ અવિરતિ-સમ્યક્દ્રષ્ટિ, ૫ દેશવિરતિ, ૬ સર્વવિરતિ
(પ્રમત્ત સયતો), ૭ અપ્રમત્તસયત, અપૂર્વકરણ, ૯ અનિવૃત્તિ
૧૦ સૂક્ષ્મસંપરાય, ૧૧ ઉપશાતમોહ, ૧૨ ક્ષીણમોહ
૧૩ સયોગીકેવલી, ૧૪ અયોગીકેવલી

શ્રાવકો ૧૪ સમાન-૧ મૃત, ૨ ચાલિની, ૩ મહિષ
૪ હંસ, ૫ શુક સ્વભાવી, ૬ માર્જાર, ૭ કક, ૮ મશક
૯ અજ, ૧૦ જલોકા તુલ્ય, ૧૧ સછિદ્રકુભ, ૧૨ પશુ
૧૩ સર્પ, ૧૪ શિલોપમાયુક્ત

૧ મૃત-સુકુમાલત્વાત્ સુખે કરી ભેદવા લાયક, ૨ ચાલણી-સારને ત્યાગ કરી અસારને ગ્રહણ કરે તેવા, ૩ મહિષ-ગ્રાહ પાણિ પીવે-કલુષિત ઘણુ કરે તેવા, ૪ હંસ-દૂધ પાણીને જુદા પાડે તેવા, ૫ શુક-કપાચી ભક્ષણ કરે-મિષ્ટને ત્યાગ કરે તેવા, ૬ માર્જાર-ભૂમિ ઉપર નાખી દુધ પીવે તેવા, ૭ કક-કાકસી-દેશના પેઠે વિવરણ કરવાવાળા તેવા, ૮ મશક-ચટકદાતા-ચટકો ભરે તેવા, ૯ અજ-તટસ્થ-જળપાચી બોકડા જેવા તેવા, ૧૦ જળોકા-પેઠે રુધિરપાન કરે તેવા, ૧૧ સછિદ્ર

તેવા, ૧૩ સર્પ-દુધ પાન વિષ કરે તેવા, ૧૪ શિલા-પાણીમા રહેલ શિલા ઉપર બેસે પાણીલેપ ન થાય તેવા

તેજ પ્રકારે ૧૪ ૧ સલછણુ, ૨ કુડગ, ૩ ચાલણી, ૪ પરિપૂણગપ, ૫ હસ, ૬ મહિષ, ૭ મેષ, ૮ મશક, ૯ જલોક, ૧૦ બિરાલી, ૧૧ જાહગ, ૧૨ ગો, ૧૩ ભેરી, ૧૪ આભિરી

૧૪ નદીયો મોટી-૧ ગગા, ૨ સિંધુ, ૩ રોહી, ૪ રોહિતા, ૫ હરિ, ૬ હરીકાતા, ૭ સીતા, ૮ સીતોદા, ૯ નારી, ૧૦ નરકાતા, ૧૧ સુવર્ણ, ૧૨ રૂપ્ય, ૧૩ રક્તા, ૧૪ રક્તોદા

મનુષ્યના ચૌ૦ ગુણો-૧ આત્મ કલ્યાણ કરવાનો અર્થી, ૨ કોમળ હૃદયનો, ૩ દેવ ગુરૂ ધર્મનો પ્રેમી, ૪ ગુણગ્રાહી, ૫ ઇંદ્રિયોને દમનાર, ૬ સત્યવાદિ હોય, ૭ અસત્યનો નિંદક, ૮ નિષ્કપટી હોય, ૯ નીતિવત હોય, ૧૦ વિવેકવત હોય, ૧૧ બુદ્ધિવત હોય, ૧૨ સ્થિર ચિત્તવાળો હોય, ૧૩ સત્ય ધર્મનો ઇચ્છક હોય, ૧૪ હિમ્મતનો બાહાદુર હોય

જબુદ્વિપમા ૧૪ મોટી નદીયો-૧ ગગા, ૨ સિંધુ, ૩ રોહિતા, ૪ રોહિસા, ૫ હરિકાતા, ૬ હરિસલિલા, ૭ સીતા, ૮ સીતોદા, ૯ નરકાતા, ૧૦ નારીકાતા, ૧૧ સોવન્નકુલા, ૧૨ રૂપકુલા, ૧૩ રક્તા, ૧૪ રક્તવતી

એ સર્વને ૧૪ લાખ ૫૬ હજાર નદીયોનો પરિવાર છે

અવિનીત-૧ નિરતર ક્રોધ કરે તે, ૨ વારવાર ક્રોધ કરે તે, ૩ મિત્રની સાથે મિત્રતા તોડે તે, ૪ સૂત્ર ભણીને

મદ કરે તે, ૫ પોતાના અવગુણ પારકાને માથે નાખે તે, ૬ મિત્ર ઉપર ક્રોધ કરે તે, ૭ મિત્રની પાછળ નિંદા કરે તે ૮ નિશ્ચયભાષા બોલે તે, ૯ દ્રોહ કરનાર હોય તે, ૧૦ અહંકારી હોય તે, ૧૧ કોઇના ભેગો નહિ ભળે તે, ૧૨ અપ્રીતિ કરનાર હોય તે ૧૩ લોભી હોય તે, ૧૪ વિષયનો લાલચુ હોય તે"

ચૌદ પ્રકારે શાતા વેદની બાંધે-૧ તીર્થંકરનો પૂજનીક હોય તો, ૨ સાધુને માનનાર હોય તો, ૩ સત્પાત્રને હર્ષથી દાન આપનાર હોય તો, ૪ સૂત્ર સિદ્ધાંત સાંભળનાર હોય તો, ૫ ધર્મોપદેશ આપનાર હોય તો, ૬ વ્રત પચ્ચખ્ખાણ શુદ્ધ પાળનાર હોય તો, ૭ પાંચે ઇંદ્રિયોને વશ કરનાર હોય તો, ૮ દયા પાળનાર હોય તો, ૯ સત્ય બોલનાર હોય તો, ૧૦ શીયલ પાલનાર હોય તો, ૧૧ જ્ઞાની હોય તો, ૧૨ અનુકંપાવાળો હોય તો, ૧૩ ક્ષમાશીલ હોય તો

ઉત્તમ પુરૂષના ચૌદ લક્ષણો-૧ સુબુદ્ધિવંત, ૨ સુશીલવંત, ૩ સંતોષી, ૪ સત્સંગી, ૫ સત્યવચની, ૬ સુમજ્જન, ૭ સત્પુરૂષ, ૮ સમેલક, ૯ સુલક્ષણી, ૧૦ સુલજ્જ, ૧૧ સુકુલીન, ૧૨ ગુણવંત, ૧૩ ગુણજ્ઞ, ૧૪ ગંભીર

જ્ઞાનના ચૌદ અતિચાર-૧ જવાઇદ્ધ-સૂત્ર અર્થ આઘાપાછા ભણ્યા, ૨ વચ્ચામેલીય ઉપયોગ રહિતપણે ભણ્યા, ૩ હિણખ્ખર-હીન અક્ષર ભણ્યા, ૪ અચ્ચખ્ખરિય-અધિક અક્ષર ભણ્યા, ૫ પયહિણ-પદ ઓછા ભણ્યા. ૬ વિણયહિ

હિણ-વિનયરહિતપણે ભણ્યા, ૭ જોગહિણ-યોગ સ્થિર કર્યા વિના ભણ્યા, ૮ ઘોસહીણ-શુદ્ધ ઉચ્ચાર વિના ભણ્યા, ૯ સુઠ્ઠુ-દિન્ન-સારૂ જ્ઞાન અવિનીતને આપ્યુ, ૧૦ દુઠ્ઠુપડિછિય અવીની તપણે જ્ઞાન લીધુ, ૧૧ અકાલે કઓ સજ્જાઓ-અકાળે સજ્જાય ધ્યાન કર્યું, ૧૨ કાલે ન કઓ સજ્જાઓ-કાળે સજ્જાય ધ્યાન ન કર્યું, ૧૩ અસિજ્જાયે સિજ્જાય-અસજ્જાયમા ભણ્યા, ૧૪ સિજ્જાયે ન સિજ્જાય-સજ્જાયમા ભણ્યા નહિ

વક્તાના ચૌદ ગુણો-૧ પ્રશ્નવ્યાકરણને વિષે કહેલો સોળ બોલનો જાણકાર હોય, ૨ શાસ્ત્રના વિચારો જાણનાર, ૩ વાણીમા મિઠાશવાળો, ૪ સત્ય બોલનાર, ૫ સાભળનારના સશય દૂર કરનાર, ૬ અનેક શાસ્ત્રોનો જાણકાર, ૭ અર્થનો વિસ્તાર કરનાર તેમજ સકોચ કરી જાણનાર, ૮ વ્યાકરણ રહિત હોય પણ અપશબ્દ નહિ બોલનાર, ૯ વચનથી સભાને રિઝવનાર, ૧૦ બુદ્ધિથી નવીન તર્કો કરનાર હોય, ૧૧ ઉપયોગયુક્ત હોય, ૧૨ અભિમાન રહિત હોય, ૧૩ ધર્મવત હોય, ૧૪ સતોષવત હોય

શ્રોતાના ચૌદ ગુણો-૧ ભક્તિવત હોય, ૨ મીઠાબોલા, ૩ ગર્વરહિત, ૪ બુદ્ધિવત, ૫ સાભળવા ઉપર રૂચીવાળા, ૬ એકાગ્રચિત્તે સાભળનાર, ૭ જેવા અક્ષરમા સાભળે તેવા અક્ષરમા બોલે, ૮ પ્રશ્ન કરનાર, ૯ ઘણા શાસ્ત્ર સાભળવાથી તેના રહસ્ય જાણનાર, ૧૦ ધર્મના કાયમા આળસ નહિ

કરનાર, ૧૧ ધર્મ સાભળતા નિદ્રા નહિ કરનાર, ૧૨ દાતાર પણાના ગુણવાળો હોય, ૧૩ જેના પાસે ધર્મ સાભળે તેની પછવાડે ગુણ ગાનાર, ૧૪ કોઈની નિદા નહિ કરનાર તેમજ કોઈના જોડે વાદવિવાદ કરનાર ન હોય

ચૌદ પ્રકારે દેવગતિમા ઉપજે–૧ અસયત ભવ્ય-જઘન્યથી ભુવનપતિમા અને ઉત્કૃષ્ટથી ઉપરલી નવગ્રૈવેયકમા ઉપજે, ૨ અવિરાધક સાધુ–જઘન્યથી પ્રથમ દેવલોકે, ઉત્કૃષ્ટથી સર્વાર્થસિદ્ધવૈમાને (પાંચ અનુત્તરે) ઉપજે, ૩ વિરાધક સાધુ જઘન્યથી ભુવનપતિમા ઉત્કૃષ્ટથી પહિલે દેવલોકે ઉપજે ૪ અવિરાધક શ્રાવક–જઘન્યથી પહેલે દેવલોકે, ઉત્કૃષ્ટથી બારમે દેવલોકે ઉપજે, ૫ વિરાધક શ્રાવક–જઘન્યથી ભુવન પતિમા, ઉત્કૃષ્ટતાથી જ્યોતિષિમા ઉપજે, ૬ બાલ તપસ્વી–જઘન્યથી ભુવનપતિમા ઉત્કૃષ્ટથી જ્યોતિષિમા ઉપજે, ૭ કુતુહલીયો સાધુ–જઘન્યથો ભુવનપતિમા ઉત્કૃષ્ટથી પહેલે દેવલોકે ઉપજે, ૮ ત્રિદ ડી પરિવ્રાજક–જઘન્યથી ભુવનપતિમા, ઉત્કૃષ્ટથી પાચમે દેવલોકે ઉપજે, ૯ અભિયોગી સાધુ–જઘન્યથી ભુવન પતિમા ઉત્કૃષ્ટથી બારમે દેવલોકે ઉપજે ૧૦ આજીવિકા મતિ ગોશાળા જઘન્યથી સૌધર્મે ઉત્કૃષ્ટથી બારમે દેવલોકે ઉપજે ૧૧ સ્વલિગ સાધુ–દર્શનથી વિનષ્ટ થયેલા–જઘન્યથી ભુવન-પતિમા ઉત્કૃષ્ટથી ઉપરલી ગ્રૈવેયકમા, ૧૨ નિન્હવજમાલિ-જઘન્યથી ભુવનપતિમા ઉત્કૃષ્ટથી છઠે દેવલોકે કિલ્વિષિ

દેવપણે, ૧૩ અસંજ્ઞિ તિર્યંચ-જઘન્યથી ભુવનપતિમા ઉત્કૃષ્ટથી વાણુવ્યતરમા ઉપજે, ૧૪ સંજ્ઞીતિર્યંચ, જઘન્યથી ભુવનપતિમા ઉત્કૃષ્ટથી આઠમા સહસ્રાર દેવલોકમા ઉપજે

જીવને ઉત્પન થવાના ૧૪ સ્થાનો-૧ પુરીષ (વિષ્ટામા) ૨ મુત્રમા ૩, મોઢાના શુકમા, ૪ નાકના મેલમા, ૫ પિત્તમા ૬ વીર્યમા, ૭ વીર્યરૂધિરના સગમા, ૮ વમનમા, ૯ રાધ (પરૂમા), ૧૦ વીર્યપુદ્ગલ—અલગ નીકળે તેમાં, ૧૧ જીવ રહિત કલેવરમા, ૧૨ સ્ત્રીપુરૂષના સમાગમમા, ૧૩ નગરની મોરી (ખાળમા), ૧૪ સર્વ અશુચિ સ્થાનમા

૫૬૨ પ્રકાર

બંધન-૧ ઉદારિક ઉદારિક બંધન ૨ ઉદારિક તેજસસબંધન, ૩ ઉદારિક કાર્મણ બંધન, ૪ વૈક્રિય વૈક્રિયબંધન, ૫ વૈક્રિય તેજસસંબંધન, ૬ વૈક્રિય કાર્મણ બંધન, ૭ આહારક આહારક બંધન, ૮ આહારક તેજસ બંધન, ૯ આહારક કાર્મણ બંધન, ૧૦ ઉદારિક તેજસ કાર્મણ બંધન, ૧૧ વૈક્રિય તેજસ કાર્મણ બંધન, ૧૨ આહારક તેજસ કાર્મણ બંધન, ૧૩ કાર્મણ કાર્મણ બંધન, ૧૪ તેજસ તેજસ બંધન, ૧૫ કામણ તેજસ બંધ

૧૫ યેગો-૧ સત્ય મનોયોગ, ૨ અસત્ય મનોયોગ ૩ ઉભય મનોયોગ, ૪ અનુભય મનોયોગ, ૫ સત્ય વચન યોગ, ૬ અસત્ય વચન યોગ, ૭ ઉભય વચન યોગ, ૮ અનુભય

વચન યોગ ૯ ઉદારિક કાયયોગ, ૧૦ ઉદારિક મિશ્રકાય યોગ, ૧૧ આહારક કાયયોગ, ૧૨ આહારક મિશ્રકાયયોગ, ૧૩ વૈક્રિય કાયયોગ, ૧૪ વૈક્રિય મિશ્રકાયયોગ, ૧૫ કાર્મણ કાયયોગ

૧૫ કર્મભૂમિ-૫ ભરત, ૫ અરવત, ૫ મહાવિદેહ.

૧૫ કર્માદાન ૧ ઈંગાલકર્મ, ૨ વનકર્મ, ૩ સાડકકર્મ, ૪ ભાડકકર્મ ૫ ફોડકકર્મ, ૬ દાંત વાણિજ્ય, ૭ લાખ વાણિજ્ય, ૮ રસ વાણિજ્ય, ૯ કેશ વાણિજ્ય, ૧૦ વિષ વા[illegible] ત્રપીલનકર્મ, ૧૨ નિર્લાછનકર્મ, ૧૩ દવદાનકર્મ, ૧૪ સર દ્રહ શોષણકર્મ, ૧૫ અસતી પોષણકર્મ

૧૫ ભેદે વૈયાવચ્ચ-૧ અત્યંત બાલ, ૨ દુર્બલ, ૩ ગ્લાન, ૪ વૃદ્ધ, ૫ ક્ષપક, ૬ પ્રવર્તક, ૭ આચાર્ય, ૮ ઉપાધ્યાય, ૯ શિષ્ય, ૧૦ સાધર્મિ, ૧૧ તપસ્વી, ૧૨ કુલ, ૧૩ ગણ, ૧૪ સંઘ, ૧૫ ચૈત્યાર્થે

સિદ્ધના ૧૫ ભેદ-૧ જિનસિદ્ધ અરિહંતદેવ, ૨ અજિન-સિદ્ધ પુંડરીક ગણધરાદિક, ૩ તીર્થસિદ્ધ ગણધર, ૪ અતીર્થસિદ્ધ મારૂદેવા, ૫ ગૃહલિંગેસિદ્ધ ભરત, ૬ અન્ય લિંગસિદ્ધ વલ્કલચિરિ, ૭ સાધુલિંગેસિદ્ધ સ્વલિંગસિદ્ધ, ૮ સ્ત્રિલિંગેસિદ્ધ ચંદના પ્રમુખ, ૯ નરલિંગે સિદ્ધ ગૌયમાદિ, ૧૦ નપુંસકલિંગે સિદ્ધ ગાંગેયપ્રમુખા, ૧૧ પ્રત્યેક સ્વયંબુદ્ધ કરકંડુ આદિ, ૧૨ સ્વયંબુદ્ધ કપિલાદિ, ૧૩ ગુરૂબોધિત

ગુરૂથી બોધ પામેલ, ૧૪ એક સમયે એક સિધ્યા, ૧૫ એક સમયે અનેક સિધ્યા

૧૫ પરમાધામિ દેવો–૧ અબ, ૨ અબરિષ, ૩ શામ, ૪ શબલ, ૫ રૌદ્ર ૬ ઉપરૌદ્ર, ૭ કાલ, ૮ માહાકાલ, ૯ અસિપત્ર, ૧૦ ધનુ, ૧૧ કુભી, ૧૨ વાલુક, ૧૩ વૈતરણી, ૧૪ ખરસ્વર, ૧૫ મહાઘોષ

પદર કર્માદાન

૧ ઇંગાલકર્મ, લુહાર કુભાર વિગેરેનુ ભઠ્ઠીકામ, ૨ વન કર્મ, વન કપાવવુ વિગેરે, ૩ શકટકર્મ, ગાડીગાડા બનાવી વેચવા તે, ૪ ભાટકકર્મ ગાડીગાડા વિગેરે ભાડે આપવા તે, ૫ ફોટિકકર્મ, ખાણ પૃથ્વી વિગેરે ખોદાવવા તે ૬ દતવાણિજ્ય, હાથીદાત કસ્તુરી વિગેરેનો વેપાર ૭ લાખવાણિજ્ય, લાખ ગળી વિગેરેનો વ્યાપાર, ૮ રસવાણિજ્ય, મદ્ય મધ વિગેરેનો વ્યાપાર, ૯ વિષવાણિજ્ય, સોમલ વિગેરેનો વ્યાપાર, ૧૦ કેશવાણિજ્ય, પશુઓના વાળનો વ્યાપાર, ૧૧ યત્રપીલનકર્મ, ઘાણી વિગેરે યત્રનો વ્યાપાર, ૧૨ નિર્લાછનકર્મ, પ્રાણિયોના અગ છેદવા, જેમકે ગોધલા વિગેરે કરવાનો વ્યાપાર, ૧૩ દવગ્ગિ દાવણિયા, અગ્નિ સળગાવી દાહ મેલવો, ૧૪ સરશોષણકર્મ, નદીતળાવ વિગેરેને શોષણ કરવાનો વ્યાપાર, ૧૫ મનુષ્યો તથા હિંસક પશુઓનો વ્યાપાર, શીયો તથા ઉતરા વિગેરેનો વ્યાપાર, અસતી પોષણીયા

૫ ૬ર પ્રકારે યોગો—૧ સત્ય મનયોગ, ૨ અસત્ય મનયોગ, ૩ સત્ય મૃષા મનયોગ, ૪ અસત્ય અમૃષા મનોયોગ, ૫ સત્ય વચનયોગ, ૬ અસત્ય વચનયોગ, ૭ સત્ય મૃષા વચનયોગ, ૮ અસત્ય મૃષા વચનયોગ, ૯ ઔદારિક કાયયોગ, ૧૦ ઔદારિક મિશ્રકાયયોગ, ૧૧ વૈક્રિય કાયયોગ, ૧૨ વૈક્રિય મિશ્રકાયયોગ, ૧૩ આહારક કાયયોગ, ૧૪ આહારક મિશ્રકાયયોગ, ૧૫ કાર્મણ કાયયોગ

૫ ૬ર પ્રકારે વિનયવંત—૧ લઘુતાવાળો, ૨ ચપળતા રહિત, ૩ માયા કપટ રહિત, ૪ કુતુહલ રહિત, ૫ કઠણ વચન રહિત, ૬ દેવગુરૂની નિંદા રહિત, ૭ જ્ઞાનમદ રહિત, ૮ મિત્રતા રહિત, ૯ મિત્ર પ્રત્યે ક્રોધ રહિત, ૧૦ અમત્વ રહિત, ૧૧ લજ્જાવંત, ૧૨ ગુપ્તેંદ્રિય, ૧૩ વિનયવંત, ૧૪ દેવ ગુરૂ ભક્ત, ૧૫ સજ્જન

સોળ પ્રકાર

સમુદ્ર વિજયના ૧૬ પુત્રો—૧ મહાનેમિ, ૨ સર્વનેમિ, ૩ દ્રઢનેમિ, ૪ સુનેમિ, ૫ અરહા અરિષ્ટનેમિ, ૬ રથનેમિ, ૭ જયસેન, ૮ મહાસેન, ૯ તેજસેન, ૧૦ જયમેઘ, ૧૧ ચિત્રક, ૧૨ ગોયમ, ૧૩ ફલ્ગુ, ૧૪ વિક્ષો, ૧૫ માહારથ, ૧૬ શુભનંદી

૧૬ સ્થાને મનુષ્યની ઉત્પત્તિ—૧ ઉચ્ચારે, ૨ પ્રશ્રવણે ૩ ખેલે, ૪ સિંઘાણે, ૫ વાતે, ૬ પિત્તે, ૭ શુક્રે, ૮ શોણિતે,

૯ શુક્ર પુદ્ગલ પરિસાડિત ગતજીવ કલેવરે, ૧૦ નગરનિર્દ્ધ
૧૧ મધી, ૧૨ મદ્યે, ૧૩ માસે, ૧૪ અક્ષણે, ૧૫ સ્ત્રીયો
૧૬ સર્વ અશુચિ સ્થાનકે, એક મુહૂર્ત્ત પૂંઠે પછી સમૂર્ચ્છિ
અસખ્યાતા મનુષ્ય પચે દ્રિ ઉપજે, અતરમુહૂર્ત આયુ
વાળા અગુલના અસખ્યાતમા ભાગમા શરીરવાળા.

૧૬ મહારોગો—૧ કાશ, ૨ શ્વાસ, ૩ જ્વરે, ૪ ભગ
૫ દાહ, ૬ કુક્ષિશૂળ, ૭ હરસ, ૮ અજીર્ણ, ૯ દ્રષ્ટિ
પૃષ્ટિશૂલ, ૧૧ અરોચક, ૧૨ કડુ ૧૩ જલોદર, ૧૪ શિ
વેદના, ૧૫ કર્ણવેદના, ૧૬ કુષ્ટ ઇત્યાદિ

૧૬ ભેદો વ્યતરોના—૧ પિશાચ, ૨ ભૂત, ૩ જક્ષ,
રાક્ષસ, ૫ કિન્નર, ૬ કિંપુરૂષ, ૭ મહોરગ, ૮ ગાંધર્વ
૯ અણુપન્ની, ૧૦ પણુપન્ની, ૧૧ ઈસીવાદિ, ૧૨ ભુતવ
૧૩ કદી, ૧૪ મહાકદી, ૧૫ કોહડી, ૧૬ પતગ

૧૬ દેવીયો—૧ રોહિણી, ૨ પ્રૈજ્ઞપ્તિ, ૩ વજ્રશખલા,
વજ્રાકુશા, ૫ ચક્રેશ્વરી, ૬ નરદત્તા, ૭ કાલી, ૮ માહાકા
૯ ગૌરી, ૧૦ ગધારી, ૧૧ મહાજ્વાલા, ૧૨ માનવી,
વૈરોટ્યા ૧૪ અચ્છુપ્તા, ૧૫ માનસી, ૧૬ માહામાનસી

૧૬ શ્રૃગારા—૧ ક્ષુરમુડન, ૨ સ્નાન, ૩ ચારૂચીવર,
તિલક, ૫ શરીરે સુગધિ પદાર્થલેપ, ૬ કાને કુડલ,
મુદ્રિકા, ૮ મુકુટ, ૯ પગેમોજડીયો, ૧૦ હાથમા ખડગ,
પટબધ ૧૨ કમ્મરમા છુરી, ૧૩ વિદ્યાવિનોદીમુખ, ૧૪તાબ

૧૫ શીલવત મતી, ૧૬ ચતુરતા ઇત્યાદિ એ પુરૂષના

૧૬ શૃગારો સ્રીના—૧ મજ્જન, ૨ ચીવર, ૩ અંજન, ૪ તિલક, ૫ નેથો, ૬ ચદનાખોલ, ૭ કાંકણ, ૮ કુંડલ, ૯ ઠેચુઓ, ૧૦ ટકાવલી, ૧૧ તબોલ, ૧૨ કટીમેખલા, ૧૩ નુપૂર, ૧૪ ચતુરતા, ૧૫ હૃદયમા મોતિનો હાર, ૧૬ નાકમા મોતી હીરા ચૂની

૧૬ સ્વપ્નો ચદ્રગુપ્તે દેખેલા—૧ કલ્પવૃક્ષ શાખાભાગી—ગજાઓ દિક્ષા નહિ લેશે, ૨ ચદ્રચાલણી સમાન—જિનમતે છિદ્રો ઘણા મતમતાતરો નીકળશે, ૩ ભૂત નાટક—લોકો કુગુરૂની સેવા કરશે, ૪ બારફણો સર્પ દેખ્યો—૧૨ વર્ષનો દુકાળ પડશે, ૫ દેવવિમાન પાછુ ફેર્યુ—ચારણશ્રમણ લબ્ધિ ગઇ, ૬ ઉકરડે કમલની ઉત્પત્તિ—નીચ જાતિમાં ધર્મ રહેશે, ૭ ખદ્યોત જ્યોતિ દેખી—જિન પ્રભાવ થોડો રહેશે, ૮ સુકુ સરોવર—દક્ષિણ દિશામા પાણી તે દિશામાં જિન કલ્યાણક સ્થાને ધર્મ, ૯ સોનાની થાળીમાં વેલુ—ઉત્તમ લક્ષ્મી નીચ ઘરે જશે, ૧૦ હાથી ઉપર વાંદરા ચડયો—નીચ લોકોને ઉત્તમ લોકો પ્રણામ કરશે, ૧૧ સમુદ્રે મર્યાદા મૂકી—રાજાઓ અધર્મિયો થશે, ૧૨ કાળા હાથીયો પરસ્પર ઝુઝે—સાધુઓ અન્ય પરસ્પર કલેશ કરશે, ૧૩ રથે વાછડા જોડેલા—લઘુ ચારિત્ર લેશે, ૧૪ રત્ન કામલ દેખી—સયમ નિર્મલ નહિ ૧૫ રાજપુત્ર બળદે ચડયો—રાજાઓ મિથ્યાત્વીયો થશે,

૯ શુક્ર પુદ્ગલ પરિસાડિત ગતજીવ કલેવરે, ૧૦ નગરનિદ્ધમણે, ૧૧ અધી, ૧૨ અઘે, ૧૩ માસે, ૧૪ ત્રક્ષણે, ૧૫ સ્ત્રીયોનિષુ, ૧૬ સર્વ અશુચિ સ્થાનકે, એક મુહૂર્ત્ત પૂઠે પછી સમૂચ્છિમ અસખ્યાતા મનુષ્ય પચેદ્રિ ઉપજે, અતરમુહૂર્ત આયુષ્યના ગા, અગુલને અસખ્યાતમા ભાગમો શરીરવાળા.

૧૬ મહારોગો—૧ કાશ, ૨ શ્વાસ, ૩ જ્વરે, ૪ લેગ દર, ૫ દાહ, ૬ કુક્ષિશૂળ, ૭ હરસ, ૮ અજીર્ણ, ૯ દ્રષ્ટિ, ૧૦ પૃષ્ટિશૂલ, ૧૧ અરોચક, ૧૨ કડુ, ૧૩ જલોદર, ૧૪ શીર્ષ-વેદના, ૧૫ કર્ણવેદના, ૧૬ કુષ્ટ ઇત્યાદિ.

૧૬ ભેદો વ્યતરોના—૧ પિશાચ, ૨ ભૂત, ૩ જક્ષ, ૪ રાક્ષસ, ૫ કિન્નર, ૬ કિંપુરૂષ, ૭ મહોરગ, ૮ ગધર્વા, ૯ અણુપન્ની, ૧૦ પણુપન્ની, ૧૧ ઈસીવાદિ, ૧૨ ભૂતવાદિ, ૧૩ કદી, ૧૪ મહાકદી, ૧૫ કોહડી, ૧૬ પહગ

૧૬ દેવીયો—૧ રોહિણી, ૨ પ્રજ્ઞપ્તિ, ૩ વજ્રશખલા, ૪ વજ્રાંકુશા, ૫ ચક્રેશ્વરી, ૬ નરદત્તા, ૭ કાલી, ૮ માહાકાલી, ૯ ગૌરી, ૧૦ ગધારી, ૧૧ મહાજ્વાલા, ૧૨ માનવી, ૧૩ વૈરોટ્યા ૧૪ અછુપ્તા, ૧૫ માનસી ૧૬ માહામાનસી

૧૬ શ્રૃગારા—૧ ક્ષુરમુડન, ૨ સ્નાન, ૩ ચારૂચીવર, ૪ તિલક, ૫ શરીરે સુગધિ પદાર્થલેપ, ૬ કાને કુડલ, ૭ મુદ્રિકા, ૮ મુકુટ, ૯ પગેમોજડીયો, ૧૦ હાથમા ખડગ, ૧૧ પટબર, ૧૨ કમ્મરમા છુરી, ૧૩ વિદ્યાવિનોદીમુખ, ૧૪તાબૂલ,

૧૫ શીલવત મતી, ૧૬ ચતુરતા ઇત્યાદિ એ પુરૂષના

૧૬ શ્રૃંગારો સ્ત્રીના-૧ મજ્જન, ૨ ચીવર, ૩ અંજન, ૪ તિલક, ૫ સેંથો, ૬ ચંદનાખોલ, ૭ કાંકણ, ૮ કુંડલ, ૯ કંચુઓ, ૧૦ ટકાવલી, ૧૧ તબોલ, ૧૨ કટીમેખલા, ૧૩ નુપૂર, ૧૪ ચતુરતા, ૧૫ હૃદયમા મોતિનો હાર, ૧૬ નાકમા મોતી-હીરા ચૂની

૧૬ સ્વપ્નો ચંદ્રગુપ્તે દેખેલા-૧ કલ્પવૃક્ષ શાખાભાગી-રાજાઓ દિક્ષા નહિ લેશે, ૨ ચંદ્રચાલણી સમાન-જિનમતે છિદ્રો ઘણા મતમતાતરો નીકળશે, ૩ ભૂત નાટક-લોકો કુગુરૂની સેવા કરશે, ૪ બારફણો સર્પ દેખ્યો-૧૨ વર્ષનો દુકાળ પડશે, ૫ દેવવિમાન પાછું ફર્યું-ચારણશ્રમણ લબ્ધિ ગઇ, ૬ ઉકરડે કમલની ઉત્પત્તિ-નીચ જાતિમા ધર્મ રહેશે, ૭ ખદ્યોત જ્યોતિ દેખી-જિન પ્રભાવ થોડો રહેશે, ૮ સુકુ સરોવર-દક્ષિણ દિશામા પાણી તે દિશામાં જિન કલ્યાણક સ્થાને ધર્મ, ૯ સોનાની થાળીમાં વેળુ-ઉત્તમ લક્ષ્મી નીચ ઘરે જશે, ૧૦ હાથી ઉપર વાંદરો ચડયો-નીચ લોકોને ઉત્તમ લોકો પ્રણામ કરશે, ૧૧ સમુદ્રે મર્યાદા મૂકી-રાજાઓ અધર્મિયો થશે, ૧૨ કોળા હાથીયો પરસ્પર ઝુંઝે-સાધુઓ અરસ પરસ ક્લેશ કરશે, ૧૩ રથે વાછડા જોડેલા-લઘુ ચારિત્ર લેશે, ૧૪ રત્ન કાંમલ દેખી-સંયમ નિર્મલ નહિ, ૧૫ રાજપુત્ર બળદે ચડયો-રાજાઓ મિથ્યાત્વીયો થશે,

૧૯ સૂર્ય અકાલે અસ્ત થયે-કેવળજ્ઞાન ગયુ

૧૬ સંજ્ઞા-૧ આહાર, ૨ ભય, ૩ પરિગ્રહ, ૪ ક્રોધ, ૫ માન, ૬ માયા, ૭ લોભ, ૮ મૈથુન, ૯ લોક, ૧૦ ઓઘ ૧૧ હાસ્ય, ૧૨ રતિ, ૧૩ અરતિ, ૧૪ ભય, ૧૫ શોક, ૧૬ અધર્મ

૧૬ દૂષણો, સ્રીના-૧ પિગાક્ષી, ૨ કૂપગળા ૩ ખર પુરૂષ રકતા, ૪ સ્થૂલજઘા, ૫ ઉર્ધ્વકેશી, ૬ રૂક્ષાક્ષી, ૭ વક્રનાશા, ૮ નાના દાંત ૯ કાળા હોઠ, ૧૦ કાળુ તાળવુ ૧૧ કાળી જીભ, ૧૨ શુષ્ક અંગ, ૧૩ સગનસ્રા, ૧૪ સૂક્ષ્મકુચયુગા, ૧૫ વામના ૧૬ અતિદીર્ઘા એ લક્ષણવાળી કન્યા વર્જવી

૧૬ પ્રકારના સંસ્કારો-૧ ગર્ભાધાન, ૨ પુંસવન, ૩ જન્મ ૪ ચદ્રાર્ક દર્શન, ૫ ક્ષીરાસન, ૬ ષષ્ટિ પૂજન, ૭ શુચિ કરણ, ૮ નામ કરણું ૯ અન્ન પ્રાશન, ૧૦ કર્ણવેદન, ૧૧ કેશવર્ન, ૧૨ ઉપનયન, ૧૩ વિદ્યારંભ, ૧૪ વિવાહ, ૧૫ વ્રતારોપ ૧૬ અંતકર્મ

૧૬-પ્રકારે પરમાધામિયોયે કરેલી વેદના નરકને વિષે-૧ તપાવેલુ સીસુ પાયછે, ૨ તપાવેલી લોઢાની પુતલી સાથે આલિંગન કરાવેછે, ૩ છરાના સમાન તીક્ષ્ણ પાદડાવાળા શાલ્મલીવૃક્ષના ઉપર ચઢાવેછે, ૪ લોઢાના ઘણોથી કુટેછે, ૫ વાંસલાથી શરીરને છોલેછે, ૬ ચાંદા ઉપર ખાર છાંટે છે, ૭ ઉના તેલની કડાઇમાં તળેછે, ૮ ભાલાઓની અણી પર ચડાવેછે, ૯ ભઠ્ઠીમા ભુંજેછે, ૧૦ ઘાણીમા પીલેછે,

११ કરવતથી વહેરેછે, १२ સિંહના રૂપથી ચીરેછે, १३ તપાવેલી વેળુમા લોટાવેછે, १४ તરવારોના વનમા પેસારેછે, १५ વૈતગ્ણીમાં બોળેછે, १६ કુભીપાકમા પચાવેછે, એવી રીતે અનેક વેદનાથી નારકીના જીવો પાંચસો પાચમો યોજન ઉચા ઉછળી નીચે પડતા નારકીના જીવોને પશુ, પક્ષિ, વાઘ વિગેરે તોડીફોડી ખાયછે

१६ સાધારણ-१ કવચિત્કાપિત, २ સમ, ३ આપત, ४ રૌદ્ર, ५ સમન, ६ પ્રસન્ન, ७ સુખસ્થાન, ८ સુવૃત્તિ, ९ દ્રુત, १० મધ્ય, ११ વિલંબિત, १२ ગુરૂત્વ, १३ પ્રાર્જલિત્વ, १४ સુપ્રમાણ, १५ કરશુદ્ધ, १६ નિર્દોષ

१६ ની પાલના રાજા કરે-१ શય્યાપાલક, २ પાર્દ્દે રક્ષક, ३ ગાત્રરક્ષક, ४ સ્થાનરક્ષક, ५ માતૃ, ६ માલી, ७ મહિષી, ८ વાર્ધકી, ९ સુપકૃત, १० જ્યોતિર્વિત્તા, ११ વૈદક, १२ સ્તાબૂલિક, १३ વિલાસીની વામા, १४ શુક્ર પક્ષિકા, १५ છત્રાઢ્ય, १६ આચાર્યક

સૂયગડાંગના સોળ અધ્યયન-१ સ્વસમયપરસમય અધ્યયન, २ વૈતાલિય અધ્યયન, ३ ઉપસર્ગપરિજ્ઞા અધ્યયન, ४ ઇસ્થિ પરિજ્ઞા અધ્યયન, ५ નરકવિભક્તિ અધ્યયન, ६ વીરથુઇ અધ્યયન, ७ કુશિલ પરિભાસિયા અધ્યયન, ८ સકામઅકામ વીર્ય અધ્યયન, ९ ધર્મ અધ્યયન, १० સમાધિ અધ્યયન, ११ મોક્ષમાર્ગ અધ્યયન, १२ સમોસરણ અધ્યયન, १३ જથાતથ અધ્યયન,

१४ अथ अध्ययन, १५ जमति अध्ययन, १६ आहाअध्ययन

સોલ પ્રકારના સુખો–૧ કાયાનિરોગી, ૨ ઘરમા શોક નહિ ૩ ગુણવતનો સગ, ૪ પોતાની સ્ત્રી કબજે, ૫ માથે દેવુ નહિ ૬ નિર્ભયસ્થાન, ૭ ગામ જવાનુ નહિ, ૮ મીઠુ પાણી ૯ પુત્ર સુપુત્ર, ૧૦ ઘરે સપત્તિ, ૧૧ વિશાળચિત્ત, ૧૨ ધર્મન સાથે મિત્ર–મિત્રાઈ, ૧૩ પડિતપણું, ૧૪ પૌષધશાળામા જવુ તે, ૧૫ કેવળજ્ઞાન, ૧૬ મોક્ષસુખ

શીયલના સોળ ગુણો–૧ શુદ્ધશીયલ પાળે તો કલક લાગે નહિ ૨ શુદ્ધશીયળ પાળે તો સત્યધર્મ મેળવે, ૩ શુદ્ધ શીયળ પાળે તો લોકમા યશ પામે, ૪ શુદ્ધશીયલ પાળે તો દેવલોકે જાય, ૫ શુદ્ધશીયળ પાળે તો દેવોને પૂજનીક થાય, ૬ શુદ્ધશીયળ પાળે તો રૂપસપત્તિ પામે, ૭ શુદ્ધશીયળ પાળે તો સર્પ ફુલની માલા થાય, ૮ શુદ્ધશીયળ પાળે તો અગ્નિ શિતલ–પાણી થાય, ૯ શુદ્ધશીયળ પાળે તો વિષ અમૃત થાય, ૧૦ શુદ્ધ શીયળ પાળે તો સિંહ હરણ થાય, ૧૧ શુદ્ધશીયળ પાળે તો દુષ્ટ હાથી બકરી થાય, ૧૨ શુદ્ધશીયળ પાળે તો આપત્તિ સપત્તિ થાય, ૧૩ શુદ્ધ શીયળ પાળે તો સમુદ્ર ખાબોચીયુ થાય, ૧૪ શુદ્ધશીયળ પાળે તો મોટો પર્વત કાકરો થાય, ૧૫ શુદ્ધશીયળ પાળે તો તો કામણ દુમણ લાગે નહિ, ૧૬ શુદ્ધશીયળ પાળે તો સસારસાગર તરી જાય

१ सोळ विचारवा लायक–पाख विनानो सुडो–मन, २ मरह विनानो मुवो–निंद्रा, ३ हिंसा–पान विनानुं वृक्ष, ४ तृष्णा–पाणी विनानुं सरोवर, ५ क्रोध–अग्नि विनानो अग्नि ६ पाप–खार विनानो क्षार, ७ धर्म–प्यार विनानो प्यारो वादल–छाया विनानुं वृक्ष, ९ विद्या–द्रव्य विनानी माया १० रागे–बंधन विनानुं बंधन, ११ निंद्रा–दंड विनानो दंड, १२ परिग्रह–दुःख विनानुं नरक, १३ संतोष–विना सुखनुं सुख, स्त्री विनाकेदखाने खेदखानुं, १५ विवेक–विना मानें मान, १६ साधु–धन विनानुं दान

सोळ प्रकारना दुःखो–१ घरमां चालणे कुवो, २ दीकरो जुगारी, ३ घर आंगळ झाड, ४ पाडोशी चाडीयो, ५ वेद्य धणी, ६ निरधन धणी, ७ कुळमां कलेश, ८ कमाणी परदेश ९ खराब बोल, १० घणी दीकरीयो रांडेल, ११ अन्याय राजा, १२ शरीरे नहि सारुं, १३ लंपटपणुं, १४ घरनी स्त्री दगाबाज, १५ माथे रुण, १६ वस्तार घणो.

सत्तर प्रकार.

१७ प्रकारी पूजा–१ नीर, २ चंदन, ३ चूर्ण, ४ वस्त्र ५ पुष्प, ६ माळा, ७ वर्ण, ८ पुष्पगेह, ९ कुसुम, १० विलेपन ११ आभरण, १२ मंगळ, १३ धूप, १४ ध्वज, १५ गीतगान १६ नाट्य, १७ वाजींत्र

१ सुरभी गंधोदके प्रतिमाजीने स्नात्र प्रक्षालन करे

૨ ચંદન, કેસર મીલાવી પ્રતિમાજીને નવ અંગે તિલક કરે, ૩ ચૂર્ણ-સુગંધિ દ્રવ્ય તથા કુંકુમાદિકથી વાસક્ષેપ પૂજા કરે, ૪ પ્રતિમાજીને ઉત્તમોત્તમ વસ્ત્ર પહેરાવે, ૫ વિકસ્વર શુદ્ધ સુગંધિ પુષ્પ પ્રતિમાજીને ચડાવે, ૬ ઉત્તમ પ્રકારના પુષ્પોથી ગુંથેલી માળા પ્રતિમાજીને કંઠે ચડાવે, ૭ પાંચ વર્ણવાળા ફુલની પ્રતિમાજીને આંગી રચે, ૮ ફુલગૃહની રચના કરે, ૯ પાંચ પ્રકારના પુષ્પનો ઢગલો કરે, પ્રતિમાજી પાસે, ૧૦ કપૂર સેલ્હારસ, કૃષ્ણાગુરૂ દ્રવ્યોથી પ્રતિમાને વિલેપન કરે, ૧૧ મુકુટ, કુંડળ, કંદોરો કડા, કંઠી, બાજુબંધ, છત્રાદિક ધારણ કરે, (પહેરાવે), ૧૨ પાંચ વર્ણોવાળા અખંડિત અક્ષતવડે કરી અષ્ટમંગળ આલેખે, ૧૩ અગર કૃષ્ણાગુરૂ, આદિ સુગંધવર ધૂપ ઉખેવે, ૧૪ ધ્વજાનું આરોપણ કરે-ધ્વજા ચડાવે, ૧૫ ઉત્તરરાગવડે કરી પ્રતિમાજી આગળ આલાપ સહિત ગીતગાન કરે, ૧૬ પ્રતિમાજી પાસે નાના પ્રકારે નાટારંભ કરે, ૧૭ વિવિધ પ્રકારના શંખ પણવ ભેરી વાજીંત્રો વગાડે

સંજમના ૧૭ ભેદો-૫ આશ્રવવિરમણ, ૫ ઇંદ્રિયનિગ્રહ, ૪ કષાયજય, ૩ દંડ વિરતિ

શાસ્ત્રો-૧ બુદ્ધિશાસ્ત્ર, ૨ છંદશાસ્ત્ર, ૩ અલંકારશાસ્ત્ર, ૪ કાવ્ય, ૫ નાટક, ૬ વાદ ૭ વિદ્યા, ૮ વાસ્તુ, ૯ વિજ્ઞાન, ૧૦ કલા, ૧૧ કૃતશાસ્ત્ર ૧૨ કલ્પ, ૧૩ શિક્ષા, ૧૪ લક્ષણ,

૧૫ પુરાણુ, ૧૬ મંત્ર, ૧૭ સિદ્ધાંત

ભાવ શ્રાવકના ૧૭ લક્ષણો—૧ સ્ત્રીથી વૈરાગ્ય, ૨ ઈંદ્રિયોથી વૈરાગ્ય, ૩ ધનથી વૈરાગ્ય, ૪ સંસારથી વૈરાગ્ય, ૫ વિષયથી વૈરાગ્ય ૬ આરંભસ્વરૂપ જ્ઞાન, ૭ ઘરનો દુઃખરૂપ અનુભવ, ૮ ગાડરીઆ પ્રવાહનો ત્યાગ, ૯ સમ્યક દર્શન ધારણા, ૧૦ ધર્મમાં અશ્રેસરિપણું-આગમાનુસાર ધર્મમાં પ્રવર્તના, ૧૧ દાનાદિકમાં યથાશક્તિ પ્રવર્તના, ૧૨ વિધિમાર્ગમાં પ્રવર્તના, ૧૩ મધ્યસ્થવૃત્તિ, ૧૪ અરક્તદષ્ટિ, ૧૫ અસંબદ્ધ, ૧૬ પરહિતાર્થે અર્થ કામનો ત્યાગી, ૧૭ વેશ્યાવૃત્તિયે-ઘરવાસ

સત્તર પ્રકારે સંયમ-૧ પૃથ્વીકાય સંયમ, ૨ અપકાય સંયમ, ૩ તેઉકાય સંયમ, ૪ વાઉકાય સંયમ, ૫ વનસ્પતિકાય સંયમ, ૬ બેઈંદ્રિય સંયમ, ૭ તેઈંદ્રિય સંયમ, ૮ ચૌરિંદ્રિય સંયમ, ૯ પંચેંદ્રિય સંયમ, ૧૦ પ્રેક્ષ્ય જોવું સંયમ, ૧૧ ઉપેક્ષ્ય-ઉપેક્ષા કરવી સંયમ, ૧૨ પ્રમાર્જન સંયમ, ૧૩ અપહૃત્ય પરઠવવું સંયમ, ૧૪ મન સંયમ, ૧૫ વચનસંયમ, ૧૬ કાય સંયમ, ૧૭ ઉપકરણ સંયમ

જ્ઞાનાવર્ણિય કર્મ બાંધવાના ૧૭ પ્રકાર-૧ જ્ઞાનની આશાતના કરે, ૨ જ્ઞાની સાધુની આશાતના કરે, ૩ જ્ઞાન જ્ઞાનના ઉપકરણ પુસ્તક વિગેરેની આશાતના કરે, ૪ જ્ઞાન ભણેલાને ઓળવે, જેના પાસે ભણેલો હોય તેને ઉત્થાપે, ૫ જ્ઞાન તથા જ્ઞાનીનો મૂળથી વિનાશ કરે, ૬ જ્ઞાનજ્ઞાની પ્રત્યે પ્રદ્વેષ

મત્સર ધરે, ૭ જ્ઞાનીને ભણતા ગણતાં અંતરાય કરે, તથા અન્નપાણીનો અંતરાય કરે, ૮ જ્ઞાન, તથા જ્ઞાનીને ઉત્થાપે, ૯ જ્ઞાન તથા જ્ઞાનીનો અવર્ણવાદ બોલે, ૧૦ આચાર્ય ઉપાધ્યાયનો અવર્ણવાદ બોલે, અવિનય કરે, ૧૧ અકાલે સજ્ઝાય ધ્યાન કરે, ૧૨ કાળે સજ્ઝાયધ્યાન ન કરે, ૧૩ જીવોની હિંસા કરે, ૧૪ જૂઠું બોલે, ૧૫ ચોરી કરે, ૧૬ કુશીલિયાપણું ધારણ કરે, ૧૭ ગત્રિભોજનાદિક કર્મ કરે.

અઢાર પ્રકાર

૧૮ રાજા ઉપયોગી-૧ દ્વારપાલ, ૨ પુરોહિત, ૩ મંત્રી પતિ, ૪ ભાંડાગારિક, ૫ વ્યવસાયિક, ૬ મહાવર, ૭ હસ્તરક્ષ, ૮ પ્રધાન, ૯ શિક્ષકો, ૧૦ સમીપસ્થો, ૧૧ નયકૃત્ ૧૨ પુત્ર, ૧૩ દંડી, ૧૪ વિનયી, ૧૫ ગઢરક્ષક, ૧૬ ગૃહપતિ, ૧૭ પ્રચ્છય, ૧૮ શૂર

૧૮ વર્ણ-૧ કંદોઇ, ૨ કાછી, ૩ કુંભાર, ૪ માલી, ૫ મર્દનીયા, ૬ સૂત્રધાર ૭ ભેમાઇત, ૮ તંબોલી, ૯ સોનાર, ૧૦ ઘાંચી, ૧૧ છીપો, ૧૨ લુહાર, ૧૩ ચમાર, ૧૪ મોચી, ૧૫ સઇ, ૧૬ કલ્હાર પુનઃ ૧૮ વર્ણ-૧ વિપ્ર, ૨ ક્ષત્રિ, ૩ વૈશ્ય, ૪ શુદ્ર, ૯ નારૂ પ્રકારે કુલ ૧૮ વર્ણો જાણવા

૧૮ કુષ્ટ-૧ દાદ, ૨ મુનહ ૩ પામ, ૪ સેત, ૫ રંગત, ૬ અહિરી, ૭ ગલિત, ૮ તિલિયા, ૯ ખાંજણી, ૧૦ શામ,

૧૧ વિમેચી, ૧૨ બજાર, ૧૩ કાટણુ, ૧૪ મેઘનાદ, ૧૫ ગજચર્મ, ૧૬ મડલ, ૧૭ ઉંબર, ૧૮ ઉમરી

પૌષધના ૧૮ દોષો ટાળવા-૧ પૌષધમા વ્રત વિનાના બીજા શ્રાવકનુ પાણી પીવુ નહિ, ૨ પૌષધ નિમિત્તે સરસ આહાર લેવો નહિ, ૩ ઉતરવારણાને દિવસે વિવિધ પ્રકારની સામગ્રી મેળવવી નહિ, ૪ પોસહમા આગલે દિવસે દેહ નિમિત્તે શોભા કરવી નહિ ૫ પોસહ નિમિત્તે વસ્ત્રો ધોવરાવવા નહિ, ૬ પોસહ નિમિત્તે આભૂષણ ઘડાવવા નહિ ને પોસહમા આભૂષણ પેહેરવા નહિ, ૭ પોસહ નિમિત્તે વસ્ત્ર રગાવવા નહિ, ૮ પોસહમા શરીર ઉપરથી મેલ ઉતારવો નહિ, ૯ પોસહમા અકાલે શયન કરવુ નહિ નિદ્રા લેવી નહિ, રાત્રિને વિષે બીજે પોહોરે સથારા પોરિશી ભણાવવી ને નિદ્રા કરવી, ૧૦ પોસહમાહે સારી કે નઠારી સ્ત્રી સબધી કથા કરવી નહિ, ૧૧ પોસહમાહે આહારને સારો નઠારો કહેવો નહિ, ૧૨ પોસહમા સારી કે નઠારી રાજકથા કે યુદ્ધકથા કરવી નહિ, ૧૩ પોસહમા દેશ-કથા કરવી નહિ, ૧૪ પોસહમા પુન્જ્યા પ્રમાર્જ્યા વિના વડીનીતિ લઘુનીતિ પરઠવવી નહિ, ૧૫ પોસહમાહે કોઇની નિદા કરવી નહિ, ૧૬ પોસહમા (વગર પોસાતી) માતા પિતા ભાઈ પુત્ર સ્ત્રી વિગેરે સબધીઓ સાથે વાર્તા કરવી નહિ, ૧૭ પોસહમા ચોર સબધી વાત કરવી નહિ, ૧૮

નારૂ, ૧૧ ઘાચી, ૧૨ મોચી, ૧૩ ગાછા, ૧૪ છીપા, ૧૫ ઠઠારા ૧૬ વરાવ, ૧૭ દરજી, ૧૮ કૈવર્તક (ભીમ)

અબ્રહ્મચર્યના અઢાર ભેદ—ઔદારિક મૈથુન સેવન આશ્રીને ૧ મન, ૨ વચન ૩ કાયા એ ત્રણે કરી સેવવુ, સેવાવવુ, અને અનુમોદન કરવુ, ૯ ભાગા થાય છે, તેજ પ્રકારે વૈક્રિય મૈથુન સબંધિ ૯ ભાગા થવાથી અઢાર ભેદ થાય છે

સાધુના અઢાર પ્રકારના આચાર—૧ દયા ૨ સત્ય, ૩ અચૌર્ય, ૪ બ્રહ્મચર્ય, ૫ અપરિગ્રહ, ૬ પૃથ્વી દયા, ૭ અપકાય દયા, ૮ તેઉકાય દયા, ૯ વાઉકાય દયા, ૧૦ વનસ્પતિકાય દયા, ૧૧ ત્રસકાય દયા, ૧૨ રાત્રિભોજન ત્યાગ, ૧૩ અકલ્પનીય વસ્તુ ત્યાગ, ૧૪ ગૃહસ્થનુ ભાજન ત્યાગ, ૧૫ ગૃહસ્થને ઘરે વસવુ ત્યાગ, ૧૬ પલગ તળાઈ ત્યાગ, ૧૭ સ્નાન ત્યાગ, ૧૮ શરીર શોભા ત્યાગ

ચલાયમાન ચિત્તને અઢાર પ્રકારે સાધુસ્થિર કરે—૧ આજી વિકાનું કષ્ટ ઘણું ૨ વિષયસુખ મધુબિંદુ સમાન છે ૩ વિષય સેવનમા રોગોની ઉત્પત્તી ઘણીજ છે, ૪ સાધુપણામા સ્વલ્પજ દુ ખ છે ને સ્વલ્પ કાળ રહેનારૂ છુ, ૫ સાધુપણુ છોડે લોકમા હાસી થશે, ૬ વમન કરેલ વિષયને ફરીથી ગ્રહણુ ન કરાય, ૭ કુગતિનો બધ પડશે, ૮ ફરીથી સમ્યકત્વ શુદ્ધ ધર્મ હાથમા નહિ આવે, ૯ રોગ આવવાથી કોઈ સાર નહિ કરે, ૧૦ ગૃહસ્થાવાસ ચિંતાથી ભરેલો છે

૧૧ કષ્ટ રહિત દીક્ષા છે, ને ગ્રંહવાસ કષ્ટ સહિત છે, ૧૨ સસાર બધન છે, દીક્ષા-મોક્ષરૂપ છે, ૧૩ પાપી સસાર છે, ચારિત્ર પાપ રહિત છે, ૧૪ કામ ભોગનુ સુખ સામાન્ય સ્વલ્પજ છે, ૧૫ પુન્ય પાપનુ ફળ પ્રત્યક્ષ છે, ૧૬ મનુષ્યોના આયુષ્ય પાણીના પરપોટા જેવા છે, ૧૭ સસારમા કેવળ પાપકર્મ ઘણાજ છે, ૧૮ તેથી અનત સસાર વૃદ્ધિ પામશે, અનતા દુખો ભોગવ્યા વિના છુટકો નહિ થાય

૧૮ પ્રકારની લિપીયો-૧ હસલિપી, ૨ ભૂતલિપી, ૩ યક્ષલિપી, ૪ રાક્ષસલિપી, ૫ યાવનીલિપી, ૬ તુર્કીલિપી, ૭ કીરીલિપી ૮ દ્રાવિડીલિપી, ૯ સેધવીલિપી, ૧૦ માલવીલિપી, ૧૧ નડીલિપી, ૧૨ નાગરીલિપી, ૧૩ લાટીલિપી, ૧૪ ફારસીલિપી, ૧૫ અનિમિત્તિલિપી, ૧૬ ચાણાક્ષીલિપી, ૧૭ મૂળદેવીલિપી, ૧૮ ઉડ્ડીલિપી

દેશ વિદેશના ભેદથી બીજી અનેક લિપીયો કહેલી છે-૧ લાટી, ૨ ચોડી, ૩ ડાહલી, ૪ કાનડી, ૫ ગોર્જરી, ૬ સોરઠી, ૭ મરાઠી, ૮ કોકણી, ૯ ખુરસાણી, ૧૦ માગધી, ૧૧ સિંહલી, ૧૨ હાડી, ૧૩ કીરી, ૧૪ હમીરી, ૧૫ પરતિરિ, ૧૬ મસી, ૧૭ માલવી, ૧૮ મહાયોધિ

અઢાર પ્રકારના કરો (દાણો)-૧ દાણ, ૨ પુન્છ, ૩ હલ, ૪ મોલ, ૫ ભાગ, ૬ ભેટ, ૭ તલારક્ષ, ૮ વર્ધાપન, ૯ મત્તવરક, ૧૦ વલ, ૧૧ લળા, ૧૨ ચારિકા, ૧૩ ગઢ, ૧૪

વાડી, ૧૫ છત્ર, ૧૬ આલહણુ, ૧૭ ઘોટક, ૧૮ કુમારાદિ સુખભક્ષિકા

આવશ્યક સૂત્રે પણ-૧ ગો, ૨ મહિસુ, ૩ ઉક, ૪ સૂણ, ૫ છગલીણુ, ૬ તત્તોણુત, ૭ પલાલ, ૮ ભૂસ, ૯ કઠગાર, ૧૦ સીઉ, ૧૧ ખર, ૧૨ જઘાએ, ૧૩ બલિ, ૧૪ ભદ્દકરે, ૧૫ ઘએ, ૧૬ ચમ્મે, ૧૭ ચુ ૧૧કરે, ૧૮ ભણિએ

અઢાર હજાર શીલાગરથ-દશવિધ યતિધર્મ, પૃથ્વી કાય, અપૂકાય, તેઉકાય, વાઉકાય, વનસ્પતિકાય, બેઇદ્રિય, તેઇદ્રિય, ચૌરિદ્રિય, પંચેદ્રિય, અજીવ, એ દસને દસે ગુણુવાથી, ૧૦૦ થાય, ૧૦૦ ને પાચ ઇદ્રિયોયે ગુણુવાથી ૫૦૦ થાય, ૫૦૦ ને ચાર સજ્ઞાયે ગુણુવાથી ૨૦૦૦ થાય ૨૦૦૦ ને મન વચન કાયાયે ગુણુવાથી ૬૦૦૦ થાય, ૬૦૦૦ ને કરવુ કરાવવુ અનુમોદન કરવુ એ ત્રણે ગુણુવાથી ૧૮૦૦૦ થાય

ઓગણીશ પ્રકાર

કાઉસ્સગ્ગમા ૧૯ દોષ-૧ ઘોટકદોષ-ઘોડાની પેઠે એક પગે ઉભો રહે, ૨ લતાદોષ બળદના પેઠે શરીર ફેરવે, ૩ સ્થભદોષ-થાભના ભીંતનો કાઉસ્સગ્ગમા ટેકો દે, ૪ માલદોષ-ભીંતને માથુ લગાડી ઉભો રહે, ૫ ઉધીદોષ-અગુઠા ઉપર ખીજો પગ રાખે, ૬ નીગડદોષ-પગ પોહોળા રાખે, ૭ શબરીદોષ-સ્ત્રીના પેઠે ગુહ્યસ્થાન ઉપર હાથ રાખે, ૮ ખલીણુદોષ-ઘોડાની લગામના પેઠે ચરવળો રાખે, ૯ વધુદોષ-નવી

વહુના પેઠે નીચુ મોઢુ રાખે, ૧૦ લબુતરદોષ-નાભિ ઉપર ને ઢીંચણની નીચે વસ્ત્ર રાખે, ૧૧ સ્તનદોષ-સ્ત્રીના પેઠે શરીર ઢાંકીને બેસે, ૧૨ સયતીદોષ-સાધ્વીના પેઠે અગ્રો ઢાકીને બેસે, ૧૩ ભ્રમિતદોષ-ગણવા માટે આગળી ઉપર ગણે ફેરવે, ૧૪ વાયસદોષ-કાગડાના પેઠે ચક્ષુ ફેરવે, ૧૫ કપીત્થદોષ-વસ્ત્રસ કોચી બેસે, ૧૬ શીરકપદોષ-ભૂતની પેઠે માથુ હલાવે, ૧૭ મૂકદોષ-મુગાની પેઠે હું હુ કર્યા કરે, ૧૮ મદિરાદોષ-દારૂડીયાની પેઠે બડબડાટ કરે, ૧૯ પ્રેષ્ય-દોષ-વાદરાના પેઠે મોહુ હલાવી જ્યા ત્યા દેખ્યા કરે

જ્ઞાતાસૂત્રના ઓગણીશ અધ્યયનો-૧ મૃગાપુત્ર અધ્યયન, ૨ ધના સાર્થવાહ અધ્યયન, ૩ મોરડીના ઇંડાનુ અધ્યયન, ૪ કાચબાનુ અધ્યયન, ૫ થાવચ્ચાપુત્રનુ અધ્યયન, ૬ તુબડીનુ અધ્યયન, ૭ રોહિણીનુ અધ્યયન, ૮ મલ્લિનાથનુ અધ્યેયન, ૯ જિનઋષિ જિનપાલનુ અધ્યયન, ૧૦ ચદ્રમાનુ અધ્યયન, ૧૧ દવદતઋષિનુ અધ્યયન, ૧૨ સુબુદ્ધિ પ્રધાનનુ અધ્યયન, ૧૩ નદન મણિકારનુ અધ્યયન, ૧૪ તેતલી પ્રધાનનુ અધ્યયન, ૧૫ નદીવન ફળનુ અધ્યયન, ૧૬ દ્રૌપદીનું અધ્યયન, ૧૭ કાલીદીપક ઘોડાનુ અધ્યયન, ૧૮ સુસુમા મા દારિકાનુ અધ્યયન, ૧૯ પુડરીકનુ અધ્યયન

વીશ પ્રકાર.

રક્ત સ્ત્રીના ૨૦ ગુણો-૧ અર્થ-પૈસાને વિષે નિરપેક્ષી, ૨ દર્શને પ્રસન્ન, ૩ દર્શને રાજી, ૪ નહિ બોલાવે ખેદ

કરે, ૫ સખીજન પાસે ગુણગાનારી, ૬ દોષો ને ઢાકનારી, ૭ સન્મુખ રહેનારી, ૮ પાછળ સુનારી, ૯ પ્રથમ ઉઠનારી, ૧૦ મિત્રોને પૂજનારી, ૧૧ શત્રુ ઉપર દ્વેષ કરનારી, ૧૨ પરદેશ ભર્તાર જાય તો દુર્મનવાલી, ૧૩ પ્રથમ સુખ ધારણ કરનારી, ૧૪ પ્રથમ આલિંગન કરનારી, ૧૫ પ્રથમ ચુંબન કરનારી, ૧૬ સમાન સુખ દુઃખ જોનારી, ૧૭ સ્નેહવાળી ૧૮ હિતાર્થી ૧૯ સભોગાર્થી, ૨૦ સુખ આપનારી

વૃદ્ધ ચાણાકયે ૨૦ ગુણો–સિંહથી ૧, કુકુંટથી ૪, વાયસથી ૫, શ્વાનથી ૬, રાસભવી ૩, બગલાથી ૧, કુલ ૨૦

૨૦ વિહરમાન–૧ સીમંધર, ૨ યુગમંધર, ૩ બાહુ, ૪ સુબાહુ, એ ચાર તીર્થંકર સુદર્શન મેરૂને ચારે પાસે છે, ૫ સુજાત, ૬ સ્વયંપ્રભ, ૭ ઋષભાનન, ૮ અનંતવીર્ય, એ ચાર તિર્થંકર પૂર્વ ધાતકીખંડે વિજયમેરૂને ચારે પાસે છે, ૯ સુર, ૧૦ વિશાલ, ૧૧ વજ્રધર, ૧૨ ચંદ્રાનન, ૧૩ શશી બાહુ, ૧૪ ભુજંગ, ૧૫ ઇશ્વર, ૧૬ નેમિ, ૧૭ વીરસેન, ૧૮ મહાભદ્ર, ૧૯ દેવજસા, ૨૦ અનંતવીર્ય

સૂરપ્રભાદિ–૪ ચાર તિર્થંકર પશ્ચિમધાતકી ખંડે અચલમેરૂ ને ચારે પાસે છે એવં ૮ થી ૧૨,

ચંદ્રબાહુ આદિ–૪ તીર્થંકર, ૨ પૂર્વ પુષ્કરાર્ધ મંદિર મેરૂને ચારે પાસે છે, એવં ૧૨ થી ૧૬

વીરસેનાદિ-૪ તિર્થંકર પશ્ચિમ પુષ્કરાર્ધ વિદ્યુન્માલી મેરૂને ચારે પાને છે, એવ ૧૮ થી ૨૦

વીશ વિહરમાનના વિજયો-૧ પુષ્કલાવિજય ૨ વપ્ર વિજય, ૩ વચ્છ-વિજય, ૪ નલિનાવતી વિજય, ૫ પુષ્કલા, ૬ વપ્ર, ૭ વચ્છ, ૮ નલિનાવતિ, ૯ પુષ્કલા, ૧૦ વપ્ર, ૧૧ વચ્છ, ૧૨ નલિનાવતિ, ૧૩ પુષ્કલા, ૧૪ વપ્ર, ૧૫ વચ્છ, ૧૬ નલિનાવતિ, ૧૭ પુષ્કલા, ૧૮ વપ્ર, ૧૯ વચ્છ, ૨૦ નલિનાવતિ

૨૦ વિહરમાનની નગરીયો-૧ પુંડરિકિણી, ૨ વિજયા, ૩ સુસીમા, ૪ અયોધ્યા, ૫ પુંડરિકિણી, ૬ વિજયા, ૭ સુસીમા, ૮ અયોધ્યા, ૯ પુંડરિકિણી, ૧૦ વિજયા, ૧૧ સુસીમા, ૧૨ અયોધ્યા, ૧૩ પુંડરિકિણી, ૧૪ વિજયા, ૧૫ સુસીમા, ૧૬ અયોધ્યા,૧૭ પુંડરિકિણી, ૧૮ વિજયા, ૧૯સુસીમા, ૨૦અયોધ્યા

૨૦ વિહરમાનના પિતા-૧ શ્રેયાસ, ૨ સુદ્રઢ, ૩ સુગ્રીવ, ૪ નિસઢ, ૫ દેવસેન, ૬ મિત્રભૂ, ૭ કિર્તિરાજ ૮ મેઘરાજ, ૯ વિજય, ૧૦ શ્રીનાગ, ૧૧ પદ્મરથ, ૧૨ વાલ્મિક, ૧૩ દેવ નંદ, ૧૪ મહાબલ, ૧૫ ગજસેન, ૧૬ વીરરાજ, ૧૭ ભુમિપાલ, ૧૮ દેવરાજ, ૧૯ સર્વભૂતિ, ૨૦ રાજપાળ

૨૦ વિહરમાનની માતાઓ-૧ સત્યકી, ૨ સુતારા, ૩ વિજયા, ૪ ભૂનંદા, ૫ સેના, ૬ સુમંગલા, ૭ વીરસેના, ૮ મંગળા, ૯ વિજયા, ૧૦ ભદ્રા, ૧૧ સરસ્વતી, ૧૨ પદ્માવતી,

१३ रेणुका, १४ अहिमा, १५ जशा, १६ सेना, १७ भानुमती, १८ उचा, १९ गगा, २० कानिनिका

२० विहरमाननी स्त्रीयो—१ रुक्मिणी, २ प्रियमगला, ३ मोहिनी, ४ किपुषा, ५ जयसेना, ६ प्रियसेना, ७ जया ज्ञती, ८ विजयावती, ९ नंदिसेना, १० विमला, ११ विजया, १२ लीलावती, १३ सुगंधा, १४ गधसेना, १५ भद्रावती, १६ मोहिनी, १७ राजसेना, १८ सुरिकता, १९ पद्मावती, २० रत्नमाळा

२० विहरमानना लाञ्छनो—१ वृषभ, २ हस्ति, ३ हरिण, ४ मर्कट, ५ सूर्य, ६ चद्र, ७ सिह, ८ हस्ति, ९ चद्र, १० सूर्य, ११ शख १२ वृषभ, १३ पद्म, १४ पद्म, १५ चद्र, १६ सूर्य, १७ वृषभ, १८ हस्ति, १९ चद्र, २० स्वस्तिक

ए वीशे तिर्थंकरनो वर्ण सुवर्ण, ८४ लाख पूर्व वर्षना आयुष्यवाळा ५०० धनुष्यनी काया तथा एक एकना १० १० लाख लाख प्रमाण केवळज्ञानी

साधुने वीश प्रकारना दोषो—१ दोडादोड चाले, २ गुरुने पूछया विना चाले, ३ कयाइक पूजे पग कयाइक मांडे, ४ मर्यादाथी अधिक पाटपाटला वापरे, ५ गुरुना सामो बोले, ६ बहुश्रुतनो घात चितवे ७ मोटाना सामो बोले, ८ वारवार क्रोध करे, ९ गुणवतना पाछळ अवगुण बोले, १० निश्चय वचन बोले, ११ कलेश उत्पन्न करे, १२ शान्त थयेला

કલેશને ફરી જગાવે, ૧૩ અકાળે સજ્જાયધ્યાન કરે, ૧૪ સચિત્ત રજ ઉપર પૂજ્યા પ્રમાર્જ્યા વિના બેસે ઉઠે, ૧૫ ચોહાર રાત્રિ ગયા પછી લાબે સ્વરે બોલે, ૧૬ વારવાર તીર્થોમા કલેશ કરે ને સવ પ્રાણીઓનો ઘાત ચિંતવે, ૧૭ અસભ્ય બોલે, ૧૮ છકાયના જીવોને હણે, ૧૯ સવારનો આહાર સાજ સુધી ખાય, ૨૦ દોષિલો આહાર કરે

વીશ પ્રકારે દર્શનાવર્ણિય કર્મ બાંધે-૧ ચક્ષુનુ ખરાબ કરે, ૨ સમ્યકત્વ ધારી સાધુનુ ખરાબ કરે, ૩ કાન આખ નાક કાપે, ૪ પુસ્તકની આશાતના કરે, ૫ બીજા પાસે હુ ભણ્યો છુ, એમ કહે સાચાને ઓળવે, ૬ ચક્ષુનો મૂળથી નાશ કરે, ૭ બીજા સમકિતિ પ્રત્યે અપ્રિતિ રાખે, ૮ સાધુ સાધ્વીને આહાર પાણી આદિકનો અતરાય કરે, ભણતા અતરાય કરે ૯ સમ્યકત્વધારીની આશાતના ઘણી કરે, ૧૦ સમ્યકત્વધારીના દુષણો કાઢે, ૧૧ કાન કાતરે, ૧૨ આખ્યો ફોડે, ૧૩ નાક કાપે, ૧૪ જીભ છેદે, ૧૫ જીવની હિંસા કરે, ૧૬ અસત્ય બોલે, ૧૭ ચોરી કરે, ૧૮ કુશીલ આચરે, ૧૯ પરિગ્રહનુ પ્રમાણ નહિ કરે, ૨૦ રાત્રિભોજનને ત્યાગ નહિ કરે

એકવીશ પ્રકાર.

૨૧ પ્રકારી પૂજા—૧ નીર, ૨ ચદન, ૩ ભૂષણ ૪ પુષ્પ, ૬ વાસ, ૭ ધૂપ, ૮ દીપક, ૯ ફલ, ૧૦ નૈવેદ્ય, ૧૧ તંદુલ, ૧૨ પત્ર, ૧૩ પુગી, ૧૪ વારિ ૧૫ વસ્ત્ર, ૧૬ છત્ર, ૧૭

ચામર, ૧૮ વાજીંત્ર, ૧૯ નાટક, ૨૦ સ્તુતિ, ૨૧ કોષવૃદ્ધિ

સિદ્ધાચલના ૨૧ નામો—૧ વિમલગિરિ, ૨ મુક્તિનિલય, ૩ શત્રુંજય, ૪ સિદ્ધક્ષેત્ર, ૫ પુંડરીકગિરિ, ૬ શ્રી સિદ્ધ શેખર, ૭ સિદ્ધગિરિ, ૮ સિદ્ધરાજ, ૯ બાહુબલી ૧૦ મરૂદેવ, ૧૧ ભગીરથ, ૧૨ સહસ્રપત્ર, ૧૩ અષ્ટોત્તરશતકુટ, ૧૪ શતપત્ર, ૧૫ નગાધિરાજ, ૧૬ સહસકમલ, ૧૭ હ્ક, ૧૮ કોડિનિવાસ, ૧૯ લૌહિત્ય, ૨૦ તાલધ્વજ, ૨૧ કદંબગિરિ

શ્રાવકના ૨૧ ગુણો—૧ અક્ષુદ્ર, ૨ રૂપવત, ૩ પ્રકૃતિસૌમ્ય, ૪ લોકપ્રિય, ૫ અક્રુર ૬ ભીરૂ, ૭ અશઠ, ૮ સુદાક્ષિણ્ય વાન્, ૯ લજ્જાલુ, ૧૦ દયાલુ, ૧૧ મધ્યસ્થ સૌમ્યદ્રષ્ટિ, ૧૨ ગુણરાગી, ૧૩ સત્કથ, ૧૪ સુપક્ષયુક્ત, ૧૫ સુદીર્ઘદર્શી, ૧૬ વિશેષજ્ઞ, ૧૭ વૃદ્ધાનુગ, ૧૮ વિનીત, ૧૯ કૃતજ્ઞ, ૨૦ પરહિતાર્થકારી, ૨૧ લબ્ધલક્ષ

વિરક્ત સ્ત્રીના ૨૧ ગુણો—૧ વાંકુમુખ કરે, ૨ મોહું પ્રમાર્જે, ૩ બેઠી રહે, ૪ પ્રથમ સૂવે, ૫ પાછળ ઉઠે, ૬ પરાંમુખે સુવે, ૭ વચન માને નહિ, ૮ મિત્રોના ઉપર દ્વેષ કરે, ૯ શત્રુના ઉપર રાગ કરે તેને પૂજે, ૧૦ કહેલું રૂચે નહિ, ૧૧ કાંઈ કહેવાથી ક્રોધ કરે, ૧૨ બાહાર-ગામ જવાથી રાજી થાય, ૧૩ ધણીના દુષ્કૃતનું સ્મરણ કરે ૧૪ સુકૃતને વિસારે ૧૫ આપેલું માને નહિ ૧૬ દોષોને પ્રગટ કરે, ૧૭ ગુણોને ઢાંકે, ૧૮ સામુ ન જુવે, ૧૯ દુઃખને

વિષે ચોરચિત્ત વાળી થાય, ૨૦ પ્રતિકુલ બોલે, ૨૧ સબોગ વાછે નહિ

એકવીશ માહાન્ દોષો-૧ હસ્તકર્મ કરે, ૨ મૈથુન સેવે, ૩ રાત્રિભોજન કરે, ૪ આધાકર્મી આહાર લે ૫ રાજ-પિંડ આહાર લે, ૬ બેતાલીશ દોષિત આહાર લે, ૭ વારવાર પચ્ચખ્ખાણ ભાગે, ૮ છ માસમા બીજે જાય તો ૯ એક માસમા ત્રણ નદી ઉતરે તો, ૧૦ એક માસમા ત્રણ માયા સ્થાન કરે તો, ૧૧ શય્યાતરનો આહાર લે તો, ૧૨ જાણી બુજી પ્રાણાતિપાત સેવે તો ૧૩ જાણી બુજી મૃષાવાદ બોલે તો, ૧૪ જાણી બુજી અદત્તાદાન લે તો, ૧૫ સચિત્ત ઉપર બેસે તો ૧૬ કાચી માટી ઉપર બેસીને હાલે ચાલે તો, ૧૭ ઇંડાળો જાળા સહિત પાટ પાટલા વાપરે તો, ૧૮ મૂળકંદ સ્કંધ ત્વચા શાખા પલ્લવ પુલ ફળ બીજ હરીત્ વાપરે તો, ૧૯ એક વર્ષમા દસ નદી ઉતરે તો, ૨૦ એક વર્ષમા દસ દસ માયા સ્થાનક સેવે તો, ૨૧ સચિત્ત વસ્તુથી જેના હાથ, પગ ખરડાયેલા હોય તેના હાથથી આહારપાણી વિગેરે લે તો

શ્રાવકના એકવીશ ગુણો-૧ નવતત્વનો જાણ, ૨ ધર્મ કરણિમા તત્પર, ૩ ધર્મમા નિશ્ચલ, ૪ ધર્મમા શકારહિત, ૫ સુત્રના અર્થનો નિર્ણય કરનાર, ૬ અસ્થિ-હાડપીંજીમા ધર્મિષ્ઠ, ૭ આયુષ્ય અસ્થિર છે, ધર્મ સ્થિર છે એવી ચિત

વના કરનાર, ૮ સ્ફટિકરત્નના સમાન નિર્મલ-કુડ કપટ વર્જિત, ૯ નિરંતર ઘરના બારણા ઉઘાડા રાખનાર, ૧૦ એક માસમા પાચ પૌષધ કરનાર, ૧૧ જયા જાય ત્યા અપ્રીતિનુ કારણ ન થાય, ૧૨ લીધેલા વ્રતોને નિર્મળપણે પાળનાર, ૧૩ મુનિને શુદ્ધ વસ્તુ પાત્ર અન્નાદિકનુ દાન આપનાર, ૧૪ ધર્મનો ઉપદેશ કરનાર, ૧૫ સદા ત્રણ મનોરથ ચિંતવનાર, ૧૬ નિરંતર પાચે તીર્થના ગુણગ્રામ કરનાર, ૧૭ નવા નવા સૂત્ર સાસળનાર, ૧૮ નવીન ધર્મ ઉપાર્જન કરનારને મ્હાયદેનાર, ૧૯ બન્ને વખતના પડિક્કમણા કરનાર, ૨૦ સર્વ જીવના પર મૈત્રી ભાવના ધારણ કરનાર, ૨૧ શક્તિ અનુસારે તપસ્યા કરી, ભણવા ગણવામા ઉદ્યમ કરનાર

૨૧ પ્રકારના કનીષ્ટ શ્રાવકા-૧ ચાડીકરનાર, ૨ ચોરી કરનાર ૩ છળ કરનાર, ૪ અધર્મ કરનાર, ૫ અધમપણુ કરનાર, ૬ અવિનય કરનાર, ૭ અધિક બોલનાર ૮ અનાચારી, ૯ અન્યાયી, ૧૦ અધીરો, ૧૧ અધૂરો, ૧૨ નિસ્નેહિ, ૧૩ કુલક્ષણી ૧૪ કુબોલો, ૧૫ કુપાત્ર ૧૬ કુડાબોલો, ૧૭ કુશીલિયો, ૧૭ કુશાસની ૧૯ કુલખ પણ ૨૦ ભુડો, ૨૧ ભૂત જેવો

બાવીશ પ્રકાર

૨૨ દેશો-૧ અગ, ૨ વગ, ૩ કલિગ, ૪ ગૌડ, ૫ ચોડ, ૬ કર્ણાટ, ૭ લાટ, ૮ સૌરાષ્ટ્ર, ૯ કાશ્મીર, ૧૦ સૌવીર, ૧૧ આભીર, ૧૨ ચીણ, ૧૩ મહાચીણ, ૧૪ ગુર્જર, ૧૫

૧૫ ગાલ, ૧૬ શ્રીમાલ, ૧૭ નેપાલ ૧૮ જહાલ ૧૯ કૌશલ, ૨૦ માલવ, ૨૧ સિંહલ ૨૨ મરૂસ્થલ,

૨૨ અભક્ષ-૧ વડફળ ૨ પીપરફળ, ૩ ઉબરફળ, ૪ કઠુંબરફળ, ૫ ઠચુંબર ૬ માસ, ૭ મદ્ય, ૮ મધ, ૯ માખણુ ૧૦ વિષ, ૧૧ હિમ, ૧૨ કરગડા, ૧૩ કાચી માટી ૧૪ રાત્રિભોજન, ૧૫ બહુબીજ, ૧૬ અનંતકાય, ૧૭ બોળ અથાણું, ૧૮ ઘોલવડા, ૧૯ તુચ્છફળ, ૨૦ ચલિતરસ, ૨૧ અજાણ્યું ફળ, ૨૨ વત્યાક વિગેરે

૨૨ લક્ષણ-૧ સ્વર્ગલક્ષણ, ૨ પાતાલ લક્ષણ, ૩ તનુ લક્ષણ, ૪ વિદ્યા, ૫ વસ્તુ, ૬ વિનોદ, ૭ વાદ, ૮ કલા, ૯ ગીત, ૧૦ વૈદ્ય, ૧૧ નૃત્ય, ૧૨ રૂપ, ૧૩ ધર્મ, ૧૪ અર્થ, ૧૫ કામ, ૧૬ મોક્ષ, ૧૭ દેશ, ૧૮ પાત્ર, ૧૯ જ્યોતિષ, ૨૦ પક્ષિ, ૨૧ સર્વલક્ષણ, ૨૨ વૃદ્ધિલક્ષણ

૨૨ પરિષહ-૧ ક્ષુધા, ૨ તૃષા, ૩ શીત, ૪ ઉષ્ણ, ૫ ડાસ, ૬ વસ્ત્ર, ૭ અરતિ, ૮ સ્ત્રી, ૯ ભિક્ષા (ગોચરી) ૧૦ શય્યા ૧૧ આક્રોષ, ૧૨ વધ, ૧૩ યાચના, ૧૪ અલાભ. ૧૫ રોગ, ૧૬ તૃણસ્પર્શ, ૧૭ મળ, ૧૮ સત્કાર, ૧૯ પ્રજ્ઞા, અજ્ઞાન, ૨૧ સમ્યકત્વ, ૨૨ નૈષેધિકી

મહાન્ પુન્યે બાવીશ પદાર્થો મળે-૧ સુનામ, ૨ સુગામ, ૩ સુજાત, ૪ સુભ્રાત, ૫ સુતાત, ૬ ૭ સુવાત, ૮ સુકુલ, ૯ સુબળ, ૧૦ સુસ્ત્રી, ૧૧ સુપુત્ર, ૧૨ સુપાત્ર, ૧૩ સુક્ષેત્ર,

લાખ વર્ષનુ આતરૂ, ૨૦ વીશમા ને એકવીશમા તીર્થંકર વચ્ચે ૬ લાખ વર્ષનુ આતરૂ, ૨૧ એકવીશમા ને બાવીશમા તીર્થંકર વચ્ચે ૧૫ લાખ વર્ષનુ આતરૂ, ૨૨ બાવીશમા ને તેવીશમા તીર્થંકર વચ્ચે ૮૩ હજાર ૭૫૦ વર્ષનુ આતરૂ, ૨૩ તેવીશમા ને ચોવીશમા તીર્થંકર વચ્ચે, ૨૫૦ વર્ષનુ આતરૂ એક કોડી સાગરોપમમા ૪૨૦૦૦ હજાર વર્ષ ન્યૂન

શીઘ્રતાથી મોક્ષે જવાના ૨૩ ઉપાયો-૧ તીવ્ર તપ કરે તે શીઘ્ર મોક્ષે જાય, ૨ મોક્ષની ઇચ્છા રાખે તે શીઘ્ર મોક્ષે જાય, ૩ શુદ્ધ પ્રણામથી સૂત્ર સિદ્ધાંત સાભળે તે શીઘ્ર મોક્ષે જાય, ૪ શુદ્ધ મનથી નિર્મળ નવીન નવીન જ્ઞાન ભણે તે શીઘ્ર મોક્ષે જાય, ૫ પાચે ઇંદ્રિયોને-વિષયોને ત્યાગ કરે તે શીઘ્ર મોક્ષે જાય, ૬ ષટ્કાયના જીવની દયા પાળે તે શીઘ્ર મોક્ષે જાય, ૭ ભણેલા જ્ઞાનને વારવાર સભાળે તે શીઘ્ર મોક્ષે જાય, ૮ દેવની પૂજા ભકિત તથા સાધુસાધ્વીની સેવા કરે તે શીઘ્ર મોક્ષે જાય ૯ ત્રણ યોગથી નવકોટી શુદ્ધ પચ્ચખ્ખાણ કરે તે શીઘ્ર મોક્ષે જાય, ૧૦ ધર્મધ્યાન શ્રદ્ધા સહિત કરે તો શીઘ્ર મોક્ષે જાય, ૧૧ કષાયોનો ત્યાગ કરે તો શીઘ્ર મોક્ષે જાય, ૧૨ ક્ષમા ધારણ કરે તો શીઘ્ર મોક્ષે જાય ૧૩ દૂષણો લાગ્યા હોય તેનુ પ્રાયશ્ચિત્ત લે તો શીઘ્ર મોક્ષે જાય ૧૪ લીધેલા વ્રતોને નિર્મલતાથી પાલે તો શીઘ્ર મોક્ષે જાય, ૧૫ શુદ્ધ પ્રણામથી શીયલ પાલે તો શીઘ્ર મોક્ષે જાય, ૧૬ પાપરહિત વચનો બોલે તો શીઘ્ર મોક્ષે જાય ૧૭ એક

માસમા પાચ સાત પૌષધ કાયમ કરે તો શીઘ્ર મોક્ષે જાય, ૧૮ બે વખતના પ્રતિક્રમણ તથા નિરતર સમાયિક કરે તે શીઘ્ર મોક્ષે જાય, ૧૯ પાછલી રાત્રિયે ધર્મજાગરણ કરે તો શીઘ્ર મોક્ષે જાય, ૨૦ ધર્મધ્યાન શુકલધ્યાન ધારણ કરે તો શીઘ્ર મોક્ષે જાય, ૨૧ સયમ લઈ છેવટ સુધી પાળે તે શીઘ્ર મોક્ષે જાય, ૨૨ છેવટમા સથારો કરી અણુસણ કરે તો શીઘ્ર મોક્ષે જાય, ૨૩ પાચે તીર્થોની પૂજા સેવા ભકિત મન વચન કાયાયેં કરી કરે તો શીઘ્ર મોક્ષે જાય

ભાવ પૂજા ત્રેવીશ પ્રકારે–૧ કરૂણા ભાવ તે ન્હવણ ૨ જિનગુણ તે જલ, ૩ યતના તે સ્નાન, ૪ અગુચ્છો તે (નમૃતા) શરીર લુછણુ, ૫ ભક્તિ તે કેશર, ૬ શ્રદ્ધા તે વદન, ૭ ધ્યાન તે રગરોલ, ૮ તિલક તે શુદ્ધભાવ, ૯ સમાધિ તે પખાલ, ૧૦ ધર્મ તે અગલુછણા, ૧૧ સદ્ભાવ તે આભરણ, ૧૨ નવવિધ બ્રહ્મચર્ય તે નવ અગપૂજા, ૧૩ વિશુદ્ધ પચાચાર તે પુલપગર, ૧૪ જ્ઞાન તે દીપક ૧૫ નયોનુ ચિતવન તે ઘ્રતપૂર, ૧૬ તત્વ તે વિશાલ પાત્ર, ૧૭ સવરભાવ તે ધૂપ, ૧૮ જોગ તે કૃષ્ણાગુરૂ, ૧૯ અનુભવ તે શુદ્ધ વાસક્ષેપ, ૨૦ અષ્ટમદ ત્યાગ, તે અષ્ટમગળ ૨૧ સત્ય તે ઘટ, ૨૨ સુધર્મ તે આરતી મગળ દીવો, ૨૩ નિશલ્યપણુ તે તિલક દ્રવ્ય પૂજા તે ભાવ પૂજાના નિમિત્ત ભૂત છે, દ્રવ્ય પૂજા શિવાય ભાવ પૂજાની પ્રાપ્તિ થવી દુર્લભ

છે, માટે પ્રથમ દ્રવ્ય પૂજાથી અને પછી ભાવ પૂજાથી પર
આત્માનુ પૂજન કરનાર જીવ સ્વલ્પ સમયમા મુક્તિને મેળવે છે

ચોવીશ પ્રકાર

ચોવીશ તીર્થંકર મહારાજનો ગર્ભકાળ —

નામ	માસ	દિ	નામ	માસ	દિ
૧ આદિનાથજી	૯	૪	૧૩ વિમલનાથજી	૮	૨
૨ અજીતનાથજી,	૮	૨૫	૧૪ અનતનાથજી	૯	૬
૩ સભવનાથજી,	૯	૬	૧૫ ધર્મનાથજી,	૮	૨
૪ અભિનદનસ્વામી,	૮	૨૮	૧૬ શાન્તિનાથજી,	૯	૬
૫ સુમતિનાથજી,	૯	૬	૧૭ કુથુનાથજી,	૯	૫
૬ પદ્મપ્રભુજી,	૯	૬	૧૮ અરનાથજી,	૯	૮
૭ સુપાર્શ્વનાથજી,	૯	૧૯	૧૯ મલ્લિનાથજી,	૯	૭
૮ ચદ્રપ્રભુજી,	૯	૭	૨૦ મુનિસુવ્રતસ્વામી,	૯	૮
૯ સુવિધિનાથજી,	૮	૨૬	૨૧ નમિનાથજી,	૯	૮
૧૦ શીતલનાથજી,	૯	૬	૨૨ નેમનાથજી,	૯	૮
૧૧ શ્રેયાસનાથજી,	૯	૬	૨૩ પાર્શ્વનાથજી,	૯	૬
૧૨ વાસુપૂજ્યજી,	૮	૨૦	૨૪ મહાવીરસ્વામી,	૯	૭

ચોવિશ તીર્થંકરોના ભવો–૧ આદિનાથજીના ૧૩ ભવો, ૨ શાન્તિનાથજીના ૧૨ ભવો, ૩ નમિનાથજીના ૯ ભવો, ૪ નેમરાજીમતિના ૯ ભવો ૫ પાર્શ્વનાથજીના ૧૦ ભવો, ૬ મહાવીરસ્વામિના ૨૭ ભવો, ૭ બાકીના ૧૮ અઢાર તીર્થંકરોના ૩-૩ ભવો

અતીત ચોવિશી–૧ કેવલજ્ઞાની, ૨ નિર્વાણી, ૩ સાગરનાથ, ૪ મહાયશ, ૫ વિમલનાથ, ૬ સર્વાનુભૂતિ, ૭ શ્રીધરનાથ, ૮ શ્રીદત્તનાથ, ૯ શ્રીદામોદરનાથ, ૧૦ સુતેજનાથ, ૧૧ શ્રીસ્વામીનાથ, ૧૨ મુનિસુવ્રતસ્વામી, ૧૩ સુમતિનાથ, ૧૪ શિવગતિનાથ, ૧૫ અસ્તાગનાથ, ૧૬ નિમીશ્વરનાથ, ૧૭ અનિલનાથ, ૧૮ યશોધરનાથ, ૧૯ કૃતાર્થનાથ, ૨૦ સ્વામીનાથ, ૨૧ શુદ્ધમતિનાથ, ૨૨ શિવકરનાથ, ૨૩ સ્યંદનનાથ, ૨૪ સંપ્રતિનાથ

અનાગત ચોવિશી–૧ પદ્મનાભ, ૨ સુરદેવ, ૩ સુપાર્શ્વનાથ, ૪ સ્વયંપ્રભા, ૫ સર્વાનુભૂતિ, ૬ દેવશ્રુતનાગ, ૭ ઉદયનાથ, ૮ પેઢાલનાથ, ૯ પોટ્ટિલનાથ, ૧૦ શતકીર્તિ, ૧૧ સુવ્રતનાથ, ૧૨ અમમનાથ, ૧૩ નિષ્કષાયનાથ, ૧૪ નિષ્પુલાકનાથ, ૧૫ નિર્મમનાથ, ૧૬ ચિત્રગુપ્ત, ૧૭ સમાધિનાથ, ૧૮ સંવરનાથ, ૧૯ યશોધરનાથ, ૨૦ વિજયનાથ, ૨૧ મલ્લનાથ, ૨૨ દેવનાથ, ૨૩ અનંતવીર્ય, ૨૪ ભદ્રકૃતનાથ

વર્તમાન ચોવિશી–૧ ઋષભદેવ, ૨ અજિતનાથ, ૩ સંભવનાથ, ૪ અભિનંદનસ્વામી, ૫ સુમતિનાથ, ૬ પદ્મપ્રભસ્વામી, ૭ સુપાર્શ્વનાથ, ૮ ચંદ્રપ્રભુ, ૯ સુવિધિનાથ, ૧૦ શીતલનાથ, ૧૧ શ્રેયાંસનાથ, ૧૨ વાસુપૂજ્ય, ૧૩ વિમલનાથ, ૧૪ અનંતનાથ, ૧૫ ધર્મનાથ, ૧૬ શાંતિનાથ, ૧૭ કુંથુનાથ, ૧૮ અરનાથ, ૧૯ મલ્લિનાથ, ૨૦ મુનિસુવ્રતસ્વામી, ૨૧

નમિનાથ, ૨૨ નેમનાથ, ૨૩ પાર્શ્વનાથ, ૨૪ માહાવીરસ્વામી

વર્તમાન ચોવિશીના પિતાના નામો–૧ નાભિરાજા ૨ જિતશત્રુ, ૩ જિતારિ, ૪ સવર, ૫ મેઘ, ૬ ધર, ૭ પ્રતિષ્ટ, ૮ મહાસેન, ૯ સુગ્રીવ, ૧૦ દ્રઢરથ, ૧૧ વિષ્ણુ, ૧૨ વસુ પૂજ્ય, ૧૩ કૃતવર્મા, ૧૪ સિંહસેન, ૧૫ ભાનુ ૧૬ વિશ્વસેન, ૧૭ સુર, ૧૮ સુદર્શન ૧૯ કુભ, ૨૦ સુમિત્ર, ૨૧ વિજય ૨૨ સમુદ્રવિજય, ૨૩ અશ્વસેન, ૨૪ સિદ્ધાર્થ

વર્તમાન ચોવિશીના માતાના નામો–૧ મારૂદેવી, ૨ વિજયા, ૩ સેના, ૪ મિદ્ધાર્થા, ૫ મગલા, ૬ સુસીમા, ૭ પૃથ્વી, ૮ લક્ષ્મણુ, ૯ રામા, ૧૦ નદા, ૧૧ વિષ્ણુ, ૧૨ જયા, ૧૩ શામા, ૧૪ સુયશા, ૧૫ સુવ્રતા, ૧૬ અચિરા, ૧૭ શ્રી ૧૮ દેવી, ૧૯ પ્રભાવતી, ૨૦ પદ્મા, ૨૧ વપ્રા, ૨૨ શિવા, ૨૩ વામા ૨૪ ત્રિશલા

ચોવિશ તિર્થંકરોના યક્ષો–૧ ગોમુખ, ૨ મહાયક્ષ, ૩ ત્રિમુખ, ૪ યક્ષેશ, ૫ તુબરૂ ૬ કુસુમ ૭ માતગ, ૮ વિજય, ૯ અજિત, ૧૦ બ્રહ્મા, ૧૧ મનુજ, ૧૨ સુરકુમાર, ૧૩ ષણ્મુખ, ૧૪ પાતાલ, ૧૫ કિન્નર, ૧૬ ગરૂડ, ૧૭ ગધર્વ, ૧૮ યક્ષેદ્ર, ૧૯ કુબેર, ૨૦ વરૂણ, ૨૧ ભ્રુકુટી, ૨૨ ગોમેધ, ૨૩ પાર્શ્વ, ૨૪ માતગ

વિશેષમા–યક્ષેશ (ઇશ્વર), યમેટ (મનુજ–ઇશ્વર–મનુજે શ્વર), પાર્શ્વ (વામન)

ચોવિશ તિર્થંકરની શાસન દેવીયો–૧ ચક્રેશ્વરી (અપ્રતિચક્રા) ૨ અજિતા (અજિતબલા) ૩ દુરિતારિ, ૪ કાલી, ૫ માહાકાલી, ૬ અચ્યુતા, ૭ શાતા, ૮ જવાળા, (ભૃકુટી) ૯ સુતારિકા (સુતારા), ૧૦ અશોકા, ૧૧ શ્રીવત્સા (માનવી), ૧૨ ચંડા (પ્રવગ), ૧૩ વિજયા, ૧૪ અંકુશા, ૧૫ કંદર્પા (પન્નગા–પ્રજ્ઞપ્તિ) ૧૬ નિર્વાણી (નિર્વાણા), ૧૭ અચ્યુતા (બલા), ૧૮ ધારણી (ધરણપ્રિયા), ૧૯ વૈરોટયા, ૨૦ અછુપ્તા (નરદત્તા–દત્તા), ૨૧ ગાંધારી, ૨૨ અંબા (અંબિકા) ૨૩ પદ્માવતી, ૨૪ સિદ્ધાયિકા

ચોવિશ તિર્થંકરના લાછનો–૧ વૃષ, ૨ ગજ, ૩ અશ્વ, ૪ પ્લવગ, ૫ ક્રોચ, ૬ અબ્જ ૭ સ્વસ્તિક, ૮ શશી, ૯ મકર, ૧૦ શ્રીવત્સ, ૧૧ ખડ્ગી, ૧૨ મહિષ, ૧૩ શુકર, ૧૪ શ્યેન, ૧૫ વજ્ર, ૧૬ મૃગ, ૧૭ છાગ, ૧૮ નંદાવર્ત, ૧૯ ઘટ, ૨૦ કૂર્મ, ૨૧ નીલોત્પલ, ૨૨ શંખ ૨૩ ફણી, ૨૪ સિંહ

ચોવિશ તિર્થંકરના દેહમાન–૧–૫૦૦ ધ, ૨–૪૫૦ ધ, ૩–૪૦૦ ધ, ૪–૩૫૦ ધ, ૫–૩૦૦ ધ, ૬–૨૫૦ ધ, ૭–૨૦૦ ધ, ૮–૧૫૦ ધ, ૯–૧૦૦ ધ, ૧૦–૯૦ ધ, ૧૧–૮૦ ધ, ૧૨–૭૦ ધ, ૧૩–૬૦ ધ, ૧૪–૫૦ ધ, ૧૫–૪૫ ધ, ૧૬–૪૦ ધ, ૧૭–૩૫ ધ, ૧૮–૩૦ ધ, ૧૯–૨૫ ધ, ૨૦–૨૦ ધ, ૨૧–૧૫ ધ, ૨૨–૧૦ ધ, ૨૩–૯ હાથ, ૨૪–૭ હાથ

૨૪ તિર્થંકરોમા કેટલા ગાદિધરો હતા–૧૨ વાસુપૂજ્યજી, ૧૯ મહિલનાથજી, ૨૨ નેમનાથજી, ૨૩ પાર્શ્વનાથજી,

२४ माहावीरस्वामी ए पाचे राज्यगादी ग्रहण करेली नथी बाकीना १९ राज्यगादीधर हता तिथ्थो गालिय पयन्नो, २३ तिर्थंकरो पूर्वे माडलीक राजा हता ऋषभदेव चक्रवर्ती हता

चारित्र पाळता २४ बोल सदा पाळवा—१ पाच समिति त्रण गुप्ति सदा पालवी, २ देवगुरुनी आशातना टाळवी, ३ शीत उष्णता सहेवी, ४ एकातमा रहेवु, ५ उघाडे पगे चालवु, ६ लोच कराववो, ७ निरन्तर एक भक्त करवु, ८ भूमिशयन करवु, ९ आयबिलनो तप करवो, १० योगोद्वहन तप करवो, ११ परिसह २२ सहेवा, १२ रात्रिये चतुर्विध आहार त्याग करवो, १३ प्रमादनो परिहार करवो, १४ अप्रतिबद्ध विहार करवो, १५ परघर आहार पाणी प्रासुक वोहोरवा जवु, १६ असमजस वाणी बोलवी नहि, १७ लोकोना वचनो सहन करवा, १८ एक ठेकाणे रहेवु नहि, १९ क्षमाधारण करवी, २० बेवार पडिलेहण करवी, २१ गुरुना वचन सहन करवा, २२ निरन्तर सिद्धात भणवा, २३ गुरुकुल वासे वसवु, २४ पचमहाव्रत पालवा

चोविश प्रकारना शौर्य—१ शास्त्र शौर्य, २ प्रताप शौर्य, ३ स्थान शौर्य, ४ उद्यम शौर्य, ५ उदात्त शौर्य, ६ तेज शौर्य, ७ सग्राम शौर्य, ८ प्रतिपन्न शौर्य, ९ कुल शौर्य, १० विवेक शौर्य, ११ उद्भट शौर्य, १२ विद्या शौर्य, १३ सौभाग्य शौर्य, १४ कीर्ति शौर्य, १५ वास शौर्य,

૧૬ દાન શૌર્ય, ૧૭ વાદ શૌર્ય, ૧૮ તપ શૌર્ય, ૧૯ બુદ્ધિ શૌર્ય, ૨૦ વાક્ શૌર્ય, ૨૧ મૌન શૌર્ય, ૨૨ સત્ય શૌર્ય, ૨૩ જ્ઞાન શૌર્ય, ૨૪ મંત્ર શૌર્ય

અસતી સ્ત્રીના ૨૪ લક્ષણો-૧ બારણામા બેસનારી, ૨ પુશ્ચલી, ૩ સંગિની, ૪ ગોષ્ટજા, ૫ રાજમાર્ગ આશ્રિતા, ૬ પતિદ્વેષિણી, ૭ પતિકલહકારિણી, ૮ મૃતવધ્યા, ૯ જનસંકુલ સ્થાયિની, ૧૦ વિનોદ કારિણી, ૧૧ બહુ દેવતાર્ચિની ૧૨ ભોગાર્થિની, ૧૩ અતિમાનિની ૧૪ ત્યક્તલજ્જા, ૧૫ પર પ્રીતિરતા, ૧૬ વૃદ્ધ છતા ચંચલા, ૧૭ રાત્રિયે ભ્રમણશીલા, ૧૮ ખોટો તપ કરવાવાળી ૧૯ પાખંડી-લજ્જા કરવાવાળી, ૨૦ નિરંતર હાસ્ય કરવાવાળી, ૨૧ પ્રોષિતભર્તૃકા ૨૨ બહુ ભાષિણી, ૨૩ લોભાન્વિતા, ૨૪ ક્રીડા નષ્ટચર્યા

વર્તમાન ચોવીશ તીર્થંકરોના શરીરમાન ૧ તીર્થંકરની ૫૦૦ ધનુષ્યની કાયા, ૨ તીર્થંકરની ૪૫૦ ધનુષ્યની કાયા, ૩ તીર્થંકરની ૪૦૦ ધનુષ્યની કાયા, ૪ તીર્થંકરની ૩૫૦ ધનુષ્યની કાયા, ૫ તીર્થંકરની ૩૦૦ ધનુષ્યની કાયા, ૬ તીર્થંકરની ૨૫૦ ધનુષ્યની કાયા, ૭ તીર્થંકરની ૨૦૦ ધનુષ્યની કાયા, ૮ તીર્થંકરની ૧૫૦ ધનુષ્યની કાયા, ૯ તીર્થંકરની ૧૦૦ ધનુષ્યની કાયા, ૧૦ તીર્થંકરની ૯૦ ધનુષ્યની કાયા, ૧૧ તીર્થંકરની ૮૦ ધનુષ્યની કાયા, ૧૨ તીર્થંકરની ૭૦ ધનુષ્યની કાયા, ૧૩ તીર્થંકરની ૬૦ ધનુષ્યની કાયા,

१४ तीर्थंकरनी ५० धनुष्यनी काया, १५ तीर्थंकरनी ४५ धनुष्यनी काया, १६ तीर्थंकरनी ४० धनुष्यनी काया, १७ तीर्थंकरनी ३५ धनुष्यनी काया, १८ तीर्थंकरनी ३० धनुष्यनी काया, १९ तीर्थंकरनी २५ धनुष्यनी काया, २० तीर्थंकरनी २० धनुष्यनी काया, २१ तीर्थंकरनी १५ धनुष्यनी काया, २२ तीर्थंकरनी १० धनुष्यनी काया २३ तीर्थंकरनी ९ हाथनी काया, २४ तीर्थंकरनी ७ हाथनी काया

ચોવિશ દંડક–૧ સાત નારકીનો, ૧૦ દસ ભુવનપતિના ૫ સ્થાવરના પાચ ૩ વિકલેન્દ્રિયના ત્રણ ૧ તિર્યંચપચેંદ્રિયનો, ૧ મનુષ્યનો, ૧ વાણુવ્યંતરનો ૧ જ્યોતિષિનો, ૧ વૈમાનિકનો

ચોવિશ પ્રકાર જાણવા લાયક–૧ ભણવાગણવામા આળસ કરે તો જ્ઞાનની હાનિ, (બહુસૂત્રી અધ્યયનની સાક્ષી,) ૨ સાધુ સાધ્વીના દર્શન ન કરે તો સમ્યકત્વની હાનિ, (સોમિલ બ્રાહ્મણની સાક્ષિ,) ૩ કાલે પડિક્કમણ ન કરે તો વ્રત પ્રત્યાખ્યાનની હાનિ, (ઉત્તરાધ્યાન સૂત્રની સાક્ષી ૨૯ મે અધ્યયન,) ૪ સાધુસાધ્વી અન્યોઅન્ય વૈયાવચ્ચ ન કરે તો, તીર્થની હાનિ (ઠાણાગસૂત્રની સાક્ષી,) ૫ સારા આચાર તથા તપસ્યા કરવાનો ચોર હોય તો, દેવાદિકની ઉંચી પદ્વીની હાનિ, (ભગવતી પાચમા અધ્યયને બીજે ઉદ્દેશે,) ૬ કાઠિન્યપણુ તથા કાઠુચ્યપણું રાખે, તો શીતલતાની હાનિ, (સમવાયાગ

સૂત્રની સાક્ષી,) ૭ જયણારહિત ચાલે તો જીવદયાની હાનિ, (ઉત્તરાધ્યયન ૨૪ અધ્યયનની સાક્ષી,) ૮ તન, ધન, યૌવન, રૂપાદિકનો મદ કરે તો સારા કર્મની હાનિ, (પન્નવણાસૂત્રની સાક્ષી, ૯ મોટાનો વિનય ન કરે તો તીર્થંકરની આજ્ઞાની હાનિ, (વ્યવહારસૂત્રની સાક્ષી) ૧૦ ફડકપટ માયા પ્રપંચ કરે તો યશકીર્તિની હાનિ, (આચારંગસૂત્રની સાક્ષી) ૧૧ પાછલી રાત્રિયે ધર્મજાગરણ ન કરે તો ધર્મધ્યાનની હાનિ, (નિશિથ સૂત્રની સાક્ષી, ૧૨ કલેશ ક્રોધાદિક કષાય કરે તો સ્નેહ ભાવની હાનિ, ચેડા કોણિકના પેઠે (ભગવતીસૂત્રની સાક્ષી,) ૧૩ શોક, સંતાપ, ચિંતા, ઉચાટ, સંકલ્પ, વિકલ્પ, માયા યુક્ત મન કરે તો બુદ્ધિની હાનિ, (ભગુ પુરોહિતની સાક્ષી, ૧૪ સ્ત્રીનો મોહી-ઇચ્છક ને ગાનતાનનો રસીયો હોય, તેને બ્રહ્મચર્યનો તોટો (ઉત્તરાધ્યાયનસૂત્રની સાક્ષી,) ૧૫ સાધુ સાધ્વી, શ્રાવક-શ્રાવિકા, અરસપરસ પ્રેમ ન રાખે તો જૈન ધર્મમા હાનિ, શંખ પુષ્કલના પેઠે (ભગવતી સાક્ષી) ૧૬ સુપાત્રને ઉલ્લાસથી દાન ન આપે તો પુન્યપ્રકૃતિની હાનિ, (કપિલાદાસીની સાક્ષી), ૧૭ ગ્રામાનુગ્રામ સાધુ વિહાર કરે નહિ તો ધર્મકથાની હાનિ, (સેલકરાજર્ષિની સાક્ષી,) ૧૮ ઇંદ્રિયોને જીતે નહિ, જ્ઞાન ભણે નહિ, ધર્મ કરે નહિ તેને જૈન શાસનમા ઉન્નત્તિની હાનિ, (સમાચારીની સાક્ષી,) ૧૯ વ્રત પ્રત્યાખ્યાનમાં દોષો લગાવે, આલોચના ન લે, નિંદે નહિ, તપસ્યા ન કરે, પ્રાયશ્ચિત્ત ન લે, તેના મોક્ષના સુખની

હાનિ, (પાર્શ્વનાથજીની ૨૫૯ સાધ્વીની સાક્ષી.)૨૦ અરિહંતના અરિહંત ભાષિત ધર્મના અરિહંતની મૂર્તિના પાયે તીર્થા દિકના અવર્ણવાદ બોલે તેને સત્ય ધર્મની પ્રાપ્તિની હાનિ (ઠાણાંગસૂત્રની સાક્ષી,) ૨૧ સદ્ગુરૂનું વચન માને નહિ તો ઉંચી ગતિની હાનિ, (બ્રહ્મ૦ત્ત ચક્રવર્ત્તિની સાક્ષી,) ૨૨ દેવ ગુરૂની આજ્ઞા ઉલ્લંઘન કરે તો તેને આરાધકપણાની હાનિ, (સુકુમાલિકા ફફ દક વિગેરે સાક્ષી,) ૨૩ ભગવાનના વચનો ઉથાપે અન્ય વચન કહે તો સમ્યકત્વ સદ્ગતિની હાનિ, (જમાલીની સાક્ષી,) ૨૪ તીર્થંકર મહારાજની પ્રતિમા, તેના વચન, તેનો માર્ગ, તેનુ તીર્થ વિગેરે ઉથાપન કરે તો અનંતકાળ સુધી સુખની હાનિ, (અનેક સૂત્ર સિદ્ધાંતો સાક્ષી)

૨૫ ક્રિયા-૧ શરીરે કરી જે વ્યાપારરૂપ ક્રિયા કરીયે તે કાયિકીક્રિયા, ૨ ઉખલ મૂશલ ઘંટી પ્રમુખ અધિકરણ મેળવી મૂકીયે તે અધિકરણ ક્રિયા, ૩ જીવ અજીવ ઉપર જે પ્રદ્વેષ કરીયે તે પ્રાદ્વેષિકી ક્રિયા, ૪ સ્વજીવ પરજીવ ઉપર જે તાપ કરીયે તે પારિતાપિની ક્રિયા, ૫ કૃષિકર્માદિક જે માહા આરંભ કરીયે તે આરંભિકી ક્રિયા, ૬ કણાદિકનો જે સગ્રહ પરિગ્રહ કરીયે તે પારિગ્રાહિકી ક્રિયા, ૭ માયા કપટ પ્રપંચ કરી પરવચનથી જે જીવિયે તે માયાપ્રત્યયિકીક્રિયા, ૮ સિદ્ધાંતના વચનને પોતાની બુદ્ધિથી જે વધારે ઓછા કરીયે તે મિથ્યાદર્શન પ્રત્યયિકી ક્રિયા, ૯ જીવ અજીવ સંબંધિ જે નિવૃત્તિ પ્રત્યાખ્યાન ન કરીયે તે પ્રત્ય

ખ્યાનિકી ક્રિયા, ૧૦ જે ગવાદિક દેખી પ્રશ સા કરીયે અથવા જેવા જઇયે તે દ્રષ્ટિકી ક્રિયા, ૧૧ હાથથી જીવ અજીવ ફરસી રાગદ્વેષ કરીયે તે સ્પૃષ્ટિકી ક્રિયા, ૧૨ જીવ અજીવ આશ્રિ કર્મ બાધિયે તે પ્રાતિતીકી ક્રિયા, ૧૩ આપણી વસ્તુ દેખી કોઇ લોક વખાણે હર્ષ કરે અથવા ઘી તેલ પાણી પ્રમુખ ભાજનમા જીવ પડે તે સામતોપનિપાતિકી ક્રિયા, ૧૪ રાજાદિકને આદેશે યત્ર શાસ્રને આકર્ષણે કરી નીપજે તે નૈશસ્રિકી ક્રિયા, ૧૫ શ્વાન સિંચાણા મૂકી સસલાદિકને મારીયે અગર અજીવ શસ્રાદિકે મારીયે તે સ્વહસ્તિકી ક્રિયા, ૧૬ સ્વેચ્છાથે જીવ અજીવને આદેશ કરવાથી અગર જીવ અજીવ હણાવીયે તે આજ્ઞાપનકી ક્રિયા, ૧૭ દુષ્ટ બુદ્ધિથી શસ્રવડે કરી જીવ અજીવને વિદારણ કરીયે કરાવીયે તે વિદારિણીકી ક્રિયા, ૧૮ અનાભોગે શૂન્ય ચિત્તે અણશોધ્યે અણપુજે કોઇ વસ્તુ લેતા મૂકતા પાપ લાગે તે અનાભોગિકી ક્રિયા, ૧૯ જે ઇહલોક પરલોક વિરૂદ્ધ કર્મ કરીયે તે અણવક ખ–પ્રત્યયિકીકીયા, ૨૦ અન્ય કુભાર લુવાર વણકર પાસે કરાવીયે તે અન્યાપ્રાયોગીકી ક્રિયા, ૨૧ આઠ કર્મને મેળવે કરી જે ક્રિયા નીપજે તે સામુદાયિકી ક્રિયા, ૨૨ માયા લોભ આશ્રિને કરે તે પ્રેમકી ક્રિયા, ૨૩ ક્રોધ–માન દ્વેષે કરી જે કરે તે દ્વેષિકી ક્રિયા, ૨૪ માર્ગે જતા આવતા જે લાગે તે ઇર્યાવાહિકી ક્રિયા, ૨૫ મન વચન કાયાના વિરૂપ વ્યાપારે

વાથી, ૫ જીવને જુઠા કલંકો શાથી આવે ? ઉત્તર-પૂર્વભવે વારવાર કલેશ કરવાથી, તથા બીજાને જૂઠા કલંક આપવાથી, ૬ આ જીવનુ બોલેલુ વચન કોઈને કેમ ગમે નહિ ? ઉત્તર-પુર્વે પોતનુ વચન સ્થાપન કરવાથી, અને સામાનુ વચન ઉત્થાપન કરવાથી, ૭ આ જીવને કીર્ત્તિની પ્રશસા કેમ મળે નહિ ? ઉત્તર-પૂર્વે જાતિનો અહકાર કરવાથી, ૮ જીવને બહુ ક્રોધ શા કારણથી ઉત્પન્ન થાય છે ? ઉત્તર-પૂર્વે બહુજ લોભ કરેલો છે તે કારણથી, ૯ આ જીવને સસારનુ પરિભ્રમણ કેમ મટયુ નહિ ? ઉત્તર-દેવગુરૂ ધર્મની પૂજા પ્રશસાની ઘણી વિરાધના કરી તેથી ૧૦ જીવને દેશ પરદેશ જાતા લાભ કેમ મળતો નથી ? ઉત્તર-પૂર્વે પોતે દાન કરેલ નથી, ને દેતાને વારેલ છે, અતરાય બાધવાથી ૧૧ આ જીવ પાચે ઇંદ્રિયોથી હીન કેમ થયો ? ઉત્તર-પૂર્વભવે ગાજર મૂળા કાદા શકરીયા વેગણ આદિ અનતકાય અભક્ષ્ય વસ્તુનો આહાર કરવાથી, ૧૨ જીવ પુરૂષ થઇને સ્રીના જેવા આચરણવાળો કેમ થાય છે ? ઉત્તર-પૂર્વે ઘણીજ માયા કરી કપટ કેળવવાથી, ૧૩ જીવ પચેદ્રિયનો વિયેગી કેમ થાય છે ? ઉત્તર-પૂર્વભવે ઘણી વનસ્પતિનુ છેદન ભેદન કરવાથી, ૧૪ આ જીવને ઘણી નિદ્રા આવે તેનુ શુ કારણુ ? ઉત્તર-પાપ કર્મના ઉદયથી, ઘણા પ્રકારના દારૂ આદિકનો તથા ભાગ વિગેરેનો નિસો કરવાથી ૧૫ આ જીવનુ શરીર સારૂ નહિ રહે તેનુ શુ કારણુ ? ઉત્તર-પૂર્વે ઘણા જીવોનો સહાર કરેલો છે તેથી,

૧૬ જીવ લુલો પાગળો મુગો કુઠો કેમ થાય? ઉત્તર-પૂર્વભવે જીવોને બહુજ કુટયા પીટયા હોય તેથી, ૧૭ જીવને રોષ ઘણો આવે છે તેનુ શુ કારણ? ઉત્તર-પૂર્વભવે કાચા કુપલાને ઘણા પ્રકારે તોડવા ફોડવાથી, ૧૮ જીવને તપસ્યા ઉદય નહિ આવે તેનુ શુ કારણ? ઉત્તર-પૂર્વભવે પોતે તપસ્યા કરી નહિ, અને બીજાને કરવા નહિ દીધી તે અ તરાયથી, ૧૯ જીવને પુત્ર સ્ત્રી ધન કાર્યપણ મળતા નથી, ને મળે તો ગમતા નથી તેનુ શુ કારણ? ઉત્તર-પૂર્વભવે દાન શીયલ તપ ભાવના ચાર પ્રકારનો ધર્મ નહિ પાળવાથી, ૨૦ જીવને શિક્ષા સારી ન લાગે તેનુ શુ કારણ? ઉત્તર-પૂર્વભવે આર્ત્તધ્યાન રૌદ્રધ્યાન કરવાથી, ૨૧ જીવને યુવાન અવસ્થામા દયાના પરિણામ નહિ થાય, તેનુ શુ કારણ? ઉત્તર-ઘણા પ્રકારના મેલા મ ત્રત ત્રાદિક પૂર્વ ભવે કરવાથી, ૨૨ યુવાન અવસ્થામા વિધવાપણું પ્રાપ્ત થાય તેનું શું કારણ? ઉત્તર-પૂર્વભવે શીયલને ખ ડન કરવાથી તથા ઘણા વૃક્ષોને જડ મૂળમાથી ઉખેડી નાખવાથી, ૨૩ જીવને ઘર કુટુ બનુ સુખ નહિ તેનુ શુ કારણ? ઉત્તર-પશુપક્ષિયોના બાળબચ્ચાને દુધ પાન સ્તનપાન કરવા નહિ આપેલ, અ તરાય પાડેલ તેથી, ૨૪ જીવકાણો કેમ થયો? ઉત્તર-પૂર્વભવે ઘણા ફળ ફુલોને વીંધવાથી, ૨૫ જીવ આંધળો કેમ થયો? ઉત્તર-પૂર્વભવે દેખતા છતા પણ ધાન્યમા જીવોને પીસી નાખ્યા તેથી, ૨૬ જીવ દુ ખીયો અપુત્રિયો કેમ થયો?

ઉત્તર-પૂર્વભવે બહુજ ખરાબ થઇ અણદીઠી અણુમાભલી લોકોની જુઠી વાતો કરી સાભળીને

સત્તાવીશ પ્રકાર.

નક્ષત્રો ૨૭-૧ અશ્વિની, ૨ ભરણી, ૩ કૃત્તિકા, ૪ રોહિણી, ૫ મૃગશીર્ષ, ૬ આદ્રા, ૭ પુનર્વસુ, ૮ પુષ્ય, ૯ અશ્લેષા, ૧૦ મઘા, ૧૧ પૂર્વાફાલ્ગુની, ૧૨ ઉત્તરા ફાલ્ગુની, ૧૩ હસ્ત, ૧૪ ચિત્રા, ૧૫ સ્વાતિ, ૧૬ વિશાખા, ૧૭ અનુરાધા, ૧૮ જ્યેષ્ઠા, ૧૯ મૂળ, ૨૦ પૂર્વાષાઢા, ૨૧ ઉત્તરાષાઢા, ૨૨ શ્રવણ (અભિજિત), ૨૩ ધનિષ્ઠા ૨૪ શતતારા ૨૫ પૂર્વાભાદ્રપદ ૨૬ ઉત્તરા ભાદ્રપદ, ૨૭ રેવતી

યોગો ૨૭-૧ વિષ્કુંભ, ૨ પ્રીતિયોગ, ૩ આયુષ્માન, ૪ સૌભાગ્ય (સૌમ્ય), ૫ શોભન, ૬ અતિગંડ, ૭ સુકર્મા, ૮ ધૃતિ, ૯ શૂળ, ૧૦ ગંડ, ૧૧ વૃદ્ધિ, ૧૨ ધ્રુવ, ૧૩ વ્યાઘાત, ૧૪ હર્ષણ, ૧૫ વજ્ર, ૧૬ સિદ્ધિ, ૧૭ વ્યતિપાત, ૧૮ વરીયાન્ ૧૯ પરીઘ, ૨૦ શિવ, ૨૧ સિદ્ધ, ૨૨ સાધ્ય, ૨૩ શુભ, ૨૪ શુકલ, ૨૫ બ્રહ્મા, ૨૬ ઐંદ્ર, ૨૭ વધૃતિ

સાધુના ૨૭ ગુણો-૧ પ્રાણાતિપાત ૨ મૃષાવાદ, ૩ અદત્તાદાન, ૪ મૈથુન ૫ પરિગ્રહ, ૬ રાત્રિભોજન એ છને ત્યાગ કરવા રૂપ ૬ વ્રત, ૭ પૃથ્વી, ૮ અપ, ૯ તેઉ, ૧૦ વાઉ ૧૧ વનસ્પતિ, ૧૨ ત્રસકાય એ છ કાયની રક્ષા કરવા રૂપ ૬ વ્રત, ૧૩ સ્પર્શેંદ્રિય, ૧૪ રસેંદ્રિય, ૧૫ ઘ્રાણેંદ્રિય, ૧૬

ચક્ષુઇંદ્રિય, ૧૭ શ્રોતેંદ્રિય, ૧૮ લોભ એ છનો નિગ્રહ કરવો, ૧૯ ક્ષમા, ૨૦ ભાવના શુદ્ધિ, ૨૧ પડિલેહણ કરવામા શુદ્ધિ, ૨૨ સયમયોગ યુક્ત રેહેવુ, ૨૩ અકુશળ મન, ૨૪ અકુશળ વચન ૨૫ અકુશલ કાયાનો નરોધ કરવો, ૨૬ શીતાદિક પીડાને સહન કરવી, ૨૭ મરણાંત ઉપસર્ગ સહન કરવા ઇતિ ૨૭ ગુણો

૨૭ વકારથી શોભિત નગર-૧ વાપી, ૨ વપ્ર, ૩ વિહાર, ૪ વર્ણ, ૫ વનિતા, ૬ વાગ્મી, ૭ વન, ૮ વાટિકા, ૯ વૈદ્ય, ૧૦ બ્રાહ્મણ, ૧૧ વેશ્મ, ૧૨ વાદિ, ૧૩ વિબુધા, ૧૪ વેશ્યા, ૧૫ વણિક, ૧૬ વાહિની, ૧૭ વિદ્યા, ૧૮ વીર, ૧૯ વિવેક, ૨૦ વિત્ત, ૨૧ વિનય, ૨૨ વાચયમા, ૨૩ વલ્લિકા, ૨૪ વસ્ત્ર, ૨૫ વારણ, ૨૬ વાજિ, ૨૭ વેસર

અઠ્ઠાવીશ પ્રકાર.

મોહની કર્મની ૨૮ પ્રકૃતિ-૧ અનતાનુબધિ ક્રોધ, ૨ અનતાનુબધિમાન, ૩ અનતાનુબધિમાયા, ૪ અનતાનુબધિ લોભ, ૫ અપ્રત્યાખ્યાની ક્રોધ, ૬ અપ્રત્યાખ્યાની માન, ૭ અપ્રત્યાખ્યાની માયા, ૮ અપ્રત્યાખ્યાની લોભ, ૯ પ્રત્યાખ્યાની ક્રોધ, ૧૦ પ્રત્યાખ્યાની માન, ૧૧ પ્રત્યાખ્યાની માયા, ૧૨ પ્રત્યાખ્યાની લોભ, ૧૩ સજ્વલન ક્રોધ, ૧૪ સજ્વલન માન, ૧૫ સજ્વલન માયા, ૧૬ સજ્વલન લોભ, ૧૭ હાસ્ય, ૧૮ રતિ, ૧૯ અરતિ, ૨૦ ભય, ૨૧

સૈન્યને ચૂરે તે પુલાક, ૨૮ તે અમૃતાશિવ

અઠ્યાવીશ પ્રકારની ઉપમા–૧ સૂર્યની ઉપમા, ૨ અગ્નિની ઉપમા, ૩ સમુદ્રની ઉપમા, ૪ દેવતાઓમા ઇંદ્ર મોટો, ૫ પર્વતોમા મેરૂપર્વત મોટો, ૬ લબાઈમા નિષધપર્વત મોટો, ૭ ગોળ પર્વતમા રૂચકપર્વત મોટો, ૮ વૃક્ષમા કલ્પવૃક્ષ માહાન્, ૯ વનમા નદનવન, ૧૦ શબ્દમા મેઘશબ્દ, ૧૧ ગ્રહ નક્ષત્રોમા ચદ્ર, ૧૨ સુગધમા બાવનાચદન ૧૩ સમુદ્રમા સ્વયભૂરમણ, ૧૪ નાગકુમારમા ધરણેદ્ર, ૧૫ રસમા શેલડીનો રસ, ૧૬ હસ્તિમા ઐરાવત, ૧૭ સિહમા કેસરિ સિહ, ૧૮ નદીમા ગગા, ૧૯ પખીમા ગરૂડ ૨૦ સુધમા વાસુદેવ, ૨૧ ફુલોમા કમળ, ૨૨ દાનમા અભયદાન ૨૩ રાજામા ચક્રવર્ત્તી, ૨૪ ભાષામા સત્યભાષા પાપ રહિત, ૨૫ તપસ્યામા શીયલ તપસ્યા, ૨૬ દેવની સ્થિતિમા સર્વાર્થસિદ્ધન ૨૭ સભામા સુધર્મા, ૨૮ ધર્મમા મુક્તિ મોટી, તેમ ભગવત તમામમા મોટા છે

ઓગણત્રીશ પ્રકાર

૨૯ ભેદ પાપ શ્રુતના–૧ નિમિત્તશાસ્ત્રવિદ્ય, ૨ સ્વર, ૩ અતરિક્ષ, ૪ ભૌમ ૫ અગ ૬ વ્યજન, ૭ ઉત્પાત ૮ લક્ષણ, એ આઠને સૂત્ર વૃત્તિ વાર્તિકથી ત્રણ ગણા કરવાથી, ૨૪ ભેદ થાય, ૨૫ ગાધર્વ, ૨૬ નાટ્ય, ૨૭ વાસ્તુ, વિદ્યા, ૨૮ આયુર્વેદ, ૨૯ ધનુર્વેદ

૨૯ દ્વારો–૧ નામ, ૨ લેશ્યા, ૩ શરીર, ૪ અવગાહના, ૫ સઘયણ, ૬ સજ્ઞા, ૭ સઠાણ, ૮ કષાય, ૯ ઇંદ્રિય ૧૦ સમુદ્‌ઘાત, ૧૧ દ્રષ્ટિ, ૧૨ દર્શન, ૧૩ જ્ઞાન, ૧૪ જોગ, ૧૫ ઉપયોગ, ૧૬ જીવને ઉપજવાના કાલ સખ્યાનું દ્વાર, ૧૮ આયુદ્વાર, ૧૯ પર્યાપ્તદ્વાર, ૨૦ આહારદ્વાર, ૨૧ ગતાગતિદ્વાર, ૨૨ વેદદ્વાર, ૨૩ ભુવનદ્વાર, ૨૪ પ્રાણદ્વાર, ૨૫ સપદાદ્વાર, ૨૬ ધર્મદ્વાર, ૨૭ યોનિદ્વાર, ૨૮ કુલકોડીદ્વાર, ૨૯ અલ્પબહુત્વદ્વાર

ઓગણત્રીશ પ્રકારના મૂર્ખાઓ–૧ ભુખ લાગ્યા વિના ખાય તે મૂર્ખ, ૨ અજીર્ણ છતા ખાય તે મૂર્ખ, ૩ ઘણી નિદ્રા કરે તે મૂર્ખ, ૪ ઘણુ ચાલે તે મૂર્ખ, ૫ ઘણીવાર સુધી પગ ઉપર ભારદઇને બેસે તે મૂર્ખ, ૬ વડીનીતિ લઘુનીતિની ટેવ છોડે તે મૂર્ખ, ૭ નીચના મસ્તક ઉપર પગ મૂકીને સુવે તે મૂર્ખ, ૮ આખી રાત્રી સ્રીના સાથે વિષય સેવન કરે તે મૂર્ખ, ૯ સોળ વર્ષની ઉમ્મર થયા વિના મૈથુન સેવે તે મૂર્ખ, ૧૦ વૃદ્ધા અવસ્થામા પાણિગ્રહણ કરે–પરણે તે મૂર્ખ, ૧૧ ચિંતા દૂર થયા પછી વિવાદ કરે તે મૂર્ખ, ૧૨ હજામત કરાવતા વાત કરે તે મૂર્ખ, ૧૩ અજાણ્યા માણસના સાથે રસ્તામા ચાલે તે મૂર્ખ, ૧૪ પચ્ચખ્ખાણ લઇને યાદ કરે નહિ તે મૂર્ખ, ૧૫ ધનવત તથા પડિતના જોડે લડાઈ કરે તે મૂર્ખ, ૧૬ તપસ્વીના સાથે વાદ કરે તે મૂર્ખ, ૧૭ પરના પાસે રૂપ–બળ–ધન–ઐશ્વર્ય–વિદ્યા દેખીને હર્ષ

કરે, તેમજ ઇર્ષ્યા કરે તે મૂર્ખ, ૧૮ વૈદ્યને મળીને રોગનું નિદાન કર્યા છતા ઔષધ ન ખાય તે મૂર્ખ, ૧૯ પડિત જ્ઞાની મળ્યા છતા પણ મનનો સશય ન ટાળે તે મૂર્ખ, ૨૦ પાણી પીતા હસે તે મૂર્ખ, ૨૧ દરિદ્ર અવસ્થા પ્રાપ્ત થયા છતા મોટી મોટી ઈચ્છાઓ ધનવાન થવાની રાખે તે મૂર્ખ, ૨૨ પરના લોકો સાથે પ્રીતિ કરે તે મૂર્ખ, ૨૩ ઉધાર પૈસા આપીને પાછા ન માગે તે મૂર્ખ, ૨૪ માથે દેવુ કરીને ધર્મ કરણિ કરે તે મૂર્ખ, ૨૫ દેવ ગુરૂ માતા પિતાની ભક્તિ નહિ કરે તે મૂર્ખ, ૨૬ સજ્જનનો સગ પ્રાપ્ત થયા છતા ગુણોને ઉપાર્જન નહિ કરે તે મૂર્ખ, ૨૭ સુપાત્રનો યોગ પ્રાપ્ત થયા છતા દાન આપે નહિ તે મૂર્ખ, ૨૮ પોતાના ગુણો પોતેજ બીજાના પાસે ગાય તે મૂર્ખ, ૨૯ સ્વજન વર્ગના સાથે ઝેર વેર કરી અન્ય લોકો સાથે પ્રીતિ બાધે તે મૂર્ખ

ત્રીશ પ્રકાર.

૩૦ અકર્મભૂમિ-૧ હેમવત, ૨ હરિવર્ષ, ૩ રમ્યક, ૪ ઐરણ્યવત પાચ પાચ ભેદ એ ચારના, ૨૦ થયા, ૫ દેવકુરૂ, ૫ ઉત્તર કુરૂ ૩૦

ત્રીશ પ્રકારે મહામોહનીય કર્મ બાધે-૧ ત્રસ જીવોને પાણીમા ડુબાડીને મારે તે મોહનીય કર્મ બાધે, ૨ મોઢે ડુચો દઇને તેમજ ગળુ દબાવીને મારે તે મહામોહનીય કર્મ બાધે, ૩ અગ્નિ સળગાવી, ધૂમાડામા ગુગળાવીને મારે

તે મહામોહનીય કર્મ બાંધે, ૪ માથે ઘા મારીને મારે તે મહામોહનીય કર્મ બાંધે, ૫ લીલુ ચામડુ માથે વીંટીને તથા તાપમા બેસારીને મારે તે મહામોહનીય કર્મ બાંધે, ૬ મૂગા બેહેરા તથા ગાંડાને મારીને હસે તે મહામોહનીય કર્મ બાંધે, ૭ અનાચારનુ સેવન કરી તેને ગોપવે તે મહામોહનીય કર્મ બાંધે, ૮ પોતાનુ કરેલુ પાપ બીજાના ઉપર નાખે તે મહામોહનીય કર્મ બાંધે, ૯ ભરસભામા મિશ્રભાષા બોલે તે મહામોહનીય કર્મ બાંધે, ૧૦ આવતી લક્ષ્મીનો રોધ કરે, રાજાનુ અગણ ચિંતવન કરે, રાજાની રાણીને સેવન કરે તે, મહામોહનીય કર્મ બાંધે, ૧૧ બાળબ્રહ્મચારી ન હોય ને બાળબ્રહ્મચારી પોતાને કહેવરાવે તે મહામોહનીય કર્મ બાંધે, ૧૨ બ્રહ્મચારી ન હોય અને બ્રહ્મચારી કહેવરાવે તે મહામોહનીય કર્મ બાંધ, ૧૩ શેઠની નોકરી કરતા શેઠનો પૈસો ખાય, શેઠનુ બુરૂ ચિંતવે, શેઠની સ્ત્રીનુ સેવન કરે, તે મહામોહનીય કર્મને બાંધે, ૧૪ જેને મોટો કરી સ્થાપેલ છે તેનુ બુરૂ બોલે તે મહામોહનીય કર્મ બાંધે, ૧૫ રાજા પ્રધાનને, શેઠ નોકરને, સ્ત્રી ભર્ત્તારને મારે તેમજ સર્પિણી પોતાનાજ ઇંડાને ખાય તે મહામોહનીય કર્મ બાંધે, ૧૬ પૃથ્વીના ધણી રાજાનુ મરણ ઈચ્છે તે મહામોહનીય કર્મ બાંધે, ૧૭ સાધુ સાધ્વી તથા દેશના રાજાનુ મરણ ઇચ્છે તે મહામોહનીય કર્મ બાંધે, ૧૮ ધર્મિષ્ટ પુરૂષને ધર્મ કરતાં અંતરાય નાખે તે મહામોહનીય કર્મ બાંધે, ૧૯ તીર્થંકરને

માને પૂજે વંદે સ્તવે નહિ, પરતુ ઉલટા તેના અવર્ણવાદ બોલવાથી મહાન્ મોહનીય કર્મ બાંધે, ૨૦ ચતુર્વિધ સંઘના અવર્ણવાદ બોલે, તે મહામોહનીય કર્મ બાંધે, ૨૧ આચાર્ય ઉપાધ્યાયના અવર્ણવાદ બોલે તે મહામોહનીય કર્મ બાંધે, ૨૨ આચાર્ય ઉપાધ્યાયના સમાન આસને બેસે તે મહામોહનીય કર્મ બાંધે, ૨૩ બહુશ્રુત નહિ છતા પોતાને બહુશ્રુત કહાવે તે મોહનીય કર્મ બાંધે, ૨૪ તપસ્વી નહિ છતા પોતાને તપસ્વી કહેવરાવે તે મહામોહનીય કર્મ બાંધે, ૨૫ રોગી ગ્નાનની વૈયાવચ્ચ ન કરે તે મહામોહનીય કર્મ બાંધે, ૨૬ પોતાના સમુદાયમાં ભેદ પડાવે તે મહામોહનીય કર્મ બાંધે, ૨૭ હિંસા કરનારા શાસ્ત્રોને સ્થાપે તે મહામોહનીય કર્મ બાંધે, ૨૮ દેવ મનુષ્યના અછતા ભોગોની વાચ્છા કરે તે મહામોહનીય કર્મ બાંધે, ૨૯ બ્રહ્મચર્ય પાળીને, 'તપને તપીને, પાપ કર્મોને આલોચી' નિંદીને જે દેવપણે ઉત્પન્ન થયા હોય તેની નિંદા કરે તો મહામોહનીય કર્મ બાંધે, ૩૦ દેવ પોતાના પાસે આવે નહિ છતાં માન મેળવવા લોકોના પાસે કહે કે દેવતા માહારા પાસે આવે છે તે મહામોહનીય કર્મ બાંધે

દૂષમકાળમા ત્રીશ દૂષણો—૧ નગર ગામડા જેવા હોય છે, ૨ ગામડા મસાણ જેવા હોય છે, ૩ કુટુંબો દાસો જેવા હોય છે, ૪ રાજા યમરાજ જેવા હોય છે, ૫ પ્રધાનો

લાચીયા હોય છે, ૬ સુખી લોક નિર્લજ હોય છે, ૭ કેટલીક કુલીન સ્ત્રીઓ આચરણ વેશ્યા જેવા હોય છે, ૮ પુત્રો સ્વચ્છંદે ચાલનારા હોય છે, ૯ શિષ્યો ગુરૂના શત્રુઓ હોય છે, ૧૦ દુર્જનો ઘણી લક્ષ્મીવાળા અને સુખીયા હોય છે, ૧૧ સજ્જનો અલ્પ દ્રવ્યવાળા અને દુ:ખી હોય છે, ૧૨ દેશોમા પરચક્રનો ભય ઘણોજ હોય છે, ૧૩ પૃથ્વી દુષ્કાલાદિકથી પીડા કરનારી હોય છે, ૧૪ બ્રાહ્મણો પૈસાના લોભીયા ઘણા હોય છે, ૧૫ સાધુ મહાત્મા ગુરૂકુલ વાસના ત્યાગ કરનારા હોય છે, ૧૬ મહાન્ ધર્મમા કષાય કલેશ કરનારા ઘણા હોય છે, ૧૭ સમ્યગ્દ્રષ્ટિ મનુષ્યો ને દેવો થોડા હોય છે, ૧૮ મિથ્યા દ્રષ્ટિ મનુષ્યો ને દેવો ઘણા હોય છે, ૧૯ મનુષ્યને દેવનુ દુર્લભ હોય છે, ૨૦ વિદ્યા મંત્ર તંત્રનો પ્રભાવ સ્વલ્પ હોય છે, ૨૧ દહીમા રસકસ ઓછો હોય છે, ૨૨ મનુષ્યોને બળ ધન આયુષ્ય ઓછુ હોય છે, ૨૩ માસકલ્પ કરી રહેવા લાયક ક્ષેત્રો થોડા હોય છે, ૨૪ સાધુપ્રતિમા શ્રાવકપ્રતિમા વિચ્છેદ હોય છે, ૨૫ આચાર્યો શિષ્યોને જ્ઞાન આપનારા થોડાજ હોય છે, ૨૬ શિષ્યો પણ ગુરૂને અશાન્તિ અને કલેશ કરાવનારા હોય છે, ૨૭ શ્રમણસાધુ થોડા, અને મુંડસાધુ વેષધારી ઘણા હોય છે, ૨૮ પોત પોતાના ગચ્છની જુદી સમાચારી કરનારા હોય છે, ૨૯ મ્લેચ્છ રાજાનુ જોર સખત અને ઘણા રાજાઓ હોય છે, ૩૦ આર્ય રાજાનુ જોર સ્વલ્પ અને થોડા રાજાઓ હોય છે

સાધુની ત્રીશ ઉપમા–૧ કાંસાના ભાજનની, ૨ શંખની, ૩ કાચબાની, ૪ સુવર્ણની, ૫ કમળના પત્રની, ૬ ચંદ્રમાની, ૭ સૂર્યની, ૮ પૃથ્વીની, ૯ મેરૂપર્વતની, ૧૦ સ્વયંભૂરમણ સમુદ્રની, ૧૧ અગ્નિની, ૧૨ ચંદનની, ૧૩ દ્રહના પાણીની ૧૪ વૃષભની, ૧૫ હસ્તિની, ૧૬ શરદઋતુના પાણીની, ૧૭ સિંહની, ૧૮ ગેંડાની, ૧૯ ભારંડપંખીની, ૨૦ જીવની ૨૧ પક્ષિની, ૨૨ આકાશની, ૨૩ સર્પની, ૨૪ ચકોરપક્ષિની, ૨૫ વાયુની, ૨૬ વૃક્ષની, ૨૭ ભમરાની, ૨૮ હરણની, ૨૯ પારેવાની

ત્રીશ પ્રકારે જીવ મહા ઉત્તમ–૧ તપસ્યા કરીને નિયાણું ન કરે, તામલી તાપસના પેઠે, ૨ નિર્મલ સમ્યકત્વ પાળે, શ્રેણિકના પેઠે, ૩ મન વચન કાયાના યોગો સારા રાખે, ગજ સુકુમાળના પેઠે, ૪ છતી શક્તિયે ક્ષમા કરે, પ્રદેશી રાજાના પેઠે, ૫ પાંચ મહાવ્રત નિર્મળ પાળે, ગૌતમસ્વામીના પેઠે, ૬ કાયરપણું ત્યાગ કરી શૂરવીર થાય, નેત્રકમુનિના પેઠે, ૭ પાંચે ઇંદ્રિયોને વશ કરે, હરિકેશી મુનિના પેઠે, ૮ માયા કપટ ત્યાગ કરે, મલ્લિનાથજીના પેઠે, ૯ સત્ય ધર્મની આસ્થા રાખે, વરૂણ નટવાની પેઠે, ૧૦ ચર્ચા કરી શુદ્ધ શ્રદ્ધા ધારણ કરે, ગૌતમ કેશી ગણધર પેઠે, ૧૧ જીવને દુઃખી દેખી કરૂણા કરે, પૂર્વભવે મેઘરથ રાજા અને મેઘકુમારનો જીવ હાથીના પેઠે, ૧૨ સત્ય વચનની આસ્થા રાખે, આનંદ કામ દેવના પેઠે, ૧૩ અદત્તાદાન ત્યાગ પર અડગ શ્રદ્ધા રાખે,

અંબડના સાતસો શિષ્યોના પેઠે, ૧૪ શુદ્ધ મને શીયલ પાળે, સુદર્શનશેઠના પેઠે, ૧૫ મમતા છોડી સમતા ધારણ કરે, બ્રાહ્મણ કપિલકેવલિના પેઠે, ૧૬ સુપાત્રે દાન આપે, રેવતી શ્રાવકાના પેઠે, ૧૭ ચલાયમાન ચિત્તવાળાને સ્થિર કરે, રાજીમતીના પેઠે (રથનેમિને) ૧૮ ઉત્કૃષ્ટ તપકરે, ધના અણગારના પેઠે, ૧૯ ઉત્કૃષ્ટ વૈયાવચ્ચ કરે, પથક સાધુના પેઠે (સેલક શિષ્ય), ૨૦ ઉત્કૃષ્ટ ભાવના ભાવે, ભરત ચક્રવૃર્તિના પેઠે, ૨૧ ઉત્કૃષ્ટ ક્ષમા કરે, અર્જુન માળીના પેઠે,૨૨ ઉત્કૃષ્ટ કષ્ટ સહન કરે, ચિલાતીપુત્ર,દ્રઢપ્રહારીના પેઠે ૨૩ ઉત્કૃષ્ટ દુખ સહન કરે, અરણિક મુનિના પેઠે, ૨૪ શ્રી ચતુર્વિધ સઘને શાતિ કરે ત્રીજા દેવલોકના ઇંદ્ર પેઠે સભવનાથના ત્રીજા ભવના પેઠે, ૨૫ ઉત્કૃષ્ટ વિનય કરે, બાહુ બલીના પેઠે, ૨૬ ઉત્કૃષ્ટ સધ્ધમની દલાલી કરે, કૃષ્ણમહારાજના પેઠે, ૨૭ ઉત્કૃષ્ટ અભિગ્રહ કરે, ઢઢણ ઋષિના પેઠે ૨૮ શત્રુ મિત્ર સરિખા ગણે-ઉદાયીરાજાના પેઠે, ૨૯ ઉત્કૃષ્ટ દયા પાળે ધર્મરૂચી અણગારના પેઠે, ૩૦ કષ્ટ આવ્યાથી દ્રઢતાથી શિયલ પાલે, ચદનબાલા તથા તેની માતાજીની પેઠે

ત્રીશ પ્રકારે સામાન્ય કર્મ બધન પ્રશ્નોત્તર-૧ પ્ર૦-નિર્ધન શાથી થાય? ઉત્તર-પારકાનુ દ્રવ્ય હરણ કરવાથી, ૨ પ્ર૦-દરિદ્ર શાથી થાય? ઉત્તર-દાન દેતા અતરાય કરવાથી, ૩ પ્ર૦-દાન આપે પણ ફળ શાથી ભોગવે નહિ? ઉત્તર-ધન આપી પશ્ચાત્તાપ કરવાથી, ૪ મનુષ્યો અપુત્રિયા શાથી

હોય ? ઉત્તર-વૃક્ષોના ફલ ફુલ ખાઇને છાયા સેવીને તેને થડ મૂળમાથી કપાવે તે કારણથી, ૫ પ્ર૦-સ્ત્રી વ ધ્યા શાથી હોય ? ઉત્તર-ગર્ભપાત કરવા ઔષધ આપે ગર્ભપાત કરે ગર્ભવતી સ્ત્રી પશુઓના વધ કરવાથી, ૬ પ્ર૦-મૃત્વત્સા શાથી હોય ? ઉત્તર૦-વેગણુ કદમૂળના ભડથા કરીને ખાય, કુકડા આદિના ઇંડા બચ્ચા ખાવાથી, ૭ અધુરો ગર્ભશાથીગળી જાય? ઉત્તર-પથરા માની મારીને વૃક્ષના ડાયા ફળ ફુલ તોડવાથી તથા પખીના માળા-બચ્ચાને તોડી ફોડી પકડી ઉતાર વાથી, ૮ પ્ર૦-જીવ ગર્ભમાજ મરે યોનિદ્વારમા મરે શાથી ? ઉત્તર-મહાઆરભ જીવહિસા કરવાથી, મોટુ જુઠુ બોલવાથી તથા સાધુને અસુજતો આહાર દેવાથી ૯ પ્ર૦-કાણા શાથી હોય ? ઉત્તર લીલી વનસ્પતિને ચુટવાથી ફળફૂલ વીંધવાથી તેનું ચૂર્ણ કરવાથી, ૧૦ પ્ર મુગા ગુગા શાથી થાય ? ઉત્તર દેવ ગુરૂધમના છિદ્રો દેખવાથી તેમજ તેમની નિદા કરવાથી મોઢુ મરડવાથી, ૧૧ પ્ર૦-બહેરા શાથી થાય ? ઉત્તર-પરાઈ વાત લેવાને છાના માના સતાઇને વાત જાણુવાનો સ્વભાવ હોવાથી ૧૨ પ્ર૦-રોગી શાથી થાય ? ઉત્તર-પાચ ઉદુબરોના ફળોના ભક્ષણ કરવાથી તથા ઉદર ઘો વિગેરેને પાજરામા નાખી પકડી વેચવાથી ૧૩ પ્ર-બહુ જાડુ શરીર શાથી થાય ? ઉત્તર-શાહુકાર થઈ ચોરી કરે અને શાહુકારની લક્ષ્મીની ચોરી કરાવે, ૧૪ પ્ર-આધળા શાથી હોય ? ઉત્તર-માખીઓને મારી મધ કાઢે, મચ્છ

રોને દૂર કરવા અગ્નિ સળગાવી ધૂમાડો આપી મારે ક્ષુદ્ર જીવોને મારે તેથી, ૧૫ પ્ર-કોઢીયો શા કર્મથી થાય? ઉત્તર-વનમા અગ્નિ સળગાવી સર્વ જીવોને મારવાથી ૧૬ પ્ર-દાહજ્વર શાથી થાય? ઉત્તર ઘોડા ગધેડા ઉંટ બળદ ઉપર ઘણો ભાર નાખીને વધારે વાર તાપમા ઠંડીમા રાખવાથી, ૧૭ પ્ર-ચિત્તભ્રમ શાથી થાય? ઉત્તર-ઉત્તમ જાતિ ગોત્રના અભિમાન કરવાથી તથા મદ્ય માસાદિકના છાના છાના અનાચાર કર્મ સેવવાથી, ૧૮ પ્ર-પથરીનો રોગ શાથી થાય? ઉત્તર-મા, બેન, દીકરીના સાથે વિષય સેવન કરે, કંદ મૂળાદિકને છેદીછેદીને ખાવાથી, ૧૯ પ્ર-સ્રી પુરૂષ શિષ્ય વિગેરે વૈરી શા કારણથી થાય? ઉત્તર-પાછલા ભવમા નિષ્કારણ તેના સાથે વૈર વિરોધ કરવાથી, ૨૦ પ્ર-પુત્ર મોટા થઇ મરી શાથી જાય? ઉત્તર-ધાડપાડી બીજાને સતાપ્યા માર્યા લુટયા હોય તેથી, ૨૧ પ્ર-શરીરમા કાયમ રોગ શાથી શરૂ રહે? ઉત્તર-સારૂ સારૂ ખાઇને ખરાબ અન્ન કચરાપટ્ટી સાધુને આપવાથી, જીવહિંસા કરવાથી ૨૨ પ્ર-બાળ વિધવાપણુ કેમ પામે? ઉત્તર-પોતાના સ્વામીને તિરસ્કાર કરીને પર પુરૂષને સેવન કરે અને અસતી થઇને સતી કહેવરાવે તેથી, ૨૩ પ્ર-વેશ્યા કયા કર્મથી થાય? ઉત્તર-ઉત્તમ કુળની વહુ દીકરી થઇને વિધવા થયા પછી કુળની લાજથી પરપુરૂષ તો સેવન ન કરે પરતુ સારા સંગના અભાવે ભોગોની આશા રાખે તેથી, ૨૪ પ્ર-પુરૂષ જે જે સ્રીને પરણે કે તુરત તે

સ્ત્રી મરે તે શા કારણથી? ઉત્તર-માણુપણું માહારામા છે એમ કહીને સ્ત્રીનુ સેવન કરે તથા ત્યાગી થઈને વસ્તુઓને સગ્રહ કરે તેથી, તેમજ ખેતરમા ચરનારી ગાયને ત્રાસ આપે તેથી, ૨૫ પ્ર-નપુસકપણું શાથી થાય? ઉત્તર-મહાફેડકપટ છળકપટ કરવાથી, ૨૬ પ્ર-નરક ગતિમા શાથી જાય? ઉત્તર-માતે મહાન્ કુવ્યસનો સેવનથી, ૨૭ પ્ર-ધના ઢયપણુ શાથી થાય? ઉત્તર-સુપાત્રને દાન આપી આનદ પામવાથી, ૨૮ પ્ર-મનવાચ્છિત ભોગો શાથી મળે? ઉત્તર-પરોપકાર કરવાથી, ૨૯ પ્ર-રૂપવત શાથી થાય? ઉત્તર-તપસ્યા કરવાથી, ૩૦ પ્ર-સ્વર્ગમા શાથી જાય? ઉત્તર-તપ જપ વ્રત પ્રત્યાખ્યાન સયમ ક્ષમા દયાદિક ગુણોથી

એકત્રીશ પ્રકાર.

સિદ્ધના ૩૧ ગુણો-૫ પ્રકારના સસ્થાન રહિત, ૫ વર્ણ રહિત, ૨ ગધ રહિત, ૫ રસ રહિત, ૮ સ્પર્શ રહિત, ૩ વેદ રહિત, ૧ શરીર રહિત, ૧ સગ રહિત, ૧ જન્મ રહિત

બીજા ૩૧ ગુણો-૫ પ્રકારના જ્ઞાનાવર્ણિય કર્મ રહિત, ૯ પ્રકારના દર્શનાવર્ણિય કર્મ રહિત, ૨ પ્રકારના વેદનીય કર્મ રહિત, બે પ્રકારના મોહનીય કર્મ રહિત, ૪ પ્રકારના આયુ કર્મ રહિત, ૨ પ્રકારના નામ કર્મ રહિત, ૨ પ્રકારના ગોત્ર કર્મ રહિત ૫ પ્રકારના અતરાય કર્મ રહિત

ત્રીજા ૩૧ ગુણો-૧ ન ત્રયસ, ૨ ન ચોરસ, ૩ ન ન્ય

ઓધ, ૪ ન વામન, ૫ ન હુડક, ૬ સંગરહિત, ૭ ન ધોળો, ૮ ન પીળો, ૯ ન રાતો, ૧૦ ન નીલો, ૧૧ ન કાળો, ૧૨ ન સુરભિ, ૧૩ ન દુરભિ, ૧૪ ન તિખો, ૧૫ ન કસાયેલ, ૧૬ ન કડવો, ૧૭ ન ખાટો, ૧૮ ન મધુરો, ૧૯ ન હલવો, ૨૦ ન ભારે, ૨૧ ન શીત, ૨૨ ન ઉષ્ણ, ૨૩ ન ખરખચડો, ૨૪ ન સુંવાળો, ૨૫ ન સ્નિગ્ધ, ૨૬ ન લુખો, ૨૭ શરીર રહિત, ૨૮ જન્મ રહિત, ૨૯ સ્રી-વેદ રહિત, ૩૦ પુરૂષ વેદ રહિત, ૩૧ નપુંસકવેદ રહિત.

વાટે ચાલનારા જીવના એકત્રીશ બોલો—૧ વાટે ચાલનારા જીવને વેદક સમ્યકત્વ વિના ૪ સમ્યકત્વ હોય, ૨ વાટે ચાલનાર જીવને તેજસ અને કાર્મણ શરીર ૨ હોય, ૩ વાટે ચાલનારા જીવને, ગુણઠાણુ—૧–૨–૪–ત્રણ હોય, ૪ વાટે ચાલનારા જીવને, જોગ ૧ કાર્મણ હોય, ૫ વાટે ચાલનારા જીવને, ઉપયોગ ૧૦ હોય–મન પર્યવ ચક્ષુદર્શન વિના, ૬ વાટે ચાલનારા જીવને, ઇંદ્રિય છદ્મસ્થને ૫ કેવલીને નહિ, ૭ વાટે ચાલનારા જીવને, લેશ્યા ૬ હોય કેવલી અલેશી ૮ વાટે ચાલનારા જીવને, દ્રષ્ટિ ૨ હોય સમ્યકદ્રષ્ટિ મિથ્યા દ્રષ્ટિ, ૯ વાટે ચાલનારા જીવને, અજ્ઞાન ૩ હોય, ૧૦ વાટે ચાલનારા જીવને, સમુદ્‌ઘાત પહેલા ૨ હોય, ૧૧ વાટે ચાલનારા જીવને, જ્ઞાન ૪ હોય મન પર્યવવિના, ૧૨ વાટે ચાલનારા જીવને, દર્શન ૩ હોય ચક્ષુ દર્શન નહિ, ૧૩ વાટે

ચાલનારા જીવને, વેદ ૩ હોય અવેદિ પણ હોય, ૧૪ વાટે ચાલનારા જીવને, પર્યાપ્તિ ૭ માંહિલી નહિ, ૧૫ વાટે ચાલનારા જીવને, સ્થિતિ ઉત્કૃષ્ટ ૪ સમય જઘન્ય ૧ સમય, ૧૬ વાટે ચાલતા જીવને કષાય ૪ હોય, ૧૭ વાટે ચાલતા જીવને ઇંદ્રિય સહિતપણું તથા રહિતપણું હોય, ૧૮ વાટે ચાલતા જીવને, જીવના ભેદ ૭ હોય અપર્યાપ્તા, ૧૯ વાટે ચાલતા જીવને, સમકિતિપણું મિથ્યાત્વિપણું બન્ને હોય, ૨૦ વાટે ચાલનારા જીવને, પ્રાણ ૧ આયુષ્ય હોય, ૨૧ વાટે ચાલનારા જીવને, સંજ્ઞિ અસંજ્ઞિપણુ હોય, ૨૨ વાટે ચાલનારા જીવને, ત્રસ તથા સ્થાવરપણું હોય, ૨૩ વાટે ચાલનારા જીવને આત્મા ૭ ચારિત્ર વિના, ૨૪ વાટે ચાલનારા જીવને, સંજ્ઞા ૪ હોય, ૨૫ વાટે ચાલનારા જીવને, અભાસક, ૨૬ વાટે ચાલનારા જીવને કરણ ૨૮ હોય, ૨૭ વાટે ચાલનારા જીવને, હેતુ ૩૩ હોય, ૨૮ વાટે ચાલનારા જીવને, સૂક્ષ્મ બાદર બન્ને હોય, ૨૯ વાટે ચાલનારા જીવને, અણાહારિપણુ હોય, ૩૦ વાટે ચાલનારા જીવને, ક્રિયા સહિત તથા ક્રિયા રહિતપણુ હોય, ૩૧ વાટે ચાલનારા જીવને, જોગ ૧ કાયાનો હોય

સમજવા લાયક એકત્રીશ—૧ વાહાણ બે પ્રકારના—૧ દ્રવ્ય, ૨ ભાવ ૧ દ્રવ્ય વાહાણ લાકડાનુ, ૨ ભાવ વાહાણુ ૧૭ ભેદે સંયમરૂપી, ૨ દ્રવ્ય વાહાણમા સાકળ હોય, સંયમ ભાવરૂપી વાહાણમાં ધીરજ રૂપી સાકળ, ૩ દ્રવ્ય વાહાણમા

ખીલા હોય, ભાવવાહાણમા પચ્ચખ્ખાણ રૂપી ખીલા, ૪ દ્રવ્ય વાહાણમાં ચાટવા હોય, ભાવવાહાણમા ગુરૂ ઉપદેશ રૂપી ચાટવા હોય ૫ દ્રવ્ય વાહાણમા છાત હોય, ભાવવાહાણમા સ્વગરૂપી છાત હોય ૬ દ્રવ્ય વાહાણમા થાભલા હોય, ભાવવાહાણમા વૈરાગ્યરૂપી થાભલા હોય, ૭ દ્રવ્ય વાહાણમા ધ્વજા હોય, સયમ વાહાણમા નિર્મલ જ્ઞાનરૂપી ધ્વજા હોય, ૮ દ્રવ્ય વાહાણમા ખુટીયો હોય, સયમ વાહાણમા સમક્તિ રૂપી ખુટીયો હોય, ૯ દ્રવ્ય વાહાણમા દોરી હોય, સયમ વાહાણમા ધૈર્ય રૂપી દોરી હોય, ૧૦ દ્રવ્ય વાહાણમા કામ કરનારા હોય, સયમ વાહાણમા વૈયાવચ્ચ કરનારા હોય, ૧૧ દ્રવ્ય વાહાણમા ખાણનો માલ ભર્યો હોય, સયમ વાહાણમા ક્રિયા શીયલ રૂપ માલ ભર્યો હોય, ૧૨ દ્રવ્ય વાહાણમા વાયુ ચાલતો હોય, સયમ વાહાણમા ધર્મધ્યાન શુકલધ્યાન બાર ભેદે તપરૂપ વાયુ ચાલતો હોય, ૧૩ દ્રવ્ય વાહાણમા વાયરાથી વાકાને રોકે સયમ વાહાણમા આળસને ત્યાગ કરી જ્ઞાનનો ઉપદેશ રોકે, ૧૪ દ્રવ્ય વાહાણમા કરિયાણુ ભરેલુ હોય, સયમ વાહાણમા પચ માહાવ્રત શ્રાવકના ૧૨ વ્રતરૂપી કરિયાણુ હોય, ૧૫ દ્રવ્ય વાહાણમા રસ્તો ચોપડીથી દેખાડે, સયમ વાહાણમા સાધુ સૂત્ર સિદ્ધાતથી રસ્તો બતાવે ૧૬ દ્રવ્ય વહાણુ સમુદ્રમાર્ગે ચાલે, સયમ વહાણુ બીજા ખરાબ માર્ગને ત્યાગ કરી સરળ સયમમાર્ગે ચાલે, ૧૭ દ્રવ્ય વહાણુ પુરપાટણ પહોચે, સયમવાહાણુ મુક્તિરૂપી

પાટણે પહોંચે, ૧૮ દ્રવ્યવાહાણુમા વ્યાપારી હોય, સયમ વાહાણુમા સાધુરૂપી વ્યાપારી હોય, ૧૯ દ્રવ્યવાહાણુમા ધનના ઢગલા હોય સયમવાહાણુમા અગ-ઉપાગરૂપી ધનનો ઢગલા હોય, ૨૦ દ્રવ્યવાહાણુમા વ્યાપારી સારી બોલી બોલે, સયમ વાહાણુમા ભાષા વિચારીને બોલે, ૨૧ દ્રવ્યવાહાણુમા રત્નો છે, સયમવાહાણુમા પડિતરૂપી રત્નો છે, ૨૨ દ્રવ્યવાહાણુમા માણસો સાગ નફાની વાછા કરે, સયમવાહાણુમા સાધુ, મોક્ષની વાછા કરે ૨૩ દ્ર યવાહાણુમા વ્યાપારી વસે, સયમ વાહાણુમા મુનિવરો વસે, ૨૪ દ્રવ્યવાહાણુમા ચોરપ્રમુખનો ભય નથી સયમવહાણુમા સ્વત ભયથી રહિતપણુ હોય, ૨૫ દ્રવ્યવહાણુમા વસ્તુની મમતા કરી પાછી ન લઈ જાય, સયમવાહાણુમા સચિત્ત, અચિત્ત, મિશ્ર પરિગ્રહની મમતા ન કરે, ૨૬ દ્રવ્યવાહાણુમા વ્યાપારી ખોટનો ધધો ન કરે, સયમવાહાણુમા હિંસાદિકથી નિવર્તે, ૨૭ દ્રવ્યવાહાણુમા માલની ગાઠ છોડે, સયમવાહાણુમા આઠે કર્મની ગાઠ છોડે ૨૮ દ્રવ્યવાહાણુ માલ વેચવાથી હલકુ હોય, સયમવાહાણુ ક્રોધ, માન, માયા, લોભ, રાગદ્વેષ રહિતપણાથી હલકુ હોય, ૨૯ દ્રવ્યવાહાણુમા વિના ચલનની ચીજની ઇચ્છા નહિ, સયમ વહાણુમા અસયમની ઇચ્છા નહિ, ૩૦ દ્રવ્યવાહાણુમા વ્યાપારી લોભ માટે વ્યાપાર કરે, સયમ વાહાણુમા સાધુ દસ વિધ યતિધર્મના લોભનો વ્યાપાર કરે ૩૧ દ્રવ્યરૂપી વહાણુમા વ્યાપારી જુદા જુદા પ્રકારના વ્યાપાર કરે, સયમરૂપી વાહાણુમા

સાધુ નાના પ્રકારનો ધર્મ કરે.

બત્રીશ પ્રકાર

વંદનના ૩૨ દોષો-૧ આદરરહિત વાંદે, ૨ સ્તબ્ધ દેહે વાંદે ૩ આમ તેમ ફરતા વાંદે, ૪ ઘણાને સમકાળે વાંદે, ૫ ઉછળતો વાંદે, ૬ અંકુશ જેમ તાણી વાંદે, ૭ કાચબાના પેઠે આગળ પાછળ ચાલતા ઉભા બેઠા વાંદે, ૮ માછલાની જેમ પાછો ફરીને વાંદે, ૯ મનમા રીસ કરીને વાંદે, ૧૦ ઢીંચણ સાથળ ઉપર હાથ રાખી વાંદે અગર અધર ઊંચો હાથ ઢીંચણ રાખી વાંદે, ૧૧ સંઘથી બીહતો વાંદે, ૧૨ વાંદ્યા વિના ગુરૂ પાસેથી છુટી ન શકે તેથી વાંદે, ૧૩ આચાર્ય મિત્ર છે માટે મિત્રાઈ માટે વંદન કરે, ૧૪ ગર્વથી વાંદે, મહારા સમાન કોઈ નહિ, ૧૫ કારણથી વસ્ત્રાદિકના લાભાર્થે વાંદે, ૧૬ છાના વાંદે, ૧૭ આહાર નિહાર વેલા વાંદે, ૧૮ ગુરૂક્રોધ સમયે વાંદે, ૧૯ તર્જના કર્યે વાંદે-ખુશીથી બેખુશીથી, ૨૦ જેમ તેમ વાંદે, ૨૧ માદાના મિષેવાંદે, ૨૨ મશ્કરી કરી વાંદે, ૩ અર્ધવાંદી વિકથા કરે, ૨૪ મનમા વેઠ કાઢવાની બુદ્ધિથી વાંદે, રાજકરના પેઠે, ૨૫ એ છોડશે નહિ એમ ધારી વાંદે, ૨૨ વારંવાર માથે ઓઘો લાવી વાંદે, ૨૭ આગાર ઓછા કહી વાંદે, ૨૯ ઓઘો ઉછાળતો વાંદે, ૨૮ વાંદતો મુંગે મોઢે વાંદે, ૩૦ વાંદ્યા પછી મથ્થેણ વંદામિ ન કહે, ૩૧ મોટે સાદે વાંદે, ૩૨ ઓઘો ઉછાળી સર્વ સાધુને વંદણા છે બોલી વાંદે

૩૨ લક્ષણ પુરૂષના, સામુદ્રિક પ્રમાણે–૧ છત્ર ૨ કમલ, ૩ ધનુષ્ય ૪ રથ, ૫ વજ્ર, ૬ કાચબો, ૭ અંકુશ, ૮ વાવડી, ૯ સ્વસ્તિક, ૧૦ તોરણ, ૧૧ સરોવર, ૧૨ કેશરીસિંહ, ૧૩ વૃક્ષ, ૧૪ ચક્ર, ૧૫ શંખ, ૧૬ હસ્તિ, ૧૭ સમુદ્ર, ૧૮ કળશ, ૧૯ મહેલ, ૨૦ મત્સ્ય, ૨૧ જવ, ૨૨ યજ્ઞસ્થંભ, ૨૩ સ્તૂપ (ચોતરો), ૨૪ કમંડળ, ૨૫ પર્વત, ૨૬ ચામર ૨૭ દર્પણ, ૨૮ બલદ, ૨૯ પતાકા, ૩૦ લક્ષ્મીના અભિષેક, ૩૧ મયૂર, ૩૨ ઉત્તમ માળા

૩૨ ગુણ સ્ત્રીના–૧ સુરૂપા, ૨ સુભગા, ૩ સુવેષા, ૪ સુરતપ્રવીણા, ૫ સુનેત્રા, ૬ પ્રિયવાદિની, ૭ પ્રસન્નમુખી, ૮ પીનસ્તની, ૯ સ્વચ્છાશયા, ૧૦ લજ્જાન્વિતા, ૧૧ રસિકા, ૧૨ સુલક્ષણા, ૧૩ સુખાશયા, ૧૪ ભોગિની, ૧૫ વિચક્ષણા, ૧૬ પંડિતજ્ઞા, ૧૭ ગીતજ્ઞા ૧૮ નૃત્યજ્ઞા, ૧૯ સુપ્રમાણ શરીરા ૨૦ સુગંધપ્રેમી, ૨૧ નાતિમાનિની ૨૨ વિનયવંતી, ૨૩ શોભાવતી, ૨૪ ગ્રહાર્થ મંત્રવતી, ૨૫ સત્યવતી, ૨૬ શીલવતી ૨૭ પ્રજ્ઞાવતી, ૨૮ બુદ્ધિમતિ, ૨૯ ચતુરા, ૩૦ ગુણાન્વિતા, ૩૧ કલાવતી, ૩૨ દક્ષા

કામિનીના ૩૨ ઇંગિત વિકારો–૧ સાનુરાગ નિરિક્ષણ, ૨ સકામજલ્પન, ૩ અંગુલ્યાસ્ફોટન, ૪ અધાવલોકન ૫ સહાસ્યસજ્જતા, ૬ મુદ્રિકાકર્ષણ, ૭ મુખાદર્શન, ૮ સવ્યામ હસન, ૯ ભૂષણોદ્ઘાટન, ૧૦ હૃદયોત્કર્ષણ, ૧૧ કર્ણકંડુયન,

૧૨ કેશરચન, ૧૩ પુષ્પેરોપણ, ૧૪ નખવિલેખન, ૧૫ વસ્ત્ર-સંજન, ૧૬ વિલાસપઠન, ૧૭ મુખવિજ્ભણ, ૧૮ બાલાલિંગન, ૧૯ બાલ મુખચુંબન, ૨૦ બાલપ્રિય ભાષણ, ૨૧ પરોક્ષે નામકીર્તન, ૨૨ નાભિ પ્રકટન, ૨૩ પાદ ચાલન, ૨૪ હૃદયે હસ્તસ્થાપન, ૨૫ પુન પુન પ્રેક્ષણ, ૨૬ હૃદયે ચિંતન, ૨૭ ગુંહ્યે હસ્તધારણ, ૨૮ વઆત ચાલન, ૨૯ દ્રષ્ટિ સ્થિર-કરણ, ૩૦ સાભિલાષ જલ્પન, ૩૧ વિનય પ્રકટન, ૩૨ વિવેક દર્શન

સામાયિકના ૩૨ દોષ–૧ દુશ્મન દેખી બળવુ, ૨ અવિવેકી વાતમાં શેચ કરવો, ૩ તત્વનું ચિંતવન ન કરવુ, ૪ મન વ્યાકુલ રાખવુ, ૫ માનની ઇચ્છા કરી, ૬ વિનયની બાબતનો શોચ કરવો, ૭ ભયને વિચાર કરવો, ૮ વેપારની ચિંતા કરવી, ૯ ફળને સદેહ રાખવો, ૧૦ નીયાણું કરવું (ફળનો સકલ્પ કરી ધર્મ ક્રિયા કરવી) ઇતિ ૧૦ મનના

૧ કુર વચન બોલવુ, ૨ હુકારા કર્યા કરવા, ૩ પાપનો આદેશ કરવો, ૪ વિનાકામે બોલવુ, ૫ કલેશ કરવો, ૬ આવો જાવો, કહેવુ, ૭ ગાલો દેવી, ૮ બાલકો રમાડવા, ૯ વિકથા કરવી, ૧૦ હાસી મજા કરવી, ઇતિ ૧૦ વચનના.

૧ આસનને સ્થિર નહિ રાખવું, ૨ ચારે બાજુ જોયા કરવું, ૩ પાપવાળાં કામો કરવાં, ૪ શરીર મરડવુ ટાચકા ફેડવા, ૫ અવિનય કરવો, ૬ ભીંતને આઠીંગણ દઇ બેસવુ,

૭ મેલ ઉતારવો, ૮ શરીર ખણવુ, ૯ પગ ઉપર પગ ચડા વવા ૧૦ વિષય વાસનાથી અગ ખુલ્લુ રાખવુ, ૧૧ ઉપદ્રવના ડરથી શરીર વધારે ઢાકવુ, ૧૨ નિદ્રા લેવી. ઇતિ ૧૨ કાયાના

૩૨ ગુણો નાયકના–૧ કુલવાન, ૨ શીલવાન, ૩ વયસ્ય, ૪ કલાકુશળ, ૫ સત્યપ્રિય, ૬ સ્વજન સુગધર્વ, ૭ સવ્રત મત્ર, ૮ કલેશસહ, ૯ પટુ, ૧૦ પડિત, ૧૧ ઉત્તમ સત્વ ૧૨ ધાર્મિક, ૧૩ મહોત્તમ, ૧૪ ગુણગ્રાહી, ૧૫ સુપાત્ર–સગ્રહી, ૧૬ ક્ષમી, ૧૭ પરિભાવક, ૧૮ કૃતજ્ઞ, ૧૯ અશઠ, ૨૦ સતુષ્ટ, ૨૧ પ્રીતિમાન્, ૨૨ સુભગ, ૨૩ સુક્તિયુક્ત ૨૪ પ્રિયવદ, (સાવયવ), ૨૫ ક્રીડાવાન્ ૨૬ ત્યાગી, ૨૭ વિવેકી, ૨૮ શ્રગારી, ૨૯ અભિમાની, ૩૦ શ્લાઘ્યા, ૩૧ ઉજ્વલવસ્ત્ર ૩૨ કૃતકાર્યની કદર કરનાર

માહાવિદેહ ક્ષેત્ર ૩૨ વિજય–

૧ કચ્છ,	૧ વચ્છ	૧ પદ્ય	૧ વપ્ર
૨ માહા કચ્છ,	૨ સુવત્સ	૨ સુપદ્મ,	૨ સુવપ્ર
૩ સુકચ્છા	૩ માહાવત્સ,	૩ મહાપદ્મ	૩ મહાવપ્ર
૪ કચ્છવાન,	૪ રમ્યવાન્,	૪ પદ્માવતી	૪ વપ્રાવતી
૫ આવર્ત,	૫ રમ્ય,	૫ શખ,	૫ ફ્રુગુ.
૬ મગલાવર્ત,	૬ રમ્યક,	૬ સુકુદ,	૬ સુવલ્ગુ,
૭ પુષ્કલ,	૭ રમણીય,	૭ નલીન,	૭ ગધિલા
૮ પુષ્કલાવતી,	૮ અગલાવતી	૮ નલીનાવત,	૮ ગધિલાવતી

આઠ પૂર્વ માહાવિદેહમા ઉત્તર તરફ, આઠ દક્ષિણ તરફ, આઠ પશ્ચિમ મહા વિદેહમા દક્ષિણ તરફ અને આ૦ ઉત્તર તરફ એમ બત્રીશ વિજય અનુક્રમે છે

૩૨ અનતકાય–૧ સુરણકદ, ૨ વજ્રકદ, ૩ નીલીહલદર, ૪ આદુ, ૫ નીલો કચુરો, ૬ નીલીશતાવરી, ૭ બીરાલી, ૮ કુઆરી, ૯ થોહરિ, ૧૦ ગલો, ૧૧ લસણ, ૧૨ વાસ કારેલા, ૧૩ ગાજર, ૧૪ લુણી, ૧૫ લોઢક ૧૬ ગિરિકર્ણિકા, ૧૭ કિસલપત્ર, ૧૮ કસેરુક, ૧૯ થોગમોગરા, ૨૦ નીલીમોથ, ૨૧ લવણ વૃક્ષત્વગ, ૨૨ ખિલ્લૂડા, ૨૩ અમૃતવલ્લી, ૨૪ મૂલા, ૨૫ ભોયફોડા, ૨૬ વિરુહા, ૨૭ પઢમઢકવછલ, ૨૮ સુકરવાલ, ૨૯ પલ્લઙ્ક, ૩૦ કોમલ આબલી, ૩૧ આલુ બટાકા, ૩૨ પિંડાલુ

પુરૂષના ૩૨ ગુણો–૧ શીલવત, ૨ કુલવત, ૩ સત્વવત, ૪ વિદ્યાવત, ૫ દયાવત, ૬ તેજવત, ૭ સુચિત્તવત, ૮ અલ્પઆહારી, ૯ પ્રમોદ સહિત, ૧૦ વચન અચલ, ૧૧ નમ્ર પ્રણામ, ૧૨ ધર્મવત, ૧૩ જ્ઞાનવત, ૧૪ ઉત્તમ, ૧૫ લજ્જાવત ૧૬ ગુણગભીર, ૧૭ સુરમ્ય, ૧૮ ઇર્ષ્યારહિત, ૧૯ ચતુર, ૨૦ દાનમા ઉદાર, ૨૧ ભાયવત, ૨૨ યોગ ધ્યાની, ૨૩ સુજાણ, ૨૪ પર ઉપકારી, ૨૫ બુદ્ધિવત, ૨૬ તેજવત, ૨૭ નિસંય, ૨૮ દેવનો પૂજક, ૨૯ ગુરૂનો ઉપાસક, ૩૦ માતા પિતાનો ભક્ત, ૩૧ સરલ, ૩૨ વિચારશીલ

સાધુ પુરૂષના ૩૨ ગુણો–૧ પાપ આલોચી નિ શલ્યથાય, ૨ આલોચેલુ પાપ કોઈને કહે નહિ, ૩ દ્રઢધર્મી હોય, ૪ ઇહલોક પરલોકની વાછા રહિત તપ કરનાર હોય, ૬ શરીરની શોભા ન કરે, ૭ છાની તપસ્યા કરે, અજાણ્યા કુળની ગોચરી લે, ૮ નિર્લોભી હોય, ૯ સરલ સ્વભાવી હોય ૧૦ પરિસહથી ડરે નહિ ઉપશાત હોય, ૧૧ નિર્મલ મનથી સયમ પાળે, ૧૨ શુદ્ધ સમ્યકત્વ પાળે, ૧૩ ચિત્ત સ્થિર રાખે, ૧૪ કપટ રહિત આચાર પાળે, ૧૫ વિનયવત હોય, ૧૬ વૈરાગ્યવત હોય ૧૭ સતોષી ધૈર્યવત હોય, ૧૮ સારી રીતે ધર્મ ધ્યાન કરનાર હોય, ૧૯ સારી ક્રિયા કરનાર હોય, ૨૦ આશ્રવને રોકનાર હોય, ૨૧ આત્માના દુષણો દૂર કરનાર હોય, ૨૨ અજ્ઞાનીના સગ રહિત હોય, ૨૩ મૂર્ળગુણ ઉત્તરગુણ આરાધનાર, ૨૪ ચિત્ત સ્થિર રાખી કાઉસ્સગ્ગ કરનાર, ૨૫ પ્રમાદ રહિત કરણિ કરનાર, ૨૬ ક્ષણે ક્ષણે સારી કરણિ કરનાર, ૨૭ મન વચન કાયાના યોગોને ધર્મમા પ્રવર્તાવનાર, ૨૮ સસારભાવથી વિરકત રહેનાર, ૨૯ ગુરૂયે આપેલ પ્રાયશ્ચિત્તને કરનાર, ૩૦ આલોચી નિ શલ્ય થનાર, ૩૧ માયા રહિત આચાર પાળનાર ૩૨ આલોચી નિદી સર્થારો કરી પડિત મરણે મરનાર હોય

શીયલની ૩૨ ઉપમાઓ–૧ જેમ ગ્રહ નક્ષત્ર તારામા ચદ્ર મોટો તેમ સર્વ વ્રતમા શીયલ મોટુ, ૨ જેમ મણિ

મોતી પ્રવાલાદિકની ઉત્પત્તિમા રત્નાકર મોટો તેમ સર્વ વ્રતમા શીયળ મોટુ, ૩ તમામ રત્નોમા ચિંતામણી રત્ન મોટુ તેમ સર્વ વ્રતમા શીયળ મોટુ, ૪ આભુષણોમા મુકુટ મોટો, ૫ વસ્ત્રોમા દેવદુષ્ય મોટુ, ૬ પુષ્પોમા કમલ મોટુ ૭ ચદનમા બાવનાચદન મોટુ, ૮ ઔષધિથી ચૂલ હેમવત પર્વત મોટો, ૯ નદીયોમા સીતોદા મોટી, ૧૦ સમુદ્રોમા સ્વયભૂરમણ સમુદ્ર મોટો, ૧૧ ગોળ પર્વતમા રૂચક પર્વત ચુડીઆકાર મોટો, ૧૨ હસ્તિયોમા ઐરાવણ મોટો, ૧૩ ચતુષ્પદોમા કેસરીસિંહ મોટો, ૧૪ નાગરકુમારમા ધરણેંદ્ર મોટા, ૧૫ સુવર્ણકુમારમા વેણુકુમાર મોટા, ૧૬ સર્વ દેવલોકમા પાચમુખ બ્રહ્મદેવલોક મોટુ, ૧૭ સર્વ સભામા સુધર્માસભા મોટી, ૧૮ દેવસ્થિતિમા સર્વાર્થસિદ્ધ દેવોની સ્થિતિ મોટી, ૧૯ રગર્મા ગળીનો રગ મોટો, ૨૦ દાનમા અભયદાન મોટુ, ૨૧ સઘયણમા વજ્રઋષભનારાચ મોટુ, ૨૨ સંઠાણમા સમચતુરસ્રસ્થાન મોટુ, ૨૩ જ્ઞાનમા કેવળ જ્ઞાન મોટુ, ૨૪ ધ્યાનમા શુકલધ્યાન મોટુ, ૨૫ લેશ્યામા શુક્લ લેશ્યા મોટી, ૨૬ દેવોમા તીર્થકરદેવ મોટા, ૨૭ ક્ષેત્રમા મહાવિદેહ ક્ષેત્ર મોટુ, ૨૮ પર્વતમા ઉંચપણે મેરૂ મોટો, ૨૯ વનમાં નદનવન મોટુ, ૩૦ વૃક્ષમા કલ્પવૃક્ષ મોટું ૩૧ સેનામા ચક્રવર્તિની સેના મોટી, ૩૨ રથોમાં વાસુદેવનો રથ મોટો, તેમ સર્વેમા શીયળ વ્રતમોટામાં મોટુ છે

તેત્રીશ પ્રકાર.

ગુરૂ માહારાજની ૩૩ આશાતના-૧ ગુરૂની આગળ ચાલવુ, ૨ ગુરૂની પાસે ચાલવુ, ૩ ગુરૂની નજદીક ચાલવુ, ૪ ગુરૂની આગળ ઉભા રહેવુ, ૫ ગુરૂના સ્કધ પાસે ઉભા રહેવુ, ૬ ગુરૂની નજદિક ઉભા રહેવુ, ૭ ગુરૂની આગળ બેસવુ, ૮ ગુરૂના સ્કધ પાસે બેસવુ, ૯ ગુરૂની નજદિક બેસવુ, ૧૦ ગુરૂની પેહેલા ભોજન કરવુ, ૧૧ ગુરૂની પહેલા ક્રિયા કરવી, ૧૨ ગુરૂ પૂછે છતા ઉત્તર ન દેવો ૧૩ ગુરૂના વચ્ચે બોલવુ, ૧૪ ગુરૂને આહાર પાણી ન બતાવવા, ૧૫ બીજાને બતાવીને ખાવુ, ૧૬ બીજાને આહાર આપી પછી ગુરૂને આહાર આપવો, ૧૭ સારી વસ્તુ ગુરૂને નહિ આપવી, ૧૮ સારી વસ્તુ બીજાને આપવી, ૧૯ બહેરાપણું ધારણ કરવુ, ૨૦ ગુરૂના સામે કટુક ભાષણ કરવુ, ૨૧ બેઠા બેઠા જવાબ દેવો, ૨૨ શુ કહો છો ? શું છે ? એમ કહેવુ, ૨૩ તમે કરો હુ નહિ કરૂ, ૨૪ હુ એકલો છુ બીજો કોઇ કામ કરનાર નથી ? ૨૫ ગુરૂ વ્યાખ્યાન દે તેને દેખી બળવુ, ૨૬ તમો ભુલી ગયા એ અર્થ નહિ, ૨૭ પછી તમારી ખબર લઇશ, ૨૮ આહાર આવી ગયો છે ચાલો જલ્દી, ૨૯ વ્યાખ્યાનમા વચ્ચે બોલવુ, ૩૦ સથારા પાટ આદિકને પગ લગાડવો, ૩૧ ગુરૂના આસન પર બેસવુ, ૩૨ ગુરૂથી ઉચે આસને બેસવુ, ૩૩ ગુરૂના સમાન આસન વસ્રો વિગેરે વાપરવા

૩૩ અલ્પબહુત્વ–૧ ચોથી નરકથી નીકળેલા સિદ્ધ થોડા થાય, ૨ ત્રીજી નરકથી નીકળેલા સિદ્ધ તેથી સખ્યાત ગુણા થાય, ૩ બીજી નરકથી નીકળેલા તેથી સિદ્ધ સખ્યાત ગુણા થાય, ૪ વનસ્પતિથી નીકળેલા તેથી સિદ્ધ સખ્યાત ગુણા થાય, ૫ પૃથ્વીકાયથી નીકળેલા તેથી સિદ્ધ સખ્યાત ગુણા થાય, ૬ અપકાયથી નીકળેલા તેથી સિદ્ધ સખ્યાત ગુણા થાય, ૭ ભુવનપતિ દેવતાની દેવીથી નીકળેલા તેથી સિદ્ધ સખ્યાતગુણા થાય, ૮ ભુવનપતિ દેવોથી નીકળેલા તેથી સિદ્ધ સખ્યાત ગુણા થાય, ૯ વાણવ્યતરની દેવીમાથી નીકળેલા તેથી સિદ્ધ સખ્યાત ગુણા થાય, ૧૦ વાણવ્યતર દેવોથી નીકળેલા તેથી સિદ્ધ સખ્યાત ગુણા થાય, ૧૧ જ્યોતિષિની દેવીયોથી નીકળેલા તેથી સિદ્ધ સખ્યાત ગુણા થાય, ૧૨ જ્યોતિષિના દેવોથી નીકળેલા તેથી સિદ્ધ સખ્યાત ગુણા થાય, ૧૩ મનુષ્યની સ્રીથી નીકળેલા તેથી સિદ્ધ સખ્યાત ગુણા થાય, ૧૪ મનુષ્યથી નીકળેલા તેથી સિદ્ધ સખ્યાત ગુણા થાય, ૧૫ પેહેલી નરકથી નીકળેલ તેથી સિદ્ધ સખ્યાત ગુણા થાય, ૧૬ તિર્યંચણીથી નીકળેલા તેથી સિદ્ધ સખ્યાત ગુણા થાય, ૧૭ તિર્યંચથી નીકળેલા તેથી સિદ્ધ સખ્યાત ગુણા થાય, ૧૮ પાચ અનુત્તર વૈમાનથી નિકળેલા તેથી સિદ્ધ સખ્યાત ગુણા થાય, ૧૯ નવ ગ્રૈવેયકના નીકળેલા તેથી સિદ્ધ સખ્યાત ગુણા થાય, ૨૦ બારમા દેવલોકથી નીકળેલા તેથી સિદ્ધ સખ્યાત

ગુણા થાય, ૨૧ અગ્યારમા દેવ લોકથી નીકળેલા તેથી સિદ્ધ સખ્યાત ગુણા થાય, ૨૨ દશમા દેવલોકથી નીકળેલા તેથી સિદ્ધ સખ્યાત ગુણા થાય, ૨૩ નવમા દેવ લોકથી નીકળેલા તેથી સિદ્ધ સંખ્યાત ગુણા થાય, ૨૪ આઠમાદે વલોકથી નીકળેલા તેથી સિદ્ધ સખ્યાત ગુણા થાય, ૨૫ સાતમા દેવલોકથી નીકળેલા તેથી સિદ્ધસખ્યાત ગુણા થાય, ૨૬ છઠ્ઠા દેવલોકથી નીકળેલા તેથી સિદ્ધ સખ્યાત ગુણા થાય, ૨૭ પાંચમા દેવલોકથી નીકળેલા તેથી સિદ્ધ સખ્યાત ગુણા થાય, ૨૮ ચોથા દેવલોકથી નીકળેલા તેથી સિદ્ધસખ્યાત ગુણા થાય, ૨૯ ત્રીજા દેવલોકથી નીકળેલા તેથી સિદ્ધ સખ્યાત ગુણા થાય ૩૦ બીજા દેવલોકની દેવીયોથી નીકળેલા તેથી સખ્યાત ગુણા, ૩૧ બીજા દેવલોકના દેવોથી નીકળેલા તેથી સિદ્ધ સખ્યાત ગુણા થાય, ૩૨ પહેલા દેવલોકની દેવીયોથી નીકળેલા તેથી સિદ્ધ સખ્યાત ગુણા થાય, ૩૩ પહેલા દેવલોકના દેવોથી નીકળેલા તેથી સિદ્ધ અસખ્યાત ગુણા થાય

ચોત્રીસ પ્રકાર.

તિર્થંકર માહારાજાના ૩૪ અતિશયો-૧ રોગ રહિત શુભ ગધ અદ્ભૂત રૂપવાળુ શરીર, ૨ રૂધિર માસ સહેદ દુધ જેવાં સુગધયુક્ત, ૩ આહાર નિહાર અદ્રશ્ય, ૪ શ્વાસોશ્વાસ કમળની સુગધ જેવો એ જ મથી ચાર ૫ એક યોજન ભૂમિમા ત્રણ ભુવનના લોક સમાય તેવુ સમવસરણ, ૬ પ્રાણિ માત્ર પોત

પોતાની ભાષામા સમજે તેવી વાણી, ૭ પ્રભુ વિચરે તેની આસપાસ ચારે બાજુ ૨૫ યોજન રોગ, ઉપદ્રવની શાંતિ રહે, ૮ વૈરભાવની શાંતિ, ૯ દુર્ભિક્ષ દુકાળ ટળે, ૧૦ સ્વચક્ર પરચક્રનો ભય ટળે, ૧૧ મરકી ન થાય, ૧૨ ઇતિ વિનાશકારક જીવજંતુની ઉત્પત્તિ ન થાય, ૧૩ અતિવૃષ્ટિ ન હોય, ૧૪ અનાવૃષ્ટિ ન હોય, ૧૫ પ્રભુને પૂઠે જળકતુ ભામંડળ હોય, એ ૧૧ કર્મક્ષયથી થાય, ૧૬ મણિ રત્ન મય સિંહાસન સહચારી હોય, ૧૭ ત્રણ છત્ર ભગવાનના મસ્તક ઉપર હોય, ૧૮ ઇંદ્રધ્વજ સદા આગળ ચાલે ૧૯ ૨૦ ધર્મચક્ર આકાશ માર્ગે આગળ ચાલે, ૨૧ પ્રભુથી ૧૨ ગુણો ઉંચો અશોક વૃક્ષ તેમને છાયા કરતો રહે, ૨૨ ચાર મુખે શોભતા દેશના આપે, ૨૩ મણિ, કનક, રૂપામય ત્રણ ગઢ હોય, ૨૪ સુવર્ણમય નવ કમળ ઉપર ભગવાન્ ચાલે, ૨૫ કાંટા અધોમુખ થઇ જાય, ૨૬ સંયમ લીધા પછી કેશ નખ વધે નહિ, ૨૭ પાંચે ઇંદ્રિયોના અર્થો મનોજ્ઞ હોય, ૨૮ સર્વ ઋતુ સુખદાઇ હોય, ૨૯ સુગંધી પાણીની વૃષ્ટિ હોય, ૩૦ સમવસરણમા પાંચવર્ણના ફુલો ઉંધે ડીંટે જાનુપ્રમાણ પથરાય, ૩૧ પક્ષીયો સર્વે પ્રદક્ષિણા દેતા ફરે, ૩૨ વાયુ સાનુકૂલ હોય, ૩૩ વૃક્ષ સવ નીચા નમીને પ્રણામ કરતા રહે, ૩૪ દેવદુંદુભિ આકાશમા વાગે, જઘન્યથી કોટી દેવતા પાસે રહે એ ૧૯ દેવના કરેલા એમ કુલ ૩૪

પાત્રીશ પ્રકાર

અરિહંતની વાણીના ૩૫ ગુણો-૧ જે સ્થાને જે ભાષા બોલાતી હોય તે અર્ધ માગધી સહિત બોલે, ૨ ઉંચે સ્વરે દેશના દે એટલે એક યોજન પ્રમાણ સમવસરણમા સભળાય, ૩ ગ્રામિક તુચ્છ નહિ પણ પ્રૌઢ ભાષા બોલે, ૪ મેઘના પેઠે ગર્જારવ સહિત ગભીર વાણી બોલે, ૫ શબ્દોપેત એટલે પડઘા સહિત વાણી બોલે સાભલનાર છુટા છુટા શબ્દે સાભલે, ૬ સાભગનારને સતોષકારક માન સહિત સરલતા યુકત બોલે, ૭ સાભળનાર દરેક પોત પોતાને આશ્રિને કહે છે, એમ જાણે ૮ પુષ્ટ વિસ્તાર અર્થ સહિત બોલે, ૯ પૂર્વાપર અવિરોધ એટલે સરખો મળતો અર્થ બોલે, ૧૦ મોટાઈના વચનો બોલે એટલે સાભગનારા એમ કહે કે એતો મોટા પુરૂષોજ બોલે તથા અભિમત સિધ્ધાંતોકત બોલે ૧૧ એવું સ્પષ્ટ બોલે કે કોઇ સાભલનારને બીલકુલ સદેહ ન રહે, ૧૨ પ્રભુ જે અર્થ વ્યાખ્યાન કરે તેને કોઈ દૂષણ આપી શકે નહિ, ૧૩ ઘણો કઠણ સૂક્ષ્મ વિષય પણ સાભળનારના હ્રદયમા તુરત રમે તેમ બોલે, ૧૪ પ્રસ્તાવને ઉચિત બોલે અને મળતો અર્થ આવે તેમ વૃધ્ધવાદિના પેઠે બોલે, ૧૫ પ્રભુને જે વાત કહેવાની તે સિધ્ધાંતોકત બોલે, ૧૬ વિષય સંબધ પ્રયોજન અને અધિકાર સહિત બોલે, ૧૭ પદરચના અપેક્ષા લઇને બોલે ૧૮ નવતત્વ અને ૭ દ્રવ્યની પટુતા બોલવામા હોય તેમ બોલે

૧૯ સ્નિગ્ધ મધુર બોલે, ૨૦ પર મર્મ ન જણાય તેની ચતુરાઈથી બોલે, ૨૧ ધર્મ અર્થ પ્રતિબધ્ધ બોલે, ૨૨ ઉદારપણે દીપક જેવો પ્રકાશ કરી અર્થ બોલે, ૨૩ જે માટે પરની નિંદા અને પોતાની શ્લાઘા ન દેખાય તેમ બોલ, ૨૪ જે બોલવાથી લોકોને એમ ભાસ થાય કે એ સર્વજ્ઞ છે એમ બોલે, ૨૫ વ્યાકરણ સહિત બોલે, ૨૬ આશ્ચર્યકારી બોલે, ૨૭ સ્વસ્થ ચિરો ધિરતા સહિત બોલે, ૨૮ વિલંબ રહિત બોલે, ૨૯ મનની ભ્રાંતિ રહિત બોલે, ૩૦ દેવ મનુષ્ય તિર્યંચ પોત પોતાની ભાષામા સમજે તેમ બોલે, ૩૧ જેમ શિષ્યો-ને વિશેષ બુધ્ધિ ઉપજવાપણું થાય તેમ બોલે, ૩૨ પદના અર્થને અનેકપણે વિશેષ આરોપણ કરી બોલે, ૩૩ સત્વ પ્રધાન એટલે સાહસિકપણે બોલે, ૩૪ પુનરૂક્તિ દોષ રહિત બોલે, ૩૫ સાભળનારને ખેદ ન ઉપજે તેમ બોલે

છત્રીશ પ્રકાર.

આચાર્યના ૩૬ ગુણો-૫ ઇદ્રિયોના ૨૩ વિષયોમાથી પોતાને અનુકુળ હોય તેના ઉપર રાગ ન ધરે ને પ્રતિકુળ હોય તેના ઉપર દ્વેષ ધારણ ન કરે, ૯ નવ વિધ બ્રહ્મચર્યની ગુપ્તિને ધારણ કરનાર, ૧ પશુ નપુંસક સ્ત્રી રહિત સ્થાનકે રહે ૨ સ્ત્રીની કથા વાર્તા રાગે એટલે પ્રીતિ યુક્ત કરે નહિ, ૩ જે આસને સ્ત્રી બેઠી હોય તે આસને બેઘડી પર્યંત બ્રહ્મચારિ પુરૂષ ન બેસે અને ત્રણ પોહોર સુધી બ્રહ્મચારી

પણ ન બેસે, ૪ સ્રીના અંગોપાંગ સરાગે નીરખે નહિ, ૫ ભીંત પ્રમુખને આંતરે સ્રી પુરૂષ બન્ને સુતા હોય અથવા કામ વિષે વાતો કરતા હોય ત્યા બેસી ન રહે, ૬ પૂર્વ અવસ્થામા સ્રીના સાથે કરેલ કામક્રીડાનું સ્મરણ ન કરે, ૭ સરસ સ્નિગ્ધ આહાર ન લે, ૮ નિરસ આહાર પણ અતિમાત્રાયે વજન ઉપર ન લે, ૯ શરીરની શોભા વિભૂષા ન કરે, ૪ કષાય ક્રોધાદિક તે ચારિત્રના ઘાતક પરિણામ વિશેષ જાણવા તેથી મુક્ત, ૫ મહાવ્રત યુક્ત હોય, ૧ પ્રાણાતિપાત વિરમણ છ કાયના જીવોની ત્રિકરણ યોગે રક્ષા કરે, ૨ મૃષાવાદ વિરમણ ક્રોધ લોભ ભય હાસ્યથી દ્રવ્ય ક્ષેત્ર કાળ ભાવ સબધિ મન વચન કાયાયે કરી અસત્ય બોલે નહિં, બોલાવે નહિ, બોલતાને ભલો જાણે નહિ, ૩ પારકુ અદત્ત પોતે તૃણમાત્ર ન લે લેવરાવે નહિ લેનારને ભલો જાણે નહિ, તિર્થંકરઅદત્ત ગુરૂઅદત્ત સ્વામી અદત્ત અને જીવ-અદત્ત લે નહિ લેવરાવે નહિ લેતાને ભલો જાણે નહિ ૪ મૈથુન-૧૮ ભેદે બ્રહ્મચર્ય પાળે તે નવપ્રકારે ઔદારિક તે મનુષ્ય તથા તિર્યંચની સ્રી મન વચન કાયાયે કરી ભોગવે નહિ ભોગવાવે નહિ ભોગવતાને ભલો જાણે નહિ, તથા ૯ પ્રકારે વૈક્રિય દેવતાની સ્રી વિષે ઉપર પ્રમાણે નવ પ્રકારે જાણવુ ૫ નવવિધ પરિગ્રહ રહિત તથા ધાતુ માત્ર મૂર્છારૂપે રાખે નહિ, ધર્મ સહાયક ઓધિક ૧૪ ઉપકરણ તથા ઔપગ્રહિક જે સથારો ઉત્તરપટ્ટો દાંડો પ્રમુખ તે ખપ પ્રમાણે રાખે

તે ઉપરાત ગાસડી બાધી ગ્રહસ્થને ઘરે નજ મુકે ને તેમ
મૂર્છા રાખે નહિ

૫ પાચ વિધ આચાર–૧ જ્ઞાનાચાર–જ્ઞાન ભણે ભણાવે
લખે લખાવે, ભડાર કરે કરાવે ને કરનારા ઉપર રાગ કરે
૨ દર્શનાચાર–સમ્યકત્વ પાળે પમાડે પડતાને હેતુ યુક્તિ
સ્થિર કરે, ૩ ચારિત્રાચાર–ચારિત્રપાળે પળાવે પાળતાં
અનુમોદે, ૪ તપાચાર–બાર ભેદે તપ કરે કરાવે કરતાં
અનુમોદે, ૫ વીર્યાચાર ધમ અનુષ્ઠાનને વિષે બળવીય
ફોરવે ઈત્યાદિ

૫ પાચ સમિતી–૧ ઈર્યાસમિતી–ધુસર પ્રમાણ દ્રષ્ટિ
જોતો બધી દિશાયે ઉપયોગ રાખતો ચાલે, ૨ ભાષાસમિતી
સાવદ્ય વચન ન બોલે નિરવદ્ય વચન બોલે, ૩ એષણ
સમિતી–આધાકર્માદિક ૪૨ દોષ રહિત આહાર કરત
અગારિક પ્રમુખ પાચ દોષ માડલીના ટાળે, ૪ આદાન
ભ ઠ નિક્ષેપણાસમિતી–દ્રષ્ટિયે જોઈ પુ જી પાત્રા પ્રમુખ મુકે
૫ પારિષ્ટાપનિકાસમિતી–લઘુનીતિ વડીનીતિને દ્રષ્ટિયે જોઈ
પૂ જી અણુજાણહ જસ્સગ્ગો કહીને પરઠવે પછી ત્રણવાર
વોસિરે વોસિરે કહે, ૩ ત્રણગુપ્તિ–૧ મનગુપ્તિ, ૨ વચન
ગુપ્તિ, ૩ કાયગુપ્તિ મનગુપ્તિના ૩ ભેદ–૧ અસત્કલ્પ
વિયોજિની–તે આર્ત્તરૌદ્ર ધ્યાનને અનુયાયી તે શત્રુ તથા
રોગાદિક [illegible]

મનોયોગની નિવૃત્તિ તે અશુભ ધ્યાન અથવા ભાવના
મનને નિવર્તાવવાને નરતાવે થાય છે તે, ૨ સમતાભાવિ
સિદ્ધાતને અનુસારે ધર્મ ધ્યનની અનુયાયી ભાવનાયે ક
સહિત પરલોક સાધક એવી સમતા પરિણામરૂપ મનોયે
નિવૃત્તિ તે, એ ગુપ્તિનો અવકાશ શુભ ભાવના અને શુ
ધ્યાનના અભિમુખ કાળે થાય, ૩ આત્મારામતા–શ
કરણ કાલે સકલ મનોયોગ નિવૃત્તિ તે

વચન ગુપ્તિના ૨ ભેદ—૧ મૌનાવલંબિની-હોઠ
ખોખારો પાષાણ કાષ્ટનુ ફેકવુ નેત્ર પલવી કરપલ્લવી પ્રમુ
છાંડીને મૌન રહેવુ તથા સકલ ભાષાયોગનુ રુંધવુ તે,
વાગ્ નિયમિની—ભણવુ ભણાવવુ પૂછવુ પ્રશ્નોત્તર દે
ધર્મોપદેશ દેવો પરાવર્તના પ્રમુખના કાળે યતના પૂર્વક લોક
તથા શાસ્ત્રને અનુસારે મુખે વસ્ત્રાદિક દઇને બોલતા
સાવદ્ય યોગની નિવૃત્તિ તે

કાય ગુપ્તિ બે પ્રકારે–૧ ચેષ્ટા નિવૃત્તિ રૂપ તે કાયોત્સ
અવસ્થાયે કાયયોગની સ્થિરતા અથવા સકળ કાયયોગનુ રૂધ
તે, ૨ યથાસૂત્ર ચેષ્ટા નિયમિની તે શાસ્ત્ર અનુસારે સુ
બેસવુ મૂકવુ લેવુ જવુ આવવુ ઉભુ રહેવુ ઇત્યાદિક કા
કાયે કરી પોતાને છદે પ્રવર્તતી ચેષ્ટાથી નિવર્તે તે

આચાર્યના ૩૬ ગુણો–૧ પ્રતિરૂપ, ૨ તેજસ્વી, ૩ યુ

મધુર વચનવાળા, ૫ ગંભીર, ૬ ધૈર્યવાન, ૭ ઉપદેશમા તત્પર અને રૂડા આચારવાળા, ૮ આભળેલુ નહિ ભુલી જનારા, ૯ સૌમ્ય, ૧૦ સંગ્રહશીલ, ૧૧ અભિગ્રહ મતિવાળા, ૧૨ વિકથા નહિ કરનાર, ૧૩ અચપલ, ૧૪ પ્રશાંત હૃદય વાળા (એ પ્રતિરૂપ ૧૪ ગુણવાળા,) ૧૫ ક્ષમા, ૧૬ આર્જવ, ૧૭ મુક્તિ, ૧૮ તપ, ૧૯ સંયમ, ૨૦ સત્ય, ૨૧ શૌચ, ૨૨ અકિંચન, ૨૩ બ્રહ્મચર્ય, ૨૪ માર્દવ, એ દસ પ્રકારના યતિધર્મવાળા, ૨૫ અનિત્ય, ૨૬ અશરણ, ૨૭ સંસાર, ૨૮ એકત્વ, ૨૯ અન્યત્વ, ૩૦ અશુચિ, ૩૧ આશ્રવ, ૩૨ સંવર, ૩૩ નિર્જરા, ૩૪ લોકસ્વરૂપ, ૩૫ બોધિદુર્લભ, ૩૬ ધર્મ

૩૬ વિનોદના નામ—૧ દર્શન વિનોદ, ૨ શ્રવણ વિનોદ, ૩ ગીત વિનોદ, ૪ નૃત્ય વિનોદ, ૫ લિખિત વિનોદ, ૬ વક્તૃતા વિનોદ, ૭ શાસ્ત્ર વિનોદ ૮ શસ્ત્ર વિનોદ, ૯ કર વિનોદ, ૧૦ બુદ્ધિ વિનોદ, ૧૧ વિદ્યા વિનોદ, ૧૨ બુદ્ધિ વિનોદ, ૧૩ તુરંગમ વિનોદ, ૧૪ ગજ વિનોદ, ૧૫ રથ વિનોદ, ૧૬ પક્ષિ વિનોદ, ૧૭ આખેટક વિનોદ, ૧૮ જલ વિનોદ, ૧૯ યંત્ર વિનોદ, ૨૦ મંત્ર વિનોદ, ૨૧ મહોત્સવ વિનોદ, ૨૨ ફલ વિનોદ, ૨૩ પુષ્પ વિનોદ, ૨૪ ચિત્ર વિનોદ, ૨૫ પતિત વિનોદ, ૨ યાત્રા વિનોદ, ૨૭ કલત્ર વિનોદ, ૨૮ કથા વિનોદ, ૨૯ યુદ્ધ વિનોદ, ૩૦ કલા વિનોદ, ૩૧ સમસ્યા વિનોદ, ૩૨ વિજ્ઞાન વિનોદ, ૩૩ વાર્તા વિનોદ, ૩૪ ક્રીડા વિનોદ, ૩૫ તત્વ વિનોદ, ૩૬ કવિત્વ વિનોદ

૩૬ રાજવંશીના નામ–૧ સૂર્યવંશ, ૨ સોમવંશ, ૩ યાદવવંશ, ૪ કદંબવંશ, ૫ પરમારવંશ, ૬ ઈક્ષ્વાકુવંશ, ૭ ચૌહાણવંશ, ૮ ચૌલુકયવંશ, ૯ મૌર્યકવંશ, ૧૦ શેલારવંશ, ૧૧ સૈંધવવંશ, ૧૨ છિંદકવંશ, ૧૩ ચાપોત્કટવંશ, ૧૪ પ્રતિહારવંશ, ૧૫ લુટકવંશ, ૧૬ રાષ્ટ્રકુટવંશ, ૧૭ કરટક-વંશ, ૧૮ કરટપાલવંશ, ૧૯ વિદંકવંશ, ૨૦ ગોહિલવંશ, ૨૧ ગોહિલપુત્તવંશ, ૨૨ પૌતિકવંશ ૨૩ મકુઆણવંશ, ૨૪ ધાન્યપાલકવંશ, ૨૫ રાજપાલકવંશ, ૨૬ અનંગલવંશ, ૨૭ નિકુંભવંશ, ૨૮ દહિકરવંશ, ૨૯ કોશાલુરવંશ, ૩૦ હુણવંશ, ૩૧ હરિવંશ, ૩૨ ઢોઢારવંશ, ૩૩ શકવંશ, ૩૪ ચંદેલવંશ, ૩૫ સોલંકીવંશ, ૩૬ માગવવંશ

૩૬ આયુધો–૧ ચક્ર, ૨ ખડ્ગ ૩ વજ્ર, ૪ છરી, ૫ તોમર, ૬ કુંત, ૭ શૂલી, ૮ શક્તિ, ૯ પાશ, ૧૦ મુદગર, ૧૧ મપેક, ૧૨ ભલ્લક, ૧૩ ભિંડમાલ, ૧૪ મુષ્ટિ, ૧૫ લોષ્ટિ, ૧૬ ગદા, ૧૭ શંકુ, ૧૮ પરશુ, ૧૯ પટ્ટિશ, ૨૦ રષ્ટિ, ૨૧ ઘષ્ટિ, ૨૨ સંપ્પત્ત, ૨૩ હલ, ૨૪ મુશલ, ૨૫ મુલ્લિકા, ૨૬ કર્ત્તરિ, ૨૭ કરપત્ર, ૨૮ તરવાર, ૨૯ કુદ્દાલ, ૩૦ દુસ્ફોટક, ૩૧ ગોફણુ, ૩૨ ડાહ, ૩૩ ડંગ્રહ, ૩૪ અશનિ, ૩૫ તારિકા, ૩૬ ગદા, ૩૭ ધનુષ

૩૬ રાજપાત્રો–૧ ધર્મપાત્ર ૨ અર્થપાત્ર, ૩ કામપાત્ર, ૪ વિનોદપાત્ર, ૫ વિલાસપાત્ર, ૬ વિનાનપાત્ર, ૭ ક્રીડાપાત્ર, ૮ હાસ્યપાત્ર, ૯ શ્રૃંગારપાત્ર, ૧૦ દર્શનપાત્ર, ૧૧ દેવપાત્ર,

૧૨ સત્યપાત્ર, ૧૩ રાજપાત્ર, ૧૪ મત્રીપાત્ર, ૧૫ સધિપાત્ર, ૧૬ મહત્વપાત્ર, ૧૭ અમાત્યપાત્ર, ૧૮ આધાનપાત્ર, ૧૯ અધ્યક્ષપાત્ર, ૨૦ સેનાપતિપાત્ર, ૨૧ નગરપાત્ર, ૨૨ પુણ્યપાત્ર, ૨૩ માનદર્શનપાત્ર, ૨૪ દેશપાત્ર, ૨૫ ગજપાત્ર, ૨૬ કુલપતિપાત્ર, ૨૭ પુનર્ભૂપાત્ર, ૨૮ વેશ્યાપાત્ર, ૨૯ દાસીપાત્ર, ૩૦ પ્રતિચારકપાત્ર ૩૧ શુણ્ણપાત્ર.

ઉત્તરાધ્યયન સૂત્રના ૩૬ અધ્યયનો—૧ વિનય અધ્યયન, ૨ પરિસહ અધ્યયન, ૩ ચઉરગી અધ્યયન, ૪ અસખ્યાય અધ્યયન, ૫ સકામ અકામ મરણ, ૬ ખુડાગ નિયઠિય, ૭ એલએ, ૮ કવિલિય, ૯ નમિરાયરિસિ, ૧૦ દુમપત્તય, ૧૧ બહુસુએ, ૧૨ હરિકેસિય, ૧૩ ચિત્તસભુએ, ૧૪ ઇસુયારિદ્ધ, ૧૫ સભિખુ, ૧૬ બભચેરસેમાહિ, ૧૭ પાવસમણ, ૧૮ સયતિજ્જ, ૧૯ મિયાપુત્તસ્સ, ૨૦ મહાનિયઠિય, ૨૧ સમુદ્રપાલિઅ, ૨૨ રહનેમિ ૨૩ કેસીગૌતમ, ૨૪ અઠય પવયણા ૨૫ જયઘોસ વિજયઘોસ, ૨૬ સમાયારી, ૨૭ રખલઠી, ૨૮ મોખમગ્ગ, ૨૯ સત્તપરિકમ્મ, ૩૦ તવમગ્ગઇય, ૩૧ ચરણ વિહનામ, ૩૨ પમાયઠાણ, ૩૩ અઠકમ્મપગઠીઓ, ૩૪ લેશ્યા, ૩૫ અણગારમગ્ગ, ૩૬ જીવાજીવભત્તિ

પન્નવણા સૂત્રના ૩૬ પદો—૧ પદપરૂપણા, ૨ પદસ્થાન, ૩ બહુવકતવ્યતા, ૪ સ્થિત, ૫ વિશેષ, ૬ વુક્કતી ૭ સાસો સાસ, ૮ સત્યા, ૯ જોની, ૧૦ ચર્મ, ૧૧ ભાષા, ૧૨ શરીર,

૧૩ પ્રમાણ, ૧૪ કષાય, ૧૫ ઈંદ્રિ, ૧૬ પ્રયોગ ૧૭ લેશ્યા, ૧૮ કાયથિત, ૧૯ સમ્યકત્વ, ૨૦ અતક્રિયા, ૨૧ ઓગાહણા, ૨૨ સઠાણ, ૨૩ ક્રિયા, ૨૪ કર્મબધ, ૨૫ કર્મ છેદના, ૨૬ છેદતા બધકા, ૨૭ છેદતા વેદકા, ૨૮ આહાર, ૨૯ ઉપયોગ, ૩૦ ખસણિયા, ૩૧ સજ્ઞા, ૩૨ સયમ ૩૩ ઉપધિ, ૩૪ પરિચારણા, ૩૫ છેદના, ૩૬ સમુદ્દઘાત

૩૬ પ્રકાર જાણવા લાયક—જીવરૂપી રાજા, ૨ સમ્યકત્વ રૂપી પ્રધાન, ૩ પાચમહાવ્રતરૂપી ઉમરાવ, ૪ જ્ઞાનરૂપી ભડારી, ૫ ધૈર્યરૂપી હસ્તિ, ૬ આર્જવ માર્દવરૂપી હોદ્દા અબાડી, ૭ સતોષરૂપી મહાવત, ૮ મનરૂપી ઘોડો, ૯ પર ઉપગારરૂપી પલાણ, ૧૦ ભાષા સમિતિરૂપી પાખર, ૧૧ ચારિત્રરૂપી લગામ, ૧૨ જૈન ધર્મરૂપી ચાબક, ૧૩ શીયલરૂપી રથ, ૧૪ સત્તર પ્રકારના સયમરૂપી સૈન્ય, ૧૫ વિવેકરૂપી નિશાન, ૧૬ ધર્મધ્યાન શુકલ ધ્યાનરૂપી ધ્વજા, ૧૭ પાચ પ્રકારના સજ્ઝાય ધ્યાનરૂપી વાજિંત્ર, ૧૮ બાર ભેદે તપરૂપી શસ્ત્ર, ૧૯ સવરરૂપી વ.ગા, ૨૦ શુદ્ધ આચારરૂપી વેપાર, ૨૧ ક્ષમારૂપી ઢાલ, ૨૨ દયારૂપી બરછી, ૨૩ ક્રિયારૂપી કબાન, ૨૪ જ્ઞાનરૂપી તરકસ, ૨૫ સયમરૂપી તીર, ૨૬ અભિગ્રહરૂપી તરવાર, ૨૭ શુકલ લેશ્યારૂપી બધુક, ૨૮ પચ્ચખ્ખાણરૂપી શબાલ, ૨૯ સત્યરૂપી દારૂ ૩૦ ભાવના રૂપી ગોળો ૩૧ રાગદ્વેષરૂપી જામગી, ૩૨ ચારચોકડીરૂપી

જવાલા, ૩૩ કાયારૂપી સુરજ, ૩૪ આઠકર્મરૂપી વૈરીજય, ૩૫ મોક્ષરૂપી ગઢ લીધો, ૩૬ ષટ્કાયરૂપી પ્રજાની રક્ષા

ચોસઠ પ્રકાર.

સ્ત્રીયોની ૬૪ કળાઓ—૧ નૃત્ય, ૨ ઔચિત્ય, ૩ ચિત્ર, ૪ વાદિત્ર, ૫ મંત્ર, ૬ તંત્ર, ૭ ઘનવૃષ્ટિ, ૮ ફલાકિષ્ટ, ૯ સંસ્કૃતવાણી, ૧૦ ક્રિયાકલાપ, ૧૧ જ્ઞાન, ૧૨ વિજ્ઞાન, ૧૩ દંભ, ૧૪ અંબુસ્થંભ, ૧૫ ગીતમાન, ૧૬ તાલમાન, ૧૭ આકારગોપન, ૧૮ આરામરોપણ, ૧૯ કાવ્યશક્તિ, ૨૦ વક્રોક્તિ, ૨૧ નરલક્ષણ, ૨૨ ગજપરીક્ષા, ૨૩ હયપરીક્ષા, ૨૪ વાસ્તુશુદ્ધિ, ૨૫ બુદ્ધિપ્રહલિકા, ૨૬ શકુનવિચાર, ૨૭ ધર્માચાર, ૨૮ અંજનયોગ, ૨૯ ચૂર્ણયોગ, ૩૦ ગૃહિધર્મ, ૩૧ સુપ્રસાદનકર્મ, ૩૨ કનકસિદ્ધિ, ૩૩ વર્ણિકાવૃદ્ધિ, ૩૪ વાક્પાટવ, ૩૫ કરલાઘવ, ૩૬ લલિતચરણ, ૩૭ તૈલસુરભિકરણ, ૩૮ ભૃત્યોપચાર, ૩૯ ગેહાચાર ૪૦ વ્યાકરણ, ૪૧ પરનિરાકરણ, ૪૨ વીણાવાદ, ૪૩ વિતંડાવાદ, ૪૪ અંકસ્થિતિ, ૪૫ જનાચાર, ૪૬ કુંભભ્રમ, ૪૭ સારીશ્રમ-(સોગઠા બાજી રમવું), ૪૮ રત્નમણિભેદ, ૪૯ લિપિપરિચ્છેદ, ૫૦ વૈદ્યક્રિયા, ૫૧ કામાવિષ્કરણ, ૫૨ રંધનક્રિયા, ૫૩ કેશબંધન, ૫૪ શાલિખંડન, ૫૫ મુખમંડન, ૫૬ કથા કથન, ૫૭ કુસુમગ્રંથન, ૫૮ વરવેષ, ૫૯ સર્વભાષાવિશેષ, ૬૦ વાણિજ્ય, ૬૧ ભોજ્ય, ૬૨ અભિધાન પરીક્ષા, ૬૩ યથાસ્થાન આભુષણધારણ, ૬૪ અંત્યાક્ષરિકા.

યોગિની-૧ વારાહી ૨ વામની, ૩ ગરૂડા ૪ ઇંદ્રાણી, ૫ આગ્નેયી, ૬ વામ્યા, ૭ નૈરૂત્યા, ૮ વારૂણી, ૯ વાયવ્યા, ૧૦ સૌમ્યા, ૧૧ ઇશાની, ૧૨ બ્રાહ્મણી, ૧૩ વૈષ્ણવી, ૧૪ માહેશ્વરી, ૧૫ વૈનાયિકા, ૧૬ શિવા, ૧૭ શિવદૂતી, ૧૮ ચામુડા, ૧૯ જયા, ૨૦ વિજયા, ૨૧ અજિતા, ૨૨ અપરાજિતા, ૨૩ હરસિદ્ધિ, ૨૪ કાલિકા, ૨૫ ચડા, ૨૬ સુચડા, ૨૭ કનકદતા, ૨૮ સુદતા, ૨૯ ઉમા, ૩૦ ઘટા, ૩૧ સુઘટા, ૩૨ મામપ્રિયા, ૩૩ આશાપુરી, ૩૪ લોહિતા ૩૫ અભા, ૩૬ અસ્થિભક્ષી, ૩૭ નાગયણી ૩૮ નારસિંહી, ૩૯ કૌમારા, ૪૦ વાનરતી, ૪૧ અગા, ૪૨ વગા ૪૩ દીર્ઘદષ્ટ્રા, ૪૪ ચમદષ્ટ્રા, ૪૫ પ્રભા ૪૬ સુપ્રભા, ૪૭ લબા, ૪૮ લબોષ્ઠી, ૪૯ ભદ્રા, ૫૦ સુભદ્રા, ૫૧ કાલી, ૫૨ રૌદ્રી, ૫૩ રૌદ્રમુખી, ૫૪ કગલા, ૫૫ વિકરાલા, ૫ સાક્ષી, ૫૭ વિકટાક્ષી, ૫૮ તારા, ૫૯ સુતારા, ૬૦ રજનીકરી, ૬૧ રજના, ૬૨ શ્વેના, ૬૩ ભદ્રકાલી, ૬૪ ક્ષમાકરી

અડસઠ પ્રકાર

શ્રાવકના ૮ તીર્થો-૧ શત્રુંજય તીર્થ, ૨ ગિરનાર તીર્થ, ૩ સમેતશીખર તીથ, ૪ અષ્ટાપદ તીથ, ૫ આબુ તીર્થ, ૬ તારગા તીથ, ૭ આરાસણ તીર્થ, ૮ ઇડરગઢ તીર્થ, ૯ અનુત્તર વિમાન તીર્થ ૧૦ દેવલોક તીર્થ, ૧૧ વૈતાઢ્ય પર્વત તીર્થ, ૧૨ જ્યોતિષી તીથ, ૧૩ વ્યતર તીર્થ, ૧૪

કલિકુંડ તીર્થ, ૧૫ કુકુટેશ્વર તીર્થ, ૧૬ ચપાવતી તીર્થ, ૧૭ ટટાવતી તીર્થ, ૧૮ ગજપ્રમર તીર્થ, ૧૯ અયોધ્યા તીર્થ, ૨૦ વૈભારગિરિ તીર્થ, ૨૧ અપાપા તીર્થ, ૨૨ વર કાણા તીર્થ, ૨૩ સહસ્રફણા તીર્થ, ૨૪ અંતરીક્ષજી તીર્થ, ૨૫ માણિક્યસ્વામી તીર્થ, ૨૬ માનુષોત્તર તીર્થ, ૨૭ નદીશ્વર તીર્થ, ૨૮ રૂચક તીર્થ, ૨૯ કુંડલ તીર્થ, ૩૦ તક્ષશિલા તીર્થ, ૩૧ મથુરા તીર્થ, ૩૨ અગિદિકા તીર્થ, ૩૩ અંગાદિચોલ તીર્થ, ૩૪ એકી સ્થલ તીર્થ, ૩૫ સોમતા લાભ્યા તીર્થ, ૩૬ માહેર તીર્થ, ૩૭ વ-લહે તીર્થ, ૩૮ સ્થભન તીર્થ, ૩૯ ચિત્રકુટ તીર્થ, ૪૦ બ્રાહ્મણ તીર્થ, ૪૧ બ્રાહ્મણવાડ તીર્થ, ૪૨ હીરાસર તીર્થ, ૪૩ પાતુ તીર્થ, ૪૪ વસતપુર તીર્થ, ૪૫ મેરૂપ્તાવ તીર્થ, ૪૬ પાલ્હણ તીર્થ, ૪૭ જીરાઉલ તીર્થ, ૪૮ કરકેડા તીર્થ, ૪૯ કાસઈ તીર્થ, ૫૦ દસોર તીર્થ, ૫૧ મધ્યપુર પાટણ તીર્થ, ૫૨ વસતપુર પાટણ તીર્થ, ૫૩ સોપારપુર પાટણ તીર્થ, ૫૪ રણ વિહાર તીર્થ, ૫૫ રાલ વિહાર તીર્થ, ૫૬ કુંભલમેર તીર્થ, ૫૭ શીરોહી તીર્થ, ૫૮ મેરૂ તીર્થ, ૫- નાગેદ્ર તીર્થ, ૬૦ વડનગર તીર્થ, ૬૧ નાડોલ તીર્થ, ૬૨ નવખડા તીર્થ, ૬૩ નવપલ્લવ તીથ, ૬૪ સખેશ્વર તીર્થ, ૬૫ ગોડીજી તીર્થ, ૬૬ ભટ્ટેવા તીર્થ, ૬૭ પાર્શ્વનાથ તીર્થ, ૬૮ કલિકુંડ પાર્શ્વનાથ તીર્થ

બોતેર પ્રકાર.

પુરૂષોની ૭૨ કળાઓ—૧ લેખન, ૨ ગણિત, ૩ ગીત, ૪ નૃત્ય, ૫ વાદ્ય, ૬ પઠન, ૭ શિક્ષા, ૮ જ્યોતિષ, ૯ છંદ, ૧૦ અલંકાર, ૧૧ વ્યાકરણ, ૧૨ નિરૂક્તિ, ૧૩ કાવ્ય, ૧૪ કાત્યાયન, ૧૫ નિઘંટુ, ૧૬ ગજારોહણ, ૧૭ તુરગારોહણ, ૧૮ તે બન્નેનીશિક્ષા, ૧૯ શસ્ત્રાભ્યાસ, ૨૦ રસ, ૨૧ મંત્ર, ૨૨ યંત્ર, ૨૩ વિશેષ, ૨૪ ખન્ય, ૨૫ ગંધવાદ, ૨૬ પ્રાકૃત, ૨૭ સંસ્કૃત, ૨૮ પૈશાચિકા, ૨૯ અપભ્રંશ, ૩૦ સ્મૃતિ, ૩૧ પુરાણ, ૩૨ તેનો વિધિ, ૩૩ સિદ્ધાંત, ૩૪ તર્ક, ૩૫ વૈદક, ૩૬ વેદ, ૩૭ આગમ, ૩૮ સંહિતા, ૩૯ ઈતિહાસ, ૪૦ સામુદ્રિક, ૪૧ વિજ્ઞાન, ૪૨ આચાર્યવિદ્યા, ૪૩ રસાયન, ૪૪ કપટ, ૪૫ વિદ્યાનુવાદનાદર્શન ૪૬ વિદ્યાનુવાદના સંસ્કાર ૪૭ ધૂર્ત્તસબલક, ૪૮ ભૂમિકર્મ, ૪૯ તરૂચિકિત્સા, ૫૦ ખેચરીકલા, ૫૧ અમરીકલા, પર ઇંદ્રજાલ, ૫૩ પાતાળ સિદ્ધિ, ૫૪ યંત્રક, ૫૫ રસવતી ૫૬ સર્વકરણી, ૫૭ પ્રાસાદ લક્ષણ, ૫૮ પણ, ૫૯ ચિત્રોપલ, ૬૦ લેપ, ૬૧ ચિત્રકર્મ, ૬૨ પત્રછેદ, ૬૩ નખછેદ, ૬૪ પત્રપરીક્ષા, ૬૫ વશીકરણ, ૬૬ કાષ્ટઘટન, ૬૭ દેશભાષા, ૬૮ ગારૂડ, ૬૯ યોગાંગ, ૭૦ ધાતુકર્મ, ૭૧ કેવલિવિધિ ૭૨ શકુનરુત.

ચોરાશી પ્રકાર

ચોરાશી ગચ્છના નામ—૧ હોવ દનીકગચ્છ, ૨ ધર્મ ઘોષાગચ્છ ૨ ૩ સંડેરાગચ્છ, ૪ કિન્નરસાગચ્છ, ૫ મલધારાગચ્છ, ૬

ખરતપ ગચ્છ,૭ નાગોરીતપાગચ્છ, ૮ ચિત્રવાલગચ્છ, ૯ ઓસવાલગચ્છ થીતપાગચ્છ થયો, ૧૦ નાણાવાલગચ્છ, ૧૧ પલ્લિવાડગચ્છ, ૧૨ આગમીયાગચ્છ, ૧૩ બોકડીયગચ્છ, ૧૪ ભિન્નમાલિયાગચ્છ, ૧૫ નાગેન્દ્રાગચ્છ, ૧૬ સેવંતરીયાગચ્છ, ૧૭ ભરૂઅગચ્છ, ૧૮ જઇલવાલગચ્છ ૧૯ વડખરતરગચ્છ, ૨૦ લહુડાખરતરગચ્છ, ૨૧ ભાણુમોલીયાગચ્છ, ૨૨ વડગચ્છ થી વિધિપક્ષગચ્છ થયો, ૨૩ તપા બિરૂદગચ્છ,૨૪ સુરાણાગચ્છ ૨૫ વડીપોશાલગચ્છ, ૨૬ ભરૂઅચ્છાગચ્છ, ૨૭ કસ્તલપુરાગચ્છ ૨૮ સંખલાગચ્છ, ૨૯ ભાવડહરાગચ્છ, ૩૦ નીખડીયાગચ્છ ૩૧ ડોરંટવાલગચ્છ, ૩૨ બ્રાહ્મણીયાગચ્છ, ૩૩ મંડાહડાગચ્છ, ૩૪ નીનદીયાગચ્છ,૩૫ ખેલાહરાગચ્છ, ૩૬ ઉચ્ચિતવાલગચ્છ, ૩૭ રૂદ્રોલિયાગચ્છ, ૩૮ પથેરવાલગચ્છ, ૩૯ ખેજડીયાગચ્છ, ૪૦ વાચ્છિતવાળગચ્છ,૪૧ જીરાઉલીયાગચ્છ,૪૨ જેસલમેરાગચ્છ, ૪૩ લલવાણીયાગચ્છ, ૪૪ તાતાહડગચ્છ, ૪૫ છાજહડગચ્છ ૪૬ ખંભાયતાગચ્છ, ૪૭ શંખવાડીયાગચ્છ, ૪૮ કમલકળશગચ્છ, ૪૯ સોજંતરીયાગચ્છ, ૫૦ સોજતિયાગચ્છ ૫૧ પાપલીયાગચ્છ, ૫૨ ખીમસરાગચ્છ, ૫૩ ચોરવેડીયાગચ્છ, ૫૪ પ્રામેયાગચ્છ, ૫૫ બંભણિયાગચ્છ, ૫૬ ગોયલવાલગચ્છ, ૫૭ વઘેરાગચ્છ, ૫૮ ભટ્ટેરાગચ્છ, ૫૯ નાલરીયાગચ્છ, ૬૦ ૬૧ કક્કરીયાગચ્છ, ૬૨ રેકવાલગચ્છ, ૬૩ બોરસવાગચ્છ, ૬૪ વેગડાગચ્છ, ૬૫ વીસલપુરગચ્છ, ૬૬ સંવાડીયાગચ્છ, ૬૭ ધધુકીયાગચ્છ, ૬૮ વિદ્યાધરગચ્છ, ૬૯ આયરિયાગચ્છ

૭૦ હરસોરાગચ્છ, ૭૧ કોટીકગણકુલગચ્છ, ૭૨ વજ્રશાખ
નાબિરૂદગચ્છ, ૭૩ વાયડીયગણગચ્છ, ૭૪ ઉડવાડીયગણગચ્
૭૫ અણવગણગચ્છ, ૭૬ ઉત્તરવાલસહગચ્છ, ૭૭ ઉદ્દેહગણ
ગચ્છ, ૭૮ ચારણગણગચ્છ, ૭૯ આકોલીયાગચ્છ, ૮૦ લુણીયા
ગચ્છ, ૮૧ સાર્ધપૂનમીયાગચ્છ, ૮૧ નાગડીયોગચ્છ, ૮
નીલજીયાગચ્છ, ૮૪ સાચોરાગચ્છ

અઠ્ઠાશી પ્રકાર

૮૮ ગ્રહોના નામ–૧ અંગારક, ૨ વિકાલક, ૩ લોહિ
તાક્ષ, ૪ શનૈશ્વર, ૫ આધુનિક, ૬ પાધુનિક, ૭ કણ,
કણક, ૯ કણકણક, ૧૦ કણવિતાનક, ૧૧ કણસંતાનક
૧૨ સોમ ૧૩ સહિત, ૧૪ આશ્વાસન, ૧૫ કાર્યોપગ, ૧
કર્બૂરક ૧૭ અજકરક, ૧૮ દુંદુભક, ૧૯ શંખ, ૨૦ શંખ
નાભ, ૨૧ શંખવર્ણાભ, ૨૨ કંસ, ૨૩ કંસનાભ, ૨૪ કંસ
વર્ણાભ ૨૫ નીલ ૨૬ નીલાવભાસ, ૨૭ રૂપી, ૨૮ રૂપાવ
ભાસ, ૨૯ ભસ્મ, ૩૦ ભસ્મરાશી, ૩૧ તિલ ૩૨ તિલ
પુષ્પવર્ણ, ૩૩ દક, ૩૪ દકવર્ણ ૩૫ કાર્ય, ૩૬ વધ્ય
૩૭ ઇંદ્રાગ્નિ, ૩૮ ધૂમકેતુ, ૩૯ ભાવ, ૪૦ હરિ, ૪૧
પિંગલ ૪૨ બુધ, ૪૩ શુક્ર, ૪૪ બ્રહસ્પતિ ૪૫ રાહુ
૪૬ અગસ્તિ, ૪૭ માણવક, ૪૮ કામસ્પર્શ, ૪૯ ધુર, ૫
પ્રમુખ, ૫૧ વિકટ, ૫૨ વિસંધિકલ્પ, ૫૩ પ્રકલ્પ ૫૪
જટાલ, ૫૫ અરૂણ, ૫ અગ્નિ, ૫૭ કાલ, ૫૮ મહાકાળ

૫૯ સ્વન્તિઠ, ૬૦ સૌવસ્તિક, ૬૧ વર્ધમાન, ૬૨ પ્રલભ, ૬૩ નિત્યાલોક, ૬૪ નિત્યોદ્યોત, ૬૫ સ્વયપ્રભ, ૬૬ અવભાસ, ૬૭ શ્રેયસ્કર, ૬૮ ક્ષેમકર, ૬૯ આભકર, ૭૦ પ્રભકર, ૭૧ અરજા, ૭૨ વિરજા, ૭૩ અશોક, ૭૪ વીતશોક, ૭૫ વિતત, ૭૬ વિવત્ર, ૭૭ વિશાલ, ૭૮ શાલ, ૭૯ સુવ્રત, ૮૦ અનિવૃત્તિ, ૮૧ એકજટી, ૮૨ દ્વિજટી, ૮૩ કર ૮૪ કરક, ૮૫ ગજા ૮૬ અર્ગલ, ૮૭ પુષ્કલ, ૮૮ કેતુ

બો પ્રકાર

ભગવાન ઋષભદેવજીના ૧૦૦ પુત્રોના નામો-૧ ભરત, ૨ બાહુબલી, ૩ શંખ, ૪ વિશ્વકર્મા, ૫ વિમલ ૬ સુલક્ષણ, ૭ અમલ, ૮ ચિત્રાંગ, ૯ ખ્યાતકીર્તિ, ૧૦ વરદત્ત, ૧૧ સાગર, ૧૨ યશોધર, ૧૩ અમર, ૧૪ રથવર, ૧૫ કામદેવ, ૧૬ ધ્રુવ, ૧૭ વત્સ, ૧૮ નંદ ૧૯ સુર, ૨૦ સુનંદ ૨૧ કુરૂ, ૨૨ અંગ, ૨૩ વંગ, ૨૪ કોશલ, ૨૫ વીર ૨૬ કલિંગ, ૨૭ માગધ, ૨૮ વિદેહ, ૨૯ સંગમ, ૩૦ દશાર્ણ, ૩૧ ગંભીર, ૩૨ વસુવર્મા, ૩૩ સુવર્મા, ૩૪ રાષ્ટ્ર, ૩૫ સુરાષ્ટ્ર, ૩૬ બુદ્ધિકર ૩૭ વિવિધકર ૩૮ સુયશા, ૩૯ યશકીર્તિ, ૪૦ યશસ્કર, ૪૧ કીર્તિકર, ૪૨ સૂરણ ૪૩ બ્રહ્મસેન, ૪૪ વિક્રાંત, ૪૫ નરોત્તમ, ૪૬ પુરૂષોત્તમ, ૪૭ ચંદ્રસેન, ૪૮ મહાસેન, ૪૯ નભસેન, ૫૦ ભાનુ, ૫૧ સુકાંત ૫૨ પુષ્પયુત, ૫૩ શ્રીધર ૫૪ દુર્ધર્ષ, ૫૫ સુસુમાર, ૫૬

દુર્જય, ૫૭ અજેયભાન, ૫૮ સુધર્મા, ૫૯ ધર્મસેન, ૬૦ આનંદન, ૬૧ આનંદ, ૬૨ નંદ, ૬૩ અપરાજિત, ૬૪ વિશ્વસેન, ૬૫ હરિષેણ, ૬૬ જય, ૬૭ વિજય, ૬૮ વિજયત ૬૯ પ્રભાકર, ૭૦ અરિદમન, ૭૧ માન, ૭૨ મહાબાહુ, ૭૩ દીર્ઘબાહુ, ૭૪ મેઘ, ૭૫ સુઘોષ, ૭૬ વિશ્વ, ૭૭ વરાહ, ૭૮ સુસેન ૭૯ સેનાપતિ, ૮૦ કપિલ, ૮૧ શૈલવિચારી, ૮૨ અરિજય, ૮૩ કુંજરબલ, ૮૪ જયદેવ, ૮૫ નાગદ, ૮૬ કાશ્યપ, ૮૭ બલ, ૮૮ વીર, ૮૯ શુભમતિ, ૯૦ સુમતિ, ૯૧ પદ્મનાભ, ૯૨ સિંહ, ૯૩ સુજાતિ, ૯૪ સંજય, ૯૫ સુનાભ, ૯૬ નરદેવ, ૯૭ ચિત્તહર, ૯૮ સુસ્વર, ૯૯ દ્રઢરથ, ૧૦૦ પ્રભંજન

એકસોઆઠ પ્રકાર

વણિકની ૧૦૮ જાતિ–૧ શ્રીશ્રીમાલી, ૨ શ્રીમાલી, ૩ ઓસવાલ, ૪ પોરવાડ, ૫ ગુર્જરપોરવાડ, ૬ જાંગડાપોરવાડ, ૭ સોરઠીયાપોરવાડ, ૮ ગુર્જર, ૯ પદ્મિનવાડ, ૧૦ દેવણવાલ, ૧૧ અગરવાલ, ૧૨ ધીરવાલ ૧૩ મડકવાલ ૧૪ બઘેરવાલ ૧૫ જસવાલ, ૧૬ ખંડેરવાલ, ૧૭ ગુણદવાલ, ૧૮ ઈસરવા ૧૯ ઢીલીવાલ, ૨૦ ઢોડવાલ ૨૧ મેડતવાલ, ૨૨ નેરણવાલ, ૨૩ નરાણાવાલ, ૨૪ જાઇનવાલ, ૨૫ મહેશ્વરવાલ, ૨૬ હિંડોડવાલ, ૨૭ પુષ્કરવાલ, ૨૮ ભિમવાલ, ૨૯ ખંડેલવાલ ૩૦ ઉમાવાલ, ૩૧ ચિંતાવાલ, ૩૧ કપોલ, ૩૩ હુંબડ, ૩૪

મોઢ, ૩૫ ટીંડુ, ૩૬ વાયડા, ૩૭ કથાર, ૩૮ આભિલા, ૩૯ કનિહા, ૪૦ દસોરા, ૩૧ ઉંદોરા, ૪૨ નરસિંધોરા, ૪૩ હરસોરા, ૪૪ સિંદોરા, ૪૫ અણુહિલપુરા, ૪૬ જીરાઉલા, ૪૭ વડેધા, ૪૮ ઉજ્જેણ્યા, ૪૯ બોડ, ૫૦ કેસુરા, ૫૧ ૫ઇ ઠાણુ, ૫૨ ગરાજ, ૫૩ ઓસાઉલા, ૫૪ લાડ, ૫૫ પાચોરા, ૫૬ લબોચા, ૫૭ માથરા, ૫૮ ગગરાડા, ૫૯ ડેડ, ૬૦ ખાહેર, ૬૧ ત્રિહારા, ૬૨ સિહારા, ૬૩ ચદલ, ૬૪ ભિલોધા, ૬૫ નાગર, ૬૬ રોહન્યા, ૬૭ કુકુચ્યા, ૬૮ રોડ, ૬૯ પુરવીયા, ૭૦ ગોલારાડા, ૭૧ શખ, ૭૨ સોણિયા, ૭૩ ચિત્રોડા ૭૪ નતેરા, ૭૫ નાગદહા, ૭૬ બીજાપુગ, ૭૭ માથોધા, ૭૮ કાનડા, ૭૯ કનોજ્યી, ૮૦ લખણાવત્યા, ૮૧ પદમાવત્યા, ૮૨ જોજાહુત્યા, ૮૩ શ્રીખડા, ૮૪ અટવર્ગી, ૮૫ શહાવર્ગી, ૮૬ બીજવર્ગી, ૮૭ હસ્તિણાઉરા, ૮૮ સૂર્યાકથારા, ૮૯ મરહઠા, ૯૦ શ્રીગૌડ, ૯૧ વઘણોગ, ૯૨ અનોવા, ૯૩ માહુગ, ૯૪ નીમા ૯૫ વરાડ, ૯૬ ઉંબ, ૯૭ ધાકડ, ૯૮ નમીપડા, ૯૯ ભટ્ટઉગ, ૧૦૦ ખટવડ, ૧૦૧ જહેડું, ૧૦૨ ચઉસખા, ૧૦૩ આંસખા, ૧૦૪ ખડાઇત્તા, ૧૦૫ દુમખા, ૧૦૬ ઇગાઇતા, ૧૦૭ ઢોસર, ૧૦૮ ડુગરવલ

સખ્યા-શુન્ય-ખ, ગગન, આકાશ, અબર, અભ્ર, વિયત્, વ્યોમ, અતરિક્ષ, નભ પૂર્ણ, રધ્ર, આદિ

૧—આદિ, ગશી, ઇદુ, વિધુ, ચદ્ર, શીતાંશુ, શીતરશ્મિ, સોમ, શશાક, સુવાંશુ, અબ્જ, ભૂ, ભૂમિ, ક્ષિતિ, ધરા, ઉર્વરા,

ગો, વસુધરા, પૃથ્વી, ક્ષ્મા, ધારણી, વસુધા, ઈલા, કુ, મહી, રૂપ, પિતામહ, નાયક, તનુ, આદિ

૨–યમ, યમલ, અશ્વિન, નાસત્ય, દસ્ત્ર, લોચન, નેત્ર, અક્ષિ, દ્રષ્ટિ ચક્ષુ, નયન, ઈક્ષણ, પક્ષ, બાહુ, કર, કર્ણ, કુચ, ઓષ્ઠ, ગુલ્ફ, જાનુ, જઘા, દ્વય, દ્વદ્વ, યુગલ, યુગ્મ, કુટુબ રવિચદ્રૌ, આદિ

૩–રામ, ગુણ ત્રિગુણ, લોક, ત્રિજગત્, ભુવન, કાલ ત્રિકાલ, ત્રિગત, ત્રિનેત્ર, સહોદરા, અગ્નિ, વન્હિ, પાવક, વૈશ્વાનર દહન, તપન હુતાશન, જ્વલન, શિખિન્, કૃશાનુ, હોતૃ, આદિ

૪–વેદ, શ્રુતિ, સમુદ્ર, સાગર, અબ્ધિ, જલધિ, ઉદધિ, જલનિધિ અબુધિ, કેદ્ર, વર્ણ, આશ્રમ, યુગ, તુર્ય, કૃત, અય, આય, દિશ બધુ, કોષ્ઠ, વર્ણ આદિ

૫–બાણ, શર, સાયક, ઈશુ ભૂત, પર્વ, પ્રાણ પાડવ અર્થ, વિષય, મહાભૂત, તત્વ, ઇદ્રિય રત્ન, આદિ,

૬–રસ અગ, કાય, રૂતુ માસાર્દ્ધ, દર્શન, રાગ, અરિ, શાસ્ત્ર, તર્ક, કારક, આદિ,

૭–નગ, અગ, ભૂભૃત, પર્વત, શૈલ, અદ્રિ, ગિરિ, રૂષિ મુનિ, અત્રિ, વારસ્વર, ધાતુ, અશ્વ, તુરગ, વાજિ, છદ, ધી, કલત્ર આદિ,

૮–વસુ, અહિ, નાગ, ગજ, દતિ, દિગ્ગજ, હસ્તિન, માતગ, કુજર, દ્વિપ સર્પ તક્ષ, સિદ્ધિ, ભૂતિ, અનુષ્ટુભ, મગળ, આદિ

૯–અક, નદ, નિધિ, ગ્રહ, રધ્ર, છિદ્ર, દ્વાર, ગો, પવન, આદિ

૧૦–દિશ, દિશા, આશા, અંગુલી, પંક્તિ, કકુભ, રાવણ, શિરમ, અવતાર, કર્મન્, આદિ

૧૧ રૂદ્ર, ઈશ્વર, હર, આદિ, ભવ, ભર્ગ, શૂલિન, મહાદેવ, અક્ષૌહિણી, આદિ

૧૨ રવી, સૂર્ય, અર્ક, માર્તંડ, દ્યુમણિ, ભાનુ, આદિત્ય, દિવાકર, માસ, રાશિ, વ્યય, આદિ

૧૩ વિશ્વેદેવા, કામ, અતિજગતિ, અઘોષ, આદિ

૧૪ મનુ, વિદ્યા, ઈંદ્ર, શક્ર, લોક, આદિ

૧૫ તિથી, ઘસ્ર, દિન, અહ્ન, પક્ષ, આદિ

૧૬ નૃપ, ભૂપ, ભૂપતિ, અષ્ટિ, કલા, આદિ

૧૭ અત્યષ્ટિ

૧૮ ધૃતિ

૧૯ અતિધૃતિ

૨૦ નખ, કૃતિ

૨૧ ઉત્કૃતિ, પ્રકૃતિ, સ્વર્ગ

૨૨ કૃતિ

૨૩ વિકૃતિ

૨૪ ગાયત્રિ, જિન, અર્હંત, સિદ્ધ, આદિ

૨૫ તત્વ

૨૭ નક્ષત્ર, ઉડુ, ભ, આદિ

૩૨ દંત, રદ, આદિ

૩૩ દેવ, અમર, ત્રિદશ, સુર, આદિ

૪૦ નરક

૪૮ જગતી

૪૯ તાન

અક્ષર ઉપરથી આકની સમજ ક્ ૧, ખ્ ૨, ગ્ ૩, ઘ ૪, ઙ ૫, ચ્ ૬, છ્ ૭, જ્ ૮, ઝ ૯, ઞ ૧૦, ટ્ ૧૧ ઠ્ ૧૨ ડ્ ૧૩, ઢ્ ૧૪ ણ ૧૫, ત્ ૧૬, થ્ ૧૭, દ્ ૧૮, ધ ૧૯, ન, ૨૦, પ ૨૧, ફ્ ૨૨, બ ૨૩, ભ્ ૨૪, મ્ ૨૫, ય ૩૦, ર ૪૦, લ્ ૫૦, વ્ ૬૦, શ ૭૦, ષ ૮૦, સ્ ૯૦ હ્ ૧૦૦, અ ૧, ઈ ૧૦૦, ઊ ૧૦૦૦૦, ઋ ૧૦૦૦૦૦૦, ઌ ૧૦૦૦૦૦૦૦૦, એ ૧૦૦૦૦,૦૦,૦૦,૦, ઐ ૧૦૦૦૦૦,૦૦,૦૦,૦૦૦, ઓ ૧૦૦૦૦૦૦૦,૦૦,૦૦,૦૦૦, ઔ ૧૦૦૦૦,૦૦૦,૦૦,૦૦,૦૦,૦૦૦

પર સમય અન્ય દર્શનીયોની માન્યતા રાવણ સબંધી–

૯૯ કોટીરાક્ષસ કુલ, ૯૯૯૯૯૯૯૯૯૦ સુભટ, બિભીષણાદિક એક લાખ ભાઇ, મંદોદરી આદિ સવાલાખ સ્ત્રી, ઇંદ્રજીત મેઘનાદાદિક સવા લાખ કુમારો, સૂપણખા આદિ ૨૮ બહેનો, સાતલાખ બેટિયો, ત્રણક્રોટી પુત્રિયો, વિધાતા ક્રોદ્રવા દળે, સૂર્ય રથ ખેડે, યમ પાડારૂપે પાણી ભરે, શુક્ર બ્રહસ્પતિ કથા કરે, પુસ્તક વાચે, ઇંદ્ર માતીરૂપે ફુલ લાવે, બ્રહ્મા વેદ ઉચારે શાન્તિ પાઠ ભણે, નારાયણ દીવો ધરે, ગંગા જમના ચામર

ઢાળે, નક્ષત્રવર્ગ આરતિ ઉતારે, વિશ્વકર્મા સુત્રધારપણું કરે, વિશ્વામિત્ર આભરણ ઘડાવે, મંગળ ખેતર ખેડાવે, કર્મકટારો આપે, અનંતવાસુકી અમૃત ઝરે, કુલિ ઉપકુલિ પગ ચાંપે, ચંડિકા તલાર કરે, ક્ષેત્રપાળ મશાણ ઉદ્ધરે, રંભા દૈત્કાર કરે, સરસ્વતી શ્રુત ધરે, ગંધર્વ ગીત ગાય, મહેશ્વર પટહ વાય, બ્રહ્મા વીણા વાય, પવન આગણું વાળે, ગણપતિ ગોદરો ચાળે, સોમ ચંદન ઘસે, બુધ સોનુ કરે, સાતસમુદ્ર માજણ કરાવે, મેઘ છંટો દેવે, અઢાર ભાર વનસ્પતિ ફુલ આપે, કેતુ ભામણુ ભમાડે, ગૌરી શણ કાંતે, લક્ષ્મી વસ્તુ સાથે, નારદ હેરો ફેરો કરે, ધનદ ભંડાર ભરે, પદ્મ, મહાપદ્મ, શુક, પારાપત, તક્ષક, કર્કોટક, સાલહી પંગ્વિાસે

રાવણનું સૈન્ય,–અક્ષૌહિણી, ૪૪ હજાર હસ્તિ, ૮ ૪૪ ૮૦ ૦૦૦ ઘોડા, ૨૬ ૨૪ ૪૦ ૦૦૦, પાયદલ, ૧ અક્ષૌહિણી, ૬૩ કોટી, ૭૪ લાખ, સર્વસંખ્યા, ૮૭ કોડી, ૮૮ લાખ, કટક માનમ્

વળી પણ બીજે ઠેકાણે–ત્રિકુટ પર્વત, તેના ગઢના કાંગરાની સંખ્યા, ૪ લાખકોટી, ૩ હજાર કોટી, ૪૫૩ કોટી, ૧૨ લાખ, ૫૦ હજાર, એટલા કાંગરા છે, એક એક કાંગરે કાંગરે, બે બે રાક્ષસો છે, તે સર્વની સંખ્યા મલીને, ૧૮૦૦ કોટાકોટી રાક્ષસો થાય છે

તે ત્રિકુટ પર્વતને વિષે, લંકા નામની નગરી તે રાવણની મુખ્ય રાજધાની છે, તે લંકા નગરીને ચારે બાજુ લવણ સમુદ્રની ખાઈ છે

રાવણને ૧૦ મસ્તક, અને ૨૦ ભુજા છે
રાવણનું ૧૨૦૦૦ વર્ષનું આયુષ્ય છે
રાવણનું ૧૬ ધનુષ્ય માન દેહમાન છે
રાવણને ૯૯ ક્રોડ રાક્ષસ કુળ છે
રાવણનુ ૯૯૯ કોટાકોટી ૯ લાખ ૯૯ હજાર, ૯૦૯ રાક્ષસની સેના છે
રાવણને કુંભકર્ણ આદિ એક લાખ ભાઈ છે
રાવણને મેઘનાદ આદિ સવાલાખ દીકરા છે
રાવણને સૂર્પણખા આદિ ૧૮ બહેનો છે
રાવણને મંદોદરી આદિ સવાલાખ અંતેઉરી છે
રાવણને ત્રણ લાખ દીકરીયો છે
રાવણને ત્રણ લાખ અગની ઓલગડી(સેવા) કરનાર છે
રાવણે મરણને બાંધી પાતાળમા નાખેલ છે
રાવણે નવ ગ્રહો ખાટલાના પાયાએ બાંધેલા છે
રાવણનું આગણુ વાયુદેવ સાફ કરે છે
રાવણની પૃથ્વીને મેઘમાલીદેવ પાણીનો છંટકાવ કરે છે
અઢાર ભાર વનસ્પતિ ફુલ પગર ભરે છે
સાત સાગર દેવતા માજણુ કરે છે
સાત માતા આરતિ ઉતારે છે
વિશ્વકર્મા શ્રૃંગાર કરાવે છે, શેષનાગ છત્ર ધારણ કરે છે
ગગા જમના દેવીયો ચામર ઢાળે છે
છયે ઋતુઓ આપ આપણા પુલોથી તેનો મુકુટ ભરે છે

સરસ્વતી વીણાવગાડે છે, તુબરૂ દેવ ગીતગાન કરે છે
રભા તિલોત્તમા નાચે છે, ત્યારે નારદ ઋષિ તાળ બજાવે છે
સૂર્યદેવ રસોઇ કરે છે, ચદ્રદેવ બે ઘડી અમૃતને સ્રાવ કરે છે
મગળ સુવર્ણ કલશ બને છે, બુધ આદર્શ આરિસો દેખાડે છે
બ્રહસ્પતિ ઘડી બજાવે છે, શુક્ર પુસ્તક વાચે છે

શનિશ્ચર નીચો નમે ત્યારે રાવણ તેની પીઠ ઉપર પગ મુકી ખાટે બેસે છે

૩૩ કોટી દેવતાઓ ઓલગડી કરે છે
રાવણ સભામા બેસે ત્યારે ઇદ્ર જુહાર કરવા આવે છે
બ્રહ્મા પુરોહિતપણુ કરે છે, રાહુ રાત્રિયે આચમન કરાવે છે
ઋમૃતઋષિ, રૂ પીલાવે છે, કામદેવ કટારો બાધે છે
વૈશ્વાનર વસ્રો પખાળે છે, કાર્ત્તિકેય કોટવાળપણુ કરે છે
ચામુડા ચાચરી સચારે છે વિનાયક ગર્દભ ચારે છે
કેતુ ભામણા કરે છે, ધન્વતરી વૈદ્યપણુ કરે છે
લાહી વસ્તુ સાચરે છે

કવિ સમયે પણ–ત્રિકુટ પર્વતને વિષે, લકા નગરીમા રાવણ રાજ્ય કરે છે, ૧૦ વદન, ૨૦ ભુજા, તેણે ઇદ્રજીત, લોકપાળો, કોટવાળો કર્યા, વાયુ ઘર પ્રમાર્જે, મેઘ પાણી ભરે, યમ ક્ષેત્ર ખેડે, નવદુર્ગા આરતિ ઉતારે, વરૂણ ક્ષેત્રને સિચે, ખર દૈત્ય ઘટ વગાડે, ધનદ બીજ રોપે, વિધિ કોદ્રવા પીસે, નવગ્રહો ખાટલાનું રક્ષણ કરે વિગેરે

જૈન સમયે (મતે)-રાવણ પ્રતિવાસુદેવ, ત્રિકુટ પર્વતે લકા નગરીનો સ્વામી નવરત્નનો હાર કઠમા નાખવાથી શોભા યુક્ત હૃદયવાળો એ હારના અદર રાવણનુ પ્રતિબિબ પડવાથી દેખાતા ૧૦ મસ્તકો, રાક્ષસી વિદ્યા બલોત્કટ ત્રણ જગતને તૃણસમ ગણનાર અજરામરપણુ માનીને મહાગર્વ કરી અભિમાનીનુ પુતળુ થયેલ છે

૫૭ સમય વાતો

૧ ભૂમિ મડલ થકી રવી મડલ ૧ લાખ યોજન
૨ ભૂમિ મડલ થકી, ચદ્ર મડલ ૨ લાખ યોજન
૩ ભૂમિ મડલ થકી, તારા મડલ ૩ લાખ યોજન
૪ ભૂમિ મડલ થકી, બુધ મડલ ૪ લાખ યોજન
૫ ભૂમિ મડલ થકી, શુક્ર મડલ ૬ લાખ યોજન
૬ ભૂમિ મડલ થકી, મગળ મડલ ૮ લાખ યોજન
૭ ભૂમિ મડલ થકી, બ્રહસ્પતિ મડલ ૧૦ લાખ યોજન
૮ ભૂમિ મડલ થકી, શની મડલ ૧૩ લાખ યોજન
૯ ભૂમિ મડલ થકી, સપ્તર્ષિ મડલ ૧૪ લાખ યોજન
૧૦ ભૂમિ મડલ થકી, ધ્રુવ મડલ ૧૫ લાખ યોજન
૧૧ ભૂમિ મડલ થકી, માહાજન મડલ ૧૧૫ કોડી યોજન
૧૨ ભૂમિ મડલ થકી યમલોક મડલ ૨૧૫ કોટી યોજન
૧૩ ભૂમિ મડલ થકી તપો લોક મડલ ૪૧૫ કોટી યોજન.
૧૪ ભૂમિ મડલ થકી, સત્ય લોક મડલ ૬૧૫ કોટી યોજન

અન્ય દર્શનીય મતે સાત પાતાલ-૧ કૂમ પાતાલ, એક લાખયોજન શેષનાગાધિરાજ, ૨ સુતલ પાતાલ એક લાખયોજન કપિલ મુનિ અધિષ્ઠાતા, ૩ મહાતલ પાતાલ, એક લાખ બીજ ૪ ગભ સાવ પાતાલ, એક લાખયોજન દૈત્ય ભવન, ૫ નિતલ પાતાલ, એક લાખયોજન નાગભવન ૬ વિતલ પાતાલ, એક લાખયોજન સર્પભવન, ૭ તલ પાતાલ એક લાખયોજન

નોટ—એ ઉપરોકત તમામ અન્ય દર્શનીય મતે સત્ય જાણે છે, જૈન દર્શનમા તેમ નથી, પણ બીજા જુદા પ્રકારે છે, આતો ફકત વાચકવર્ગને જાણવા માટેજ લખેલ છે

સામુદ્રિક શાસ્ત્રની સામાન્ય વાતો

૧ જેના નખ પગ, હાથ, જીભ, હોઠ, તાળવુ અને આખના ખુણા લાલ હોય તે પુરૂષ ભાગ્યવાન જાણવો, તે પુરૂષ સૌભાગ્ય લક્ષ્મીને ભોગવે છે, ૨ જેનુ મુખ નાક, હડપચી, ગળાનો ભાગ, કાખ, અને છાતી, એ છવાના જેના ઉંચા હોય તે પુરૂષ સર્વ પ્રકારે ઉન્નત્તિ મેળવનાર થાય, ૩ જેના કેશ, દાત, ચામડી, આગળીના વેઢા, અને નખ, એ પાચ પાતળા હોય, સુકાયેલા હોય, તે પુરૂષ ધનવાન ઘણો થાય, ૪ જેના આખો, સ્તનનુ અતર, નાક, ગળુ, હાથ, એ પાચે લાબા હોય, તે પુરૂષનુ આયુષ્ય લાબુ હોય, અને તે ધન ઘણુંજ મેળવે, તેમજ પરાક્રમી હોય, ૫ જેના મુખ,

લલાટ, અને પેટ, એ ત્રણે મોટા હોય તો, તે પુરૂષ રાજા થાય, ૬ જેની ડોક, જાંઘ, અને પુરૂષ ચિન્હ, એ ત્રણે ટુંકા હોય, તે રાજા થાય, ૭ જેનો સ્વર, તથા ડુંટી, તથા સત્વ એ ત્રણે ગંભીર હોય, તે પૃથ્વીપતિ થાય, પરમાર્થી થાય, ૮ જેની આંખ સફેદ હોય, લાલ હોય, કાબર ચિત્રી હોય, તે સહજ ઓછી અક્કલનો હોય છે, ૯ જેની દાઢી નાની હોય, તેજસ્વી આંખ હોય, તથા ખુલ્લી પાપણો હોય અને માથામાં ઘણાજ સખતવાળ હોય, તેનાથી દૂર રહેવું, કારણ કે તે માણસ ઝેરી સર્પ જેવો હોય છે, ૧૦ જેના વાળ સરાખી રંગના સખત હોય, તે ફમામદાર, તથા બહા દુર અને તંદુરસ્તી હોય છે, ૧૧ જેના વાળ નરમ હોય છે, તે શાંતિવાળો હોય છે, તથા બીકણપણું ધારણ કરનારો ઇંતરાજી હોય છે, ૧૨ જેના કાન, તથા ખભા ઉપર વાળ હોય છે, તેઓ હિમ્મતવાન તથા બેવકુફ હોય છે, ૧૩ જેના પેટ ઉપર તથા છાતી ઉપર ઘણાવાળો હોય છે, તે રોગી તથા જુલમગિરિના કામો કરવા વાળો થાય છે, ૧૪ જેના પીળાવાળ હોય છે તે ચોરી કરનાર ક્રોધી, ને બેવકુફી હોય છે, ૧૫ જેના કાળા શાહી જેવા વાળ હોય છે, તે અક્કલવાળો, અને વિચાર શીઘ્ર થાય છે, ૧૬ જેના કાળા, અને રાતારંગના વાળ હોય છે તે વિચારોનું સમ તુલપણું જાણનારો થાય છે, ૧૭ જેનું કપાળ મોટું હોય, અને ભ્રકુટી પાસે કડચલી નહિ હોય તે લડાઈ ટંટા કરવા

વાળો થાય છે, ૧૮ જેની નાની પાપણો હોય, અને સાધારણ પાપણો હોય તે અને ભ્રકુટી પાસે કરચલી હોય તો સત્યવાદિ શાહુકાર જાણવો, ૧૯ જેના કાન મોટા હોય તે મૂર્ખતા ધારણ કરનાર, તથા કડક મીજાજનો, તેમજ મરદાઈનો ભંડાર હોય છે, ૨૦ જેના કાન નાના હોય, તે મુરખ, અને ચોર હોય છે, ૨૧ જેના કાન સાધારણ હોય છે, તે સમધારણ વિચારશીલ જાણવો, ૨૨ જેની ભ્રકુટી મોટી કાળી હોય છે, તે બોલવામા મખત ભાષા વાપરનાર હોય છે, ૨૩ જેના કાનની વચ્ચેનો ભાગ સુધી લંબગોળ ખેંચાયેલ હોય તે ખોટી ડીંગ મારનાર, અને મગરૂરી હોય છે, ૨૪ જેની આખ લીલારંગની હોય છે તે ઘણોજ ખરાબ હોય છે, ૨૫ જેની આખ મોટીને તેજસ્વી હોય તે અદેખો હોય છે, ૨૬ જેની ગેલી આખ હોય છે તે દાની, ને શતાબીખોર હોય છે, નઠારો, ને હરકત્ત કરનાર હોય છે, ૨૭ જેની આખ લાલ હોય છે તે બહાદુર અને હુશીયાર હોય છે, ૨૮ જેને આખની કીકીની આસપાસ પીળોરંગ અગર તેવા પીળારંગની આખો હોય, તો તોફાની તથા ટટાખોર થાય છે, ૨૯ જેની આખ લાબી, પોહોળી, નાની, મોટી, રૂપરંગમા સમધારણ હોય, તે અક્કલવાળો, હુશીયાર, અને ચોખ્ખી દાનતનો હોય છે, ૩૦ જેનું નાક નાનુ હોય છે, તે ચાલાક, અને નરમ સ્વભાવનો હોય છે, ૩૧ જેનુ નાક વાકુ હોય છે, તે બાહાદુર

હોય છે ૩૨ જેનુ નાક પોહોળુ હોય છે, તે મિત્રોને વધા રનાર, અને હુશીયાર હોય છે, ૩૩ જેના નસકોરા મોટા હોય, તે લુચ્ચો, અને જુલમ કરનાર હોય, ૩૪ જેના નાકની ડાડી આખ સુધી પોહોળી હોય, તે અસત્યવાદિને વિષે શિરોમણિ હોય છે, ૩૫ જેના નાકની ડાડી સમધારણ હોય, તો અક્કલવાળો ને હુશીયાર હોય છે, ૩૬ જેનુ મોઢુ મોટુ હોય તે બુદ્ધિવાળો ને બહાદુર થાય છે, ૩૭ જેના હોઠ પોહોળા હાય તે ખરાબ અને બેવકુફ થાય છે, ૩૮ જેના હોઠ લાલ હોય છે તે ડાહ્યો ને શાણો થાય છે ૩૯ જેના દાત સિદ્ધિલાઇન વગરના વાકા ચુકા હોય તે તાલમબાજ અને બુરીદાનતનો હોય ફિતુર કરનાર છે, ૪૦ જેના દાત સિદ્ધા લાઈન બદ્ધ હોય તે પ્રમાણિક, ન્યાયી, ને ઇન્સાફ વાળો થાય છે, ૪૧ જેના ગાલ ફુલેલ, અને માસથી ભરેલા હોય છે, તે પણ ખગબ લાઇનનો હોય છે, ૪૨ જેના પીળા ગાલ હોય, તે પણ ખરાબ વિચારનો હોય છે, ૪૩ જેના ગાલ સાધારણ રીતસર હોય, તે સારો હોય છે, ૪૪ જેનો અવાજ મોટો હોય, તે બહાદુર હોય છે, ૪૫ જેનો અવાજ નાનો હોય, તે મિથ્યાભિમાની, અને વેહેમ કરનાર હોય છે, ૪૬ જેનો ઘાટો સાધારણ હોય, તે સારો ફાયદો કરનાર જાણવો, ૪૭ જેનો અવાજ ગુગણો હોય છે, તે મૂરખ હેવાન હોય છે, ૪૮ ધીમે બોલનાર, લાયકાતીવાળો હોય છે, ૪૯ જે વાતો કરતા હાથના ચાળા કરનાર હોય, તે શાણો, હુશી-

ચાર હોય છે, ૫૦ જેની ગરદન ટુંકી હોય, તે તાલમબાજ ફીસાદીખોર, હરામદાનતનો, દગલબાજ અને બીજાઓનુ નિરંતર બુરૂ ઈચ્છનારો, તથા બીજાનુ સારૂ થાય તેમા હર્ષ રહિત થાય છે, ૫૧ જેની ગરદન લાંબી, પાતળી, હોય, તે સત્યવાદી ને પરમાત્માનો ભક્ત હોય, ૫૨ જેની છાતી, અને મોટુ પેટ હોય, તે સર્વથા ખોટો, ને ખરાબ સમજવો, ૫૩ જેની છાતી, પેટ, સાધારણ હોય, તે અક્કલવાળો, અને શાણો હોય છે, ૫૪ જેની ખાધ, અને પીઠ, પોહોળી હોય, તે જોગવર હોય પણ તેનામા બુદ્ધિ થોડી હોય છે, ૫૫ જેની ખાધ નાની હોય, તે ખરાબ, અને અધર્મી હોય છે, ૫૬ જેના હાથ અને આગળા લાંબા હોય, તે શાણો, અને હકુમતવાળો હોય છે, ૫૭ જેના પગનો નળો જાડો હોય, તે નાદાન, અને લઢાઇ ખોર હોય છે, ૫૮ જેના પગનો નળો સાધારણ હોય, તે બુદ્ધિવાળો હોય છે, ૫૯ જેની આખનો રંગ બ્લુ રંગવાળો હોય, તે મિત્રોનો વધારો કરનાર હોય છે, ૬૦ તેવી બ્લુ રંગ વાળી આખ જો સ્રીની હોય તો તે નાજુક હોય, પ્યાર બતાવનારી હોય, બીજાની મરજી સાચનારી હોય, તથા દુખે ને માટે દિલસોજી બતાવનારી, તેમજ પોતાને ગુણ રહિત માનનારી, તથા પોતાના પતિને પરમેશ્વર તુલ્ય માનનારી, અને સ્રી જાતિના તમામ ગુણો કોમળતા તે સ્રીને વિષે હોય છે, ૬૧ જેની આખ બદામી રંગની હોય, તે શત્રુને વધારનાર હોય, ૬૨ જો સ્રીની આખ

બદામી રંગની હોય, તો તે અદેખી, નિર્દય, અને વિશેષે કરીને બિલાડીને વિષે જેટલા ગુણો હોય છે, તેટલા ગુણો, તેવી આંખવાળી સ્ત્રીયોને વિષે હોય છે, ૬૩ જે પુરૂષની આંખ બદામી હોય, તો તે વહેમી, જીદગી સુધી બીન-પરવાઇવાળો, બીજાના દુખની બેદરકારીવાળો શૂરવીર, હિમ્મતવાન, અને ડામાડોળ ચિત્તવાળો થાય છે, પરંતુ મિત્રના કામમા તત્પર રહેનારો હોય છે, ૬૪ જેની આંખ રાખના રંગવાળી હોય, તે સ્વભાવનો ઠંડો પણ સાચો દિલનોજ બતાવનાર હોય છે અને તેને વિષે કવિપણાના ગુણો પણ હોય છે, ૬૫ જેની આંખો લીલા રંગની હોય છે તે માણસો હલકા, લુચ્ચા, અને ઘાતકી હોય છે

શકુન વિચાર

૧ ગામાંતર પ્રત્યે ગમન કરતા શાક પાદડુ મળે તો સારૂ પણ કલેશ કાંઇ થાય નહિ. ૨ ધી સામુ મલ્યુ હોય, દીઠુ હોય, નામ સાભળ્યુ હોય તો સારૂ ૩ પરગામ પ્રત્યે ચાલતા તેલ સામુ મળ્યુ હોય, દીઠુ હોય, નામ સાભળ્યુ હોય તો ખરાબ, ૪ પરગામ પ્રત્યે ચાલતા માછલાનુ જોડલુ સામુ મળે તો સપૂર્ણ ઉત્તમ ફળ પ્રાપ્ત થાય, ૫ પરગામ પ્રત્યે ચાલતા અરિતો સામો મળ્યો હોય, અગર દેખવામા આવે તો તેમા મુખ જોઇને ચાલવાથી વાછિત ફળની પ્રાપ્તિ થાય, ૬ પરગામ પ્રત્યે ચાલતા કુલની જાતિ મળે તો તમામ

જાતિ સારી પણ રાતા ફુલો મળે તો ખરાબ ૭ પરગામ પ્રત્યે ચાલતા ગુથેલી પુલની માળા સામી મળે તો બહુજ ઉત્તમ ૮ પરગામ પ્રત્યે ચાલતા સામા વસ્ત્રો મળે તો સારા, પણ ધોયેલા મળે તો ખરાબ ૯ પરગામ પ્રત્યે ચાલતા તમામ ધાતુઓ સામી મળે તો ખરાબ તેમા પણ લોહુ સામુ મળે તો મરણ થાય ૧૦ પરગામ પ્રત્યે ચાલતા પાષાણુ-મય દેવ દેવીની મૂર્ત્તિ પૂજા કરેલી સામી મળે તો ઉત્તમ ફળની પ્રાપ્તિ થાય ૧૧ પરગામ ચાલતા સ્ત્રી હાથમા છાણુ લઈને સામી મળે તો સારૂ ૧૨ પરગામ પ્રત્યે ચાલતા પુરૂષને માથે વાસનુ ભાજન હોય અને છાણુથી ભરેલુ હોય તે સામુ મળે તો ખરાબ ૧૩ પરગામ પ્રત્યે ચાલતા સર્વ પ્રકારના શૃગારો વડે કરી શોભિત થયેલી સ્ત્રી સામી મળે તો ઉત્તમ ૧૪ પરગામ પ્રત્યે ચાલતા છુટા કેશવાળી રૂદન કરનારી, દૂષણુવાળી, સગર્ભા ઋતુવતી અને યોગિની એટલી સ્ત્રીયો સામી મળે તો ખરાબ ૧૫ પરગામ પ્રત્યે ચાલતા દહીનુ ભરેલુ વાસણ સામુ મળે તો ઉત્તમ ૧૬ પરગામ પ્રત્યે ચાલતા તર ઉતારેલ દહીનુ વાસણ સામુ મળે તો ખરાબ ૧૭ પરગામ પ્રત્યે ચાલતા હસ્તિ, અને ઘોડો હેષા-રવ કરતા સામા મળે તો ઉત્તમ ૧૮ પરગામ પ્રત્યે ચાલતા ઘોડો સામો મળે તથા ઘોડેસ્વાર સામો મળે તેમજ પલાણ સહિત ઘોડો સામો મળે તો ઉત્તમ ૧૯ પરગામ પ્રત્યે ચાલતા ગામ મદિર સામા મળે તો સર્વ કાર્ય સિદ્ધ કર

નાર થાય ૨૦ પરગામ પ્રત્યે ચાલતા ચામર તથા છત્ર સામા મળે તો તમામ પ્રકારનો લાભ આપનારા થાય ૨૧ પરદેશ પ્રત્યે ચાલતા સર્વ પ્રકારના ધાન્ય તથા ચોખા ઘઉ તથા સુગધરી આદિ સામા મળે તો સર્વ કાર્ય સિદ્ધ કર નાર થાય પરતુ મગ, અડદ, તલ, સરસવ રાઈ, તથા જેમા તેલ હોય એટલે જેને પીલતા તેમાથી તેલ નીકળે તેવા ધાન્યો સામા મળે તે ખરાબ ૨૨ પરગામ પ્રત્યે ચાલતા–કાગ આદિ તુચ્છ ધાન્ય સામુ મળે તો અલ્પ લાભ થાય ૨૩ પરગામ પ્રત્યે ચાલતા પીઠાનુ અન્ન સામુ મળે તો તમામ ખરાબ ૨૪ પરગામ પ્રત્યે ચાલતા રાધેલુ અન્ન સામુ મળે તો તમામ કાર્યને સિદ્ધ કરનારૂ થાય ૨૫ પરગામ પ્રત્યે ચાલતા ઢોળાઇ ગયેલુ અન્ન સામુ મળે તો કામ સિદ્ધ થાય નહિ. ૨૬ પરગામ પ્રત્યે ચાલતા ગાડામા ભરીને તથા માથા ઉપર ચડાવીને કાટા ઘોરને લઈ જતા સામા સ્ત્રી, પુરૂષ મળે તથા વૈરી સામો મળે તો પોતાનું કામ સિદ્ધ થાય નહિ ૨૭ પરગામ પ્રત્યે ચાલતા શ્વેતવસ્ત્રને ધારણ કરનારા સાધુનુ દર્શન થાય તો સર્વથા પ્રકારે ઉત્તમ છે, પરતુ તેમા પણ જો આચાર્ય સ મુખ મળે તો તે ઉત્તમ પ્રકારના રાજ્યયોગના ફળને આપનાર થાય છે, ૨૮ પરગામ પ્રત્યે ચાલતા સાધુશ્રમણ, ઘોડો, રાજા, મોર, હસ્તિ, બળદ જો સામા મળે તો સર્વ પ્રકારની સિદ્ધિ કરનારાં થાય છે, અને ગામમા પ્રવેશ કરતા સામા મળે તો પણ સર્વ પ્રકા-

રની સિદ્ધિ કરનારા થાય છે ૨૯ પરગામ પ્રત્યે ચાલતા નિગ્રંથ સાધુ સામા મળે તો સર્વ કાર્ય સિદ્ધ થાય ૩૦ પરગામ પ્રત્યે ચાલતા ભરેલા પાત્ર સહિત તમામ ધર્મના દર્શનીયો સામા મળે તો કામ કરનારા થાય, પરંતુ ખાલી પાત્ર હોય ને સન્મુખ મળે તો અનર્થની પરંપરાને કરનારા થાય ૩૧ પરગામ પ્રત્યે ચાલતા ખાટા એવા બોર સામા મળે તો કષ્ટને કરનારા થાય ૩૨ પરગામ પ્રત્યે ચાલતા એક પાણીનો ભરેલો પૂર્ણ ઘડો સામો મળે તો સંપૂર્ણ લાભ તથા ફળને આપનાર થાય ૩૩ પરગામ પ્રત્યે ચાલતા અડધો પાણીનો ઘડો સામો મળે તો અડધો લાભ થાય ૩૪ પરગામ પ્રત્યે ચાલતા બે બે ઘડા ભરેલા સામા મળે તો તો ઇચ્છિત વસ્તુને આપનારા થાય તેમા પણ તે બન્ને જો પુરૂષને મસ્તકે રહેલા હોય તો તમામ પ્રકારની સિદ્ધિના કારણ ભૂત થાય છે ૩૫ પરગામ પ્રત્યે ચાલતા ગણેશ (તેતર) ડાબી બાજુ બોલે તો કુશલતા જણાવે, જમણી બાજુ બોલે તો લાભ દેખાડે તથા કન્યાના વરને શોધવા જતા જમણી બાજુ બોલે તો વર મળે, પણ સર્વથા પ્રકારે ડાબી બાજુ બોલે તો સારો, ડાબો બોલીને જમણો બોલે તો ફલ પ્રાપ્ત થાય રાત્રિયે બોલે તો દેશ ભંગ થાય, બપોરે તેતર બોલે તો ભય શમી જાય, એક સ્થાનકે રહીને સર્વ-ખુણે બોલે તો ભય ઉત્પન્ન થાય ગણેશ ડાબી બાજુ કુશલતા સૂચવે, ડાબા ઉપર જમણો વાહન મેળવે, ગામમા

પ્રવેશ કરતા જમણો બોલે તો ઉત્તમ છે તથા રોગિને વિ
ગણેશ ડાબો હોય તો રોગિને સમાધિ થાય ૩૯ પરગામ
પ્રત્યે ચાલતાં દુર્ગા (કાળીચકલી) ડાબી બાજુ શબ્દ કરે
તો ઉત્તમ તથા કુશલતા કહે, ડાબી બાજુથી શબ્દોને કરતી
જમણી બાજુ જાય તો પણ કુશલ બીજીવાર જાય તે
કાર્ય સિદ્ધ થાય, ત્રીજીવાર દુર્ગા જમણી બાજુ જાય તે
લાભના લોભ સહિત રાજ્ય મેળવે, સુખકારી કલ્યાણ કાર
હોય, જમણી બાજુથી ડાબી બાજુ જાય તો દુ ખદાયી
થાય, દુર્ગા શબ્દ કરતી નીચી જાય તો નીચ લાભ સૂચવે
શબ્દ કરતી ઉપર જાય તો ઉચો લાભ આપે, ગામમા પ્રવેશ
કરતા દુર્ગા ડાબી હોય તો, સ્રીપક્ષની હાનિ કરે, પ્રવેશ
કરતા તેના તરફ જમણી દુર્ગા હોય તો સપૂર્ણ ફળ સૂચવે,
પરગામ જતા પાણીના સ્થાનકે બેઠેલી દુર્ગા બોલે તો ચિંતા
ઉત્પન્ન થાય, અને પ્રાસાદ તથા વૃક્ષ ઉપર બેઠેલી બોલે તો
ઉત્તમ લાભ સૂચવે રસ્તામા સાથે ચાલે, આગળ ચાલે,
વચ્ચે ચાલે તો આગળ ઉપર લાભ થાય, તથા સુકા લાકડા
ઉપર તથા સુકાયેલા વૃક્ષ ઉપર બેઠેલી બોલે તો હાનિ થાય,
તથા રોગીને અર્થે જોતા જો બેઠી હોય ત્યાથી ઉંચી ચડે
તો રોગ ઘણો થાય, ને નીચી ઉતરે તો રોગનો નાશ થાય
ડાબી બોલે તો કુશળતા સુચવે, ઘરના અદર બેશીને, તથા
મોભે બેશીને બોલે તો સ્વામીનુ મરણ થાય શય્યા ઉપર
બેશીને બોલે તો સ્રીનુ મરણ થાય, ચતુષ્પથે ધ્વજા ઉપર

છત્ર ઉપર શબ્દ કરે તો જય થાય, રાજાના મેહેલ ઉપર બેશીને બોલે તો શાંતિ કરે ૩૭ પરગામ પ્રત્યે ચાલતા– જો ઘૂવડ ડાબો હોય તો રાજાને કુશળ છે, જમણો હોય તો મરણ થાય, રસ્તામા ચાલવા માંડયે તથા નગરમા પ્રવેશ વખતે ઘૂવડ દેખવામા આવે તો ખરાબ, સાયકાલે ભૂમિ ઉપર બેસી જો ઘૂવડ બોલે તો રોગની ઉપત્તિ થાય, અને અત્યંત આર્ત્તધ્યાન પીડા ભય હોય તો તેનુ નિવારણ કરે, પહેલે પોહોરે ઘૂવડ જંગલમા જમણો હોય તો નહિ ફળેન ફળ મળે ૩૮ પરગામ પ્રત્યે ચાલતા ભૈરવ જમણી બાજુ ઉત્તમ ૩૯ પરગામ પ્રત્યે ચાલતા શિયાલિયા ડાબા ઉત્તમ ૪૦ પરગામ પ્રત્યે ચાલતા ધોળા હરણ જમણી બાજુ ઉતરે તો સારા ૪૧ પરગામ પ્રત્યે ચાલતા પહેલા પોહોર પછી ડાબા હરણ ઉત્તમ ૪૨ પરગામ પ્રત્યે ચાલતા કાળા હરણ ડાબા ઉત્તમ ૪૩ પરગામ પ્રત્યે ચાલતા જો હરણ ઉતરીને આપણા સામુ જોવે તો લાભ કહે ૪૪ પરગામ પ્રત્યે ચાલતા ભૈરવ, તેતર, કુકડો, જમણી બાજુ જઈને જો વસે તો એક કામે નીકળેન હોય તો પણ બે કામ કરીને આવે છે ૪૫ રાત્રિયે જો તેતર બોલે તથા દિવસે જો શિયાલ બોલે તો દેશને છોડી દેવો, ન છોડી દે તો બહુજ દુખ અને મરણ થાય ૪૬ જો કુતરા આકાશને વિષે સૂર્યના સન્મુખ પોતાનું મોહુ રાખીને વસે તો છમાસમા તે ગામનો કે નગરનો નાશ થાય ૪૭ પરગામ પ્રત્યે ચાલતા ડાબો

ખર (ગધેડો) ઉત્તમ, અને ગામમા પ્રવેશ કરતા જમણો ઉત્તમ પૃઠે ખર બોલે તો ગામ જવુ નહિ, ચાલતા જો સામો ખર બોલે તો માર્ગ ભાગે, ખર જો આગલા પગ માથા ઉપર કરી શબ્દ કરે તો આળળ ઉપર ચાલવુ નહિ ત્યાજ રહેવુ, છતા જો જઇયે તો ચોરનો ભય ઉત્પન્ન થાય, ૫૭ ગામ પ્રત્યે ચાલતા રસ્તામા ખરને મૈથુન સેવન કરતો દેખ વામા આવે તો કાર્યની સિદ્ધિ થાય ખર જો ડાબી બાજુ રહી ક્રુર શબ્દ બોલે તો કલેશ કાર્ય ન હોય પહેલે પોહોરે હાનિ થાય, બીજે સિદ્ધિદાયક થાય, ત્રીજે જવુ નહિ, ચોથે સ્ત્રીનો સમાગમ થાય, પાચમે ભય થાય, છઠ્ઠે મરણ થાય સાતમે કલેશ થાય આઠમે લાભ થાય ૪૮ પરગામ પ્રત્યે ચાલતા હજામત કરાવવી નહિ, તેલનુ મર્દન કરાવવુ નહિ, સ્રીનુ સેવન કરવુ નહિ, કલેશ કરવો નહિ, લડાઇ ટટો કરવો નહિ, રોવુ નહિ, મદ્યપાન કરવુ નહિ, જુગટુ રમવુ નહિ, એટલા કામો કરવા નહિ ૪૯ પરગામ પ્રત્યે ચાલતા ખાટુ ખાવુ નહિ, કડવુ ખાવુ નહિ, દુધ ખાવુ નહિ, ખાડ ખાવી નહિ, માસ ખાવુ નહિ, તેલ ખાવુ નહિ, મધ ખાવુ નહિ, શેકેલુ ધાન્ય ખાવુ નહિ, એટલા પદાર્થો ત્યાગ કરવા ૫૦ પરગામ પ્રત્યે ચાલતા ખરાબ શુકન થાય તો પાછા વળવુ, અને આઠ શ્વાસોશ્વાસ મુકયા પછી ચાલવુ, વળીખરાબ શુકન થાય તો પાછા વળવુ, અને સોળ શ્વાસોશ્વાસ મુકયા

પછી ચાલવુ, ત્રીજીવાર જો ખરાબ શુકન થાય તો તે દિવસે પરગામ જવુ જ નહિ, બીજે દિવસે સારે શુકને ચાલવુ

છીંક વિચાર.

૧ રવીવારે પ્રથમ ચોઘડીયે પૂર્વ દિશાયે શનિશ્ચરનુ ઘર છે તેથી તે તરફ છીંક થાય તો કલેશ ઉપજે ૨ રવીવારે બીજે ચોઘડીયે અગ્નિખુણે રાહુનુ ઘર હોય છે તેથી તે તરફ છીંક થાય તો મરણ ઉપજે ૩ રવીવારે દક્ષિણ દિશાયે સૂર્યનુ ઘર છે તેથી તે તરફ છીંક થાય તો કાર્યની હાનિ થાય ૪ રવીવારે નૈરૃતખુણે ચદ્રમાનુ ઘર હોય છે તેથી તે તરફ છીંક થાય તો કાર્ય સિદ્ધ થાય, ૫ રવીવારે પશ્ચિમ દિશાયે મંગળનુ ઘર હોય છે તેથી તે તરફ છીંક થાય તો મૃત્યુ થાય, ૬ રવીવારે વાયવ્યખુણે બુધનું ઘર હોય છે, તેથી તે તરફ છીંક થાય તો મિત્રનો મેલાપ થાય ૭ રવીવારે ઉત્તર દિશાને વિષે બ્રહસ્પતિનુ ઘર હોય છે તેથી તે તરફ છીંક થાય તો સર્વ પ્રકારનુ સુખ પ્રાપ્ત થાય, ૮ રવીવારે ઈશાનખુણે શુક્રનુ ઘર હોય છે તેથી તે તરફ છીંક થાય તો સર્વકાર્યની સિદ્ધિ થાય છે ૯ સોમવારે પૂર્વ દિશાને વિષે શુક્રનુ ઘર છે તેથી તે તરફ છીંક થાય તો સારૂ થાય, રૂડુ થાય, ૧૦ સોમવારે અગ્નિખુણે શનિશ્ચરનુ ઘર હોય છે, તેથી તે તરફ છીંક થાય તો કલેશ થાય, ૧૧ સોમવારે દક્ષિણ દિશાને વિષે રાહુનુ ઘર હોય છે તેથી તે

તરફ છીંક થાય તો ઘણા પ્રકારના દુ ખો અને કષ્ટો ઉત્પન્ન થાય ૧૨ સોમવારે નૈરૃત્યખુણે સૂર્યનું ઘર હોય છે તેથી તે તરફ છીંક થાય તો કાર્યની હાનિ થાય, ૧૩ સોમવારે પશ્ચિમ દિશાને વિષે ચદ્રમાનુ ઘર હોય છે તેથી તે તરફ છીંક થાય તો સર્વ કાર્યની સિદ્ધિ થાય છે, ૧૪ સોમવારે વાયવ્યખુણે મગળનું ઘર હોય છે તેથી તે તરફ છીંક થાય તો નિર્મળ વાર્તા સભળાય, ૧૫ સોમવારે ઉત્તર દિશાને વિષે બુધનુ ઘર હોય છે તેથી તે તરફ છીંક થાય તો સર્વ સગા વાહાલાનો મેળાપ થાય, ૧૬ સોમવારે ઇશાનખુણે બ્રહ્સ્પતિનુ ઘર હોય છે તેથી તે તરફ છીંક થાય તો સર્વ પ્રકારની સપત્તિ પામે ૧૭ મગળવારે પૂર્વ દિશાને વિષે બ્રહ્સ્પતિનુ ઘર હોય છે તેથી તે તરફ છીંક થાય તો ધનનો લાભ થાય છે ૧૮ મગળવારે અગ્નિખુણે શુક્રનુ ઘર હોય છે તેથી તે તરફ છીંક થાય તો સર્વ કાર્યની સિદ્ધિ થાય છે, ૧૯ મગળવારે દક્ષિણ દિશાને વિષે શનિશ્ચરનુ ઘર હોય છે તેથી તે તરફ છીંક થાય તો કલેશ કરાવે ૨૦ મગળવારે નૈરૃતખુણે રાહુનુ ઘર હોય છે તેથી તે તરફ છીંક થાય તો શત્રુનો ભય ઉત્પન્ન થાય ૨૧ મગળવારે પશ્ચિમ દિશાને વિષે સૂર્યનુ ઘર હોય છે, તેથી તે તરફ છીંક થાય તો કાયમી હાની થાય છે, ૨૨ મગળવારે વાયવ્યખુણે ચદ્રમાનુ ઘર હોય છે, તેથી તે તરફ છીંક થાય તો કાર્યની સિદ્ધ થાય છે ૨૩ મગળ

વારે ઉત્તર દિશાને વિષે મગળનુ ઘર હોય છે તેથી તે તરફ છીંક થાય તો કષ્ટ ઉત્પન્ન થાય ૨૪ મગળવારે ઇશાનખુણે બુધનુ ઘર હોય છે તેથી તે તરફ છીંક થાય તો સગા સ્નેહીયો ઘરે આવે ૨૫ બુધવારે પૂર્વ દિશાને વિષે બુધનુ ઘર હોય છે તેથી તે તરફ છીંક થાય તો મિત્રનો મેલાપ થાય ૨૬ બુધવારે અગ્નિખુણે બ્રહસ્પતિનુ ઘર હોય છે તેથી તે તરફ છીંક થાય તો ધનનો લાભ થાય ૨૭ બુધવારે દક્ષિણ દિશાને વિષે શુક્રનુ ઘર હોય છે તેથી તે તરફ છીંક થાય તો સારૂ થાય, ૨૮ બુધવારે નૈરૂતખુણે શનિશ્ચરનુ ઘર હોય છે તેથી તે તરફ છીંક થાય તો કલેશ ઉપન્ન કરે ૨૯ બુધવારે પશ્ચિમ દિશાને વિષે રાહુનુ ઘર હોય છે તેથી તે તરફ છીંક થાય તો શત્રુ તરફથી ભય ઉત્પન્ન થાય ૦ બુધવારે વાયવ્યખુણે સૂર્યનુ ઘર હોય છે તેથી તે તરફ છીંક થાય તો કાર્યની હાનિ થાય, ૩૧ બુધવારે ઉત્તર દિશાને વિષે ચદ્રમાનુ ઘર હોય છે તેથી તે તરફ છીંક થાય તો સપત્તિ પામે ૩૨ બુધવારે ઈશાનખુણે મગળનુ ઘર હોય છે તેથી તે તરફ છીંક થાય તો કલેશ ઉપજે ૩૩ ગુરૂવારે પૂર્વ દિશા તરફ મગળનુ ઘર હોય છે તેથી તે તરફ છીંક થાય તો કાંઈક અશુભ વાર્તા સાભળવામા આવે ૩૪ ગુરૂવારે અગ્નિખુણે બુધનુ ઘર હોય છે તેથી તે તરફ છીંક થાય તો ઘણોજ સતોષ ઉપન્ન કરે ૩૫ ગુરૂવારે દક્ષિણ દિશાને વિષે બ્રહસ્પતિનુ ઘર હોય છે તેથી

તે તરફ છીંક થાય તો સર્વ કાર્યની સિદ્ધિ થાય છે ૩૬ ગુરૂવારે નૈરૂતખુણે શુક્રનુ ઘર હોય છે તેથી તે તરફ છીંક થાય તો સુખની વાર્તા સાભળે ૩૭ ગુરૂવારે પશ્ચિમ દિશાને વિષે શનિશ્ચરનુ ઘર હોય છે, તેથી તે તરફ છીંક થાય તો કાર્યની હાનિ થાય ૩૮ ગુરૂવારે વાયવ્યખુણે રાહુનુ ઘર હોય છે તેથી તે તરફ છીંક થાય તો શત્રુ તરફથી ભય ઉત્પન થાય ૩૯ ગુરૂવારે ઉત્તર દિશાને વિષે સૂર્યનુ ઘર હોય છે તેથી તે તરફ છીંક થાય તો મરણ ઉત્પન્ન થાય ૪૦ ગુરૂવારે ઈશાનખુણે ચદ્રમાનુ ઘર હોય છે, તેથી તે તરફ છીંક થાય તો કાર્યની સિદ્ધિ થાય ૪૧ શુક્રવારે પૂર્વ દિશાને વિષે ચદ્રમાનુ ઘર હોય છે તેથી તે તરફ છીંક થાય તો નિશ્ચય સપદા મેળવે ૪૨ શુક્રવારે અગ્નિખુણે મગળનુ ઘર હોય છે તેથી તે તરફ છીંક થાય તો બીજા ગામથી સગા સબધીની વાર્તા સભળાય ૪૩ શુક્રવારે દક્ષિણ દિશાને વિષે બુધનુ ઘર હોય છે તેથી તે તરફ છીંક થાય તો ભાઈ બાધવનો મેળાપ થાય ૪૪ શુક્રવારે નૈરૂતખુણે બ્રહસ્પતિનુ ઘર હોય છે તેથી તે તરફ છીંક થાય તો લાભ થાય ૪૫ શુક્રવારે પશ્ચિમ દિશાને વિષે શુક્રનુ ઘર હોય છે, તેથી તે તરફ છીંક થાય તો સર્વ કાર્યની સિદ્ધિ થાય છે ૪૬ શુક્રવારે વાયવ્યખુણે શનિશ્ચરનુ ઘર હોય છે તેથી તે તરફ છીંક થાય તો કલેશ ઉત્પન્ન થાય છે ૪૭ શુક્રવારે ઉત્તર દિશાને વિષે રાહુનુ

ઘર હોય છે તેથી તે તરફ છીંક થાય તો શત્રુનો ભય થાય છે ૪૮ શુક્રવારે ઈશાનખુણે સૂર્યનુ ઘર હોય છે તેથી તે તરફ છીંક થાય તો કાર્યની હાનિ થાય છે ૪૯ શની-વારે પૂર્વ દિશાને વિષે સૂયનુ ઘર હોય છે તથી તે તરફ છીંક થાય તો કાર્યની હાનિ થાય છે ૫૦ શનીવારે અગ્નિ ખુણે ચંદ્રમાનુ ઘર હોય છે તેથી તે તરફ છીંક થાય તો સપદા પામે છે ૫૧ શનીવારે દક્ષિણ દિશામા મગળનુ ઘર હોય છે તેથી તે તરફ છીંક થાય તો બીજા ગામથી સ્વ જન સબધીની વાર્તા સભલાય છે ૫૨ શનીવારે નૈરૂત-ખુણાને વિષે બુધનુ ઘર હોય છે તેથી તે તરફ છીંક થાય તો પોતાનો ભાઈ મળે છે ૫૩ શનીવારે પશ્ચિમ દિશાને વિષ બ્રહસ્પતિનુ ઘર હોય છે તેથી તે તરફ છીંક થાય તો ધનનો લાભ થાય છે ૫૪ શનીવારે વાયવ્યખુણે શુક્રનુ ઘર હોય છે તેથી તે તરફ છીંક થાય તો સર્વ કાર્યની સિદ્ધિ થાય છે ૫૫ શનીવારે ઉત્તર દિશાને વિષે શનિશ્ચ-રનુ ઘર હોય છે તેથી તે તરફ છીંક થાય તો ક્લેશ ઉત્પન્ન થાય ૫૬ શનીવારે ઈશાનખુણે રાહુનુ ઘર હોય છે, તેથી તે તરફ છીંક થાય તો શત્રુ થકી ભય ઉપન્ન થાય, એ ઉપરોક્ત સાતેવારમા એક એક દિવસના આઠ ચોઘ, ડીયા ગણવા, અને તે પ્રમાણે ફળ જાણવુ, ૫૭ યાત્રા કાલે છીંક થાય તો સર્વથા શુભ ૫૮ પહેલા સારા શુકન થાય, અને પાછળ છીંક થાય તો ઠીક નહિ ૫૯ સારા શુકન-મ

થાય, ને છીંક થાય તો ચાલવાને માટે નિષેધ કરે છે, એમ જાણવુ ૬૦ ડાબે કાને આવતી વેળા છીંક થાય તો નિષ્ફળ જાણવી ૧ આવતી વેળા જમણે કાને છીંક થાય, તો સર્વથા ગમન કરવાની મનાઈ કરે છે, તેમ જાણવુ ૬૨ ચાલતા પાછળ છીંક થાય તો જાણવુ કે પાછળથી શુભ થાય ૬૩ ચાલતા આગળ છીંક થાય તો આગળ ઉપર કષ્ટદાય-થાય ૪ સ્ત્રી થકી પીડા પામેલાને છીંક આવે તો, ચાલ્યા જવુ ૬૫ માલ વેચતી વખતે છીંક આવે અને માલ ન વેચે તો ભવિષ્યમા લાભ થાય ૬૬ ગયેલી વસ્તુ શોધવાને માટે ચાલવા માડયે છીંક થાય તો ગયેલી વસ્તુ પાછી મળે ૬૭ વસ્ત્ર પહેરવા માડયે વસ્ત્ર પ્રાપ્ત થયે સતે ભોજનને છેડે, હોમને અતે, અને ધર્મકર્ત્તવ્ય કરવા માડયે, તથા પૂજાને છેડે તથા મગલિક કર્ત્તવ્યને છેડે, જો છીંક થાય તો, ફરીથી તે તે કર્ત્તવ્યેને વિશેષે કરી કરાવનારી થાય છે ૬૮ કોઈપણ ક્રિયા પછાડી છીંક થાય, તો ફરીથી તે કર્ત્તવ્ય કરાવે ૬૯ શત્રુનો નાશ કરવા ચાલવા માડયે જો છીંક થાય તો શત્રુનૂ અતિ બલીષ્ટપણુ સૂચવનારી થાય ૭૦ સ્થાને બેઠેલાને છીંક થાય, તો વૈરી હાથમા આવી જાય છે ૭૧ રોગીને માટે વૈદ્યને બોલાવા ચાલત જો છીંક થાય, તો રોગીને મહાન્ કષ્ટ સૂચવનારી થાય છે ૭૨ વૈદ્યને આવતા જો છીંક થાય તો રોગીના રોગને નાશ કરે છે ૭૩ ભોજન કરવા બેસતી વખતે છીંક આવે તો તે આહા

થી વિકાર થાય છે ૭૪ શત્રુને જીતીને આવતા છીંક થાય તો પાછો શત્રુનો ભય ઉત્પન્ન થાય ૭૫ વ્યવહારને વિષે દ્રવ્ય બોલતા છીંક થાય તો દ્રવ્યના નાશને માટે થાય છે ૭૬ ઔષધ લેતા છીંક થાય તો રોગને નાશ કરે છે ૭૭ વરસાદ થતો ન હોય, અને તેને નિમિત્તે વરસાદના શુકન જોવાને માટે ચાલવા માડયે, છીંક થાય, તો વરસાદની વૃષ્ટિને સૂચવે છે ૭૮ વ્યાપાર કરવાને માટે ચાલવા માડયે છીંક થાય તો વ્યાપાર કરવા જવાને માટે ના પાડે છે, એમ જાણવુ ૭૯ મેમાન પરોણાને મુકીને પાછા વળતા જો છીંક થાય છે, તો ફરીથી મેમાન પરોણાનુ આગમન સૂચવે છે ૮૦ દીસ દિશાને વિષે, જો છીંક થાય તો વળાવેલા મેમાન પરોણાને રસ્તામા ચોરનો ભય થાય ૮૧ સર્વ સારા કાર્યને છેડે છીંક થાય તો સારી શુભ કહેવાય છે ૮૨ સર્વ અશુભ કાર્યને છેડે છીંક થાય તો અશુભ કહેવાય છે ઇતિ છીંક વિચાર સપૂર્ણ

ઘરોળી પડે તેનો વિચાર ૧ લો.

૧ ઘરોળી–શ્રીમતના મસ્તક ઉપર પડે તો તેને કષ્ટ થાય ૨ ઘરોળી–શ્રીમતના મસ્તક ઉપર પડે તો તેની લક્ષ્મી નાશ પામે ૩ ઘરોળી–શ્રીમત કષ્ટમા પડેલો હોય તે વખતે તેના મસ્તક ઉપર પડે તો તેનુ કષ્ટ નાશ થાય, તે કષ્ટમાથી છુટે ૪ ઘરોળી દરિદ્રિના મસ્તક ઉપર પડે તો

લાભ થાય, દરિદ્રિપણાનો નાશ કરે ૫ ઘરોળી-કપાળ ઉપર પડે તો રાજાથી લાભ થાય ૬ ઘરોળી-બન્ન ભમણા ઉપર પડે તો ભય ઉત્પન્ન કરે ૭ ઘરોળી-નાક ઉપર પડે તો વૈરી મરણ પામે ૮ ઘરોળી-હોઠ ઉપર પડે તો ચિંતા મટાડે રોગ રહિત થાય ૯ ઘરોળી-ગળા ઉપર પડે તો ભય ઉત્પન્ન કરે ૧૦ ઘરોળી જમણા કાન ઉપર પડે તો પરદેશની વાત સભળાવી ચિંતા ઉત્પન્ન કરે ૧૧ ઘરોળી ડાબા કાન ઉપર પડે તો સારી નહિ ૧૨ ઘરોળી-જમણા ખભા ઉપર પડે તો યશ લાભની પ્રાપ્તિ થાય ૧૩ ઘરોળી-ડાબા ખભા ઉપર પડે તો સ્રીને નવા વસ્રોની પ્રાપ્તિ થાય ૧૪ ઘરોળી-સ્તન ઉપર પડે તો શોક ચિંતા પેદા કરે ૧૫ ઘરોળી-મુખ ઉપર પડે તો હર્ષ થાય, તથા પુત્ર તેમજ પુત્રીનો લાભ થાય ૧૬ ઘરોળી-જાગતા હૃદય ઉપર પડે તો ખુશાલી ઉપજાવે. ૧૭ ઘરોળી-નિદ્રામા પોતે ન દેખે, પણ અન્ય કોઈક કહે તો છ માસમા કષ્ટ ઉત્પન્ન થાય તથા રોગાદિક થાય. ૧૮ ઘરોળી-પેટ ઉપર પડે તો મીઠુ ભોજન મળે ૧૯ ઘરોળી-નાભી ઉપર તથા હેઠવ પડે તો જૂઠુ કલક માથે આવે ૨૦ ઘરોળી-કમ્મર (કડ) ઉપર પડે તો વસ્રની પ્રાપ્તિ થાય ૨૧ ઘરોળી-જમણી બાહુ ઉપર પડે તો સુખ લાભ થાય ૨૨ ઘરોળી-સ્રીને ડાબી બાહુ ઉપર પડે તો ખનામ વાત સભળાય, ભર્ત્તારની ચિંતા સભળાવે ૨૩ ઘરોળી-વાસો (પીઠ) ઉપર પડે તો દ્રવ્યહિન થાય, પરને હાથે માર ખાય

૨૪ ઘરોળી–કોણી ઉપર પડે તો લાભ થાય ૨૫ ઘરોળી–જમણા કાંડા ઉપર પડે તો ગજમુદ્રા પામે લાભ થાય ને વ્યાધિ થાય ૨૬ ઘરોળી–ડાબા કાંડા ઉપર પડે તો હાનિ કરાવે ૨૭ ઘરોળી–જમણા હાથના પોચા તથા હથેળી ઉપર પડે તો તુરત મરણ થાય, અગર બંદીખાનામાં પડે ૨૮ ઘરોળી-ડાબા હાથની હથેળી ઉપર પડે તો ચિંતા કરાવે ૨૯ ઘરોળી–ઇંદ્રિ ઉપર પડે તો મરણ કહે ૩૦ ઘરોળી–ગુહ્ય સ્થાન ઉપર પડે તો સ્રીના સમાગમ કરાવે ૩૧ ઘરોળી–જમણા પગની જાંગ ઉપર પડે તો સ્રી તથા પુત્રનો લાભ કરે ૩૨ ઘરોળી ડાબા પગની જાંગ ઉપર પડે તો સ્રીને પુરૂષની પ્રાપ્તિ થાય ૩૩ ઘરોળી–જમણા પગના ઢીંચણ ઉપર પડે તો અકસ્માત ચિંતા ઉત્પન્ન કરે તથા રોગ કરે ૩૪ ઘરોળી સ્રીને ડાબા ઢીંચણ ઉપર પડે તો શોક સંતાપ ટળી જઇ લાભ મળે ૩૫ ઘરોળી–જમણા પગની પિંડિયે તથા ઘુંટી ઉપર પડે તો નામતરૂ કરાવે, અને બંધનાદિક કષ્ટ ઉત્પન્ન કરે ૩૬ ઘરોળી–સ્રીને ડાબા પગની પિંડિ ઉપર તથા ઘુંટી ઉપર પડે તો રોગ શાંત કરે ૩૭ ઘરોળી–પગની આંગળીયો ઉપર પડે તે સંતાપ ઉત્પન્ન કરે ૩ ઘરોળી–સ્રીને ડાબા પગની આંગળીયો ઉપર પડે તો ભય કરનાર થાય ૩૯ ઘરોળી પુરૂષને જમણા પગ ઉપર અગર જમણા પગના તલીયા ઉપર પડે તો શ્યામાંતર જવુ પડે ૪ ઘરોળી–સ્રીને ડાબા પગ ઉપર અગર ડાબા પગના તલીયા ઉપર

પડે તો હાનિ કરને ૪૧ ઘરોળી–ખોળામા પડે તો નવુ ફળ આપે ૪૨ ઘરોળી ફળ ઉપર પડે તો ફળનો નાશ કરે ૪૩ ઘરોળી–ભોજન સહિત થાળીમા પડે તો લક્ષ્મીનો લાભ આપે ૪૪ ઘરોળી ભોજન રહિત થાળીમા પડે તો લક્ષ્મીનો નાશ કરે પુરૂષોને જમણા અગોપાગો, અને સ્ત્રીયોને ડાબા અંગોપાગો સમજવા ઇતિ વિચાર ઘરોળી ૧ લો સપૂર્ણ

ઘરોળી પડે તેનો બીજો વિચાર

૧ ઘરોળી, પૈસા પાત્રના માથા ઉપર પડે તો દરિદ્ર થાય ૨ ઘરોળી, દરિદ્રિના માથા ઉપર પડે તો, પૈસા પાત્ર થાય. ૩ ઘરોળી, પૈસા પાત્રને કષ્ટ પડેલુ હોય, ને તેને માથે ચડે તો કષ્ટ નાશ પામે ૪ ઘરોળી, કપાળે ચડે તો નવનિધ થાય. ૫ ઘરોળી, કપાળને નીચે ચઢે તો રાજ્ય તરફથી માન મળે ૬ ઘરોળી, ડાબા કાન ઉપર પડે તો આયુષ્ય ઓછુ થાય. ૭ ઘરોળી, જમણા કાન ઉપર પડે તો કલેશ થાય, ૮ ઘરોળી, નાક ઉપર પડે તો વૈરી મરે ૯ ઘરોળી, હોઠ ઉપર પડે તો ભોજનનુ સુખ થાય ૧૦ ઘરોળી, હૃદયને ફરસે સ્પર્શ કરે તો લક્ષ્મીનો નાશ થાય ૧૧ ઘરોળી જમણે ખભે પડે તો રોગ રહિત થાય ૧૨ ઘરોળી ડાબે ખભે પડે તો બહુજ રોગ થાય ૧૩ ઘરોળી, જમણે અગે ચડે તો મિત્ર મળે ૧૪ ઘરોળી, જમણે અગે ચડે તો સ્ત્રી ઋતુ- વતી થઇ, સતાનને ઉત્પન્ન કરે ૧૫ ઘરોળી, પેટ ઉપર પડે

તો મીઠું ભોજન મળે ૧૬ ઘરોળી, નાભિ ઉપર પડે તો સંતાનનો લાભ થાય ૧૭ ઘરોળી, ગુહ્ય ઉપર પડે તો પર સ્રીનો સમાગમ થાય ૧૮ ઘરોળી, જમણા હાથ ઉપર પડે તો લક્ષ્મી તથા કન્યાનો લાભ થાય ૧૯ ઘરોળી, ડાબા હાથ ઉપર પડે તો પરદેશ પ્રત્યે ચાલવાનુ થાય ૨૦ ઘરોળી, ઉચીચડીને પગ ઉપર પડે, તો પરદેશ જવાનુ થાય ૨૧ ઘરોળી, પગના નીચે જાય, અગર પગના તળીયાને સ્પર્શ કરે તો જગતને વિષે યશ માન વધે ૨૨ ઘરોળી, પગની આગળી ઉપર સ્પર્શ કરે તો શરીરે સુખ થાય ૨૩ ઘરોળી નખને સ્પર્શ કરે તો વ્યાધિ થાય ૨૪ ઘરોળી, પૂઠે પડે તો બાંધવનો નાશ થાય ૨૫ ઘરોળી, પૂઠ આગળથી ઉતરેતો બાંધવ નિરોગી થાય ૨૬ ઘરોળી, નિદ્રામા સુતા છતા પોતાના શરીર ઉપર પડેલી દેખે તો પોતાની સ્રી ફક્ત છ માસ જીવે ૨૭ ઘરોળી, નિદ્રામા પોતાના શરીરે પડેલી દેખીને તુરત જાગે તો સુખ થાય ૨૮ ઘરોળી, પડવે પડે તો મનુષ્યને રોગ થાય ૨૯ ઘરોળી, બીજ અને ત્રીજે પડે તો રાજ્ય થકી સન્માન પ્રાપ્ત થાય ૩૦ ઘરોળી, ચોથે પડે તો બહુજ ખરાબ છે ૩૧ ઘરોળી, પાચમે પડે તો ધન આપે ૩૨ ઘરોળી, છઠ અને સાતમે પડે તો પ્રીતિ વધારે ૩૩ ઘરોળી, આઠમ નોમ દશમે પડે તો હાનીને સૂચવે ૩૪ ઘરોળી, અગ્યારશે પડે તો પુત્રનો લાભ આપનારી થય ૩૫ ઘરોળી, બારશે પડે તો ધનનો સંજોગ

કરાવનારી થાય ૩૬ ઘરોળી, એ ઉપરની તિથિયો શિવાય પડે તો તે તમામ ત્યાગ કરવા લાયક છે ૩૭ ઘરોળી, સોમ બુધ ગુરૂ ને શુક્રવારે પડે તો સુખકારી થાય ૩૮ ઘરોળી, શનિ રવી ને મગળવારે પડે તો અશુભ કરનારી થાય ૩૯ ઘરોળી રવીવારે પહેલે પોહોરે પડે તો લક્ષ્મીનો લાભ થાય ૪૦ ઘરોળી, રવીવારે બીજે પોહોરે પડે તો રાજ્ય થકી સન્માન પ્રાપ્ત થાય ૪૧ ઘરોળી રવીવારે ત્રીજે પોહોરે પડે તો માથામા ઘણું દુખ ઉત્પન્ન થાય ૪૨ ઘરોળી, રવીવારે ચોથે પોહોરે માથા ઉપર પડે તો સજ્જનનો મેળાપ થાય ૪૩ ઘરોળી, સોમવારે પહેલે પોહોરે પડે તો ઉચ્ચાટ કરાવે ૪૪ ઘરોળી સોમવારે બીજે પોહોરે પડે તો અસભવિત વાત સભળાય ૪૫ ઘરોળી, સોમવારે ત્રીજે પોહોરે પડે તો ક્લેશ થાય ૪૬ ઘરોળી સોમવારે ચોથે પોહોરે પડે તો લક્ષ્મીનો લાભ થાય ૪૭ ઘરોળી, મગળવારે પહેલે પોહોરે પડે તે મરણ થાય ૪૮ ઘરોળી મગળવારે બીજે પોહોરે પડે તો દુખ થાય ૪૯ ઘરોળી, મગળવારે ત્રીજે પોહોરે પડે તો ખરાબ વાત સભળાય ૫૦ ઘરોળી, મગળવારે ચોથે પોહોરે પડે તો ધનની પ્રાપ્તિ કરાવે ૫૧ ઘરોળી, બુધવારે પેહેલે પોહોરે પડે તો સજ્જનનો મેળાપ થાય ૫૨ ઘરોળી, બુધવારે બીજે પોહોરે પડે તો હલો (થાય ૫૩ ઘરોળી, બુધવારે ત્રીજે પોહોરે પડે તો કોઈક શસ્ત્રથી ઘા પડે ૫૪ ઘરોળી

બુધવારે ચોથે પોહોરે પડે તો પરદેશમા જવાનું થાય, ૫૫ ઘરોળી, ગુરૂવારે પેહેલે પોહોરે પડે તો ચિતવેલો લાભ પ્રાપ્ત થાય ૫૬ ઘરોળી, ગુરૂવારે, બીજે પોહોરે પડે તો લડાઇ ટંટો થાય ૫૭ ઘરોળી, ગુરૂવારે ત્રીજે પોહોરે પડે તો સુખકારક થાય ૫૮ ઘરોળી ગુરૂવારે ચોથે પોહોરે પડે તો મોટી પદવીની પ્રાપ્તિ થાય ૫૯ ઘરોળી, શુક્રવારે પેહેલે પોહોરે પડે તો સારૂ થાય ૬૦ ઘરોળી, શુક્રવારે બીજે પોહોરે પડે તો લક્ષ્મીની પ્રાપ્તિ થાય ૬૧ ઘરોળી, શુક્રવારે ત્રીજે પોહોરે પડે તો યુદ્ધ થાય ૬૨ ઘરોળી, શુક્રવારે ચોથે પોહોરે પડે તો સુખ થાય ૬૩ ઘરોળી, શનિવારે પેહેલે પોહોરે પડે તો અંગ ભોગ થાય ૬૪ ઘરોળી, શનિવારે બીજે પોહોરે પડે તો શરીરે પીડા થાય ૬૫ ઘરોળી શનિવારે ત્રીજે પોહોરે પડે તો ભોજનનો લાભ થાય ૬૬ ઘરોળી, શનિવારે ચોથે પોહોરે પડે તો અગ્નિ અગર પવનનો ભય થાય ૬૭ ઘરોળી, મેષ, મિથુન, કર્ક, ધન, મકર, કુંભ, મીનના ચંદ્રમામા પડે તો સુખ થાય ૬૮ ઘરોળી, વૃષભના ચંદ્રમા પડે તો સુખનો નાશ થાય ૬૯ ઘરોળી, સિંહના ચંદ્રમા પડે તો પુત્રનુ સુખ થાય ૭૦ ઘરોળી, કન્યાના ચંદ્રમા પડે તો દુઃખ પડે, હવે તે ચંદ્રમા વાળનો ચંદ્રસમજવો જેવાર હોય તેનો ચંદ્રમા સમજવો ૭૧ ઘરોળી, અશ્વિની, રોહિણી, મૃગશીર્ષ, પુષ્ય, પુનર્વસુ ભરણી, અનુરાધા, નક્ષત્રમા પડે તો સુખની પ્રાપ્તિ

થાય ૭૨ ઘરોળી, કૃત્તિકા નક્ષત્રમા પડે તો દુખની પ્રાપ્તિ થાય ૭૩ ઘરોળી, આર્દ્રા, અશ્લેષા, મૂળ જ્યેષ્ઠા પૂર્વાષાઢા, ઉત્તરાષાઢા નક્ષત્રમા પડે તો મરણ કરે ૭૪ ઘરોળી મઘા નક્ષત્રમા પડે તો સુખ થાય, પરતુ રોગ ઉત્પન્ન કરે ૭૫ ઘરોળી, પૂર્વાફાલ્ગુની, હસ્ત, ચિત્રા સ્વાતિ, વિશાખા, નક્ષત્રમા પડે તો ધનનો નાશ કરે ૭૬ ઘરોળી, ધનિષ્ઠા, શતભિષા, પૂર્વાભાદ્રપદ, ઉત્તરા ભાદ્રપદ, રેવતી નક્ષત્રમા પડે તો દુખ થાય ૭૭ ઘરોળી શ્રવણ નક્ષત્રમા પડે તો ઘણુ સુખ પ્રાપ્ત થાય, તમામ પ્રકારનુ સુખ થાય, ઘરોળી પડે તે ટાઇમનુ નક્ષત્ર સમજવુ

કાકીડો શરીર ઉપર પડે તેનો વિચાર.

૧ કાકીડો–મસ્તક ઉપર પડે તો ધનની હાનિ થાય ૨ કાકીડો–દક્ષિણનો મસ્તક ઉપર પડે તો ચિતા શોકનુ નિવારણ કરે, અને કષ્ટમા પડે તો કષ્ટને દુર કરે ૩ કાકીડો–કપાલ ઉપર પડે તો મરે ૪ કાકીડો–બન્ને ભમણા ઉપર પડે તો ભય કરે ૫ કાકીડો–જમણા કાન ઉપર પડે તો રોગ કરે, બધનમા પાડે ૬ કાકીડો–ડાબાકાન ઉપર પડે તો રોગ વ્યાધિ ઉત્પન્ન થાય ૭ કાકીડો–જમણી બાજુ ગાલ, હોઠ, મુખ, ઉપર પડે તો સારૂ ફળ આપે ૮ કાકીડો–ડાબી બાજુ ગાલ હોઠ મુખ, ઉપર પડે તો કષ્ટ ઉત્પન્ન કરે દુખ દાયક થાય ૯ કાકીડો–મુખે હડપચી ઉપર પડે તો ચિતા કરાવે ૧૦ કાકીડો–નાસિકા ઉપર પડે તો વૈરીને દમન કરે

૧૧ કાકીડો-ડોક ઉપર પડે તો નિશ્ચય ભય કરે, ૧૨ કાકીડો-વાસા ઉપર પડે તો બીજા માણસનુ મરણ સભલાવે, ૧૩ કાકીડો-સ્ત્રીના વાસા ઉપર પીઠ ઉપર પડે તો ભર્ત્તારનું કષ્ટ દેખાડે તથા દ્રવ્યની હાનિ કરાવે ૧૪ કાકીડો-જમણા ખભા ઉપર પડે તો કુટુબ સબધિની ચિંતા કરાવે, ૧૫ કાકીડો-ડાબા ખભા ઉપર પડે તો રોગ ઉત્પન્ન કરે, ચિંતા કરાવે, પરદેશ પ્રત્યે ગમન કરાવે, ૧૬ કાકીડો-જમણી બાજુના સ્તન ઉપર પડે તો પુરૂષને ચિંતા તેમજ વિભ્રમ કરાવે ૧૭ કાકીડો-સ્ત્રીને ડાબા સ્તન ઉપર પડે તો પુત્ર હીન કરે ૧૮ કાકીડો-પુરૂષને જમણી બાહે પડે તો કષ્ટ ઉત્પન્ન કરે ૧૯ કાકીડો-સ્ત્રીને ડાબી બાહુ ઉપર પડે તો કષ્ટને કરે, લક્ષ્મીને હણે ૨૦ કાકીડો-જમણા કાંડા ઉપર પડે તો ભય ઉત્પન્ન કરે ૨૧ કાકીડો-ડાબા કાંડા ઉપર પડે તો લાભદાયક સ્ત્રીને હોય ૨૨ કાકીડો-જમણા હાથની હથેલીમા પડે તો લક્ષ્મીનો નાશ કરે ૨૩ કાકીડો-ડાબા હાથની હથેલી ઉપર પડે તો હાનિ કરે ૨૪ કાકીડો-હૃદય ઉપર પડે તો મહા કષ્ટ ઉત્પન્ન થાય, રોગ બધનાદિક પ્રાપ્ત થાય, અકસ્માત્ ચિંતા ઉત્પન્ન થાય ૨૫ કાકીડો-પેટ ઉપર પડે તો રોગનો ઉપદ્રવ કરે. ૨૬ કાકીડો-નાભિ ઉપર પડે તો કષ્ટ કરનાર થાય. ૨૭ કાકીડો-કમ્મર (કડ) ઉપર પડે તો બધનાદિક ભય ઉત્પન્ન કરનાર થાય ૨૮ કાકીડો-ગુહ્ય ભાગ

ઉપર પડે તો રોગ કરે ૨૯ કાકીડો પુરૂષને જમણી જાગ ઉપર પડે તો રોગ થાય ૩૦ કાકીડો–સ્ત્રીને ડાબી જાગ ઉપર પડે તો પુત્ર ઉત્પન્ન કરાવનાર થાય ૩૧ કાકીડો–પુરૂષને જમણા ઢીંચણ ઉપર પડે તો ગ્રામાતરે જાય પરદેશ ગમન કરે ૩૨ કાકીડો–સ્ત્રીને ડાબા ઢીંચણ ઉપર પડે તો રોગને શાત કરે, કષ્ટને ટાળે, તેમજ સુખ ઉત્પન્ન કરે ૩૩ કાકીડો–પુરૂષને જમણી બાજુ પિંડિ તથા ઘુટી ઉપર પડે તો બધિખાનાદિકનુ કષ્ટ ઉત્પન્ન કરે ૩૪ કાકીડો–સ્ત્રીને ડાબી બાજુની પિંડી ઉપર પડે તથા ઘુટી ઉપર પડે તો ભય ઉત્પન્ન કરે, ચિંતા પેદા કરે ૩૫ કાકીડો–પુરૂષને જમણા પગ ઉપર પડે તો રોગ ઉત્પન્ન કરે ૩૬ કાકીડો–સ્ત્રીને ડાબા પગ ઉપર પડે તો પરગામ જવાનું થાય, પુરૂષને જમણા અગનુ ફળ સમજવુ, અને સ્ત્રીને ડાબા અગનુ ફળ સમજવુ ઈતિ કાકીડા વિચાર સપૂર્ણ

નિરતર પર્યુષણ પર્વમા શ્રાવકોને કરવાના અવશ્ય કર્ત્તવ્યો.

૧ આઠ દિવસ સુધી અમારીનો પડહ વગડાવવો

૨ શક્તિ અનુસારે ઉપવાસ છઠ્ઠ અઠ્ઠમ આદિ તપ કરવો

૩ શાન્તિથી પરમેશ્વરના નામનો જાપ કરવો

૪ આઠ દિવસ સુધી સત્પાત્રને વિષે અખડ ભાવનાથી દાન આપવુ

૫ સ્વામીભાઇયોને, નાલીયેર, સોપારી બદામ પતાસા સાકરનાપડા, પેડા, ઇત્યાદિક પ્રકારની પરભાવનાઓ આપવી

૬ શ્રી પરમાત્માની ઉત્તમોત્તમ રીતે પૂજા કરવી

૭ તમામ જૈનમંદિરે નિરંતર દર્શન કરવા જવું

૮ તમામ સાધુસાધવીને વંદન રોજે કરવું

૯ સ્વામીવાત્સલ્ય કરીને, શ્રી સંઘની ભક્તિ કરવી

૧૦ સ્ત્રી પુરૂષોયે મન વચન કાયાથી બ્રહ્મચર્યનું પ્રતિપાલન કરવું

૧૧ સચિત્ત વસ્તુનો સર્વથા ત્યાગ કરવો

૧૨ તમામ આરંભવાળા કાર્યોનો પરિહાર કરવો

૧૩ પોતાની શક્તિ મુજબ લક્ષ્મીનો સારા માર્ગે વ્યય કરવો

૧૪ શ્રી શ્રુતજ્ઞાનની ભક્તિ કરવી

૧૫ શ્રી કલ્પસૂત્રની સારી રીતે પૂજા કરવી

૧૬ જીવોને અભયદાન આપવું

૧૭ હમ્મેશા મહાન્ ઉત્સવ કરવો

૧૮ દરરોજ બે વખતના સાંજ સવાર પ્રતિક્રમણ કરવા

૧૯ કર્મક્ષય નિમિત્તે અમુક લોગસ્સનો કાઉસગ્ગ કરવો

૨૦ કલ્પસૂત્રનું જે વાચન કરે તેને ભાત પાણી-સુખ સમાધિ વિગેરે થાય તેવી સાહાય કરવી

૨૧ કલ્પસૂત્રના તમામ અક્ષરો સાંભળવા, એટલે કલ્પ સૂત્ર પૂર્ણ સાંભળવું

२२ श्री संघे पोते खमवुं, अने बीजाने खमाववु, एवी रीते अरसपरस प्रीतेथी खमतखामणा करवा

२३ उत्तम प्रकारनी भावना भाववी

२४ विधि सहित अक्षरे अक्षर कल्पसूत्र साभळनार, निश्चय सात आठ भवे मोक्षे जाय छे

२५ बने तो आठे दिवस सुधी व्यापार बंध राखवो

२६ देवद्रव्यनी वृद्धि करवी

२७ जिनेश्वर महाराजना मंदिरने प्रासुक पाणीथी धोवु

२८ बनी शके ते प्रकारे दीन दुखी स्वामीभाइयोने वस्त्र पात्र वस्तु पैसा विगेरे आपी तेनो उद्धार करवो

२९ तेना साथे वैर होय पूर्वनुं तो खमावी देवु

३० नवीन वैर उभु करवु नहि, तेने आ दिवसोमा नात बाहार के संघ बाहार करी, पोते जमी लई, स्वामी भाईयोनो ने भगवानना वचननो घात करवो नहि

३१ आ दिवसोमा व्याख्यानज साभळवु, ने धर्मध्यानमा दिवसो काढवा

३२ परंतु नवरा बेशी सोगठाबाजीये रमवु नहि, कारण के तेमा माहान् पापकर्म छे, हारजीतमा रोष थया विना रहे नहि, तेथी ते रोष थयानो क्रोध सोगठी उपर काढी जोरथी तेना उपर घा करे छे, तेम करवाथी एटले सोगठीने मारवाथी एक गर्भवती स्त्रीनी हत्या कर्या जेटलु पाप

આવે છે, સોગઠી પણ મારી છે આ દિવસોમા સપૂર્ણ જીવ દયા પાળવી જોઇયે, તેને બદલે સોગઠીને મરાય છે તો દયાનો ગધ શ્રાવકોમા કયા રહ્યો, તેનો વિચાર કરવાનો છે, માટે પર્યુષણમા તો શુ પણ જાવજીવ સોગ ઠાબાજી રમવાના પચ્ચખ્ખાણ કરવા જોઇયે

૩૩ ગજીફાની બાજીયે રમવુ નહિ, તેમા પણ હાર જીતનુ કામ હોવાથી ક્રોધનો ઉદય થાય છે, ને તેમાથી મારો મારાયો થાય છે, માટે તે બાજીને પણ રમવી છોડી દેવી,

૩૪ જુગાર રમવુ નહિ, હારવાથી પૈસા નહિ મળવાથી, આ દિવસોમા ચોરી કરવાનુ મન થાય છે અને તેનુ પરિણામ મહા ભયંકર આવે છે, માટે તેને જલાજલી દેવી

૩૫ સટ્ટો પણ કરવો નહિ કારણ કે તેના પ્રમી જીવોને ત્રણમોને બાવન દિવસોના પેઠે આ આઠ દિવસ પણ હાય વોયના અને ઉત્પાતના જાય છે, કેવળ આર્ત્તધ્યાનની ભાવના રહેવાથી તેઓ આ દિવસોમા તે ખરાબ ધ્યાનમા દ્રઢતા કરી પરલોકનો બધ દુર્ગતિનો પોતાના હાથે કરીનેજ જાય છે, જો સટ્ટો મૂકે તો નિરાતે કાઇક ધર્મ કર્ત્તવ્ય કરે, શિવાય કાઇજ નહિ

૩૬ ચોરીને આ દિવસોમા સર્વથા પ્રકારે વર્જવી કેટલા ચોરોની ટેવ, સારા દિવસોમાજ ચોરી કરવાની હોય છે, તેથી તેઓ પૂજા પડિક્કમણા કરનારના લુગડા પૈસા હાથ આવે

૨૨ શ્રી સંઘે પોતે ખમવુ, અને બીજાને ખમાવવુ, એવી રીતે અરસપરસ પ્રીતેથી ખમતખામણા કરવા

૨૩ ઉત્તમ પ્રકારની ભાવના ભાવવી

૨૪ વિધિ સહિત અક્ષરે અક્ષર કલ્પસૂત્ર સાભળનાર, નિશ્ચય સાત આઠ ભવે મોક્ષે જાય છે

૨૫ બને તો આઠે દિવસ સુધી વ્યાપાર બધ રાખવો

૨૬ દેવદ્રવ્યની વૃદ્ધિ કરવી

૨૭ જિનેશ્વર મહારાજના મદિરને પ્રાસુક પાણીથી ધોવુ

૨૮ બની શકે તે પ્રકારે દીન દુખી સ્વામીભાઇયોને વસ્ત્ર પાત્ર વસ્તુ પૈસા વિગેરે આપી તેનો ઉદ્ધાર કરવો

૨૯ તેના સાથે વૈર હોય પૂર્વનુ તો ખમાવી દેવુ

૩૦ નવીન વૈર ઉભુ કરવુ નહિ, તેને આ દિવસોમા નાત બાહાર કે સઘ બાહાર કરી, પોતે જમી લઈ, સ્વામી ભાઇયોનો ને ભગવાનના વચનનો ઘાત કરવો નહિ

૩૧ આ દિવસોમા વ્યાખ્યાનજ સાભળવુ, ને ધર્મધ્યાનમા દિવસો કાઢવા

૩૨ પરતુ નવરા બેશી સોગઠાબાજીયે રમવુ નહિ, કારણ કે તેમા માહાન્ પાપકર્મ છે, હારજીતમા રોષ થયા વિના રહે નહિ તેથી તે રોષ થયાનો ક્રોધ સોગઠી ઉપર કાઢી જોરથી તેના ઉપર ઘા કરે છે, તેમ કરવાથી એટલે સોગઠીને મારવાથી એક ગર્ભવતી સ્ત્રીની હત્યા કર્યા જેટલુ પાપ

આવે છે, સોગઠી પણ મારી છે આ દિવસોમા સપૂર્ણ જીવ દયા પાળવી જોઇયે, તેને બદલે સોગઠીને મરાય છે, તો દયાનો ગધ શ્રાવકોમા કયા રહ્યો, તેનો વિચાર કરવાનો છે, માટે પર્યુષણમા તો શુ પણ જાવજીવ સોગઠાબાજી રમવાના પચ્ચખ્ખાણ કરવા જોઇયે

૩૩ ગજીફાની બાજીયે રમવુ નહિ, તેમા પણ હાર જીતનુ કામ હોવાથી ક્રોધનો ઉદય થાય છે, ને તેમાથી મારો મારાયો થાય છે, માટે તે બાજીને પણ રમવી છોડી દેવી,

૩૪ જુગાર રમવુ નહિ, હારવાથી પૈસા નહિ મળવાથી, આ દિવસોમા ચોરી કરવાનુ મન થાય છે અને તેનું પરિણામ મહા ભયકર આવે છે, માટે તેને જલાજલી દેવી

૩૫ સટ્ટો પણ કરવો નહિ કારણ કે તેના પ્રેમી જીવોને ઝણુસોને બાવન દિવસોના પેઠે આ આઠ દિવસ પણ હાય ચોયના અને ઉત્પાતના જાય છે, કેવળ આર્ત્તધ્યાનની ભાવના રહેવાથી તેઓ આ દિવસોમા તે ખરાબ ધ્યાનમા દ્રઢતા કરી પરલોકનો બધ દુર્ગતિનો પોતાના હાથે કરીનેજ જાય છે, જો સટ્ટો મૂકે તો નિરાતે કાઇક ધર્મ કર્ત્તવ્ય કરે, શિવાય કાઇજ નહિ

૩૬ ચોરીને આ દિવસોમા સવથા પ્રકારે વર્જવી કેટલા ચેકોની ટેવ, સારા દિવસોમાજ ચોરી કરવાની હોય છે, તેથી તેઓ પૂજા પડિક્કમણા કરનારના લુગડા પૈસા હાથ આવે

૨૨ શ્રી સઘે પોતે ખમવું, અને બીજાને ખમાવવુ એવી રીતે અરસપરસ પ્રીતેથી ખમતખામણા કરવા

૨૩ ઉત્તમ પ્રકારની ભાવના ભાવવી

૨૪ વિધિ સહિત અક્ષરે અક્ષર કલ્પસૂત્ર સાભળનાર નિશ્ચય સાત આઠ ભવે મોક્ષે જાય છે

૨૫ બને તો આઠે દિવસ સુધી વ્યાપાર બધ રાખવો

૨૬ દેવદ્રવ્યની વૃદ્ધિ કરવી

૨૭ જિનેશ્વર મહારાજના મદિરને પ્રાસુક પાણીથી ધોવુ

૨૮ બની શકે તે પ્રકારે દીન દુખી સ્વામીભાઈઓને વસ્ત્ર પાત્ર વસ્તુ પૈસા વિગેરે આપી તેનો ઉદ્ધાર કરવો

૨૯ તેના સાથે વૈર હોય પૂર્વનું તો ખમાવી દેવુ

૩૦ નવીન વૈર ઉભુ કરવુ નહિ, તેને આ દિવસોમ નાત બાહાર કે સઘ બાહાર કરી, પોતે જમી લઈ, સ્વામી ભાઈઓનો ને ભગવાનના વચનનો ઘાત કરવો નહિ

૩૧ આ દિવસોમા વ્યાખ્યાનજ સાભળવુ, ને ધર્મધ્યાનમ દિવસો કાઢવા

૩૨ પરતુ નવરા બેશી સોગઠાબાજીયે રમવુ નહિ, કારણ કે તેમા માહાનૂ પાપકર્મ છે, હારજીતમા રોષ થયા વિન રહે નહિ, તેથી તે રોષ થયાનો ક્રોધ સોગઠી ઉપર કાઢ જોરથી તેના ઉપર ઘા કરે છે, તેમ કરવાથી એટલે સોગ ઠીને મારવાથી એક ગર્ભવતી સ્ત્રીની હત્યા કર્યા જેટલુ પા

મત્સર ઈર્ષ્યા ક્રોધ માન માયા લોભાદિકને વિશેષે કરી વર્જવા

૪૨ કેટલાયેક ગામોને વિષે આ દિવસોમા આઠ અગર ચાર દિવસોની વેપાર બધ કરવાની પાખીયો હોય છે, તે દિવસમા ધર્મધ્યાન કરવુ જોઈયે, તેને બદલે કેટલાયેકો ચોપડા લઈને નામા ઠામા, હિસાબ કિતાબ કરવા બેસી જાય છે તે શ્રાવકપણાની અવધિની વાત છે ગાડીનો અગર ઘાચીની ઘાણીનો બળદ તેમજ ઘોડા ગાડીનો ઘોડો પણ દિવસ રાત્રમા ચાર છ કલાક છુટે છે, શ્રાવકને ૩૬૦ દિવસમા ચાર આઠ દિવસ પણ નિવૃત્તિ મેળવવાની ઇચ્છા થતી નથી, તે પ્રબળ કર્મનીજ નિશાની છે

૪૩ કેટલાયેકોને સસાર જન્ય આગલા પાછલા બાપદાદાની વારીના વેર ઝેર હોય છે, તે વૈર વાળવા નિમિત્તે આવા ઉત્તમોત્તમ દિવસોમા નાહક ખોટા જગડા જગાવી પોતે પરભાવના લેતા નથી, બીજાને લેવા દેતા નથી, પોતે પરભાવના કરતા નથી, બીજાને કરવા દેતા નથી, પોતે સાધર્મિકવાત્સલ્ય કરતા નથી, બીજાને કરવા દેતા નથી, પોતે આડા થઈને ઘર બાહાર ખાઈ જાય છે, પણ સાધર્મિક ભાઈયોને સુખે તે દિવસમા કાઈ પણ સ્વામિવાત્સલ્યની ચીજ પડવા દેતા નથી, પોતે લુગડા પહેરતા નથી બીજાને પહેરવા દેતા નથી, પણ ઘરમા તો પોતાનીજ બૈરી પેહેરે ત્યા નિષેધ નહિ ત્યા જો નિષેધ કરે તો ઘરમાં બિચારાને ઉભુ

તો દાગીના વિગેરે ઘણી જગ્યાયે લઈ જાય છે, પણ આવું ચોરીનુ કામ કરવુ લાયક નથી, તે પણ ધર્મ કરવાની જગ્યાયે, તે પણ પર્યુષણ પર્વ જેવા મ્હોટા દિવસોને વિષે, બસ અવધિજ આવી રહી, પામર બિચારા તે ભાગ્યહીન માણસની ભવિષ્યમા શી ગતિ થશે, કેવી દશા થશે ? સંસા-રમા કેટલો કાળ પરિભ્રમણ કરશે, તે તો જ્ઞાની મ્હોરાજા-ઓજ જાણે છે, અમારા જેવા અજ્ઞાની માણસને તે હૃદયની ગોચર થઈ શકે નહિ

૩૭ આ પર્વને વિષે આઠ દિવસ સુધી જોડા પહેરવા નહિ, કારણ કે વરસાદની ઋતુ હોવાથી ઘણા સૂક્ષ્મ જીવજંતુઓ હોવાથી તેનો નાશ જલ્દીથી થઇ જવાથી, માહાન્ પાપ કર્મ ઉત્પન્ન થાય છે માટે જોડા પેહેરવા નહિ

૩૮ તેમજ વરઘોડાને વિષે પણ કદાપિકાળે જોડા પહેરવા નહિ

૩૯ વ્યભિચારી જીવોયે પણ આ દિવસોમા દર્શન જાત્રાને નિમિત્તે બીજે ઠેકાણે જઇ પોતાની મનકામના પૂર્ણ કરવાને માટે કદાપિ કાળે જવુ નહિ આ પર્યુષણ પર્વમા શીયલનુ ખડન કરીને પરસ્ત્રીનુ સેવન કરવુ નહિ

૪૦ પર્યુષણ મહાન પર્વને વિષે સ્વસ્ત્રીને વિષે પણ સતોષી થઈ બ્રહ્મચર્યના પચ્ચખ્ખાણ કરવા

૪૧ આ પર્વને વિષે લડાઇ ટટા તોફાન અને ઝેર વેર

કરવાનું તથા સાધર્મિકવાત્સલ્ય બીજાને સમજાની તોડી પાડે છે, અને મૂછો ઉપર તારદઇ ફરે છે, પણ કોઈ તેવાઓને પુછનારા નથી મળતા કે તે સ્વામિવાત્સલ્ય તોડાવી તો નાખ્યુ પણ કેટલા દુખી શ્રાવકને સુખી કર્યા, કેટલા પૈસા રહિતને ધનવાન કર્યા, કેટલાક ઘર બાગ વસ્ત્ર પાત્ર વિનાનાને તે તે વસ્તુઓ આપી સુખી કર્યા, તેનો તો જવાબ તુ દે, કારણ કે સ્વામિવાત્સલ્યને તોડી પાડીને જો બનતી શક્તિયે શ્રાવકોને સુખી કરવામા અને સાહાય કરવામા ન આવે તો તો જાણવુ કે તે સાધર્મિકભાઈયોના પ્રેમી નહિ, પરતુ તેને દુખ રૂપી દાવાનળની વૃદ્ધિ કરનારા હડહડતા તેના કટ્ટા દુશ્મનોજ છે એમ ચોક્કસ માનવુ, જેઓ બોલે તેવુ પાળનારા હોય છે, તેજ સત્યવાદિ ગણાય છે અને કિમ્મત પણ તેઓના વચનોનીજ અકાય છે, બીજાની નહિ

૪૬ જ્યા સમ્યકત્વ છે ત્યાજ ભગવાનના વચન છે અને જ્યા ભગવાનના વચન ત્યાજ સમ્યકત્વ છે પયુષણ પર્વમાજ તોફાન ઉપડે છે ને ત્રણસોને બાવન દિવસમા સ્વામિવાત્સલ્યનુ તોફાન કેમ ઉપડતુ નથી, તે દિવસોમા પોતાના બોલ્યા પ્રમાણે દુખી શ્રાવકોને સાહાય કરવા સાધર્મિકવાત્સલ્ય તોડવાવાળા કેમ કોઇ નજરે પડતા નથી, અગર નજરે કયાથી પડે, જેઓનો ઉદ્દેશ માત્ર સ્વામિવાત્સલ્ય તોડીને ભાગ્યશાળી જીવોના મુખમા કાઇક પુન્યશાળીની

રહેવુ મુશ્કલ થઈ પડે છે કેટલાયેક સાધર્મિકવાત્સલ્ય કરનારને આડા આવે છે ને કહે છે કે જો કરશો તો ધૂળ ઉડાડીશુ, પથરા ફેંકીશુ, બગાડો કરીશુ વિગેરે પ્રકારના વચનો બોલવાથી કરનારના પ્રણામ ભગ કરે છે, કેટલાયેક બોલે કાઈ, અને ચાલે કાઇ, કેટલાયેક દેહેરા ઉપાશ્રયમા દેવ ગુરૂધર્મના ગાન કરવા છોડી દઈ, તદ્દન હડહડતા મિથ્યાત્વી બની તે જગ્યાયે મિથ્યાત્વિયોનુજ ગાન તાન કરવા, તથા પોષણ કરવા બેશી જાય છે, કિબહુના જૈન કુળમા જન્મી જૈન નામ ધરાવી, જૈનનુજ ખોદી નાખનારા થાય છે પણ વાસ્તવિક રીતે જો તપાસ કરીયે તો તે પોતાના આત્માનુંજ બગાડો કરવાવાળા થાય છે, તે શિવાય જૈન અગર જૈનધર્મનું કાઇ પણ બગડતુજ નથી, હુકામા બહુલ કર્મી હોય તેજ આવા સારા દિવસોમા લડાઇ ટટા જગડા રગડા અને સઘ સ્વામિવાત્સલ્ય વિગેરે ધર્મના કામો અટ કાવી ભગવાનની આજ્ઞાના ખડન કરનારા થાય છે, તો આવા મહાન્ દિવસોમા તેવુ કાઈ પણ કરવુ જોઇયે નહિ

૪૪ ધર્મ રહિત કેટલાયેકો કોઈ ધર્મિષ્ટ માણુસ આ દિવસમા સારા કામનો આરભ કરે તેને ભય ઉત્પન્ન કરે છે કે જો તુ આ કામ કરીશ તો તને મારી નાખીશુ વિગેરે પ્રકારનો ભય બતાવી બીજા સામા માણુસને પણ ધર્મથી પતિત કરે છે

૪૫ કેટલાકો આ દિવસમા સ્વામીભાઈઓનુ પોષણ

કરવાનું તથા સાધર્મિકવાત્સલ્ય બીજાને સમજાવી તોડી પાડે છે, અને મૂછો ઉપર તારદઇ ફરે છે, પણ કોઈ તેવાઓને પુછનારા નથી મળતા કે તે સ્વામિવાત્સલ્ય તોડાવી તો નાખ્યું પણ કેટલા દુખી શ્રાવકને સુખી કર્યા, કેટલા પૈસા રહિતને ધનવાન કર્યા, કેટલાક ઘર બાગ વસ્ત્ર પાત્ર વિનાનાને તે તે વસ્તુઓ આપી સુખી કર્યા, તેનો તો જવાબ તુ દે, કારણ કે સ્વામિવાત્સલ્યને તોડી પાડીને જો બનતી શક્તિયે શ્રાવકોને સુખી કરવામા અને સાહાય કરવામા ન આવે તો તો જાણવુ કે તે સાધર્મિકભાઇયોના પ્રેમી નહિ, પરતુ તેને દુખ રૂપી દાવાનળની વૃદ્ધિ કરનારા હડહડતા તેના કટ્ટા દુશ્મનોજ છે એમ ચોક્કસ માનવુ, જેઓ બોલે તેવુ પાળનારા હોય છે, તેજ સત્યવાદિ ગણાય છે અને કિમ્મત પણ તેઓના વચનોનીજ અકાય છે, બીજાની નહિ

૪૬ જ્યા સમ્યક્ત્વ છે ત્યાજ ભગવાનના વચન છે અને જ્યા ભગવાનના વચન ત્યાજ સમ્યક્ત્વ છે પર્યુષણ પર્વમાજ તોફાન ઉપડે છે ને ત્રણસોને બાવન દિવસમા સ્વામિવાત્સલ્યનુ તોફાન કેમ ઉપડતુ નથી, તે દિવસોમા પોતાના બોલ્યા પ્રમાણે દુખી શ્રાવકોને સાહાય કરવા સાધર્મિકવાત્સલ્ય તોડવાવાળા કેમ કોઇ નજરે પડતા નથી, અગર નજરે કયાથી પડે, જેઓનો ઉદ્દેશ મત્ર સ્વામિવાત્સલ્ય તોડીને ભાગ્યશાળી જીવોના મુખમા કાઇક પુન્યશાળીની

પડતી શેષને કેવળ અટકાવવાનેજ હોય છે, તે બિચારા બીજા દિવસોમા નામ લે શાના, અને જો નામ લે તો તેને પણ કેટલાક નિડગ શ્રદ્ધાવાળા શ્રાવકો મોઢે મારનારા નીકળે કે લો હવે સ્વામિભાઇને ઘર ખાન પૈસા વસ્તુ વસ્ત્ર પાત્ર આપીને સુખી કરોને, બોલ્યા તેવુ પાળોને, આવુ કહેનારા મળે, અગર કહે કે ન કહે પણ તે સ્વામિવાત્સલ્ય તોડનારા પોતાના મનમા સમજે છે કે આપણે કયા સત્ય બોલ્યીએ છીયે આતો એક ત્રિદોષનો ચાળો ઉપડવાથી તે માદગીના દોષથી વેષ ભજવી લીધો, સમાપ્તિ થઇ ગઈ, હવે દુ ખીભાઈ-ચોની પરવા કોને પડી છે, બસ, મૌન પકડે, ગમે તેટલા ટપલા પડે છતા તેની દરકારજ કોણ કરે છે, વળી આવતા પર્યુષણે વાત, પાછા વેષ ભજવવા તૈયારજ થઈ રહ્યા હોય

૪૭ સ્વામિવાત્સલ્ય અટકાવનારાઓ ત્યાગી કે સસારી ગમે તે હોય પણ પોતાની શક્તિથી તથા બીજા પાસે યાચના કરીને, ધર્મદલાલી કરીને જો દુ ખીભાઈયોને સાહાય કરે, બીજા પાસે ભિક્ષા માગીને પણ તેને સાહાય કરી દુ ખમા ટેકો કરે તો તો તેમનું બોલવુ કાઈક પ્રમાણ પણ ગણાય, પરતુ બોલવુ કાઈ છે, ને કરવુ કાઇ છે, આવા જીવોને કોણ પોહોચે, બસ, તેના કર્મજ પોહોચે બીજા જીવોને તેને પોહોચવાની તાકાત નથી, શાથી કે તેઓ બોલે તે પ્રમાણે પાળનારા નથી તેથી

૪૮ કેટલાયેકો પર્યુષણ જેવા માહાન્ પર્વને વિષે પડિક્કમણુ કરવા જાય, તેમા પણ હાસ્ય, ઠઠ્ઠા, મશ્કરી, પથરા ઉડાડવા, ઢેફા ઉડાડવા વિગેરે અજ્ઞાની માણસોના જેવા આચરણો કરે છે, તે બહુજ શોચનીય છે, માટે તેમ કરવુ ન જોઇયે, આ વાત પણ લક્ષમા રાખવાની છે, પણ જ્યા ગમત રમતની વાત હોય, ત્યા શાતિથી પડિકમણુ કર્યાથી કરવાનુ સુજે મારવાડમા જેમ હોળીને વિષે બુઢાને પણ જુવાની આવે, તેમ ઇહા પડિક્કમણામા બુઢાને પણ તોફાન કરવા સુજે તો નાના બાળકો અને જુવાનીયાઓનુ તો કહેવુજ શુ?

૪૯ કેટલાયેકો દેરાસરજીમા પૂજા કરવા જાય, ત્યા ધક્કા મુક્કા કરી લડાઇ ટંટો ઉભો કરે છે, પણ તેમ ન કરતા શાન્તિથી શાન્ત રીતે શાન્ત પ્રકૃતિથી આ દિવસોમા પૂજા કરવી જોઇયે

૫૦ કેટલાયેકો તો દેહેરા ઉપાશ્રયને પોતાના બાપદાદાનાજ બનાવેલા જાણીને મહાવીર ભગવાનના જન્મને દિવસેજ ઉદિરીને લડાઈ ટંટા જગડા ઉભા કરી, કઇક જીવોને ત્રાસ ઉત્પન્ન કરે છે, તેમની આવી કરણી ઘણીજ શોચ કરવા લાયક છે, જે જીવો મહાવીર ભગવાનને અને તેના વચનોને માનનારા હોય તે આવી પાપી કર્ણી કોઇ દિવસ કરે નહિ

૫૧ જેઠ માસમા જેમ ખેડુતો મોર અને બપૈયા જેમ વરસાદની રાહ જોઇ રહ્યા હોય, તેમ પયુષણ પર્વનીજ રાહ જોઈ રહ્યા હોય, કે કયારે તે પર્વ આવે, કયારે થુક ઉડાડીયે કયારે તોડ ફોડ કરીયે, કયારે વેર વાળીયે, કયારે જૂઠા લખાણ કરીયે, કયારે સત્યવાદિના મસ્તકના ઉપર જૂઠા કલક ચડાવીયે, અને પર્યુષણ આવ્યા કે તુરત ધર્મરહિત જીવોના ટોળા થઇને, ઉપરલી કરણી જ્યારે કરે છે, ત્યારેજ તેને શાન્તિ વળે છે, અરેરે આ જીવોનો નિસ્તાર કયારે ને કેવી રીતે થશે, તેતો પરમાત્મા જાણે

૫૨ આ પર્યુષણ પવમા કેટલાયેકો સત્ય બાબતથી હારે ને પાછા હઠે ત્યારે અસત્ય બાબતથી અસત્ય આક્ષેપો કરીને નિષ્કલકીને કલક આપી જૂઠ લખી, જૂઠુ છપાવી જુઠુ બોલી, જુઠુ તોફાન કરી, પરમાત્માની આજ્ઞાના પ્રતિ પાલક જીવોને તે સતાપે, નિદા વિકથા કરે, અને તેમાજ પૈસાનુ પાણી કરી જ્ઞાનની આશાતના કરી, પોતાને વિજયી માને, પરતુ પરમાત્માની જ્ઞાનદ્રષ્ટીમાતો તે પોતે હારેલાજ છે કારણ કે અજ્ઞાની માણુસ પોતાની અજ્ઞાનદશાથી કર્મો છળપ્રપચ-કુડકપટ માયામૃષાથી દુનિયાને વિષે છુપાવી તો નજ શકે, પરતુ થોડા ટાઇમને માટે માની લ્યો કે છુપાવે પરતુ પરમાત્માને ત્યા તો તેનુ પોગળ ખુલ્લુજ છે માટે કોઈપણ જૈન નામધારીયે પર્યુષણ પર્વને વિષે કોઇ

પણ પ્રકારના પાપકર્મનું આચરણ કરવુ નહિ

૫૩ કેટલાયેક ગામ નગર શહેર પુર પાટણને વિષે, પર્યુષણ પર્વ પહેલા કોઈક નાની ઉમરના સ્ત્રી અગર પુરૂષનુ મરણ થયુ હોય, તો કેટલાયેક પર્યુષણ પર્વમા પોતે તપ કરતા નથી, ને બીજા સગાવહાલાને તપ કરવા દેતા નથી, પોતે સ્વામિવાત્સલ્ય કરતા નથી, ને બીજાને કરવ દેતા નથી, તેમાથી કદાચ કોઈની કાંઈ કરવાની ઇચ્છા થાય તો તુરત મેણા-ટુણાનો ને વચનોનો વરસાદ પડવો શરૂ થાય છે, કેટલાયેકો તો વીર ભગવાનના જન્મોત્સવ એકનનો સ્વામિવત્સલ તથા પૂર્ણાહુતિનો પાચમનો વરઘોડો અને સ્વામિવાત્સલ્ય કાઇ પણ કરતા નથી, કેટલાયેક બીજાને કરવા દેતા નથી, કેટલાયેકો લાજશરમને લઈને કરવાની ના પાડે છે, આ પણ તમામ અજ્ઞાનદશાનીજ નિશાની છે

પોતાના ઘરમા તો શીરો, લાપશી, પેડા, બરફી, લાડુ, ભજીયા વિગેરે કરી કરીને ખવાય, તેમા વાંધો ન આવે, વાંધો ફકત બીજાને સારા કામો ન કરવા દેવામા આવે છે માટે આવુ પણ ન કરવુ જોઈએ, કારણ કે ગામ હોય તેમા જન્મમરણ થયાજ કરે, ને દરવર્ષે એવુ થયાજ કરે, તો કયા કયારે અટકાયત કરવી માટે જો આવી વાત બને તો જેના ઘરમા મરણ થયેલ હોય તેણે પોતાને માથે દોષ નહિ લેતા સગાસબધીને જણાવી દેવુ જોઈએ કે

ભાવિ મિથ્યા ન થાય માટે તમારે તપ, જપ જે કરવુ હોય તે કરજો, નહિ કરો તો મરણ પામેલા કોઈ પાછા આવનારા નથી નાત, જાત, ને સઘને પણ કહી દેવુ જોઈએ કે—ધર્મનુ, વરઘોડાનુ, સ્વામિવાત્સલ્યનુ કોઈપણ કામ અમારે નિમિત્તે રોકશો નહિ, સસાર છે, તેથી જન્મમરણો ચાલ્યાજ કરે, માટે અમો અતરાયના ભાગીદાર નહિ થઈયે, તમો શ્રી સઘ સુખેથી જે કામ થાય છે તે કરો આવી રીતે કહીને અટકી પડેલા કાર્યો તપસ્યા વિગેરે કરાવવા જોઇયે, હવે ઘરધણીયે આવી રીતે કહ્યા છતા પણ નાતજાતના કે સઘના માણસો ન માને અને વરઘોડો ન કાઢે, સ્વામિ વાત્સલ્ય ન કરે, તો પ્રાયશ્ચિત્ત અને પાપના ભાગીદારો છે, તેઓજ આતરાયના બાધનારા થાય છે, માટે બાર માસના આ મહાન્ પર્વને વિષે કોઈપણ જાતના કામમા અતરાય કરવા તત્પર થવુ નહિ,

૫૪ કેટલાયેક સ્રી પુરૂષો પર્યુષણ અગાઉ ઘરમા કોઈ નાનુ મરણ થયુ હોય તો બીજા દિવસમા તો કાઈ કરતા નથી, પણ પર્યુષણ જેવા દિવસોમા પણ દેહેરે ન જાય, ઉપાશ્રયે ન જાય, પુરૂષોયે માથે કાળીપાઘડી મુકી, અને બૈરાયે કાળો સાડલો પેહેર્યો કે બધુ આવી ગયુ, ખાવા પીવામા વાંધો નહિ, બોલવા ચાલવામા વાધો નહિ હાણવા માણવામા વાધો નહિ, વાધો માત્ર દેહેરે ઉપાશ્રયે જવામા,

કેવી અજ્ઞાન દશા ? ધર્મના કામમા આવી અજ્ઞાન દશા રાખવી જોઇયે નહિ, કોઇ ઠેકાણે પર્યુષણમા પણ ઘર બહાર નીકળતા નથી, અને કેટલાયેક ઠેકાણે ડાહ્યા શ્રાવક શ્રાવિકા ઘરના સ્રી પુરૂષોને જેમ રીસાયેલાને મનાવે, તેમ શિષ્ટાચારી કરીયાવી મનાવી આવવાથી, દેહેરે ઉપાશ્રયે આવે છે પણ પરભાવના લેતા નથી, કેવુ આ કેવુ અજ્ઞાન ! ખાવામા વાધો નથી, તો લેવામા શુ વાધો ! ખેર ડાહ્યા સ્રી પુરૂષોને આ દિવસમા બહુજ લાબા વિચારથી વર્ત્તવાનુ છે, તે પર ભાવના ન લે એટલે તેના સગા વાહાલા પણ ન લે, અને ઘણા નહિ લેતા હોવાથી, પરભાવનાજ અટકી પડે છે, માટે તેમ થવુ જોઇયે નહિ, સુજ્ઞ જીવોયે આ વાત પણ દીર્ઘ દ્રષ્ટિથી ધ્યાનમા લેવાની છે

૫૫ કેટલાયેકના ઘરમા મરણ થવાથી તેઓ દુનિયાદારીને લઇને કદાપિ સઘ સ્વામિવાત્સલ્યમા જમવા ન જાય, તો ખેર પરતુ નાના નાના છોકરા વિગેરે જવા જેવા હોય, તેને જરૂર જમવા મોકલવા, જો ન મોકલવામા આવે તો તેના સગા સબધિયોના માણસો પણ અટકી જાય છે, તેનુ અતરાયકર્મ ઘરધણીનેજ ભોગવવુ પડે છે, માટે તેવા ટાઈમવાળા જીવોને આવા વખતમા પણ ખાસ કરીને વિવેકી થવાની જરૂરીયાતી છે

૫૬ સવત્સરીને દિવસે તમામ જીવોના જોડે ખમત

ખામણા કરવા જોઇયે, ને તેમા જેના સાથે વૈર વિરોધ થયેલ હોય તેને વિશેષે કરી ખમાવવા જોઇયે, પણ તેમ થતુ નથી, રાગી પ્રેમીયોનેજ ખમાવાય છે, બીજાઓને વચન માત્રથીજ મિચ્છામિદુક્કડ દેવાય છે, અને કંકોત્રીયો પણ રાગી પ્રેમીયો ઉપરજ લખાય છે, આવો રિવાજ ઘણા ગામોમા છે, પણ તેથી ભગવાનની આજ્ઞાનુ પ્રતિપાલન થઇ શકતુ નથી, વૈરીયોને શત્રુઓને ખમાવીનેજ અને તેમના ઉપરજ કંકોત્રીયો લખીને ખમતૂ ખામણા થાય, ત્યારેજ પર્યુષણ પર્વનુ આરાધન કર્યુ સત્ય રીતે કહી શકાય અન્યથા નહિ, ટુકામા જે સંવત્સરીને દિવસે લડાઇ, ટંટા, રાગ, દ્વેષ, ક્લેશ કુસંપ, ધર્મ કરણીનો વિઘાત, સ્વામિવાત્સલ્યનો ધ્વંસ, અને સંવત્સરી પ્રતિક્રમણમા પથરા ફેંકવાનુ કેટલા યેક ગામોમા ચાલે છે, તે સર્વથા બંધ થવુ જોઇયે

૫૭ ઉપરની ઘણી ખરી કલમો માટે શ્રાવકોને રીસ ગુસ્સો કે દ્વેષ કરવાનુ કાંઇ કારણ નથી, કારણ કે ઘણા ગામોમા એ પ્રત્યક્ષ મહારી નજરો નજર જોઇનેજ એ ઉપરોક્ત કલમો ટાંકેલ છે અલવિસ્તરેણ લેખક મણિવિજય

માનુષ્ય જન્મની કિમ્મત

૧ સુદેવ, સુગુરૂ, સુધર્મ, ને માન્ય કરવા
૨ સુદેવ, સુગુરૂ, સુધર્મનુ, શુદ્ધ શ્રદ્ધાથી આરાધન કરવુ
૩ પરમાત્માનુ પૂજન કર્યા બાદ ભોજન કરવુ

૪ પરમાત્માના વચનોને ઉત્થાપન કરવા નહિ ।

૫ પરમાત્માના કહેલા માર્ગે ચાલી આનંદ માનવો. ।।૨

૬ પરમાત્મા, તથા તેમની મૂર્ત્તિ, તેમના મંદિરો, વિગેરે, તેમજ તેમના વચનોની, તથા તેમના માર્ગની કદાપિકાલે નિન્દા કરવી નહિ ।

૭ કુદેવોની પૂજા યાગ કરવા, ઐહિક સંસાર જન્ય સુખ માટે તેમની માનતા, બાધા, યાચના કરવી નહિ

૮ સુગુરૂ ને હૃદયમાં સત્ય તારક માનવા.

૯ સુગુરૂનો ઉપદેશ હૃદયપટમાં કોતરી રાખવો

૧૦ સુગુરૂની યથાશક્તિ ભક્તિ કરવી

૧૧ સુગુરૂને શુદ્ધ આહાર પાણી આદિ વસ્તુઓ આપવી.

૧૨ કુગુરૂનો પડછાયો પણ લેવો નહિ

૧૩ કુગુરૂના મંત્ર તંત્રાદિક અગર તેમણે બતાવેલ સટ્ટાના આંક ઉપર શ્રદ્ધા કરવી નહિ

૧૪ કુગુરૂના વચન પર વિશ્વાસ કરવો નહિ

૧૫ કુગુરૂના આડંબરમાં ફસાવું નહિ

૧૬ સુધર્મનું યાવત્જીવ સુધી પાલન કરવું

૧૭ મરણ પર્યંત સુધર્મનુંજ આરાધન કરવું

૧૮ કુધર્મનું નામ પણ લેવું નહિ

૧૯ કુધર્મની વાસનાવાળા જીવોથી દૂર રહેવું

૨૦ કુધર્મને દુર્ગતિના દ્વાર સમાન ગણવો

૨૧ પરમાત્માના વચનામૃતનુ પાન કરી શુદ્ધ સમ્યગ્ દ્રષ્ટિપણુ ધારણુ કરવુ

૨૨ સસારના પરિભ્રમણુના કારણુભૂત મિથ્યા વર્તુ સ્વપ્ના તરમ પણુ નેવન કરવુ નહિ

૨૩ પ્રચડ પાપના કારણુભૂત હિંસાનો બહિષ્કાર કરવો

૨૪ પૂર્ણ સુખના કારણુભૂત દયાનો દિલમા વાસ કરવો

૨૫ ઇહલોક પરલોકમા, જયજયકારના કારણુભૂત સત્ય-માજ રમણુતા કરવી

૨૬ ઈહલોક પરલોકમા મારણુના કારણુભૂત અસત્ય વચનને જલાજલી આપવી

૨૭ પરના પ્રાણુના નાશભૂત અદત્તાદાન-ચોરી કરવી નહિ

૨૮ દૈવીગતિ આપનાર અચૌર્યવૃત્તિ ધારણ કરવી

૨૯ અનેક દુખની ખાણુ સમાન અબ્રહ્મપણુ ત્યાગ કરવુ

૩૦ દેવો દાનવો ને માનવોને માનવા લાયક બ્રહ્મચર્યનુ પ્રતિપાદન કરવુ

૩૧ ઘણા ભવોમા ભમાડનાર પરિગ્રહના ઉપર મમતા ઓછી કરવી.

૩૨ સ્વલ્પ ભવોને વિષે દુખનો અત કરાવનાર પરિગ્રહના પચ્ચખ્ખાણુ કરવા

૩૩ રાગદ્વષાદિક આત્માના કટ્ટા દુશ્મનો ઉપર વિજય મેળવવો

૩૪ અહતા મમતા આશાના સુખોને બાળી દેવા

૩૫ કામ ક્રોધાદિક કષાયો ઉપર ચડાઇ કરી, વીરમાની થવુ

૩૬ માયા કપટાદિકને વિશેષે કરી દાટી દેવા

૩૭ લોભરૂપી દારૂણુ દૈત્યને સતોષ રૂપી તરવારથી શીઘ્રતાથી હણવો

૩૮ પ્રાણાતે પણ વિશ્વાસઘાત કરવો નહિ

૩૯ વિશ્વાસીયોને છેતરી, તેની વસ્તુ કાંઈ પણ ઓળવવી નહિ

૪૦ નરકની ખાણ રૂપ કોઈની ચાડી ચુગલી કરવી નહિ.

૪૧ પરને સુખ દેખીને બળવુ નહિ, કિતુ રાજી થવુ

૪૨ પરને દુખ દેખી રાજી થવુ નહિ, પરતુ ખેદ કરવો.

૪૩ ન્યાય નીતિથી વ્યાપાર કરવો

૪૪ વ્યાપારમા ઓછુ આપવુ નહિ, અને વધારે લેવુ નહિ.

૪૫ પાપનો વ્યાપાર કરવો નહિ

૪૬ મદ્ય, માસ, મધુ, માખણનો વ્યાપાર કરવો નહિ

૪૭ જેનાથી પદર કર્માદાન ઉત્પન્ન થાય, તેવો વ્યાપાર કરવો નહિ

૪૮ વ્યાપારમા કૂડા તોલા માપા રાખવા નહિ

૪૯ ભલી ભુડી વસ્તુને એકમેક કરવી નહિ

૫૦ એક વસ્તુ બતાવી, તેને બદલે બીજી નબળી વસ્તુ આપવી નહિ

૫૧ નીચ, કનીષ્ટ, શસ્ત્રધારી જીવો જોડે વ્યાપાર કરવો નહિ.

૮૬ તેને મધુર મનોહર વચનથી સતુષ્ટ કરવી

૮૭ સ્રીને વચને ચાલવુ નહિ

૮૮ સ્રીના માટે માતા પિતા ભાઇ બહેન આદિ કુટુબ વર્ગ સાથે ઝગડા કરવો નહિ

૮૯ સ્રીને પારકે ઘરે વિના કારણે જવા દેવી નહિ

૯૦ સ્રીને રાત્રિયે ઘર ઘર ફરવા દેવી નહિ

૯૧ સ્રીને ઘણા પુરૂષોના ટોળામા લઈ જવી નહિ

૯૨ સ્રીનુ રક્ષણ કરવા કોઇ પુરૂષ રાખવો નહિ

૯૩ સ્રીનુ મન પોતાની શક્તિ મુજબ, લાયકાતવાળા કામનુ હોય તો તે જરૂર સાચવવુ

૯૪ સ્રીનો તિરસ્કાર કરી તેનો અત લેવો નહિ

૯૫ સ્રીને વિષે કોમળપણુ ધારણ કરવુ

૯૬ પરસ્રી જોડે પ્રેમ કરવો નહિ

૯૭ પરસ્રીના વ્યભિચારથી અલગ રહેવુ

૯૮ વેશ્યાની સોબત કરવી નહિ

૯૯ જૂગાર રમવુ નહિ સટ્ટો કરવો નહિ, કોઇપણ પ્રકારની હાર જીતવાળી રમત રમવી નહિ, હોડ કરવી નહિ

૧૦૦ કોઇની થાપણ ઓળવવી નહિ

૧૦૧ ગણત્રીમા કોઇના પૈસા ભુલવાડવા નહિ

૧૦૨ જૂઠી ગણત્રી કરી વધારે પૈસા લેવા નહિ અને ઓછા દેવા નહિ

૧૦૩ અન્યાય માર્ગથી પૈસો પેદા ન કરવો
૧૦૪ નીચ માણસ જોડે તોફાન કરવું નહિ
૧૦૫ મોટાઓ જોડે વૈર વિરોધ કરવો નહિ
૧૦૬ પોતાની શક્તિનો વિચાર કર્યા વિના કોઇના સન્મુખ થવું નહિ
૧૦૭ વૈરીની ઉપર પણ નિર્દય થવું નહિ
૧૦૮ વૈરીની ઉપર પણ ક્ષમા ધારણ કરવી
૧૦૯ કોઈનું ખરાબ થાય તેવું કામ કરવું નહિ
૧૧૦ કોઇને માર પડે તેવું વચન બોલવું નહિ
૧૧૧ જ્યાં ઘણા દુશ્મનો વસતા હોય ત્યાં જવું નહિ
૧૧૨ સમર્થ છતાં પણ બીજાની આશા ભંગ કરવી નહિ.
૧૧૩ કોઇને જૂઠું કલંક ચડાવવું નહિ
૧૧૪ ચોરીની વસ્તુ વેચાતી લેવી નહિ
૧૧૫ ચોરી કરનારનો સંગ કરવો નહિ
૧૧૬ પોતાના મુખે પોતાની પ્રશંસા કરવી નહિ
૧૧૭ કામ વિના પારકાને ઘરે જવું નહિ
૧૧૮ આદરમાન વિના કોઈ ઠેકાણે ઉભું પણ રહેવું નહિ
૧૧૯ કપટી માણસના આડંબરનો વિશ્વાસ કરવો નહિ
૧૨૦ હાસ્ય કરતાં કોઇના ઉપર ક્રોધ કરવો નહિ
૧૨૧ શૂરવીર થઇને દુર્બલને દુઃખ દેવું નહિ
૧૨૨ અતિકષ્ટ પડતાં છતાં પણ આત્મઘાત કરવો નહિ

૧૨૩ કડવા વેચનો સાભળી ક્રોધી થઈ ન્યાય માર્ગનુ ઉલ્લઘન કરવુ નહિ
૧૨૪ ક્રોધી, કૃપણ, કઠોર, નીચ સગત કરવી નહિ
૧૨૫ સગાં સબધી સાથે વૈર વિરોધ કરવો નહિ
૧૨૬ માતા પિતા વડીલ વર્ગની આજ્ઞા લોપવી નહિ
૧૨૭ માતા પિતા‌ તજ સ્વામિના અવર્ણવાદ બોલવા નહિ
૧૨૮ સાધુ સતને સતાપવા નહિ
૧૨૯ મા બેન પુત્રી વહુની જોડે એક આસને બેસવુ નહિ
૧૩૦ જે ઘરમા કોઇ મનુષ્ય ન હોય, તે ઘરમાં જવુ નહિ
૧૩૧ સત્ય વાતને કોઇ દિવસ છોડવી નહિ
૧૩૨ નિવિવેકીને હિત શિક્ષા આપવી નહિ
૧૩૩ મોટાઓ અને મિત્રો જોડે પ્રેમ વધારનો
૧૩૪ મોટાઓ કદાચ ભુલે તો તેના જોડે ઝગડો કરવો નહિ
૧૩૫ મોટાઓ શીખામણ આપે તો વિનયથી અગીકાર કરવી
૧૩૬ જેને ઓળખે બધ નહિ, તેનો વિશ્વાસ કરવો નહિ
૧૩૭ ચણી લમ્પટ કરનારનો વિશ્વાસ કરવો નહિ
૧૩૮ દુશ્મનો સાથે બહુજ વિચાર કરી કામ પાડવુ
૧૩૯ જ્યા સ્ત્રી પુરુષ ઉભા હોય ત્યા વાત કરવી નહિ
૧૪૦ બે જણ છાની વાત કરતા હોય ત્યા ઉભા રહેવુ નહિ
૧૪૧ વડીલે જે મર્યાદ બાંધી હોય તેનો નિર્વાહ કરવો

૧૪૨ નીચ પુરૂષને છેડવો નહિ

૧૪૩ પાઠળ કોઇની નિંદા કરવી નહિ

૧૪૪ કોઇના અવગુણ છતા પણ બીજાને કહેવા નહિ

૧૪૫ ક્રોધીના જોડે ભાષણ કરવુ નહિ

૧૪૬ પોતાને સુખ દુઃખ હોય છતા ધર્મધ્યાન છોડવુ નહિ

૧૪૭ વડીલવર્ગ ખેચતાણ કરે તો, નાનાયે મુકી દેવુ તાણુવુ નહિ

૧૪૮ ઘરમા ઘણા કામ છતા પણ બે ઘડી અવશ્ય ધર્મ કરણી કરવી

૧૪૯ વાત કરવી તો આગળ પાછળ જોઇને કરવી, કારણ કે ભીંતને પણ કાન હોય છે, તેવી લૌકિક કહેવત છે

૧૫૦ પારકાનુ બુરૂ ઇચ્છવુ નહિ

૧૫૧ સાતે વ્યસનો સેવવા નહિ, પૂર્વ શીખેલાં હોય તેને ત્યાગ કરવા

૧૫૨ જેના ઘરમા વસવુ તેના જોડે વાદ કરવો નહિ

૧૫૩ જેના સાથે વસવુ તેના જોડે બુરાઇ કરવી નહિ

૧૫૪ સ્નેહીના સાથે લેવડ દેવડ કરવી નહિ, વ્યાપાર પણ ન કરવો

૧૫૫ કાઇ કામે જતા હોઇયે તો ઉતાવળથી પાણી પીવું નહિ

૧૫૬ પાણી પીધાં પછી કોઇનુ ઘર પુછવુ નહિ

૧૫૭ જમ્યા પછી બહુ પાણી પીવુ નહિ
૧૫૮ જમવા બેસતી વખતે બહુ પાણી પીવુ નહિ
૧૫૯ લોક ચર્ચા કરે તેવી વાત કરવી નહિ
૧૬૦ કુમાર્ગે લક્ષ્મીને ઉડાવી દેવી નહિ
૧૬૧ તૃષા લાગ્યા છતા પણ એકદમ પાણી પીવુ નહિ
૧૬૨ ઉભડક પગે બેસવુ નહિ
૧૬૩ વાકા ચુકા બેસવુ તથા સુવુ નહિ
૧૬૪ વૃક્ષના નીચે ખુલ્લુ સુવુ નહિ
૧૬૫ આબલીની છાયામા બેસવુ નહિ
૧૬૬ બાવળ બોરડીના ઝાડ ઘરમા રાખવા નહિ
૧૬૭ અજાણ્યુ ફળ ખાવુ નહિ
૧૬૮ અજાણ્યા વૈદનુ ઓસડ ખાવુ નહિ
૧૬૯ અજાણી દવા ખાવી નહિ
૧૭૦ પાણીનો સગ કરવો નહિ
૧૭૧ જાતે થઈ શકે તે કામ પોતેજ કરવુ
૧૭૨ રાજા ગમે તેટલો પ્રેમી હોય તો પણ વિશ્વાસ કરવો નહિ
૧૭૩ બાલકોને ખવરાવવા, ને ભણાવવા, પણ માથે ચડાવવા નહિ
૧૭૪ વટલેલા જોડે પ્રીતિ કરવી નહિ
૧૭૫ સારા મિત્રનો કોઇદિન તિરસ્કાર કરવો નહિ

૧૭૬ કોઇયે ઉપકાર કરેલ હોય તે ભુલવો નહિ
૧૭૭ વગર વિચાર્યું વચન બોલવુ નહિ
૧૭૮ અવળી બુદ્ધિવાળાને વારવાર શીખામણ દેવી નહિ
૧૭૯ ભુલકણો હોય તેને વારવાર પુછવુ નહિ
૧૮૦ જૂઠા માણસનો પક્ષપાત કરવો નહિ
૧૮૧ અવિનિતના જોડે બોલવુ છોડવુ
૧૮૨ કોઈ વસ્તુનો અભિમાન કરવો નહિ
૧૮૩ પરનો ઉપકાર કરતા ઢીલ કરવી નહિ
૧૮૪ મનમા દ્વેષ રાખી કોઇને દુખ દેવુ નહિ
૧૮૫ કડવા કઠોર નિર્લજ્જતાના વચનો બોલવા નહિ
૧૮૬ ભણીને કોઈના જોડે વાદવિવાદમા ઉતરવુ નહિ
૧૮૭ સ્ત્રીના જોડે વાદ કરવો નહિ
૧૮૮ બાળકના જોડે વાદ કરવો નહિ
૧૮૯ મૂર્ખના જોડે વાદ કરવો નહિ
૧૯૦ સત્ય વચનો સમજાવનાર ઉપર દ્વેષ કરવો નહિ
૧૯૧ સઆરનુ કામ વિચાર પૂર્વક કરવુ
૧૯૨ ભાગ તમાકુ ગાજો અફીણ માજમ ખાવાપીવા નહિ.
૧૯૩ દુષ્ટ વચન બોલવુ નહિ
૧૯૪ ખરાબ નામ ગોત્રવાળુ વચન બોલવુ નહિ
૧૯૫ હુંકારા તુકારા ઠુંકારાવાળુ વચન બોલવુ નહિ
૧૯૬ કોઈના મર્મનુ વચન બોલવુ નહિ

૧૯૭ કૃતઘ્ન માણસને અવગુણ કરનાર જાણવો
૧૯૮ પોતાનો ગુણ માને તેને ભણાવવો
૧૯૯ જે વક્ર ચાલે તેના પ્રત્યે દ્વેષ ન કરવો
૨૦૦ પરગામે ચાલવુ ત્યારે સારા શુકન જોઇને ચાલવુ
૨૦૧ પૈસા લેવા તે પરીક્ષા કરીને લેવા
૨૦૨ સજ્જનોનો સગ કદાપિ કાળે છોડવો નહિ
૨૦૩ પોતાને નુકશાન થયું હોય તો ખેદ ન કરવો નહિ
૨૦૪ ઉત્તમ માણસોની શીખામણ માનવી
૨૦૫ ગામમા વસતા અગ્નિ પાણીથી સાવચેત રહેવું
૨૦૬ પોતાનો પૈસો સારા માર્ગે વાપરવો
૨૦૭ પાપથી દુ ખ અને ધર્મથી સુખ માનવુ
૨૦૮ કોઈ જુઠા વખાણ કરે તો ફુલાઈ જવુ નહિ
૨૦૯ ન્યાય માર્ગનુ આલબન કરી યશ મેળવવો
૨૧૦ મોહમાયામા લપટાવુ નહિ
૨૧૧ વડીનીતિ લઘુનીતિ, ભોજન કરતી વખતે, મૈથુન કરતી વખતે મૌન ધારણ કરવુ
૨૧૨ સર્પ વીંછી દેડકાદિક જીવોની હિંસા કરવી નહિ
૨૧૩ જૂઓ, માકણ, માછલા, આદિને મારવા નહિ
૨૧૪ ગાય ભેંશ, બળદને આરો ઘોચવી નહિ
૨૧૫ કોઈ પણ જાનવરોની ઇંદ્રિયોનો છેદ કરવો નહિ
૨૧૬ ઢેઢ ભગી નીચ જાતિનો સ્પર્શ કરવો નહિ

૨૧૭ ઢેઢ ભગી નીચ જાતિના જોડે બેશીને જમવુ નહિ

૨૧૮ તેની નીચ જાતિને સ્પર્શ કરી સ્નાન કર્યા વિના ને વસ્ત્ર બદલ્યા વિના ધર્મના સ્થાનકે જવુ નહિ

૨૧૯ સદા નિર્મળ મન રાખવુ

૨૨૦ પાપ કર્મ કરેલ હોય, તેને મ ભારી પશ્ચાત્તાપ કરી પ્રાયશ્ચિત્ત લેવુ

૨૨૧ જે વ્રતોને લીધેલા હોય તેને મ ભાળવા

૨૨૨ લીધેલા વ્રતોમા દૂષણો લગાડવા નહિ

૨૨૩ પચેદ્રિયના વિષયોને આત્મઘાતક જાણી છોડી દેવા

૨૨૪ ભગવાનની વાણી શ્રવણ કરવી

૨૨૫ શ્રવણ કર્યા બાદ મનન કરવી, તથા સાભળ્યા પ્રમાણે વર્તન કરવુ

૨૨૬ પરમાત્માની વાણીમા કોઈ પણ પ્રકારે શ કા કરવી નહિ

૨૨૭ જે વાતની સમજણ ન પડે તે બાબત ગુરૂને પુછવુ

૨૨૮ પરમાત્માના વચનોની પ્રરૂપણા સત્યતાથી કરવી

૨૨૯ પરવશપણાને વિષે પણ બ્રહ્મચર્યનુ રક્ષણ કરવુ

૨૩૦ શ્રાવકોના બા વ્રતોને ઉચ્ચરવા

૨૩૧ પર્વતિથિયોને વિષે પૌષધાદિક કરવા

૨૩૨ સદા શયન કરતી વખતે પોરિસી ભણાવીને સુવુ

૨૩૩ રાત્રિમા તમામ વસ્તુ વોસગવીને સુવુ

૨૩૪ વસ્ત્ર રહિત કોઈ દિવસ સુવુ નહિ

૨૩૫ ચાર ઘડી રાત્રિ રહે ત્યારે જાગૃત થઇ દેવગુરૂનુ સ્મરણ કરવુ ત્યાર બાદ આવશ્યકાદિક ક્રિયા કરવી

૨૩૬ સસારી પ્રેમ સબધ કરતા, ધર્મના અને સ્વામિભાઇઓના સબધ પ્રેમ સાચો માનવો

૨૩૭ ધર્મની અગર ધર્મકરણિ કરનારની હાસી કરવી નહિ

૨૩૮ ત્રિસધ્ય પરમાત્માની પૂજા કરવી

૨૩૯ નિર્લોભી, બ્રહ્મચારી ત્યાગી ગુરૂની કુબુદ્ધિ છેડી સેવા કરવી

૨૪૦ કુશીલિયા પાસત્થાદિકનો પરિચય વર્જવો

૨૪૧ સાચા સદ્ગુરૂના વચને ચાલવુ

૨૪૨ દુ ખનો ડર હોય, અને સુખની ઇચ્છા હોય, તો સત્ય ધર્મરૂપી કલ્પવૃક્ષનો આશ્રય કરવો

૨૪૩ ક્ષમાને ધારણ કરવાથી તમામ વ્યવહારીક, નૈતિક ધાર્મિક કાર્યો શાન્તિથી સિદ્ધ થઇ શકે છે

૨૪૪ મનુષ્યો આધિ વ્યાધિ અને ઉપાધિના આવરણોથી શોક ગ્રસ્ત થઇ જે મૂઢપણુ ધારણ કરે છે, તે મૂઢપણું તેના ધૈર્યનો, તેની બુદ્ધિનો, અને તેના ગુણોનો, તેમજ તેના ધર્મનો નિશ્ચય નાશ કરે છે

૨૪૫ જો દુનિયાના જીવોને તાહારે તાહારા પ્રત્યે વલણવાળા અને પ્રેમાળ કરવા હોય, તો ક્રોધ, કડવા વચન, કુટિલ સ્વભાવ અને કુબુદ્ધિને દુરથીજ તુ ત્યાગ કર

૨૪૬ હુ મરણુના પજામા છુ, આવી ભાવના જ્યારે તને આવશે, ત્યારેજ પરલોકનો માર્ગ તને સુજશે

૨૪૭ પુત્રવિના પારણુ, અને ઘર વિના બારણું શોભા પાત્ર ન ગણાય તેમ મનુષ્ય સ્વધર્મમા દ્રઢતા વિના શોભા પાત્ર ન ગણાય

૨૪૮ તુ જેટલા દુર્વચનો ક્રોધથી બીજાને કહીશ, તે ભવાતરમા તાહારા મસ્તક ઉપરજ આવી પડશે, જેમકે તું અધ છે, બેહેરો છે, નાકટો છે, મુગો છે, લુલો છે, પાગળો છે, ઠુઠો છે, તાહારા હાથ કપાય, તાહારૂ માથુ વઢાય, તને કોગળીયુ આવે તને શુલીયે ચડાવે, તે તે વચનો પ્રમાણે તાહારીજ દશા થશે, માટે વિચાર કરીને વચન બોલજે

૨૪૯ તને સુખ આવે ત્યારે અભિમાન કરીશ નહિ, અને દુ ખ આવે ત્યારે દિલમા દુ ખ ધરીશ નહિ, કારણ કે તે સ્થાયી રેહેનારા નથી

૨૫૦ દુ ખમા દિલસોજીપણુ ધારણ કરી તાહારાથી જે વધારે દુ ખી હોય, તેના તરફ દ્રષ્ટિ પાત કરી તેના તે તે પ્રકારના દુ ખોને મનમા લાવી, તાહારૂ મન તુ સ્થિર કરજે, કે અહો તેના કરતા આટલી વાતનુ તો મને સુખ છે, બસ આની વિચારણા કરવાની સાથે તે તાહારા મનનું દુ ખ તુરત નાશ પામી જશે

૨૫૧ મનુષ્ય જન્મ - પાણીના ' કલ્લોલો જેવો, અસ્થિર

છે, આયુષ્ય પાણીના પરપોટા જેવુ ક્ષણમા નાશવત છે, યૌવનવય સધ્યાના અભ્રપટલ તુલ્ય છે, લક્ષ્મી વિજળીના ચમકારના જેવી ક્ષણિક છે, અને સસારના અનેક પ્રકારના ભોગ ઉપભોગ દુર્ગતિરૂપ દુખ કરીયામા રોગીજનાત્ર છે, વધારે નહિ ફક્ત આટલાજ વચન તાહારા અતકરણમા ગ્મી રેહેશે રોમેરોમે ઓતપ્રોત થશે તો હુ જાણીશ કે, તાહરા હૃદય ભુવનમા વિવેકરૂપી દીપક પ્રગટ થયો, અને વિવેકરૂપી દીપક પ્રગટ થયા પછી, તને શિખામણ આપવાની જરૂરી નહિ રહે, કારણ કે તે વિવેકરૂપી દીપક તને એવા પ્રકાશનો પ્રકાશિત માર્ગ કરી બતાવશે કે, આ ઉપરોક્ત અમોને પ્રયાસ કરવોનુ જ્ઞાન તને આપો આપ પ્રગટ થશે ને તે પ્રગટ થવાના સાથે તુ પણ સમજીશ, અને પ્રેક્ષક પણ સમજશે કે, આ મહાનુભાવે મહાન્ પુન્ય મનુષ્ય જન્મને પામી તે માનુષ્ય જન્મની કિમ્મત સારી રીતે કરેલી છે, અલવિસ્તરેણ

સત્ય ઉપદેશ નિદા ન કહેવાય

મુનિમાહારાજાઓ શાસ્ત્રકાર માહારાજના વચનો પ્રમાણે જીવોને ઉપદેશ કરવા શાસ્ત્રસમત વચનો કહે અને ઉત્તમ મધ્યમ જઘન્ય આ ત્રણે બાબતનુ વિવેચન કરે ત્યારે મિષ્ટપ્રિય જીવો મનમા પરિતાપ પામી સાધુઓના ઉપર વૈર ભાવ ધારણ કરી મનમા અને જન સમૂહમા બોલે કે આ

સાધુઓ અમારી નિંદા કરે છે પરતુ આ તેમની ગેરસમજ છે, કારણ કે મુનિમાહારાજાઓ મોક્ષમાર્ગની અભિલાષાના કેસ્તારા જીવોને અહિત થકી નિવારણ કરવા જે વચનો કહે છે તે નિંદા કહેવાતી નથી તેમજ મુનિમાહારાજાઓ પણ નિંદક કહેવાતા નથી જુઓ ઉપદેશ પ્રાસાદ ગ્રથમા શુ કહ્યુ છે તપાસ કરો –

यत

या रोषात् परदोषोक्ति', सा निन्दा खलु कथ्यते ।
सा तु कस्यापि नो कार्या, मोक्ष मार्गानुसारिभिः ॥१

हितबुध्या तु या शिक्षा, सा निन्दा नाभीधीयते ।
अतभेर च साऽन्यस्य, कुप्यतोऽपिप्रदीयते ॥२

ભાવાર્થ –રોષથી જે પરદોષોને કહેવામા આવે છે તેજ નિશ્ચય નિંદા કહેવાય છે અને મોક્ષમાર્ગના અભિલાષી જીવોયે મોક્ષમાર્ગ મેળવવા તત્પર થયેલાને એવી નિંદા કોઇની પણ કરવી લાયક નથી ૧ પણ હિતબુદ્ધિ થકી જે શિક્ષા પરને આપવામા આવે છે તે કાંઈ નિંદા કહેવાતી નથી, માટેજ બીજો માણસ ક્રોધ કરે તો પણ ભલે તેને હિત બુદ્ધિથી સારી શીખામણ આપવી તેજ ઉચિત છે

१००८ श्रीमन् मुक्तचन्द्रजी अपरनाम मुनि
गणि शिष्यवर्य १००८ श्रीमान् गुलाबविजय
शिष्य मुनिमणिविजयजी कृत 'विविध विषय वि
नामक' चौथो भाग समाप्तिमगमत् श्री
श्रीमद् धर्मनाथस्वामी प्रासादात् श्रीमन्
२४-३ब्दे नौ, आमोमासे, कृष्णपक्षे वदी
दीपालिकायाम् चन्द्रवासरे, अयं ग्रंथ
कल्याणकारको भूयात् ॥

इति श्रीमान् तपागच्छरूपी पूर्वाचल (प
सूर्यसमान, श्रीमान् १००८ बुटेरायजी, अप
विजयजी शिष्यवर्य श्रीमान् १००८ मुक्तच
नाम मुनिविजयजी गणि, शिष्यवर्य १०
गुलाबविजयजी महाराजना शिष्य मुनि
करेल श्री विविध विषय विचारमाळा नामने
समाप्त थयो श्रीआमरा गामे, श्री धर्मना
प्रसादथी, श्रीमान् महावीर महाराजना २४
आसो मासे, कृष्णपक्षे, अमावास्या दीवाळीने
वारे, आ ग्रंथ वाचकवर्गना कल्याणने करना

ફેરનારા વચનો કે ભલે તે કડવાં હોય તો પણ કહેવા લખવા ઉપદેશ કરવા ચુકવુ નહિ એમ કરતા સામા માણસો જો મુનિમાહારાજાઓને નિંદક કહી નિંદા કરશે તો પણ મુનિ માહારાજાઓના પાપ વિનામહેનતે વિના તપસ્યાયે વિનાશ થશે માટે સાચા હિત વચનોની શિક્ષા કરવા કરાવવામા કોઇ પણ મુનિમાહારાજાઓને નિંદાનો ભય રાખવો ઉચિત નથી. લોકોને પણ ખ્યાલમા રાખવુ જોઇયે કે મીઠુ બોલી મારનારા દુનિયામા ઠગલે ઠગલે મળી આવશે, પણ હિત કારક લાભદાયક પણ કડવુ એની તારનારા કોઈ વિરલાજ નીકળશે આમ સમજી ગુણગ્રાહી થઇ આત્મહિત જેમ થાય તેવીજ વૃત્તિ વિચાર વિવેકપૂર્વક આદરવાની આવશ્યકતા છે, કારણ કે જે જે ઉપદેશ વચનો મુનિમાહારાજાઓ કહે છે તે આપણા પરમ પૂજ્ય દીર્ઘકાળના ધર્માચાર્યો થઇ ગયેલા છે તેઓના છે પણ કાંઈ સાપ્રત કાળના ઉપદેશ કરનારા મુનિમાહારાજના ઘરના નથી, માટેજ તેમના ઉપર દ્વેષભાવ ધારણ કરવો કોઈ પણ પ્રકારે ઉચિત નથી, બલ્કે તેમનો ઉપદેશ માની લઈ તેમને પૂજ્ય ભાવે માનવા તેજ ઉચિત છે, સુજ્ઞેષુ કિંબહુના?

ग्रथकारप्रशस्ति

इति श्रीमत्तपागच्छ पूर्वाचल गगनमणिः श्रीमान् १००८ गुटेरायजी अपरनाम वृद्धिविजयजी शिष्यवर्य

' સુજ્ઞ વાંચક વર્ગ હવે તું વિચાર કર કે મુનિમાહારાજાઓ કોઈના નિંદક નથી, પરંતુ સંસારમાં પરિભ્રમણ કરનારા જીવોને ભવભ્રમણ થકી બચાવવા નિમિત્તે જે - શાસ્ત્રોક્ત હિતવચનો કહે છે તેને નિંદા અને નિંદક કહેનારા જીવો કેટલા બધા અજ્ઞ નીચે છે તે વિચારવા જેવું છે અને આવું બોલનારા એક મુનિમાહારાજાઓને નહિ કિંતુ પુસ્તકો અને તેમના પ્રણેતાઓને પણ ઉત્થાપનારાઓ બને છે જૈન ધર્મના ઉત્તમોત્તમ પુસ્તકોમાં જે ઉત્તમોત્તમ કિંમતિ બોધમય વચનો છે તે જ્યારે સંસારી જીવોની શરમ દાક્ષિણ્યતા લજ્જા રાખી તેમજ તેમનાથી નિંદા કરવાનો ભય ધારણ કરી મુનિમાહારાજાઓ જો સત્ય વચનો ન કહે તો પછી મુનિપણાની તેમની હિમ્મત શી રહે અર્થાત્ કાંઇજ નહિ વિશેષમાં સ્વપરને અનુકૂળ બોલી સ્વપરને બુડાડવાવાળા થાય, અને ત્યાગી થઇ જ્યારે સ્વપરને ડુબાવવા વખત આવે તો ત્યાગ લેવાનું પ્રયોજન પણ શું, અર્થાત્ કાંઇજ નહિ માટેજ અમારા પૂજ્ય મુનિમાહારાજાઓએ દુનિયા નિંદો ભાડો કે વંદો તેની પરવા નહિ રાખતા ક્રોધ કરનારાઓને, નિંદા કરનારાઓને અને મુનિમાહારાજાઓને નિંદકો કહેનારાને ખાસ બોધ કરવા તેમનું હિત કરવા તેમને સદ્બુદ્ધિ ધારણ કરાવવાંહે કુગતિનું વારણ કરાવવા કર્મને ક્ષીણ કરાવવા અને મોક્ષની પ્રાપ્તિ કરાવવા શાસ્ત્રકાર માહારાજાઓના હિત બોધ

ફરનારા વચનો કે ભલે તે કડવા હોય તો પણ કહેવા લખવા ઉપદેશ કરવા ચુકવુ નહિ એમ કરતા સામા માણસો જે મુનિમાહારાજાઓને નિંદક કહી નિંદા કરશે તો પણ મુનિ માહારાજાઓના પાપ વિનામહેનતે વિના તપસ્યાયે વિનાશ થશે માટે સાચા હિત વચનોની શિક્ષા કરવા કરાવવામા કોઇ પણ મુનિમાહારાજાઓને નિંદાનો ભય રાખવો ઉચિત નથી લોકોને પણ ખ્યાલમા રાખવુ જોઇયે કે મીઠું બોલી મારનારા દુનિયામા ઠગલે ઠગલે મળી આવશે, પણ હિત કારક લાભદાયક પણ કડવુ બોલી તારનારા કોઈ વિરલાજ નીકળશે આમ સમજી ગુણગ્રાહી થઇ આત્મહિત જેમ થાય તેવીજ વૃત્તિ વિચાર વિવેકપૂર્વક આદરવાની આવશ્યકતા છે, કારણ કે જે જે ઉપદેશ વચનો મુનિમાહારાજાઓ કહે છે તે આપણા પરમ પૂજ્ય દીર્ઘકાળના ધર્માચાર્યો થઇ ગયેલા છે તેઓના છે પણ કાઈ સાંપ્રત કાળના ઉપદેશ કરનારા મુનિમાહારાજના ઘરના નથી, માટેજ તેમના ઉપર દ્વેષભાવ ધારણ કરવો કોઈ પણ પ્રકારે ઉચિત નથી, બલ્કે તેમનો ઉપદેશ માની લઈ તેમને પૂજ્ય ભાવે માનવા તેજ ઉચિત છે, સુજ્ઞેષુ કિંબહુના ?

ग्रंथकारप्रशस्ति

इति श्रीमत्तपागच्छ पूर्वाचल गगनमणि श्रीमान् १००८ वुटेरायजी अपरनाम बुद्धिविजयजी शिष्यवर्यः

' સુજ્ઞ વાચક વર્ગ હવે તુ વિચાર કર કે મુનિમાહારાજાઓ કોઈના નિંદક નથી, પરંતુ સંસારમાં પરિભ્રમણ કરનારા જીવોને ભવભ્રમણ 'થકી 'અથાવંત નિમિત્તે જે - શાસ્ત્રોકત હિતવચનો કહે' છે'તેને નિંદા અને નિંદક કહેનારા જીવો કેટલા બધા અજ્ઞાનીયો છે તે વિચારવા જેવુ છે અને આવુ બોલનારા એક મુનિમાહારાજાઓને નહિ કિંતુ પુસ્તકો અને તેમના પ્રણેતાઓને પણ ઉત્થાપનારાઓ બને છે જૈન ધર્મના ઉત્તમોત્તમ પુસ્તકોમા જે ઉત્તમોત્તમ કિંમતિ બોધમય વચનો છે તે જ્યારે સંસારી જીવોની શરમ દાક્ષિણ્યતા લજ્જા રાખી 'તેમજ તેમનાથી નિંદા કરવાનો ભય ધારણ કરી મુનિ માહારાજાઓ જો સત્ય વચનો ન કહે તો પછી મુનિપણાની તેમની હિમ્મત શી રહે અર્થાત્ કાઇજ નહિ વિશેષમા સ્વપરને અનુકૂળ બોલી સ્વપરને બુડાડવાવાળા થાય, અને ત્યાગી થઇ જ્યારે સ્વપરને ડુબાવવા વખત આવે તો ત્યાગ લેવાનુ પ્રયોજન પણ શું, અર્થાત્ કાઇજ નહિ માટેજ અમારા પૂજ્ય મુનિમાહારાજાઓયે દુનિયા નિંદો ભાંડો કે દંડો તેની પરવા નહિ રાખતા ક્રોધ કરનારાઓને નિંદા કરનારાઓને - અને મુનિમાહારાજાઓને નિંદકો કહેનારાને જ્ઞાન બોધ કરવા તમનુ હિત કરવા તેમને સદ્બુદ્ધિ ધારણ કરાવીને કુમતિનુ વારણ કરાવવા કર્મને ક્ષીણ કરાવવા અને મોક્ષની પ્રાપ્તિ કરાવવા શાસ્ત્રકાર માહારાજાઓના હિત બોધ

કરનારા વચનો કે ભલે તે કડવા હોય તો પણ કહેવા લખવા ઉપદેશ કરવા ચુકવુ નહિ એમ કરવા સામા માણસો જે મુનિમાહારાજાઓને નિંદક કહી નિંદા કરશે તો પણ મુનિ માહારાજાઓના પાપ વિનામહેનતે વિના તપસ્યાયે વિનાશ થશે માટે સાચા હિત વચનોની શિક્ષા કરવા કરાવવામા કોઇ પણ મુનિમાહારાજાઓને નિંદાનો ભય રાખવો ઉચિત નથી લોકોને પણ ખ્યાલમા રાખવુ જોઇયે કે મીઠુ બોલી મારનારા દુનિયામા ડગલે ડગલે મળી આવશે, પણ હિત કારક લાભદાયક પણ કડવુ બોલી તારનારા કોઈ વિરલાજ નીકળશે આમ સમજી ગુણગ્રાહી થઇ આત્મહિત કેમ થાય તેવીજ વૃત્તિ વિચાર વિવેકપૂર્વક આદરવાની આવશ્યકતા છે, કારણ કે જે જે ઉપદેશ વચનો મુનિમાહારાજાઓ કહે છે તે આપણા પરમ પૂજ્ય દીર્ઘકાળના ધર્માચાર્યો થઇ ગયેલા છે તેઓના છે પણ કાંઈ સાંપ્રત કાળના ઉપદેશ કરનાર મુનિમાહારાજના ઘરના નથી, માટેજ તેમના ઉપર દ્વેષભાવ ધારણ કરવો કોઈ પણ પ્રકારે ઉચિત નથી, પણ કે તેમનો ઉપદેશ માની લઈ તેમને પૂજ્ય ભાવે માનવા તેજ ઉચિત છે, સુંએપુ કિંબહુના?

ग्रंथकारप्रशस्तिः

इति श्रीमत्तपागच्छ पूर्वाचल गगनमणि श्रीमान् १००८ वृद्धरायजी अपरनाम वृद्धिविजयजी शिष्यवर्यः

१००८ श्रीमान् मुलचंदजी अपरनाम मुक्तिविजयजी गणि शिष्यवर्य १००८ श्रीमान गुलाबविजयजी महाराज शिष्य मुनिमणिविजयजी कृत 'विविध विषय विचार माला' नामक तृतीयो भाग समाप्तिमगमत् श्री जामरागामे श्रीमद् धर्मनाथस्वामी प्रासादात् श्रीमन् महावीरस्य २४५७ तमे वर्षे, आसोमासे, कृष्णपक्षे वदी अमावास्याम् दीपालिकायाम् चंद्रवासरे, अयं ग्रंथ' वाचकवर्गस्य कल्याणकारको भूयात् ॥

ઇતિ શ્રીમાન્ તપાગચ્છરૂપી પૂર્વાચલ (પર્વત) ને વિષે, સૂર્યસમાન, શ્રીમાન્ ૧૦૦૮ બુટેરાયજી, અપરનામ બુદ્ધિવિજયજી, શિષ્યવર્ય શ્રીમાન્ ૧૦૦૮ મુલચંદજી, અપર નામ મુક્તિવિજયજી ગણિ, શિષ્યવર્ય ૧૦૦૮ શ્રીમાન્ ગુલાબવિજયજી મહારાજના શિષ્ય મુનિ મણિવિજયે કરેલ શ્રી વિવિધ વિષય વિચારમાળા નામનો ત્રીજો ભાગ સમાપ્ત થયો શ્રીજામરા ગામે, શ્રી ધર્મનાથ મહારાજના પ્રસાદથી, શ્રીમાન્ મહાવીર મહારાજાના ૨૪૫૭ મે વર્ષે, આસો માસે, કૃષ્ણપક્ષે, અમાવાસ્યા દીવાલીને દિવસે, સોમ વારે, આ ગ્રંથ વાચકવર્ગના કલ્યાણને કરનારો થાઓ

